

КАЛЕНДАР АЛЬМАНАХ
НОВОГО ШЛЯХУ
1969

засновано

1921

заїнкор-
поровано

1943

ВЕСЕЛЕ, ЩАСЛИВЕ, ХЛОП'ЯЧЕ ЖИТТЯ !!!

Але прийде час, коли треба буде подумати про дім і родину.

Старість не радість, коли ви не приготовані до неї !

**НАШ 47-РІЧНИЙ ДОСВІД ДАЄ ВАМ ЗАПОРУКУ
СОЛІДНОЇ ОБСЛУГИ.**

Маємо різні пляни життєвої асекурації по найнижчих цінах.
Зайдіть і переконаєтеся.

UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY OF CANADA

235 McGregor Street

Winnipeg, Manitoba

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

North Winnipeg Credit Union Society Ltd.

544 Selkirk Avenue

Phone 589-8808

WINNIPEG, MANITOBA

**КООПЕРАТИВА ПРИЙМАЄ ОЩАДНОСТІ ТА УДІЛЯЄ
ПОЗИЧКИ НА ДУЖЕ ДОГІДНИХ УМОВАХ
ДЛЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ.**

НОВИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖЕНЬ
ШЛЯХ

ORGANISATION INFORMATION SYSTEM

КАЛЕНДАР
НОВОГО ШЛЯХУ

НА 1969 РІК

ДРУКОМ І НАКЛАДОМ "НОВОГО ШЛЯХУ"
Вінніпег, Манітоба

За редакцією В. С. Левицького
Обгортка мистця Мирона Левицького

Printed and Published
by the
New Pathway Publishers Limited
Winnipeg, Manitoba

ЗАКУТІЙ УКРАЇНІ

Батьківщино моя, Україно!
Не виділа ніколи я тебе...
Не можу я писати про красу
Твоїх ланів, степів, і гір і сіл,
Бо знаю лиш з переказів тебе.

Для мене ти — лиш вічна ідея,
Для мене, ти — цей щирий, вірний люд,
Якому доля твоя нещаслива
Лежить, мов камінь той, на серця дні.

Для мене, Україно, ти — це сила
Власних переконань у душі,
Для мене, Україно, ти — відвага
Перфідній протиставитись Москві.

Закута Україно, ти живеш!
Закута Україно, ти воскреснеш!
Хоч тюрми і гроби чекають тих
синів, що тільки правду прокричали,
Хоча Сибір приймає матір ту,
що з сином в церкві Богу помолилась,
І хоч тиран московський не хоче
З тебе зняти ще кайдан,
Ти все таки не піддаєшся,
А борешся із ворогами,
І родиш молоду хоробрість,
Ідеї молоді...

Прости нам, Мати, за наш гріх!
Прости, закута Україно!
Бо ми лиш говорити вмієм,
А діяти — ще лихо не навчило.

Це ми, вільна Вкраїна, завмираєм!
Це ми — вільні за волю помолитись — тебе забуваєм!
Байдужі наші пера засихають,
Порожні церкви Бога відкидають...

Прости нам і молись за нас,
Як молимося ми за твою волю,
Молись, щоб зріли наші характери,
Бо хочу я затримати ту віру,
Що наша свобода і твоя сила
З'єднаються колись у святе слово:

Україна.

Мирося Бродович
Монтреал

СІЧЕНЬ

JANUARY

31 днів

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Боніфатія, мч.	Обр. Г.Н.І.Х. Вас., Н.Р.
2 20 Ч	Ігнатія, свщмч.	Сильвестра, папи
3 21 П	Юліяни, мчці	Малахії, прор.
4 22 С	Анастасії, мучениці	Соб. 70 Апост. (Суб. п. Б.)
5 23 Н	Отців, п. Різдвом	Нед. п. Богоявл. Нвч. Бгяв.
6 24 П	Навеч. Різдва, Євгенії, мч.	Богоявлення Господне
7 25 В	Різдво Г.Н.І.Хр.	Собор Ів. Хрестителя
8 26 С	Собор Пр. Богор., Йосипа	Юрія і Еміліяна, мч.
9 27 Ч	Степана, архид. і првмч.	Полієвкта, преп.
10 28 П	20 тисяч мч. в Нікомидії	Григорія Нісс.
11 29 С	Дітей убит. у Вифлеємі	† Теодосія, преп.
12 30 Н	По Різдві, Анисії, мч.	Н. п. Богоявл. Татіяни, мч.
13 31 П	Меланії, преп.	Єрмила і Стратон., мч.
14 1 В	Обріз. Госп. Вас. В. Нов. Рік	Отців у Синаї (відд. Бгяв.)
15 2 С	Сильвестра, папи	Павла Т. і Івана
16 3 Ч	Малахії, прор.	Покл. оковам св. Петра
17 4 П	Собор св. Апостолів	† Антонія Вел., преп.
18 5 С	Навечір'я Богоявлення	Атанасія і Кирила, свт.
19 6 Н	Богоявлення Господне	32 п. Сош., Макарія, прп.
20 7 П	Собор Ів. Хрест.	Євтимія Вел., преп.
21 8 В	Юрія і Еміліяна, мч.	Максима і Неофіта, мч.
22 9 С	Полієвкта, преп.	Тимотея, ап.
23 10 Ч	Григорія Нісс., св.	Климентя Анк., свщмч.
24 11 П	† Теодосія, преп.	Ксенії, преп.
25 12 С	Татіяни, мч.	† Григорія Богосл., св.
26 13 Н	32 п. Сош., Єрмила	Нед. Митаря й Фарисея
27 14 П	Отців уб. в Синаї	† Пер. мщ. Ів. Золотоуст.
28 15 В	Павла Т. і Івана	Єфрема, преп.
29 16 С	Покл. оков. ап. Петра	Перен. мщ. Ігн. Богонос.
30 17 Ч	† Антонія Вел., преп.	Трьох Святителів
31 18 П	Атанасія і Кирила, свт.	Кира й Івана, безсрбн.

БАГАТСТВО РОБИТЬ ЛЮДСЬКЕ СЕРЦЕ ТВЕРДИМ СКОРІШЕ, ЯК КИП'ЯЧА
ВОДА РОБИТЬ ТВЕРДИМ ЯЙЦЕ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 1. 1586. Патріярша грамота про затвердження Львівського Православного Братства, заложене 1463 р.	14. 1. 1616. Засновано Київське Братство.
1. 1. 1647. † Петро Могила, митрополит Київський.	18. 1. 1654. Переяславська угода Богдана Хмельницького з Московщиною.
1. 1. 1919. Закон УНР про Автокефалію Української Православної Церкви.	19. 1. 1944. † Полк. Роман Сущко, Кр. командант УВО на ЗУЗ.
1. 1. 1928. Вийшло в Празі перше число "Розбудови Нації", органу Проводу Українських Націоналістів.	20. 1. 1962. Вмер у Києві Іван Іжакевич, один з найвизначніших українських маларів, проживши 98 років. Нар. 20. I. 1864.
3. 1. 1919. Народня Рада ЗУНР ухвалила в Станиславові прилучити Галичину до УНР.	21. 1. 1919. Карпатська Україна схвалила прилучитися до Української Народньої Республіки.
3. 1. 1868. Народився поет Микола Чернявський.	22. 1. 1918. У Києві Центральна Рада проголосила IV Універсал про самостійну і незалежну Українську Народню Республіку.
3. 1. 1871. Народився український вчений Агатангел Кримський.	22. 1. 1919. Директорія УНР проголосила об'єднання всіх українських земель.
5. 1. 1585. Закладено Ставропігійське Братство у Львові.	22. 1. 1920. † письменниця Наталія Кобринська.
5. 1. 1935. Від руки кати НКВД загинув поет Олекса Влизько.	23. 1. 1667. Андрусівська угода. Поділ України між Польщею і Московщиною.
6. 1. 1742. † гетьман Пилип Орлик.	23. 1. 1928. У Вінніпегу створено Українську Стрілецьку Громаду.
6. 1. 1846. У Києві засновано Кирило-Методіївське Братство.	23. 1. 1921. Від руки скритовбивця загинув композитор Микола Дмитрович Леонтович.
6. 1. 1834. Народився поет Степан Руданський.	27. 1. 1790. Народився письменник Петро Гулак-Артемовський.
7. 1. 1675. Запорожці, під проводом Сірка, погромили турків під Січчю.	28. 1. 1920. † письменник Панас Мирний.
9. 1. 1654. Переяславська Рада	28. 1. 1929. Перший Конгрес Українських Націоналістів у Відні.
8. 1. 1953. † актор і режисер Володимир Блавацький.	29. 1. 1633. † Архiepіскоп Мелетій Смотрицький.
11. 1. 1888. † співець Буковини Осип Юрій Федькович.	29. 1. 1918. Бій під Крутами.
11. 1. 1916. † письменник-сатирик Лесь Мартович.	30. 1. 1111. Похід на половців.
13. 1. 1906. Перший український щоденник у Києві "Громадська Думка".	
14. 1. 1649. Тріюмфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва після перемоги над поляками.	

Ніколи не роби сам того, що ти можеш доручити комусь іншому зробити. Чим більше хтось другий щось за тебе зробить, тим більше ти матимеш вільного часу, щоб спокійно і з здоровими нервами зробити те, що другий не потримає.

ЛЮТІЙ

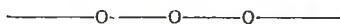
FEBRUARY

28 днів

н.ст.Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Макарія, преп.	Трифона, мч.
2 20 Н	Митаря й Фарисея	Н. Бл. Сина, Стріт. Господ.
3 21 П	Максима, ісп. Неофіта, мч.	Симона й Анни, прав.
4 22 В	Тимотея, ап.	Ісидора, мч.
5 23 С	С. Климента, свщмч.	Агафії, преп.
6 24 Ч	Ксенії, преп.	Вукола, преп.
7 25 П	Григорія Богосл.	Партенія і Луки, преп.
8 26 С	Ксенофонта і інш. преп.	Теодора Статил. влмч.
9 27 Н	Бл. Сина і Перен. мщ. І. Зол.	Н. М'ясопусна, Никифора
10 28 П	Єфрема Сир., преп.	Харлампія, чм.
11 29 В	Перен. мщ. Ігн. Бог.	Власія, мч.
12 30 С	Трьох Святителів	Мелетія, св.
13 31 Ч	Кира й Івана, безср.	Мартиніяна, преп.
14 1 П	Трифона, мч.	† Пам. смерти св. Кирила
15 2 С	Стрітєння Господнє	Онисима, ап.
16 3 Н	М'ясопусна, Симеона й Анни	Н. Сиропусна, Памфила
17 4 П	Ісидора, преп.	Теодора Тирона, влмч.
18 5 В	Агафії, мч.	Льва, папи
19 6 С	Вукола, преп.	Архипа, ап.
20 7 Ч	Партенія й Луки, преп.	Льва, еп. катанського
21 8 П	Теодора Статил., влмч.	Тимотея, преп. Євстахія
22 9 С	Никифора, мч.	Найд. мщ. мч. в Євгенії
23 10 Н	Сиропусна, Харлампія	Перша Посту. Полікарпа
24 11 П	Власія, свщмч.	† 1 і 2 найд. гол. Ів. Хр.
25 12 В	Мелетія, свт.	Тарасія, свят.
26 13 С	Мартиніяна, преп.	Прокопія, преп.
27 14 Ч	† Пам. смерти св. Кирила	Прокопія, преп.
28 15 П	Онисима, ап.	Василія, преп. і іспов.

ПАРАДОКС ПРИРОДИ: І В ДУРНІВ Є ЗУБИ МУДРОСТИ.

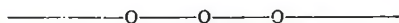

ЛЮДИНА ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД МАВПИ ТИМ, ЩО ЛЕГКО МОЖЕ СТАТИ
МАВПОЮ, А МАВПА ЛЮДИНОЮ — НІКОЛИ!

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 2. 1812. Народився байкар Євген Гребінка. 2. 2. 1936. † на Соловках поет Євген Плужник. 3. 2. 1929. Конгрес Українських Націоналістів створив Організацію Українських Націоналістів (ОУН). 3. 2. 1864. Народився поет-сатирик Володимир Самійленко. 4. 2. 1793. Другий поділ Польщі (Волинь і Поділля забрала Росія). 7. 2. 1933. † артист Микола Садовський. 7. 2. 1942. І. Собор Єпископів УАПЦ в Пінську організує УПЦ на визволених українських землях. 8. 2. 1918. Центральні держави визнали незалежність Української Народньої Республіки. 8. 2. 1940. † на чужині письменник Спиридон Черкасенко. 9. 2. 1918. У Бересті представники чотирьох держав — Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії й Туреччини підписали мирний договір з представниками Української Центральної Ради. Українська Народня Республіка вперше визнана як самостійна держава важливим міжнароднім актом. 9. 2. 1942. Гестапо заарештувало в Києві сотні української інтелігенції. 10. 2. 1900. Засновано з ініціативи Миколи Міхновського першу політичну партію	в Україні (Р. У. П.). 10. 2. 1918. Початок походу УСС проти большевицьких військ. 10. 2. 1852. † Микола Гоголь, автор "Тараса Бульби". 12. 2. 1939. Перші вибори до Союму Карпатської України. 12. 2. 1871. Народився письменник Лесь Мартович. 12. 2. 1924. Поляки замучили членку УВО Ольгу Басараб. 14. 2. 1897. † Пантелеймон Купіш. 20. 2. 1054. † великий князь київський Ярослав Мудрий. 21. 2. 1942. Німці розстріляли в Києві письменницю Олену Телігу, членку ОУН. 22. 2. 1860. Народилась артистка Марія Заньковецька. 24. 2. 1574. Вийшла в світ в Україні перша друкована книжка "Апостол". 24. 2. 1608. † князь Константин Острозький, покровитель української культури. 24. 2. 1342. Народився Юліян Романчук, визначний громадський і політичний галицький діяч. Умер 22. 4. 1932 у Львові. 25. 2. 1871. Народилась поетка Леся Українка. 26. 2. 1886. Народився графік Юрій Нарбут. 26. 2. 1942. † письменник Микола Чирський. 27. 2. 1664. Поляки під Новгород-Сіверським розстріляли полковника Івана Богуна. 28. 2. 1772. Мученицька смерть митрополита Арсенія Мацієвича в Ревельському казематі.

Дипломатизмність є великою прикметою журналіста, але відвага і щирість є чеснотами, які рідко трапляються у журналістів і тому мають високу ціну.

Життя без жінок було б безконечною мандрівкою по пустині без оаз.

БЕРЕЗЕНЬ

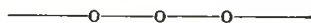
МАРСН

31 днів

н.ст.Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 16 С	Памфила, мч.	Евдокії, преп.
2 17 Н	1 Посту, Теодора Т.	2 Посту. Теодора, свщмч.
3 18 П	Теодора Тир.	Євтропія, свщмч.
4 19 В	Архипа, Ап.	Гарасима, преп.
5 20 С	Льва, еп. катан.	Конона, мч.
6 21 Ч	Тимотея, пр. Євстахія, св.	42 мч. в Аморії
7 22 П	Найд. мщ. мч. у Євгенії	Василія, свщмч.
8 23 С	Полікарпа, свщмч.	Теофілакта, іспов.
9 24 Н	2 Посту і 1 і 2 відн. гол. І.Х.	3 П. Хрестопокл., † 40 мч.
10 25 П	Тарасія, св.	Кондрата й інш. мч.
11 26 В	Порфірія, св.	Софронія, патр. ерус.
12 27 С	Прокопія, преп.	Теофана, ісповідника
13 28 Ч	Василія, преп.	Перен. мщ. Никифора
14 1 П	Євдокії, прмч.	Венедикта, преп.
15 2 С	Теодота, свщмч.	Агапія і інш. мч.
16 3 Н	3 Посту, Хрестопоклінна	4 Посту, Савина, мч.
17 4 П	Гарасима, преп.	Алексія, чол. Бож.
18 5 В	Конона, мч.	Кирила, еп.
19 6 С	42 мч. у Аморії	Хрисанта і Дарії, мч. Покл.
20 7 Ч	Василія і інш. свщмч.	Отців убит. в об. Сави
21 8 П	Теофілакта, Іспов.	Якова, іспов.
22 9 С	† 40 мч. в Севастії	Вас., свщмч. (Акаф. сүб.)
23 10 Н	4 Посту, Кондрата, мч.	5 Посту, Никона, прп.
24 11 П	Софронія, патр. ерус.	Захарії і Якова
25 12 В	Теофана іспов.	Благовіщення Пр. Богор.
26 13 С	Перен. мщ. Никифора, Покл.	Собор Архан. Гавриїла
27 14 Ч	Венедикта, преп.	Матрони з Солуня
28 15 П	Агапія і інш. мч.	Іларіона й Степана, преп.
29 16 С	Савина, папи (Акаф. сүб.)	Марка й Кир., мч. (Лаз. с.)
30 17 Н	5 Посту, Алексія	Квітна Нед., Івана Ліств.
31 18 П	Кирила, еп.	Іпатія, преп.

ПРАВО СИЛЬНІШОГО Є НАЙБІЛЬШИМ БЕЗПРАВ'ЯМ.

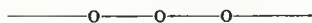

КОЛИ НАРОДЖУЄТЬСЯ ЗАДОВОЛЕННЯ, ВМИРАЄ ТУГА.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 3. 1918	Війська Української Центральної Ради зайняли Київ.	16. 3. 1896.	† письменник і композитор Петро Ніщинський.
2. 3. 1861.	Скасовано в Україні кріпацтво.	16. 3. 1664.	Розстріляно гетьмана Івана Виговського під Олхівцем.
3. 3. 1827.	Народився байкар Леонід Іванович Глібів.	17. 3. 1910	Мирова конференція в Парижі признала Закарпаття ЧСР.
3. 3. 1947.	† проф. Філарет Колесса, учений, композитор, етнограф.	18. 3. 1921.	Підписання Ризького договору між РСФСР і Польщею.
3. 3. 1947.	† поетка Уляна Кравченко.	18. 3. 1913.	У Львові основує Збори Т-ва "УСС".
4. 3. 1750.	Кирила Розумовського обрано гетьманом.	19. 3. 1864.	Народився митрополит Василь Липківський.
5. 3. 1950.	Загинув Головний Командир УПА, ген. хор. Тарас Чупринка (Роман Шухевич).	19. 3. 1895.	Народився поет Максим Рильський
7. 3. 1899.	Народився письменник Аркадій Любченко.	19. 3. 1918.	Похорон у Києві поляглих під Крутами героїв.
7. 3. 1917.	Українські полки Волинський, Преображенський та Ізмаїльський розпочали революцію в Петербургу.	19. 3. 1939.	Маляри розстріляли Мих. Колодзінського-Гузара.
8. 3. 1169.	Суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.	20. 3. 1917.	Створено Українську Центральну Раду в Києві.
9. 3. 1814.	Народився поет Тарас Шевченко.	20. 3. 1632.	Народився гетьман Іван Мазепа.
10. 3. 1861.	† Тарас Шевченко.	21. 3. 1942.	† Ольга Кобилянська, видатна українська письменниця.
13. 3. 1923.	† письм. Дніпрова Чайка.	22. 3. 1842.	Народився композитор Микола Віталієвич Лисенко.
14. 3. 1822.	Перша вистава українською мовою в Київському театрі.	26. 3. 1908.	† історик Володимир Антонович.
14. 3. 1923.	Рада Амбасадорів у Парижі віддала Зах. Україну Польщі.	26. 3. 1909.	† історик і композитор Микола Аркас.
15. 3. 1939.	Проголошено самостійність Карпатської України.	31. 3. 1653.	Перемога І. Богуна над поляками під Вінницею.
		31. 3. 1858.	Народився письменник Адріян Кашенко.

Гнівню загріснені двері загиняють не тільки кімнати але й серця.

Кожна жінка с вродженою акторкою, а тільки менше талановиті йдуть до фільму.

КВІТЕНЬ

APRIL

30 днів

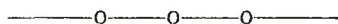
н.ст.Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 В	Хрисанта й Дарії, мч.	Марії Єгип., преп.
2 20 С	Отців уб. в обит. Сави	Тита, преп.
3 21 Ч	Якова, іспов.	Никити, преп.
4 22 П	Василія, свщмч.	Йосипа й Георгія, преп.
5 23 С	Никона, преп. (Лаз. суб.)	Теодула й інш. мч.
6 24 Н	Квітна Нед., Захарії	Воскресіння Г.Н.І.Х.
7 25 П	Благовіщення Пр. Бог.	Світлий Понеділок
8 26 В	Собор Арханг. Гавриїла	Світлий Вівторок
9 27 С	Матрони з Солуня	Євсихія, мч.
10 28 Ч	Іларіона і Степана, преп.	Тарентія і Помпія, мч.
11 29 П	Марка й Кирила, мч.	Антипи, еп.
12 30 С	Івана Ліств.	Василія, іспов.
13 31 Н	Воскресіння Г.Н.І.Х.	Томина, Артемона, свщмч.
14 1 П	Світлий Понеділок	Мартина, ісп. папи
15 2 В	Світлий Вівторок	Аристарха, ап. і інш.
16 3 С	Никити, преп.	Агафії, Ірини, Хіонії, мч.
17 4 Ч	Йосипа і Георгія, мч.	Симеона й Акакія, прп.
18 5 П	Теодула і інш. мч.	Івана, преп.
19 6 С	Георгія Мел.	Івана, старопеч.
20 7 Н	Томина, Георгія, еп.	Мироносиць, Теод., преп.
21 8 П	Іродіона і інш. ап.	Януарія, свщмч.
22 9 В	Євсихія, мч.	Теодора Сик.
23 10 С	Тарентія і Помпія, мч.	† Юрія, влкмч.
24 11 Ч	Антипи, еп.	Сави Стр., мч.
25 12 П	Василія, ісп.	† Марка, ап. і св.
26 13 С	Артемона, свщмч.	Василія, свщмч.
27 14 Н	Мироносиць, Мартина, папи.	Розслабл., Симеона, еп.
28 15 П	Аристарха, мч.	Ясона, Максима і ін. ап.
29 16 В	Агапії, мч.	9 мч. в Кизиці, Мемнона
30 17 С	Симеона й Акакія, преп.	† Якова, ап. (Прпл. Пасхи)

НЕ ВІДБИРАЙ ДРУГОМУ ЙОГО ПЕРЕКОНАНЬ, З ЯКИМИ ВІН ПОЧУВАЄТЬСЯ ЩАСЛИВИМ, ХІБА ЩО МОЖЕШ ДАТИ ЙОМУ НА ЇХ МІСЦЕ ЩОСЬ КРАЩЕ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 4. 1917. Українська Центральна Рада організувала в Києві маніфестаційний похід, оголосивши це свято "Першим Днем Свободи" України.	20. 4. 1922. † композитор Кирило Стеценко.
2. 4. 1111. Перемога над половцями під Сольницею.	21. 4. 1785. Катерина II. узаконила кріпацький устрій в Україні.
7. 4. 1340. Помер Юрій II, останній князь у галицькій Україні.	22. 4. 1910. † Марко Кропивницький, "батько українського театру".
9. 4. 1864. Народився поет Павло Грабовський.	22. 4. 1920. Варшавський договір от. С. Петлюри.
10. 4. 1932. Хиротонія Архимандрита Полікарпа Сікорського (пізніше Митрополита УАПЦ) на єпископа.	23. 4. 1185. Похід князя Ігоря на половців.
12. 4. 1596. Перемога Наливайка на Білому Каміні.	24. 4. 1824. Народився поет Яків Щоголів.
14. 4. 1768. Повстання Гайдамаків під проводом Максима Залізняка.	25. 4. 1927. † письменник Марко Черемшина (Іван Семанюк).
15. 4. 1918. † український повістяр Іван Нечуй Левицький.	25. 4. 1913. † письменник Михайло Коцюбинський.
15. 4. 1893. † поет і видатний етнограф Іван Манджұра.	26. 4. 1648. Гетьман Богдан Хмельницький здобуває твердиню Кодак.
18. 4. 1862. Народилася поетка Уляна Кравченко.	26. 4. 1945. † гетьман Павло Скоропадський.
19. 4. 1848. Початок відродження галицької України і заснування у Львові "Головної Руської Ради".	26. 4. 1890. Народився поет і літературознавець Микола Зеров.
19. 4. 1885. † Микола Костомарів.	27. 4. 1904. † поет Михайло Старицький.
19. 4. 1917. Почався в Києві Всеукраїнський Національний Конгрес.	28. 4. 1915. Бої УСС на Маківці.
20. 4. 1622. † Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.	28. 4. 1932. † Голояд і Пришляк, члени УВО.
	29. 4. 1648. Б. Хмельницького вибрали гетьманом України.
	29. 4. 1918. Проголошення П. Скоропадського гетьманом України. Флот на Чорному морі підняла український прапор.

Перед шлюбом любов є марнотравна, — після шлюбу стає звичайно ощадною.

Коли задумаєш одружуватися, найперше придивися своїй майбутній теці.

ТРАВЕНЬ

МАЙ

31 днів

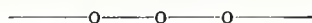
н.ст.Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 Ч	Івана, преп.	Єремії, прор.
2 19 П	Івана, старопеч.	Атанасія Вел., патр.
3 20 С	Теодора Тир.	† Теодосія Печ., преп.
4 21 Н	Розслаблн., Януарія, свщмч.	Самаріянки, Пелагії, прм.
5 22 П	Теодора Сик.	Ірини Многостр.
6 23 В	† Юрія, влкмч.	Йова Многострад.
7 24 С	Сави Стат. (Препол. Пасхи)	Явлення Ч. Хр. (від. прпл.)
8 25 Ч	† Марка, ап. і ев.	† Івана Богослова
9 26 П	Василія, свщмч.	† Перен. мщ. Миколая
10 27 С	Симеона, свщмч.	† Симона Зилоти, ап.
11 28 Н	Самаріянки, Ясона	Сліпонар., † Кир. і Метод.
12 29 П	9 мч. в Кизиці	Єпіфан. і Германа, патр.
13 30 В	† Якова, ап.	Глікерії, мч.
14 1 С	Єремії, прор. (відд. препол.)	Ісидора мч. (відд. Пасхи)
15 2 Ч	Атанасія Вел. патр.	Теодора Освящ.
16 3 П	† Теодосія Печ. преп.	Андроніка, ап.
17 4 С	Пелагії, преп.	Патрикія, мч.
18 5 Н	Сліпородженого, Ірини, мч.	Неділя Св. Отців
19 6 П	Йова Многостр.	Талалея, мч.
20 7 В	Явлення Ч. Хреста	Вознесіння Господнє
21 8 С	† Івана Богослова	† Константина і Єлени
22 9 Ч	Вознес. Господнє, † Пер. мщ.	Василиска, мч. (відд. Возн.)
23 10 П	† Симона Зилота, ап.	Михаїла, преп. ісп.
24 11 С	† Кирила й Методія, ап. сл.	Симеона, преп.
25 12 Н	Св. Отців, Єпіфанія, Герм.	Сшестя Св. Духа
26 13 П	Глікерії, мч.	Пресвятої Тройці
27 14 В	Ісидора, мч.	Терапонта мч.
28 15 С	Пахомія, преп.	Никити, преп.
29 16 Ч	Теодора Освящ.	Теодосії, преп.
30 17 П	Андроніка, ап.	Ісаакія, преп.
31 18 С	Теодота, мч.	Єрмія, ап.

КОЛИ ЧОЛОВІК УТРАТИТЬ БАГАТСТВО — ВІН БІДАК НА КОРОТКИЙ ЧАС, КОЛИ Ж ОДРУЖИТЬСЯ ІЗ ЗЛОЮ ЖІНКОЮ — ВІН БІДАК НА ВСЕ ЖИТТЯ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 5. 1648.	Початок повстання Богдана Хмельницького.	16. 5. 1851.	Народився письменник і визн. етнограф Іван Манджура.
2. 5. 1848.	У Галичині створено перше українське політ. Т-во "Головна Руська Рада".	18. 5. 1917.	У Києві розпочався Перший Всеукраїнський Військовий З'їзд.
3. 5. 1074.	Упокоєння Преп. Феодосія Печерського.	18. 5. 1902.	На засланні помер письменник Павло Грабовський.
3. 5. 1924.	Загинув Микола Міхновський, основоположник українського організованого націоналізму.	20. 5. 1932.	† письменник Степан Васильченко.
5. 5. 1836.	Народився письменник і композитор Сидір Воробкевич.	22. 5. 1861.	Похорон Т. Шевченка на Чернечій Горі під Каневом.
6. 5. 1910.	† письменник і громадський діяч Борис Грінченко.	22. 5. 1920.	Поляки замучили композитора Остапа Нижанківського.
7. 5. 1840.	Народився М. Л. Кропивницький.	23. 5. 1920.	† український графік Юрій Нарбут.
9. 5. 1922.	† український історик і письменник Орест Левицький.	23. 5. 1938.	Згинув з большевицької руки в Роттердамі полк. Євген Коновалець, Начальний Командант УВО та Голова Провсду Українських Націоналістів.
11. 5. 1907.	Засновано Українське Наукове Т-во в Києві.	24. 5. 1125.	† князь Володимир Мономах.
12. 5. 1947.	VI. Собор Єпископів УАПЦ у Мюнхені.	24. 5. 1918.	Представники українських партій створили Український Національний Союз.
13. 5. 1849.	Народився письменник Панас Мирний.	25. 5. 1926.	Загинув Головний Отаман Військ Української Народньої Республіки Симон Петлюра.
13. 5. 1933.	Самогубство письменника Миколи Хвильового.	28. 5. 1916.	† поет Іван Франко.
14. 5. 1871.	Народився письменник Василь Стефаник.	30. 5. 1876.	Заборона українського слова царським урядом.
14. 5. 1856.	Народився письменник Андрій Чайківський.	31. 5. 1223.	Перша зустріч України з татарами в бою над річкою Калкою.
15. 5. 1654.	Перемога гетьмана Б. Хмельницького над поляками під Уманню.		
15. 5. 1848.	У Галичині скасовано панщину.		
16. 5. 1648.	Перемога під Жовтими Водами.		
16. 5. 1817.	Народився видатний історик Микола Костомарів.		

Жінка ніколи не гозорить правду. Вона тільки за кожним разом винаходить собі правду, якої потребує.

Коби то можна було падати в рамена жінок, не попадаючи одночасно в їх руки!

ЧЕРВЕНЬ

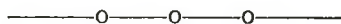
JUNE

30 днів

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 Н	Сшестя Св. Духа	Неділя Всіх Святих
2 20 П	Пресвятої Тройці	Никифора, еп.
3 21 В	† Костянтина й Єлени	Лукиліяна, мч.
4 22 С	Василиска, мч.	Митрофана, св.
5 23 Ч	Михайла, ісп. преп.	Доротея, свщмч. (Пр. Євх.)
6 24 П	Симеона, преп.	Висаріона, Іларіона, преп.
7 25 С	† 3-тє відн. гол. Ів. Хр.	Теодота, свщмч.
8 26 Н	Всіх Святих	2 п. Сош., Теодота, свщмч.
9 27 П	Терапонта, свщмч.	Кирила, еп. алекс.
10 28 В	Никити, преп.	Тимотея, свщмч.
11 29 С	Теодосія, препмч.	† Вартоломея і Варн., ап.
12 30 Ч	Ісаака, преп. (Пресв. Євхр.)	Онуфрія В. пр. Петра Ат.
13 31 П	Єрмія, ап., Єрмея, мч.	Акилини, мч., Трифіла, еп.
14 1 С	Юстина, мч.	Єлисея, прор., Методія, еп.
15 2 Н	2 п. Сош., Никиф. (Пр. Євх.)	3 п. Сош., Христ. Серця
16 3 П	Лукиліяна, мч.	Тихона, еп.
17 4 В	Митрофана, св.	Мануїла, Савела, Ісм., мч.
18 5 С	Доротея, свщмч.	Леонтія, мч.
19 6 Ч	Висаріона, Іларіона. преп.	† Юди Тадея, ап.
20 7 П	Теодота, свщм. (Іс. Серця)	Методія, свщмч. еп. пат.
21 8 С	Теодора Статил. (Сосгр. Бог.)	Юліяна, мч.
22 9 Н	3 п. Сошестя (Іс. Серця)	4 п. Сош., Євсевія, мч.
23 10 П	Тимотея, свщмч.	Агрипіни, мч.
24 11 В	† Вартоломея і Варнави, ап.	† Різдво Ів. Христителя
25 12 С	Онуфрія В. Петра	Февронії, препмч.
26 13 Ч	Акилини, мч.	Давида, преп.
27 14 П	Єлисея, прор. Методія, св.	Сампсона, преп.
28 15 С	Амоса, прор. Єроніма. пр.	Перен. мщ. Кир. й Івана
29 16 Н	4 п. Сошестя, Тихона мч.	5 п. Сош., і Св. П. й П., ап.
30 17 П	Мануїла, Савела, Ісмаїла	Собор 12 Апостолів

ЩАСЛИВОМУ СЕРЦЮ ВАЖКО ЗРОЗУМІТИ ЧУЖЕ НЕЩАСТЯ, ЧУЖИЙ БІЛЬ.

КОЛИ ХТОСЬ ВСЕ ЗДАЄ НА БОГА, А САМ НІЧОГО НЕ РОБИТЬ, СТАВИТЬ НАВІТЬ БОГА У ВАЖКУ СИТУАЦІЮ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 6. 1630. "Тарасова ніч", розгром поляків.	11. 6. 1931. † історик і політик В. Липинський.
1. 6. 1933. День пам'яті замучених голодом 1933 року.	14. 6. 1891. Народився Євген Коновалець, Нач. Командант УВО і перший голова Проводу Українських Націоналістів.
2. 6. 1936. † письменник Андрій Чайківський.	15. 6. 1775. Друге зруйнування Січі Запорізької.
2. 6. 1886. Народився письменник Кость Буревій.	15. 6. 1944. Німці закатували О. Ольжича (Олега Кандибу), заступника Голови ПУН, вченого і поета.
3. 6. 1930. † член Академії Наук П. Тютківський.	18. 6. 1569. Люблинська Унія.
3. 6. 1843. Народився д-р Євген Петрушевич, видатний галицько-український політик, президент і диктатор Західної Української Народної Республіки. Вмер 29. 9. 1940 в Берліні.	18. 6. 1709. Перше зруйнування москалями Січі.
5. 6. 1648. Богдан Хмельницький розбив під Корсунем польське військо.	20. 6. 1895. † Михайло Драгоманів.
5. 6. 1708. Договір гетьмана Івана Мазепи з шведським королем Карлом XII. про спільну війну з Московщиною.	20. 6. 1768. Залізник і Гонта здобули Умань.
6. 6. 1224. Татари розбили українське княже військо над Калкою.	20. 6. 1920. † графік Юрій Нарбут.
6. 6. 1927. † П. Д. Демуцький, український музикант - етнограф (нар. 1860 р.).	20. 6. 1948. В Авгсбургу створено Українську Національну Рад.
6. 6. 1927. † Данило Щербаківський, мистецтвознавець (нар. 1877).	22. 6. 1929. † Євген Чикаленко.
7. 6. 1843. † поет Маркіян Шашкевич.	22. 6. 1941. Початок советсько-німецької війни.
7. 6. 1930. † Петро Холодний, видатний маляр.	23. 6. 1870. † поет Амвросій Метлинський.
8. 6. 1652. Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Батогом.	23. 6. 1917. Перший Універсал Української Центральної Ради в Києві.
8. 6. 1919. УГА почала офензиву під Чортковим.	25. 6. 1205. В бою з поляками під Завихостом згинув князь Роман Галицький.
9. 6. 1898. † поет Яків Щоголів.	27. 6. 1918. Загинув у Полтаві письменник Іван Стещенко.
10. 6. 1917. Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд у Києві.	29. 6. 1812. Архiepіскопа Варлаама Шишацького живцем замуровано в Новгород-Сіверському монастирі.
	29. 6. 1849. Народилася письменниця Олена Пчілка.
	29. 6. 1918. † Хведір Вовк, світової слави вчений антрополог.
	29. 6. 1933. Помер генерал Мирон Тарнавський, Начальний Вождь УГА.

Гумор вимагає сьогодні більше відваги як полювання на великого звіра в джунглях.

—o—o—o—

У людей, що нічого не мають, все завжди є в порядку.

ЛИПЕНЬ

JULY

31 днів

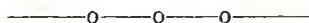
н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 В	Леонтія, мч.	Косми і Дам'яна, безсрб.
2 19 С	† Юди Тадея, ап.	† Полож. чесн. Ризи П. Б.
3 20 Ч	Методія, свщмч.	Якинта, мч.
4 21 П	Юліяна Тарс., мч.	Андрея, св., Марти, прп.
5 22 С	Євсевія, свщмч.	† Анастасія Атон.
6 23 Н	5 п. Сошестя, Агрипини. мч.	6 п. Сош., Сисоя, мч.
7 24 П	Різдво Ів. Хрестителя	Томи й Акакія, преп.
8 25 В	Февронії, препмч.	Прокопія, влмч.
9 26 С	Давида, преп.	Панкратія, преп.
10 27 Ч	Сампсона, преп.	† Антонія Печ., преп.
11 28 П	Перен. мщ. Кира й Івана	Євфимії, мч., Ольги, кн.
12 29 С	Петра й Павла, Верх. Ап.	Прокла й Іларія, прп.
13 30 Н	6 п. Сошестя, Соб. св. Ап.	7 п. Сош., Соб. Арх. Гавр.
14 1 П	Косми й Дам'яна, безсрб.	Акили, ап., Юліти, мч.
15 2 В	† Положення чесн. Ризи П.Б.	† Володимира В., кн. укр.
16 3 С	Якинта, мч.	Антиногена і інш. мч.
17 4 Ч	Андрея, сп. Марти, преп.	Якинта й Еміліяна, мч.
18 5 П	† Атанасія Ат.	Марини, влмч.
19 6 С	Сисоя В.	Макрини, преп.
20 7 Н	7 п. Сошестя, Томи, Акакія	8 п. Сош., † Іллі, прор.
21 8 П	Прокопія, влмч.	Симеона й Івана, преп.
22 9 В	Панкратія, преп.	Марії Магд., Фоки, свщмч.
23 10 С	† Антонія Печ., преп.	Трофима й Теофіла, мч.
24 11 Ч	Євфимії, Ольги, княг. укр.	† Бориса й Гліба, мч.
25 12 П	Прокла й Іларія, мч.	† Успення Анни, мат. П.Б.
26 13 С	Гавриїла, арханг. Собор	Єрмолая і інш. свщмч.
27 14 Н	8 п. Сош., Акили, ап. Св. От.	9 п. Сош., Пантелеймона
28 15 П	† Володимира В., кн. укр.	Прохора, мч., Інокентія, п.
29 16 В	Антиногена, свщмч.	Калініка, мч.
30 17 С	Марини, влмч.	Сили, ап. і інш.
31 18 Ч	Якинта й Еміліяна, мч.	Препр. проїсх. Ч.Х., Евд

ЛЮБОВ'Ю НЕ МОЖНА КОМАНДУВАТИ, І НІХТО НІЧОГО НА ТЕ НЕ ПОРАДИТЬ, КОЛИ ВОНА ПРИХОДИТЬ АБО ВІДХОДИТЬ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 7. 1910. В боротьбі за український університет у Львові загинув студент Адам Коцко.
1. 7. 1918. Засновано Український Державний Університет у Кам'янці Под.
7. 7. 1709. Несчастливий для України бій під Полтавою.
8. 7. 1919. В літунській катастрофі загинув полк. Дмитро Вітовський, організатор зриву 1 Листопада і військовий міністер.
8. 7. 1659. Гетьман Виговський розбив москалів під Конотопом.
9. 7. 1651. Бій під Барестечком.
9. 7. 1961. Величаве відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпегу перед легіслатурою провінції Манітоби в Канаді і всенародній здвиг українців Північної Америки.
10. 7. 1073. Упокоєння Преп. Антонія Печерського.
11. 1. 969. Померла княгиня Ольга.
15. 7. 1015. † вел. князь Володимир Великий.
15. 7. 1928. † Марія Грінченкова (Марія Загірна).
15. 7. 1834. Народився Анатоль Свидницький.
15. 7. 1943. Погром Гестапо УАПЦ в Луцьку.
16. 7. 1917. Проголошено II. Універсал Української Центральної Ради.
17. 7. 1932. Постало в Едмонтоні Українське Національне Об'єднання (УНО).
17. 7. 1944. Бої Української Дивізії УНА під Бровами.
18. 7. 1863. Таємний наказ Валюєва цензурі не випускати друком жадної української книжки.
21. 7. 1907. В Петербургу народилась Олена Шовгенівна (Теліга), членка ОУН, поетеса.
21. 7. 1941. † письменник Богдан Лепкий.
21. 7. 1948. Проголошено створення Української Національної Ради (в Західній Німеччині).
22. 7. 1944. † співець відродження України — Олександр Олесь (Кандиба).
23. 7. 1874. Народився письменник Марко Черемшина.
26. 7. 1880. Народився письменник В. К. Винниченко.
27. 7. 1147. Клима Смолятича обрано на митрополичий престол у Києві.
27. 7. 1649. Перемога гетьм. Б. Хмельницького під Збаражем.
27. 7. 1672. Гетьман П. Дорошенко розбив поляків к. Четвертинівки.
27. 7. 1834. Засновано Київський університет св. Володимира.
30. 7. 1649. † нак. гетьман Михайло Кричевський у бою під Лоевом.

Сказав один псс: — Чим вище підношу ногу, тим більше мене інші пси поважають.

Немає нізого небезпечнішого для мистця як бути надто популярним.

СЕРПЕНЬ

AUGUST

31 днів

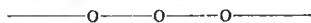
н.ст.Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 П	Макрини, преп.	Проісх. Ч. Хр. і 7 мч. Мак.
2 20 С	† Іллі, прор.	Перен. мщ. Степана
3 21 Н	9 п. Сошестя, Симеона	10 п. Сошестя, Ісаакія
4 22 П	Марії Магдал. Фоки, мч.	7 молод. в Євфезі, мч.
5 23 В	† Бориса й Гліба, Христини	Евсигнія, мч., прдпрз. Пр.
6 24 С	Трофима й Теофіла, мч.	Преображення Г.Н.І.Х.
7 25 Ч	† Успення св. Анни, мат. Бог.	Дометія преп.
8 26 П	Єрмолая і інш. мч.	Еміліяна, ісп.
9 27 С	† Пантелеймона, влкмч.	† Матія, ап.
10 28 Н	10 п. Сошестя, Прохора	11 п. Сош., Лаврентія
11 29 П	Калініка, мч.	Євпла, мч.
12 30 В	Сили, ап. і інш.	Фотія й Анікити, мч.
13 31 С	Предпр. проіс. Ч. Хр.	Максима, ісп. (відд. Пр.)
14 1 Ч	Проісх. Ч. Хр. 7 мч. макав.	Предпр. Усп., Міхея, пр.
15 2 П	Перен. мщ. Степана	Успення Пр. Богородиці
16 3 С	Ісаака, Далмата, Фавста, пр.	Перен. нерук. Обр. І. Хр.
17 4 Н	11 п. Сошестя, 7 молод. Єф.	12 п. Сош., Мирона, мч.
18 5 П	Предпр. Преобр., Евсигн., мч.	Флора й Лавра, мч.
19 6 В	Преображення Г.Н.І.Х.	Андрея Страт., мч.
20 7 С	Дометія, преп.	Самуїла, прор.
21 8 Ч	Еміліяна, еп. ісп.	Тадея, ап., Васи., мч.
22 9 П	† Матія, ап.	Агатоніка, мч.
23 10 С	Лаврентія, мч.	Лупа, м. (Відд. Успення)
24 11 Н	12 п. Сошестя, Евпла, мч.	13 п. Сош., Евтиха, свщмч.
25 12 П	Фотія й Анікити, мч.	Вартоломея й Тита, ап.
26 13 В	Максима, ісп. (Відд. Преобр.)	Адріана і Наталії, мч.
27 14 С	Міхея, прор. Предп. Усп.	Пімена, преп.
28 15 С	Успення Пр. Богородиці	Мойсея, преп. Август., еп.
29 16 П	Перен. неруктв. образу І.Х.	† Усікнов. голови Ів. Хр.
30 17 С	Мирона, мч.	Александра, Ів., Павла, еп.
31 18 Н	13 п. Сошестя, Флора	14 п. Сош., † Пол. Пояса Б.

СЬОГОДНІ БАТЬКИ МУСЯТЬ УТРИМУВАТИ СВОЇХ ДІТЕЙ ТІЛЬКИ ДО ЧАСУ, КОЛИ ДІТИ ОТРИМАЮТЬ СТАРЕЧУ ПЕНСЮ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 8. 1913. † Леся Українка, славетна українська поетка. 4. 8. 1687. Обрано Івана Мазепу гетьманом України. 4. 8. 1914. Засновано у Львові "Союз Визволення України". 5. 8. 1911. † письменниця Ганна Барвінок. 6. 8. 1657. † гетьман Богдан Хмельницький. 8. 8. 1819. Народився письменник Пантелеймон Купіш. 8. 8. 1834. Народився поет Осип Юрій Федькович. 10. 8. 1867. Народився письменник Осип Маковей. 10. 8. 1907. † письменниця Марко Вовчок. 12. 8. 1942. † Микола Бурачек, мистець-маляр. 12. 8. 1925. † поет Володимир Самійленко. 14. 8. 988. Хрещення України-Русі. 14. 8. 1581. Перша друкована Біблія церковно-слов'ян. мовою ("Острозька Біблія"). 15. 8. 1628. Український Православний Собор у Києві. 15. 8. 1856. Народився Іван Франко. 16. 8. 1649. Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Зборовом. 17. 8. 1245. Перемога короля Данила над мадярами. 17. 8. 1772. Прилучення Галичини до Австро-Угорщини. 18. 8. 1836. Народився письменник Олександр Кониський.	20. 8. 1649. Зборівська угода гетьмана Хмельницького з Польщею. 20. 8. 1843. † письменник Квітка-Основ'яненко. 20. 8. 1921. Помер письменник Адриян Кашенко. 20. 8. 1875. Народився артист-маляр О. Мурашко. 21. 8. 1627. Вийшов у Києві один із перших словників української мови "Лексикон Памви Беринди". 21. 8. 1925. † поет і письменник Осип Маковей. 25. 8. 1698. † гетьман Петро Дорошенко в московській неволі. 27. 8. 1923. Згинула Маруся Тарасенко разом з 60 повстанцями. 28. 8. 1921. Большевики розстріляли у Києві поета Григорія Чупринку. 29. 8. 1845. Народився драматург Іван Тобілевич (Карпенко - Карий). 29. 8. 1875. Народилась письм. Людмила Старицька-Черняхівська. 30. 8. 1673. Великий похід на Крим кошового Івана Сірка. 30. 8. 1941. Смерть членів Проводу Українських Націоналістів Ом. Сеніка-Грибівського і М. Сціборського. 31. 8. 1919. Злучені українські армії (УНР і УГА) ввійшли в Київ. 31. 8. 1945. Загинув письменник Ю. Липа.

Поесія скривається під самою поверхнею буденщини. Треба тільки трохи зішкробати верству буденности і зараз з'являється поесія.

Люди занепадають, коли час до часу не одягають святочного вбрання.

ВЕРЕСЕНЬ

SEPTEMBER

30 днів

н.ст.Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 П	Андрея Стр., мч.	† Новий Ц. Рік, Сим. Ст.
2 20 В	Самуїла, прор.	Маманта, мч., Івана, еп.
3 21 С	Тадея, ап. Васи, мч.	Антима, свщмч., Теок., пр.
4 22 Ч	Агатоніка і інш. мч.	Вавили, свщмч., Мойс. Б.
5 23 П	Лупа, мч. (Віддн. Успен.)	Захарії й Єлисавет, прор.
6 24 С	Евтиха, свщмч.	Пам. чуда Арх. Михаїла
7 25 Н	14 п. Сошестя, Вартоломея	15 п. Сош., Созонта, мч.
8 26 П	Адріяна і Наталії, мч.	Різдво Пр. Богородиці
9 27 В	Пімена, преп.	Йоакима й Анни, род. Б.
10 28 С	Мойсея, преп. Август., еп.	Мінодори, Мітр., Німф.
11 29 Ч	† Усікновення гол. Ів. Хр.	Теодори, преп.
12 30 П	Олександра. Ів. й Павла, еп.	Автонома, свщмч.
13 31 С	† Полож. Ч. Пояса Пр. Бог.	Відн. храму, Корнилія
14 1 Н	15 п. Сош., † Начало Індикта	16 п. Сош., Воздв. Ч. Хр.
15 2 П	Маманта, мч., Івана, еп.	Никити, влкмч.
16 3 В	Антима, свщмч., Теоктиста	Євфимії, влкмч.
17 4 С	Вавили, свщмч., Мойсея Бог.	Софії, Віри, Над., Любови
18 5 Ч	Захарії й Єлисавети, прор.	Євменія, еп.
19 6 П	Пам. чуда Арх. Михаїла	Трофима і інш. мч.
20 7 С	Созонта, мч., Предпр. Р. Бог.	Євстахія, влкмч.
21 8 Н	16 п. Сош., Різдво П. Богор.	17 п. Сош., Кондрата
22 9 П	Йоакима й Анни	Фоки, свщмч.
23 10 В	Мінодори, Мітродори, Ніф.	Зачаття Ів. Предтечі
24 11 С	Теодори, преп.	Теклі, првмч. і рівноап.
25 12 Ч	Автонома (Від празн. Р. Б.)	Євфросинії, преп.
26 13 П	Відн. хр., Корн. (Прдпр. В.)	† Івана Богослова
27 14 С	Воздвиження Ч. Хреста	Калістрата і інш. мч.
28 15 Н	17 п. Сошестя, Никити	18 п. Сош., Харитона, прп.
29 16 П	Євфимії, влкмч.	Киріяка, преп.
30 17 В	Софії, Віри, Надії, Люб., мч.	Григорія, еп.

МОЖНА ЗАЧИНЯТИ ДВЕРІ ПОТИХУ — НАВІТЬ У ПЕРЕСЕРДІ І ГНІВІ;
МОЖНА ВДОМА БУТИ ТАК САМО ПРИЄМНИМ ЯК ПОЗА ДОМОМ; МОЖ-
НА НАВІТЬ НЕСПОДІВАНОГО ГОСТЯ ПРИЙНЯТИ З УСМІШКОЮ; МОЖНА
НАВІТЬ В ОДНІЙ КІМНАТІ ПОЧУВАТИ СЕБЕ ЩАСЛИВИМ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 9. 1722. Народився філософ Григорій Сковорода.	16. 9. 1658. Гадяцька умова: Україна — самостійна держава в союзи з Польщею.
1. 9. 1939. Початок другої світової війни.	16. 9. 1939. Перше збройне повстання відділів УПА в м. Степань.
2. 9. 1709. † гетьман Іван Мазепа.	18. 9. 1640. Собор у Києві приймає і одобрює "Ісповідання Православної Віри" митр. Петра Могили.
4. 9. 1938. В Ужгороді заложено Українську Національну Оборону.	18. 9. 1940. † артист Саксаганський (Опанас Карпович Тобілевич).
5. 9. 1864. Народився письменник Михайло Коцюбинський.	18. 9. 1841. Народився Михайло Драгоманів.
5. 9. 911. Договір князя Олега з греками в Царгороді.	19. 9. 1903. † буковинський поет Сидір Воробкевич.
7. 9. 1805. Народився письменник Олекса Стороженко.	20. 9. 1655. Гетьман Б. Хмельницький розбив поляків під Городком. Початок облоги Львова.
7. 9. 1921. Згинула Віра Бабенко разом з 62 повстанцями.	21. 9. 1944. † Олександр Кошиць.
7. 9. 1962. Вмер на еміграції в ЗДА Тодось Осьмачка визначний письменник і поет. Нар. 3. 5. 1895.	22. 9. 1918. Відкрито в Києві український університет.
9. 9. 1769. Народився Іван Котляревський, батько нового українського письменства.	23. 9. 1648. Розгром поляків під Пилявцями.
9. 9. 1915. Перший бій УСС з москалями під Сянками.	25. 9. 1921. Атака на Й. Пілсудського й польського воєводу Грабовського виконаний членом УВО Степаном Федаком (Смоком).
10. 9. 1659. Договір гетьмана Івана Виговського з Польщею в Гадячі.	29. 9. 1866. Народився славний історик Михайло Грушевський.
12. 9. 1875. Народився Олександр Кошиць композитор і диригент.	30. 9. 1930. Смерть Юліана Голсвінського, Крайового Команданта УВО, з рук польської поліції.
12. 9. 1903. У Полтаві відкрито пам'ятник Іванові Котляревському.	
14. 9. 1867. † етнограф Опанас Маркович.	
15. 9. 1907. † драматург і артист Іван Тобілевич.	

Не тільки ниви золоті,
 Стежки в збіжжях в порній землі,
 Ліси, річки, гори й плай
 Це мій і предків рідний край!
 Ще щире серце, ще злигай,
 Ще пісні звук і мови гар,
 Стремління високих заповіт,
 Це предків скарб і... мій це світ —

Дарія Ярославська

ЖОВТЕНЬ

OCTOBER

31 днів

н.ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 С	Евменія, еп.	† Покров Пр. Богородиці
2 19 Ч	Трофима і інш. мч.	Кипріяна, свщмч., Андр.
3 20 П	Евстахія, мч.	Дионісія Аероп., свщмч.
4 21 С	Кондрата, ап. Від. Воздв.	Єротея, овщмч.
5 22 Н	18 п. Сошестя, Фоки	19 п. Сош., Харитини, мч.
6 23 П	Зачаття Ів. Предт.	† Томи, ап.
7 24 В	Теклі, первмч. рівноап.	Сергія й Вакха, мч.
8 25 С	Євфросинії, преп.	Пелагії, преп.
9 26 Ч	† Івана Богослова	† Якова Алф., ап.
10 27 П	Калістрата і інш. мч.	Євлампія й Євламπίї, мч.
11 28 С	† Харитона, преп. ісп.	Филипа, ап., Теофана, ісп.
12 29 Н	19 п. Сошестя, Киріяка	20 п. Сош., Прова, мч.
13 30 П	Григорія, еп.	Карпа і інш. мч.
14 1 В	† Покров Пр. Богородиці	Параскевії, мч.
15 2 С	Кипріяна, свщмч. Андр, юр.	Євтимія, преп., Лук., прм.
16 3 Ч	Дионісія Ареоп. свщмч.	Лонгина Сотн., мч.
17 4 П	Єротея, свщмч.	Озія, прор., Андрія Крит.
18 5 С	Харитини, мч.	† Луки, ап. і Євгл.
19 6 Н	20 п. Сошестя, † Томи, ап.	21 п. Сош., Йоїда, прор.
20 7 П	Сергія й Вакха, мч.	Артемія, влкмч.
21 8 В	Пелагії, преп.	Іларіона Вел., преп.
22 9 С	† Якова Алф., ап.	Аверкія, еп.
23 10 Ч	Євлампія й Євламπίї, мч.	Якова, ап.
24 11 П	Филипа, ап., Теофана, ісп.	Арети і інш. мч.
25 12 С	Прова, мч., Косми, преп.	Маркіяна і Мартирія, мч.
26 13 Н	21 п. Сош., Царя Христа	Царя Христа, 22 п. Сош.
27 14 П	Параскевії, мч.	Нестора, мч.
28 15 В	Євтимії, преп., Лук., прмч.	Параскевії, влкмч.
29 16 С	Лонгина Сотн., мч.	Анастасії Рим., Авр, пр.
30 17 Ч	Озія, прор., Андр. Крит.	Зиновія і Зиновії, мч.
31 18 П	† Луки, ап. і Євг.	Стахія, Амплія, тп.

ЦІЛЕ ЖИТТЯ МУСИМО ВЧИТИСЯ, ДОУЧУВАТИСЯ, ПОУЧУВАТИСЯ.
ПЕРЕУЧУВАТИСЯ — ТАК АЖ ДО СМЕРТИ.

НАЙВАЖЧЕ В СВІТІ БУТИ БАТЬКОМ І МАТЕР'Ю. А ВСЕ ТАКИ КОЖ-
НИЙ ЦЬОГО ПРОБУЄ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 10. 1187. Помер князь Ярослав Осмомисл.	14. 10. 1921. Почався в Києві перший Всеукраїнський Собор Української Автокефальної Православної Церкви.
1. 10. 1665. Вибір гетьмана Петра Дорошенка.	15. 10. 1943. Масові розстріли німецькою окупаційною владою українського духовництва і православного населення.
3. 10. 1930. † письменниця Олена Пчілка.	15. 10. 1959. Вбитий большев. агентом Степан Бандера, провідник ЗЧ ОУН.
4. 10. 1891. Народився поет Юрій Клен.	18. 10. 1876. Народився Сергій Єфремов.
4. 10. 1930. † артистка Марія Заньковецька.	18. 10. 1918. Скликано у Львові Українську Національну Раду.
5. 10. 1657. Вибір гетьмана Івана Виговського.	22. 10. 1898. Народився поет Дмитро Фальківський.
5. 10. 1941. Заснувалася Українська Національна Рада в Києві.	22. 10. 1953. † митрополит УАПЦ Полікарп Сікорський.
7. 10. 1926. † В. Гнатюк, український етнограф.	23. 10. 1921. Всеукраїнський Церковний Собор. Відродження Української Автокефальної Православної Церкви.
7. 10. 1253. Коронація князя Данила в Дорогичині на галицького короля.	26. 10. 1922. † письменник - історик Орест Левицький.
8. 10. 1942. В Почаївській Лаврі підписано акт поєднання Українських Церков Автокефальної і Автономної.	28. 10. 1894. † автор "Історії української літератури" О. Огоновський.
9. 10. 1596. Проголошення Церковної Унії в Бересті.	29. 10. 1794. † мандрівний філософ Григорій Сковорода.
9. 10. 1917. † мистець-маляр Сергій Васильківський.	30. 10. 1947. † поет Юрій Клен (проф. Освальд Бурггардт).
10. 10. 1893. † байкар Леонід Глібів.	30. 10. 1930. В Едмонтоні вийшло 1-е число "Нового Шляху".
11. 10. 1835. Згинув Устим Кармелюк.	
12. 10. 1624. Запорожці здобули Царгород.	
12. 10. 1957. Вбитий большев. агентом д-р Лев Ребет, публіцист і голова ОУНз.	
13. 10. 1866. † письменник Петро Гулак-Артемовський.	

Великою людиною є той, хто ніколи не губить свого дитячого серця.

**

Ніщо ще на земності не стратив. Щонайбільше мусів трохи довше постояти в геззі.

—o—o—o—

Немає більшої приємності, як коли вас хвалять за чесноти, яких ви не маєте.

ЛИСТОПАД

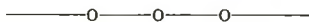

NOVEMBER

30 днів

н. ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Йоїла, прор.	Косми й Дам'яна, безср.
2 20 Н	22 п. Сошестя, Артемія	23 п. Сош., Акиндина
3 21 П	Іларіона Вел., преп.	Акепсима, мч. Обн. хрм.
4 22 В	Аверкія, еп.	Йоанікія Вел., преп.
5 23 С	Якова, ап.	Галактіона й Епістимії, мч.
6 24 Ч	Арети і інш. мч.	Павла, еп. ісп.
7 25 П	Маркіяна й Мартирія, мч.	Єрона, мч., Лазаря, чдтв.
8 26 С	Дмитрія Мирот., влкмч.	† Соб. Арханг. Михайла
9 27 Н	23 п. Сошестя, Нестора	24 п. Сош., Онисифора
10 28 П	Параскевії, влкмч.	Єраста, Олімпа, Род., ап.
11 29 В	Анастасії Рим.	Мини і інш. мч., Теод. Ст.
12 30 С	Зиновія й Зиновії, мч.	† Йосафата, свщмч.
13 31 Ч	Стахія, Амплія, ап.	† Ів. Золотоустого, св.
14 1 П	Косми і Дам'яна, безсрб.	† Филипа, ап.
15 2 С	Акиндина й інш. мч.	Самона, Гурія, мч.
16 3 Н	24 п. Сошестя, Акепсима	25 п. Сош., † Матея, ап.
17 4 П	Йоанікія Вел., преп.	Григорія, еп.
18 5 В	Галактіона й Епістимії, мч.	Патона й Романа, мч.
19 6 С	Павла, еп. ісп.	Авдія, прор., Варлаама
20 7 Ч	Єрона, мч., Лазаря, чдтвр.	Григ. й Прокладр., Введ.
21 8 П	† Собор Арх. Михайла	Введення в храм П. Богород.
22 9 С	Онисифора, мч., Порф. пр.	Филимона, ап.
23 10 Н	25 п. Сошестя, Єраста	26 п. Сош., Амфілоха
24 11 П	Мини й інш. мч.	Катерини, влкмч., Мерк.
25 12 В	† Йософата, свщмч.	Климентя, свщмч.
26 13 С	† Ів. Золотоустого	Аліпія, преп.
27 14 Ч	† Филипа, ап.	Якова Перс., влкмч.
28 15 П	Самона, Гурія, мч.	Степана, препмч.
29 16 С	† Матея, ап. і євг.	Парамона і Филумена, мч.
30 17 Н	26 п. Сошестя, Григорія еп.	27 п. Сош., † Андрія, ап.

ПОКИ ПОЧАТИ СМІЯТИСЯ З СВОЇХ ЗНАЙОМИХ, ТРЕБА ВМІТИ СМІЯТИСЯ З СЕБЕ САМОГО.

НІКОЛИ НЕ ОДРУЖУЙСЯ ЗАДЛЯ ГРОШЕЙ. ПОЗИЧИТИ ЇХ — ВИНЕСЕ ТЕБЕ БАГАТО ДЕШЕВШЕ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 11. 1861. Народилася письменниця Дніпрова Чайка.
1. 11. 1889. Народився письменник Остап Вишня (Павло Губенко).
1. 11. 1918. Листопадовий зрив. Українські війська зайняли Львів.
1. 11. 1944. † у Львові митрополит Андрій Шептицький.
1. 11. 1964. † полковник Андрій Мельник, народжений 12 грудня 1890 р. співорганізатор (з полк. Є. Коновальцем) корпусу Січових Стрільців, отаман військ УНР, шеф штабу Дійової Армії УНР, перший крайовий командант УВО, голова Проводу Українських Націоналістів; похоронений в Люксембургу 7 листопада.
3. 11. 1941. Зруйновано вибухом Велику Успенську Церкву Кисво-Печерської Лаври.
- 3-7. 11. 1927. Перша Конференція Українських Націоналістів у Празі покликала до життя перший Провід Українських Націоналістів з полк. Є. Коновальцем на чолі.
4. 11. 1921. Другий Зимовий Похід під ком. Ю. Тютюнника.
6. 11. 1912. Помер Микола Лисенко, музик і композитор.
6. 11. 1811. Народився поет Маркіян Шашкевич.
7. 11. 1940. В Канаді постає "Комітет Українців Канади".
8. 11. 1655. Гетьман Б. Хмельницький зняв облогу Львова, щоб відогнати кримських татар з-під Тернополя.
9. 11. 1872. Народився письменник Богдан Лепкий.
10. 11. 1838. † Іван Котляревський.
10. 11. 1708. Москалі здобули і зруйнували Батурин, тодішню столицю України.
11. 11. 1654. Гетьман Б. Хмельницький розбив передові частини татар під Озірною і прогнав їх з України.
13. 11. 1923. † письменник Іван Липа.
14. 10. 1918. У Києві засновано Українську Академію Наук.
14. 11. 1918. Гетьман Павло Скоропадський проголосив федерацію України з Росією.
15. 11. 1918. Початок повстання проти гетьмана Скоропадського.
15. 11. 1878. Народився поет Грицько Чупринка.
15. 11. 1945. Була заснована в Авгсбургу Українська Вільна Академія Наук.
16. 11. 1863. Народилася письменниця Ольга Кобилянська.
17. 11. 1828. Народилася письменниця Ганна Барвінок.
19. 11. 1698. † гетьман України Петро Дорошенко.
20. 11. 1917. Третій Універсал Української Центральної Ради про самостійність Української Держави.
21. 11. 1921. Большевики розстріляли під Базаром 359 українських вояків.
21. 11. 1943. Засновано в Канаді "Осередок Української Культури й Освіти".
23. 11. 1873. † український учений Михайло Максимович.
23. 11. 1919. † видатний критик Микола Євшан.
24. 11. 1934. † історик Михайло Грушевський.
25. 11. 1838. Народився письменник Іван Нечуй-Левицький.
25. 11. 1901. Народився поет Михайло Орест.
29. 11. 1778. Народився Григорій Квітка-Основ'яненко.
29. 11. 1899. Народився письменник Григорій Косинка.
29. 11. 1902. † український поет-революціонер Павло Грабовський.
30. 11. 1932. † Старик і Березинський, бойовики ОУН.

ГРУДЕНЬ

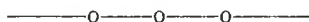
DECEMBER

31 днів

н.ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 П	Платона й Романа, мч.	Наума, прор.
2 19 В	Авдія, прор., Варлаама, мч.	Авакума, прор.
3 20 С	Григ. і Прокла, пр. Пер. Вв.	Софонія, прор.
4 21 Ч	Введення в храм Пр. Богор.	Варвари влкмч., І. Дамаск.
5 22 П	Филимона, ап.	† Сави Освящ.
6 23 С	Авфілохія, Григорія, еп.	† Миколая, св.
7 24 Н	27 п. Сошестя. Катерини	29 п. Сош., Амвросія
8 25 П	Климентя й Петра, Від. Введ.	Патапія, преп. Неп. Зач.
9 26 В	Аліпія Стовп., преп.	Непорочне Зачаття Пр. Б.
10 27 С	Якова Перс., влкмч.	Мини й інш. мч.
11 28 Ч	Степана, препмч.	Даниїла Стовп., преп.
12 29 П	Парамона, Филумена, мч.	Спіридона, преп.
13 30 С	† Андрея Первзв., ап.	† Евстратія і інш. мч.
14 1 Н	29 п. Сошестя, Наума	Праотців, Тирса
15 2 П	Авакума, проп.	Елевтерія, преп.
16 3 В	Софонія, проп.	Аггея, прор. (Відд. Н.З.)
17 4 С	Варвари, влкмч., Ів. Дамас.	Даниїла, прор.
18 5 Ч	† Сави Освящ.	Севастіяна і інш. мч.
19 6 П	Миколая, св.	Боніфатія, мч.
20 7 С	Амвросія, еп. мед.	Ігнатія Богон. (Перед. Р.)
21 8 Н	30 п. Сошестя, Патапія	Отців — Перед Різдвом
22 9 П	Непорочне Зачаття Пр. Бог.	Анастасії, влкмч.
23 10 В	Мини й інш. мч.	10 мч. в Криті
24 11 С	Даниїла Стовп., преп.	Навеч. Різдва, Євгенії, мч.
25 12 Ч	Спіридона, преп.	Різдво Г.Н.І.Х.
26 13 П	† Евстратія і інш. мч.	Собор Пр. Богор., Йосипа
27 14 С	Тирса й Левкія, мч.	Степана, архид., первмч.
28 15 Н	Праотців, Елевтерія	Нед. п. Різдва, Мч. в Нінд.
29 16 П	Аггея, прор. (Відд. Неп. Зач.)	Діт. уб. у Вифлеємі
30 17 В	Даниїла, прор.	Анісії, мч.
31 18 С	Севастіяна й інш. мч.	Меланії, преп.

ДУРНОТА МАЄ БЕЗ СУМНІВУ ПЕРЕВАГУ НАД МУДРІСТЮ: ВОНА НЕОБМЕЖЕНА.

ЯКБИ ДЕЯКІ ЛЮДИ НЕ ЗМІНЮВАЛИ СВОЇХ ПЕРЕКОНАНЬ, МИ НІКОЛИ НЕ ПОМІТИЛИ Б, ЩО ВОНИ ЇХ МАЛИ.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 12. 1893. Народився письменник Микола Хвильовий. 2. 12. 1874. † письменник Олекса Петрович Стороженко. 2. 12. 1919. Початок Першого Зимового Походу під ком. ган. Омельновича - Павленка. 2. 12. 1938. Проголошено Карпатську Україну автономною державою. 4. 12. 1803. † на Соловецьких островах останній кошовий Запорізької Січі Петро Кальнишевський. 5. 12. 1878. Народився О. Олесь. 5. 12. 1917. Відкрито у Києві Українську Академію Мистецтв. 7. 12. 1936. † Василь Стефаник. 8. 12. 1868. Засновано у Львові Товариство "Просвіта". 11. 12. 1840. Народився письменник Михайло Старицький 11. 12. 1891. † О. Потебня, видатний український вчений лінгвіст. 12. 12. 1896. Народився полк. Андрій Мельник, Голова Проводу Українських Націоналістів. 12. 12. 1871. † письменник Анатоль Свидницький. 12. 12. 1900. † письменник Олександр Кониський. 14. 10 1918. Війська Директорії УНР і Січові Стрільці зайняли Київ. Скоропадський зрікся влади. 15. 12. 1848. † письменник Євген Гребінка. 15. 12. 1934. Большевицький таємний суд засудив до страти 28 українців, а між ними письменників: О. Влизь-	ка, В. Мисика, Д. Фальківського, М. Терещенка, Гр. Косинку, Ів. Крушельницького, М. Лебединця, Костя Буревія, Романа Шевченка. 16. 12. 1637. Бій козаків з поляками під Кумейками. 17. 12. 1939. В копальнях Камчатки загинув поет і літературознавець М. Драй-Хмара. 18. 12. 1856. Народився артист Микола Садовський. 18. 12. 1871. Народився поет Микола Вороний. 19. 12. 1240. Татарський хан Батий зруйнував Київ і рушив на Галичину. 19. 12. 1918. Директорія УНР в'їхала до Києва — відновила УНР. 21. 12. 1764. Москва скасувала гетьманщину. 22. 12. 1834. Народилась письменниця Марко Вовчок. 22. 12. 1932. Героїчна смерть Біласа і Данилишина, членів УВО - ОУН. 23. 12. 1873. Засновано у Львові Наукове Т-во ім. Т. Шевченка. 24. 12. 1653. Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Жванцем. 25. 12. 1848. У Львівському університеті засновано катедру української мови. 29. 12. 1724. У Петропавловській в'язниці помер наказний гетьман Павло Полуботок. 31. 12. 1637. † Павлюк, провідник козацького повстання.

Любов не додає розуму дурням, але мудрих затулює.

—o—o—o—

Ніякий гуморист не розсміє так публіки як проповідник здоров'я, коли перестудиться.

—o—o—o—

Є огайдушності, на які дозволяють собі лише великі боягузи.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1969 РІК

Рік 1969 є звичайним роком і має 365 днів або 52 тижні і 1 день. Є він:

981 роком від хрещення України.

915 від смерти Вел. князя Ярослава Мудрого.

387 від заведення григоріанського календаря.

155 від народження Т. Шевченка.

73 від Львівського Провінційального Собору.

55 від початку I світової війни.

50 від проголошення в Києві соборності України.

25 від смерти Митроп. Андрія Шептицького.

ПАСХАЛІЯ

(за старим стилем, а дати за новим стилем)

Посна Тріодь починається 2-го лютого

Неділя м'ясопуста: 16 лютого

Поклони: 26 березня

Великдень: 13 квітня

Вознесіння: 22 травня

Зелені Свята: 1 червня

М'ясниця: 5 тижнів і 6 днів.

ПОСТИ

(за старим стилем, а дати за новим стилем)

Навечір'я Різдва: 6 січня.

Навечір'я Богоявлення: 18 січня.

Сиропоустний тиждень: 17 лютого до 23 лютого.

Великий Піст: 24 лютого до 12 квітня

Петрівка: 9 червня до 11 липня.

Спасівка: 14 до 27 серпня.

Главосіки: 11 вересня.

Чесного Хреста: 27 вересня.

Пилипівка: 23 листопада до 6 січня 1970 р.

Кожної п'ятниці, крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

(за старим стилем)

Від Різдва до Йордану: 7 до 17 січня.

Від неділі Мит. і Фарисея до Неділі Бл. Сина: 2 до 8 лютого.

Від Великодня до Томиної Неділі: 13 до 19 квітня.

Від Зелених Свят до Неділі Всіх Святих: 1 до 8 червня.

ЗАГАЛЬНИЦІ

(за новим стилем)

25 грудня до 4 січня 1970 р.

27 січня до 1 лютого.

7 до 12 квітня.

26 травня до 31 травня.

ПАСХАЛІЯ

(за новим стилем)

Посна Тріодь починається 26 січня.

Неділя м'ясопуста: 16 лютого.

Перший день посту: 24 лютого.

Поклони: 19 березня.

Великдень: 6 квітня.

Вознесіння: 15 травня.

Зелені Свята: 25 травня.

М'ясниця — 8 тижнів.

Петрівка — 2 тижні, 5 днів.

ПОСТИ

(за новим стилем)

Навечір'я Різдва: 24 грудня.

Навечір'я Богоявлення: 5 січня.

Сиропоустний тиждень: 10 до 15 лютого.

Великий Піст: 17 лютого до 5 квітня.

Петрівка: від 8 до 28 червня.

Спасівка: 1 до 14 серпня.

Главосіки: 29 серпня.

Чесного Хреста: 14 вересня.

Пилипівка: 15 листопада до 24 грудня.

ПОСТИТИ НЕ ЗОБОВ'ЯЗАНІ

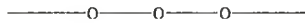
Діти перед 14 р. життя і ті, що переступили 60 літ.

Хворі: умово чи фізично та реконвалесценти. Матері, що сподіваються дітей, або кормлять груддю. Хто тяжко працює чи залежний у харчуванні від посторонніх. Хто візьме собі звільнення у пароха або сповідника.

СПИСОК СЛОВ'ЯНСЬКИХ ІМЕН

Богодар	9 листопада	Гримислав	12 жовтня
Богомир	13 січня	Держислав	16 липня
Богуслав	29 квітня	Добромир	4 січня
	22 травня		5 червня
Богухвал	18 березня	Доброслав	10 січня
Богдан	19 березня	Довгослав	18 червня
Богданна	6 лютого	Домослав	15 січня
	17 липня	Збігнєв	17 березня
Богдар	27 травня	Збоїслав	28 червня
Богумил	18 квітня	Здислав	29 січня
	5 листопада	Здобислав	30 липня
Бойомир	6 січня	Земислав	13 жовтня
Божема	14 березня	Зимовит	19 жовтня
Божеслава	31 травня	Ігор	18 травня
Болеслав	22 липня	Ізяслав	6 липня
	19 серпня	Казимир	4 березня
Борис і Гліб	15 травня	Казимира	21 серпня
	6 серпня	Квітослава	1 квітня
Бронислав	16 жовтня	Красислав	17 квітня
Бронислава	3 вересня	Любомир	1 травня
Будислав	1 березня	Любомира	21 березня
Ванада	3 червня		24 березня
Вислав	7 червня		24 липня
	9 грудня	Любослав	12 квітня
Витослав	22 січня	Людомир	10 листопада
Вірослав	27 лютого	Людослав	30 листопада
Властимир	23 жовтня	Лютослав	26 жовтня
Войтіх	23 квітня	Мечислав	1 січня
Володимир	16 січня	Милослав	3 липня
	9 квітня	Милош	25 січня
	28 липня	Мирослав	26 лютого
Володимира	9 січня	Мирослава	26 липня
	11 серпня	Мстислав	8 січня
Володислав	3 квітня	Мстислава	9 березня
	25 вересня	Олег	7 серпня
Володислава	13 грудня	Ольга	24 липня
Всеволод	6 листопада	Остромир	4 серпня
В'ячеслав	15 червня	Пребислав	22 жовтня
	28 вересня	Предислав	22 лютого
Годислав	22 березня	Перемислав	13 квітня
Годимир	31 жовтня		30 жовтня
Горислав	28 листопада	Радивой	10 липня
Гнівомир	8 лютого		

Радомир	16 листопада	Судомир	2 квітня
	28 січня	Святополк	1 червня
Радослав	15 липня		25 вересня
Ратимир	19 січня	Святослав	7 січня
Ратислав	2 червня	Святош	12 березня
Родослав	2 березня	Томир	27 листопада
	8 квітня	Томира	24 травня
Ростислав	17 січня	Томислав	21 грудня
	4 вересня	Чеслав	20 липня
Славобій	25 лютого	Ядвига	15 жовтня
Славомир	17 травня	Яромир	11 квітня
	5 листопада		28 травня
Славомира	5 лютого	Ярополк	18 січня
	8 травня	Ярослав	21 січня
	18 листопада		25 квітня
Станислав	2 жовтня		

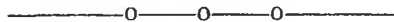

СМУГИ ЧАСУ В КАНАДІ

В Канаді заведено 5 основних смуг часу, з яких кожна має 15 ступнів географічної довжини з різницею одної години між смугами.

Атлантийська		від 60 до 75 геогр. довжини
Східня		від 75 до 90 геогр. довжини
Середня		від 90 до 105 геогр. довжини
Гірська		від 105 до 120 геогр. довжини
Тихоокеанська		від 120 і далі на захід.

Отже коли в Галифаксі 12 година, то в Оттаві 11, у Вінніпегу 10, в Едмонтоні 9, а у Ванкувері 8.

УРЯДОВІ СВЯТА В КАНАДІ

Новий Рік, Велика П'ятниця, Великодній Понеділок, День Вікторії, День Домінії (Держави) 1-го липня, День Праці — 1-ий понеділок у вересні, День Подяки, День Замирення — 11-го листопада, Різдво — 25-го грудня.

У римо-католицькій провінції Квебек святкують ще й ці свята: Богоявлення, Попелева Середа, Вознесення, св. Івана Хрестителя, Всіх Святих, Непорочне Зачаття.

ДЕРЖАВНІ СВЯТА В ІНШИХ КРАЇНАХ

Австралія	26 січня	День Австралії
Англія	7 червня	День урод. корол. Єлисавети II.
Аргентина	25 травня 9 червня	Травнева Революція, 1810 Деклярація Незалежности, 1816
Бельгія	21 липня	День Незалежности, 1831
Бразилія	7 вересня	День Незалежности, 1822
Гаїті	1 січня	День Незалежности, 1804
Голляндія	30 квітня 5 травня	День уродин Королевої Юліяни День Визволення, 1945
Греція	25 березня	День Незалежности, 1821
Данія	11 березня	День ур. Короля Фредерика IX.
Домініканська Респ.	27 лютого	День Незалежности, 1844
Індія	26 січня	День Республіки, 1950
Ірляндія	17 березня	День св. Патрика
Італія	4 листоп.	День Перемоги, 1918
Китай	17 лютого 10 жовтня	Новий Рік День Республіки, 1911
Куба	20 травня	День Незалежности, 1902
Мексіко	16 вересня	День Незалежности, 1810
Нова Зеландія	26 вересня	День Домінії, 1907
Норвегія	17 травня	День Конституції, 1814
Пакистан	14 серпня	День Пакистану, 1947
Перу	28 липня	День Незалежности, 1821
Південна Африка	31 травня	День Унії, 1910
Польща	3 травня 22 липня	Конституція 3 травня, 1791 День Визволення, 1944
СССР	7 листоп. 5 грудня	Жовтнева Революція, 1917 Сталінська Конституція, 1936
Туреччина	29 жовтня	День Республіки, 1923
Франція	14 липня	Збурення Бастилії, 1789
Чехословаччина	28 жовтня	День Незалежности, 1918
Чіле	18 вересня	День Незалежности, 1810
Швайцарія	1 серпня	Національне Свято
Швеція	6 червня	День Конституції, 1809
Югославія	29 листоп.	Проголошення Нар. Республіки

ПОШТОВІ ОПЛАТИ

Зобов'язують від 1-го листопада 1968 р.

ДОСТАВА В КАНАДІ

Перша класа пошти

Листи — 6 цнт. перша унція

4 цнт. кожна дальша унція або її частина

Поштові картки — 6 цнт. кожна

Літунська пошта

Уся пошта внутрі Канади, яка не перевищує 25 фунтів ваги або 3 стопи довжини, ширини або глибини, або якої комбінована довжина і обхват не перевищує 6 стіп. перевозиться літаками, якщо тільки перевіз літаком прискорить до тієї місцевості доставу.

Пошта першої класи внутрі Канади, яка перевищує наведені вгорі виміри величини або ваги а не перевищує 66 фунтів перевозиться наземною комунікацією.

Третя класа пошти

Третя класа пошти включає всі висилкові матеріали не вище 1 фунта ваги, коли вона не потребує оплати за нормами першої класи або не може бути доставлена за нормами поштової оплати другої класи.

До пошти третьої класи включені: книжки, часописи і журнали, висилані приватними людьми, каталоги, обіжники, товари тощо. Різдвяні і великодні картки можуть висилатися за нормою оплат третьої класи, якщо не мають більше як п'ять слів доданого до друкованого тексту привіту і якщо висилаються в незаліплених конвертах.

Оплата: 5 цнт. дві перші унції

3 цнт. кожні 2 дальші унції або частину двох унцій.

Посилки, які перевищують приписані виміри, вимагають додаткової оплати 75 цнт.

МІЖНАРОДНІ ОПЛАТИ

Наземна пошта

Листи і поштові картки:

До Британії і Північної Ірландії, та до інших країн Бритійського Коммонвелту, Ірландської республіки, Франції, Іспанії, ЗСА, їх територій і посілостей та всіх інших місцевостей у Північній, Центральній і Південній Америці та Західній Індії — перша унція 6 цнт., кожна дальша унція 4 цнт. Поштова картка 6 цнт. кожна.

До всіх інших країн — перша унція 12 кожна дальша унція 7 центів. Поштова картка 7 цнт.

Друки

ЗСА, їх території і посілості і всі інші місцевості Північної, Центральної і Південної Америки, Західної Індії та Іспанії — 5 цнт. за перші дві унції, а 3 цнт. за кожні дальші 2 унції або частину двох унцій.

До всіх інших країн — 6 цнт. перші 2 унції

3 цнт. за кожні дальші 2 унції.

Літунська пошта поза Канаду

ЗСА, їх території і посілости: листи — 10 цнт. за кожну унцію
картки — 10 цент. кожна

Бермуди, Мексіко, Центральна і Південна Америка і Західні Індії,
Велика Британія і Північна Ірландія, Ірландська республіка і Європа:

листи — 15 цнт. кожною пів унції

картки — 10 цнт. кожна

інші предмети — 15 цнт. 1 унція

Всі інші країни: листи — 25 цнт. за кожну пів унцію

картки — 10 цент. за кожну

інші предмети — 20 цнт. за кожну унцію

Аерограми до всіх країв — 10 цнт. кожна.

Аерограми є економічною літунською обслугою до всіх країн.

ДОДАТКОВІ ОПЛАТИ

Нижче показані сплати є додаткові до нормальних поштових оплат.

Оплати за ресстровані посилки

До Канади, ЗСА, їх територій та посіlostей: оплата 50 цнт. — при висоті відшкодування до 50 дол. Оплата 75 цнт. при відшкодуванні до 100 дол.

Всі інші країни: оплата 50 цнт. при відшкодуванні 8.83 дол.

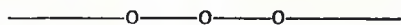
Посвідка ресстрації — 15 цнт. кожна при надаванні пошти

25 цнт. кожна в пізнішому часі

Оплата за поспішну доставку (Спешел делівері)

Тільки до таких країн: Канада, Австралія, Франція, Німеччина, Велика Британія, Нідерланди, Швеція, Швейцарії, ЗСА, їх території та посілости — 40 цнт.

Пошта третьої і четвертої класи для доставки тільки в Канаді — 50 цнт.

ВІДДАЛЬ ВІД ТОРОНТА

(В милях)

Брендон, Ман.	1,340	Норт Бей, Онт.	228
Брандфорд, Онт.	64	Ошава, Онт.	33
Келгари, Алта	2,028	Оттава, Онт.	247
Шарлоттенбург, Р. Е. І.	1,018	Пітерборо, Онт.	77
Чорчил, Ман.	2,185	Прінц Руперт, Б.К.	2,964
Кобалт, Онт.	330	Квебек, Кве.	503
Кокран, Онт.	479	Реджайна, Саск.	1,562
Едмонтон, Алта	2,008	Ст. Кетеринс, Онт.	71
Форт Віліам, Онт.	811	Саскатун, Саск.	1,677
Фредеріктон, Н. Б.	788	Шербрук, Кве.	435
Галифакс, Н. С.	1,081	Содбури, Онт.	260
Гемилтон, Онт.	39	Тиммінс, Онт.	485
Кенора, Онт.	1,105	Ванкувер, Б.К.	2,670
Кінгстон, Онт.	161	Вікторія, Б.К.	2,755
Кіченер, Онт.	62	Виндзор, Онт.	255
Лондон, Онт.	115	Вінніпег, Ман.	1,207
Монтреал, Кве.	334		

МІРИ Й ВАГИ

I. МІРИ ДОВЖИНИ

а) канадські:

- 1 геогр. ступінь = $69\frac{1}{2}$ милі
- 1 геогр. ступінь = 60 геогр. миль.
- 1 миля = 1,760 ярдів = 5,280 стіп.
- 1 сажень = 6 стіп.
- 1 ярд = 3 стопи = 36 цалів.
- 1 стопа = 12 цалів.

б) європейські:

- 1 морська миля = 1,852 метрів.
- 1 геогр. миля = 7,420 м.
- 1 кілометр = 1,000 м.
- 1 метр = 100 сантиметрів.
- 1 сантиметр = 10 міліметрів.

II. МІРИ ПОВЕРХНІ

а) канадські:

- 1 миля = 640 акрів.
- 1 фарма = 160 акрів.
- 1 акр = 4,840 квадратних ярдів.
- 1 квадратний ярд = 9 квадратних стіп (футів).
- 1 квадратна стопа = 144 квадратні цали (інчі).

б) європейські

- 1 гектар = 10,000 квадратних метрів.
- 1 морг = 5,754.6 квадратних метрів.
- 1 квадратний метр = 1,000 квадратних сантиметрів.
- 1 квадратний сантиметр = 100 квадратних міліметрів.

III. МІРИ ВАГИ

а) в Канаді:

- 1 тонна = 2,240 фунтів.
- 1 тонна ам. = 2,000 фунтів.
- 1 сотнар = 100 фунтів
- 1 фунт = 16 унцій.
- 1 унція = 16 драм.

б) в Європі:

- 1 тонна = 10 сотнарів.
- 1 сотнар = 100 кілограмів.
- 1 кілограм = 100 декаграмів.
- 1 декаграм = 100 грамів.

IV. МІРИ ОБ'ЄМУ

а) в Канаді:

- Дещо інакші тут міри плинних тіл,
- а інакші міри на тіла сипкі.

Міри тіл плинних:

- 1 гальон = 4 кварта.
- 1 кварта = 2 півкварти або пайнти.
- 1 пайнт = 4 джіл.
- 2 ложки = 1 унція.
- 1 ложка = 4 часві ложечки.

Міри тіл сипких:

- 1 б'ушель = 4 пеки.
- 1 пек = 2 гальони.
- 1 гальон = 4 кварта.
- 1 кварта = 2 півкварти або пайнти.

б) в Європі:

- 1 гектолітр = 100 літрів
- 1 літра = 100 центилітрів.

A. МІРИ ЄВРОПЕЙСЬКІ В ПЕРЕМІНІ НА КАНАДСЬКІ

МІРИ ДОВЖИНИ

- 1 міліметр = .03937 цаля (інча).
- 1 сантиметр = .3937 цаля.
- 1 дециметр = 3.937 цаля (інча).
- 1 метр = 39.3707 інча = 3.281 стопи (фут) = 1.0936 ярда.
- 1 кілометр = 1093.6 ярди.

МІРИ ПОВЕРХНІ

- 1 кв. міліметр = .00155 кв. цаля (інча)
- 1 центиметр кв. = .155 кв. цаля (інча).
- 1 кв. дециметр = 15.5 цаля (інча).
- 1 кв. метр = 1550 кв. цалям (інчам) = 10.764 кв. стопам (футам) = 1,196 кв. ярдам.
- 1 ар = 100 кв. метрам = 119.6 кв. ярдам.
- 1 гектар = 2.471 акрів = 11.960 ярдів.

МІРИ ОБ'ЄМУ

- 1 куб. міліметр = .000061 куб. цаля (інча).
- 1 куб. сантиметр = 0.061025 куб. цаля (інча).
- 1 куб. дециметр = 1.0254 куб. цаля (інча).
- 1 куб. метр = 61025 куб. цалів (інчів) = 35.3156 куб. стопи (фут) = 1.308 куб. ярд.
- 1 літр = 1 куб. дециметр = 1.0567 амер. кварта.

МІРИ ВАГИ

1 міліграм = 0.001 грейна
1 грам = 15.432 грен = 0.565 драм
1 кілограм = 15432.3 грен = 2.205 фунта
1 сотнар = 220.46 фунтів = 2.2046 сот.
1 тонна = 2,204.6 фунтів = 22.046 сот.
1 тонна = 1.102 тонни.

В. МІРИ КАНАДСЬКІ В ПЕРЕМІНІ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ

МІРИ ДОВЖИНИ

1 цаль (інч) = 2.54 сантиметрів
1 стопа = 30.48 сантиметрів
1 ярд = 91.44 сантиметрів
1 миля = 160933 сантиметрів = 1.60935 кл.

МІРИ ПОВЕРХНІ

1 кв. цаль (інч) = 6.45 кв. сант.
1 кв. стопа (фут) = 929 кв. сант.

1 кв. ярд = 8361 кв. сант.
1 акр = 0.404 гектара = 0.703 морга
1 фарма = 64.75 гектара = 111.37 морга.

МІРИ ОБ'ЄМУ

1 куб. інч = 16.39 куб. сант.
1 куб. стопа (фут) = 28316 куб. сант.
1 куб. ярд = 7645335 куб. сант.
1 імперіальний гальон = 4541 куб. сант.
1 америк. гальон = 3787 куб. сант, (3.78 літри).

МІРИ ВАГИ Й МАСИ

1 драм = 1.77 грамів
1 грейн = .0648 грама
1 унція = 28.35 грама
1 фунт = 453.6 грама
1 тонна = 907.185 кг. = 0.907 тонни
1 сотнар = 45 359 кг.

МІРИ ТЕПЛА

Від найдавніших часів відчували люди потребу точних мір тепла і холоду. Спершу тільки для вжитку в домашньому господарстві, а то й просто з цікавості, опісля з розвитком науки, теж і для дуже точних наукових pomірів.

Для цієї цілі придумано окремий прилад, що зветься тепломіром, або з грецька термометром (по-грецьки: термос — тепло, метрос — міра). За підставу взято два пункти: пункт замерзання води і пункт кипіння води та переміни її в пар. Відстань поміж цими пунктами поділено на рівні часті, називаючи їх ступенями тепла. І тут зазначилися різниці поміж окремими вченими, що чи то винайшли тепломір, чи то його вдосконалювали.

Тепер у світі вживаються три роди тепломірів: Цельзія, Реоміра і Фаренгейта, названі так від імен учених, що їх винайшли, та означаються в

скороченні початковими буквами їх назв: "С", "R", "F".

Цельзій поділив відстань між замерзанням і кипінням води на 100 ступенів та означив пункт замерзання, 0 ступенів, а пункт кипіння як 100 ступенів. Цей тепломір уживається переважно в Європі.

Реомір ту саму відстань поділив на 80 ступенів, даючи 0 ступенів на пункт замерзання і 80 на пункт кипіння води. Цього тепломіра вживають часто в Франції та в сферах французького політичного й економічного впливу.

В Канаді, Америці й Англії вживають тепломіра Фаренгейта. Його ступені тепла значно менші, напр. при 0 ступенів Цельзія маємо + 32 ступені Фаренгейта, а при + 100 маємо + 212 ступенів Фаренгейта. Отже на 100 ступенів Цельзія припадає 180 ступенів Фаренгейта.

МІРИ Й ВАГИ

Міри довжини (з європейських на канадські):

В и м і р	Цаль (inch)	Стопа (foot) 12 цалів	Ярд (yard) 3 стопи	Миля (mile) 5280 стіп
1 міліметр	0.03937	—	—	—
1 сантиметр 10 мм.	0.3937	—	—	—
1 метр 100 цт.	39.3701	3.28084	1.09361	—
1 кілометр 1000 м.	—	3280.84	1093.61	0.62137

Міри довжини (з канадських на європейські):

В и м і р	Міліметр	Центиметр (10 мм.)	Метр (100 цт.)	Кілометр (1000 м.)
1 цаль (inch)	25.4	2.54	—	—
1 стопа (foot) 12 цалів	304.8	30.48	—	—
1 ярд (yard) 3 стопи	914.4	91.44	0.9144	—
1 миля (mile) 5280 стіп	(1760 ярдів)	—	1609.35	1.60935

Міри поверхні (з європейських на канадські):

В и м і р	Кв. цаль (sq. in.)	Кв. стопа (sq. ft.)	Кв. ярд (sq. yd.)	Ейкер (acre)
1 сантиметр ² 100 мм ²	0.155	—	—	—
1 метр ² 1000 сант. ²	1550.016	10.764	1.196	—
1 морг 5754.6 м ²	—	61942	6882.5	1.422
1 гектар 10000 м ²	—	—	11960.0	2.471

Міри поверхні (з канадських на європейські):

В и м і р	Кв. цент.	Кв. метр	Морг	Гектар
1 кв. цаль	6.45	—	—	—
1 кв. стопа 144 кв. цалі	929.03	—	—	—
1 кв. ярд 9 кв. стіп	—	0.83613	—	—
1 акер 4840 кв. ярд	—	4.047	0.703	0.404

Ваги в Канаді (з європейських на канадські):

Вага	Драм (drams)	Унція (ounce)	Фунт (pound)	Сотнар (setner)	Тонна (ton)
1 грам	0.565	—	—	—	—
1 декаграм 10 грамів	5.65	0.35574	—	—	—
1 кілограм 100 декагр.	—	35.574	2.2046	—	—
1 сотнар 100 кг.	—	—	220.46	2.2046	—
1 тонна 10 сотн.	—	—	2204.6	22.046	1.102

Ваги в Канаді (з канадських на європейські):

Вага	Грам	Декагр.	Кілогр.	Сотн.	Тонна
1 драм	1.77	—	—	—	—
1 унц. (oz.) 16 драм	28.35	2.835	—	—	—
1 ф. (pound) 16 унцій	—	45.359	0.45359	—	—
1 сот. (setner) 100 фунтів	—	—	45.359	0.453	—

МІРИ ОБ'ЄМУ В КАНАДІ (в порівнянні з європейськими):

а) Плинні тіла:

1 півкварта (1 pint)	рівняється	0.56825	літри
1 кварта (quart) — 2 півкварти	"	1.1365	"
1 гальон (gallon) — 4 кварта	"	4.546	"

б) Сипні тіла:

1 півкварта (1 pint)	рівняється	0.56825	літри
1 кварта (quart) — 2 півкварти	"	1.1365	"
1 гальон (gallon) — 4 кварта	"	4.546	"
1 пек (peck) — 2 гальони	"	9.092	"
1 бушель (bushel) — 4 пеки	"	36.368	"

Збіжжя в Канаді міряють звичайно бушлями, в Європі натомість в більшості на вагу.

Для порівняння подаємо вагу бушля, і так:

1 бушель пшениці важить 60 фунтів канад., або кругло 27.21 кг.

"	жита	"	58	"	"	"	"	26.30	"
"	ячменю	"	48	"	"	"	"	21.77	"
"	вівса	"	34	"	"	"	"	15.42	"
"	гречки	"	50	"	"	"	"	22.67	"
"	картоплі	"	60	"	"	"	"	27.21	"
"	гороху	"	64	"	"	"	"	29.02	"
"	цибулі	"	50	"	"	"	"	22.67	"

**ПОРІВНЯННЯ СТУПНІВ МІРИ ТЕМПЕРАТУРИ ВСІХ ТРЬОХ СИСТЕМ
ДАЄ НАМ ПОНИЖЧА ТАБЕЛЯ:**

Реомір	Цельзій	Фаренгайт	
80°	100°	212°	пункт кипіння води
76	95	203	
72	90	194	
68	85	185	
63.1	79.9	174	
60	75	167	
56	70	158	пункт кипіння алкоголю
52	65	149	
48	60	140	
44	55	131	
42.2	52.8	127	
40	50	122	
36	45	113	
33.8	42.2	108	
32	40	104	
29.3	36.7	98	температура людської крові
28	35	95	
25.3	32.2	90	
24	30	86	
21.3	26.7	80	
20	25	77	
16	20	68	
12.4	15.3	60	
10.2	12.8	55	
8	10	50	
5.8	7.2	45	
4	5	41	
1.3	1.7	35	
0	0	32	пункт замерзання води
— 0.9	— 1.1	30	
— 4	— 5	23	
— 5.5	— 6.7	20	
— 8	—10	14	
— 9.8	—12.2	10	
—12	—15	5	
—14.2	17.8	0	
—16	—20	— 4	
—20	—25	—13	
—24	—30	—22	
—28	—35	—32	
—32	—40	—40	пункт замерзання ртуті

ВИСОТА ЛЮДСЬКОГО РОСТУ В МЕТРАХ І КАНАДСЬКИХ СТОПАХ.

метри	канад. стопи	метри	канад. стопи
1.22	4'0"	1.60	5'2"
1.24	4'1"	1.63	5'4"
1.27	4'2"	1.65	5'5"
1.30	4'3"	1.68	5'6"
1.32	4'4"	1.70	5'7"
1.35	4'5"	1.73	5'8"
1.37	4'6"	1.75	5'9"
1.40	4'7"	1.78	5'10"
1.42	4'8"	1.80	5'11"
1.45	4'9"	1.83	6'0"
1.47	4'10"	1.85	6'1"
1.50	4'11"	1.88	6'2"
1.52	5'0"	1.91	6'3"
1.55	5'1"	1.91	6'4"
1.57	5'2"	1.96	6'5"

ПОРІВНЯННЯ МІР ДОВЖИНИ РІЗНИХ НАРОДІВ.

Англійська й американська миля має	1,760 ярдів
Шотландська миля	1,934 "
Ірландська миля	2,240 "
Німецька миля	8,106 "
Голландська миля	6,480 "
Італійська миля	1,766 "
Швейцарська миля	9,152 "
Шведська миля	7,341 "
Данська миля	7,345 "
Арабська миля	2,143 "
Римська миля	1,628 "
Турецька миля	1,826 "
Фламандська миля	6,869 "

**ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ – ДО ДОБРОБУТУ !
ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В СВОЇЙ РІДНІЙ
УСТАНОВІ, ЯКОЮ Є
УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА
в Торонті**

**Дирекція, Контрольна комісія, Кредитовий комітет
і працівники Кредитової Спілки**

**Кредитова Спілка приймає ощадності і платить від депозитів
від 5% до 6% як також виплачує зворот відсотків (рабат)
від позичок.**

**297 COLLEGE ST.
105 A EDWIN AVE.**

**TEL.: WA 2-1402
TEL.: LE 6-0742**

Кожний член може послуговуватися чеками

Г о д и н и у р я д у в а н н я :

297 Коледж Стр. щодня від 10 — 9 год. вечора

**в середу від 10 — 6 год. вечора субота від 10 — 12 полудня
105 А Едвін Евеню п'ятниця від 7 до 9 веч.**

**СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ НАЙКРАЩОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
КРЕДИТІВКИ В ТОРОНТІ!**

У п'ятдесятиріззя

Злуки

Минулого року вся українська спільнота у Вільному світі урочисто відзначила 50-річчя переломової в житті українського народу події: проголошення української Державности четвертим універсалом Української Центральної Ради 22 січня 1918 року. Цього року на цей самий день 22-го січня припадає 50-та річниця другої історичної, не менше важливої події, а саме проголошення Соборности Української Держави. Того 22-го січня 1919 року при великому здзиви народу і війська, на Софійській площі у Києві, в присутності представників чужих держав, делегати Західньо-Української Народньої Республіки обмінялися з владою Української Народньої Республіки грамотами, якими правно закодифіковано злуку обох республік. Директорія УНР оповістила про це до відома громадянам України окремим універсалом такого змісту:

“В імені Української Народньої Республіки проголошує Директорія всьому українському народові велику подію в історії нашої Української Землі: Дня 3-го січня 1919 року в місті Станиславові Українська Національна Рада Західньо-української Народньої Республіки, як представниця волі всіх українців колишньої Австро-Угорщини, і як найвищий їх законодавчий орган, святочно проголосили з'єднання Західньо-Української Народньої Республіки з Українською Придніпрянською Народною Республікою в одну, суверенну Народню Республіку. Від нині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття й Придніпрянська Україна в одну Велику Україну”.

Цим актом завершено і здійснено думку-ідею, що була основною проблемою української історії від князя Володимира Великого. Тому значення цього акту не менш переломове в житті українського народу, як акту відновлення державної незалежності.

Відзначення національних свят входить у традицію не тільки українського народу але й інших народів світу. Тільки коли в народів із закріпленню державною незалежністю це свято має більше формальне значення, — зовсім інакше маєється справа з народами, що не дійшли остаточно до своєї цілі, як це є зокрема з українським народом. Правда, Україна сьогодні є майже повністю соборна, щобільше, існує українська держава, що є членом Об'єднаних Націй — але всеж український нарід не є вільний. Він поневолений московським імперіялізмом, як десятки інших народів, включно з поляками, чехами, мадярами, румунами, частиною німців та іншими народами, які донедавна мали свої держави і яких держави й сьогодні “незалежні”, хоч їх народи поневолені.

Останній факт не без значення і для нас, українців. До 2-ої світо-

вої війни ми самі змагалися з Москвою, та ще й при розшматуванні українських земель між чотирьох окупантів, які не тільки поневолювали частини нашого народу, але й вбивали нам ніж у спину під час нашої боротьби з Москвою. У добавок, увесь світ був, коли не ворожий нам (пригадаймо армії Галлера, Денікіна і Врангеля, висилані Антантою на наші землі, Версай, Ризький мир, рішення Антанти 1923, Мадяри і Закарпаття в 1939 р., німці в 1939-45 рр. і ін.), то вповні байдужий до нас і наших визвольних змагань. Та сьогодні ми не одинокі в боротьбі з Москвою, а стоїмо в одному фронті з численними іншими народами. І відношення вільного світу до Москви змінилося: він уже усвідомлює московську небезпеку для себе. А це у свою чергу змінює його відношення до України.

Правда, справа незалежності України ще не всюди, ще не в цілому світі набула прав громадянства, але вже не один визначний державний муж висловлював погляд, що передумовою світового миру є незалежність України, а свідомість цього що раз сильніше закорінюється і в поодиноких суспільствах. Разом із цим закорінюється і свідомість злочину, доконаного супроти України цим же вільним світом і в 1918 р. і в другій світовій війні. А це у свою чергу родить зобов'язання допомогти нам у слушний час.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО ДОБРОБУТУ!

● Коли позичаєте гроші в Кредитовій Спілці, Ваша позичка є там заасекурована ● Найкраще складати Ваші ощадності, а у випадку потреби, позичати гроші.

В КРЕДИТОВІЙ СПІЛЦІ

В ГЕМІЛТОНІ

Ukrainian Hamilton Credit Union

170 Parkdale Ave. North.

Tel.: LI 9-0054

Вівторок 7.30 — 9 веч., п'ятниця 7 - 9 вечером.

ІОРИЙ ЛУЦКІ та СПІВРОБІТНИКИ БЮРА ПОДОРОЖЕЙ

HIGH PARK TRAVEL CENTRE

1574 Bloor St. W.

— Toronto 9, Ont. —

Tel.: 533-9497

полагодять Вам — скоро і добре Вашу подорож до всіх частин світу!

ADMOR COMPANY LTD.

CONSTRUCTION EQUIPMENT — SALES — RENTALS

M. ADAMOWICH

2626 St. Clair Ave. West,

TORONTO 9, ONT.

Ph.: 769-1141

Молоді поети України

Коли я народився...

Коли я народився,
дерева нахилилися до вікон
послухати мій крик,
а день
у вишиванім киптарику наопашки
ввійшов у хату
і синяви наляв в прозорий келих.
Я випив за здоров'я сарн і трав
і тих шляхів,
які не носять на спині дороговказів.

Пізніше
мати коси сонця
куйовдила у саджавці
і полоסקала на його обличчі
сорочку конопляну,
а я сидів на призьбі
і чув, як із діброви
дуби кричали:
— Ходи. Ми теж ходили,
як ще були опришками
і сопілкарями на землі.

Я змушений ходити,
бо так велять дерева.

Куди б я не пішов,
ніде не залишаю за собою
відчиненої хвіртки.
Вночі високе небо
поезії моєї
блискучий обладунок одягає,
щоб захистить мене від зла.

Михайло Івасюк

Мій коню!

Гей ти, княжич мій, коню,
Я тебе годувала,
Гей ти, княжич мій, коню,
Я тебе напувала,
Із копаночки воду
У решеті носила,
На повіддя кропиву
Під плотами косила;
На сідло тобі, княжич,
Гей, колючого терня;
В жолобі тобі, княжич,
Гей, два макових зерня.
Гей ти, княжич мій, коню,
Знати, вибував дуже
На моєму на їдлі,
Вороненький та дужий,
На моєму на пійлі.
На журбу та на лихо
За ворота, як вітер,
І полями, як вихор.
Гей ти, княжич мій, коню,
Я тебе шанувала,
Несла решетом воду
І тебе напувала,
А тепер маю відра,
Маю відра й криницю,
А тепер маю жито,
Маю жито й пшеницю,
Маю сідла ремінні
І конов'язь тисову.
Загубив мій вороний
Під порогом підкову.
А мені ж та підківка
Найгарніша скрута,
Бо четвертая ніжка
У коня непідкута,
Бо кривавить копито
Десь чужими краями;
Заростають слідочки,
Гей сліди кураями.
Поржавіла підкова
У коморі на просі,
А у жолобах жито
Виганя у колосся.

Покладу ж я підківку
Та й на білу долоню
І по білому світу
Полечу у погоню,
Полечу у погоню,
Вже ж тебе не здогоню,
Гей ти, княжич мій, коню,
Боронесенький коню.

Марія Барандій

Вітражі

Упали з аркових щілин
на мої очі, руки, плечі
мільйони сонць,
оправлених в щільник
з квадратів, сегментів, трапецій.
Мільйони сонць —
від рідкіснопалких,
жовтогарячих і червоних
до лагідних
до блідоголубих,
до ніжної прозорості півтонів.
І в синтезі мозаїки їх барв
і ліній легких і величних
я упізнав,
я в себе увібрав
святі від ясності обличчя.
І сам від того ніби скло
розпавсь прозорим і барвистим
рясним незліченим числом
маленьких та яскравих зблисків:
На церкву в Ольжиній руці,
на Володимирові персти,
на книги мудрости ченців
зеленогорбого Печерська.
І вже палав, як самоцвіт,
я у Даниловій короні,
на Наливайковім лиці
запікся чорним згустком крові.
Я був усім на всіх і вся:
величчям, мірою і болем...
Я вийшов з церкви —
і засяв
тисячолітнім ореолом.

Ігор Калинець

Балада моїх ночей

Коли земля в холодну ніч загилена
і сон очей до ранку не торка,
у полі, між козацькими могилами,
мій Дон-Кіхот шукає вітряка.
А той віряк давно вхопили вхопини,
Пірнає в хмару місяць-дармовис,
І ніч глуха, і поле педекопане,
і в порожнечу поціляє спис.
А все довкола мертве, зачакловане
І злий чаклун чатує поблизу.
Мої думки печальні, наче клоуни,
що, сміючись, розмазують сльозу.
Куди ведеш мене, моя гордине?
З яких вершин позаторішній сніг?
Ти суньголов. Ти скрізь непротлядимо.
Чи ти вже зовсім розуму одбіг?
Ти, Дон-Кіхоте, може, біснуватий?
Що в тебе є? Печаль і далина.
Тобі не досить — просто існувати?
Ти хочеш побороти чаклуна?
Он смерть твоя лулукає совою,
Розвісять сміх над пущами сичі.
А чи коли доточить хто собою
Твої, незрячі подвиги вночі?
А ноги довгі, ноги — не котурни,
Б'ють по литках терни і бур'яни.
Стугнуть земля. Ідуть великі юрми.
Ти думав — люди, глянув — барани.
І кинувся ти, лицар-недотепа
їх рятувати, а вони — у крик,
Ех, Дон-Кіхоте, їм же не до тебе.
Не заважай іти їм на шашлик.
Гудуть стовпи гавайською гітарою.
Двобій душі й рогатого рагу.
Ох, лицарю, не зв'яжуйся з отарою,
вона тебе затопче в пилюгу.
Замгніє степ козацькими могилами,
Спливає час — єдиний секундент.
Стоїть віряк з опущеними крилами ...
Стриножений пасеться Росінант...

Ліна Костенко

Материнська сльоза

З твоїх очей хтось викотив сльозу
І далі, далі у палку печаль,
Мов кулю світла по шляхах трясучих
Незримі руки тихо покотили.
В сльозі гуляє світу карусель,
Жбурля дерева центробіжна сила,
І дикі гуси журно голосили,
В сльозі ламаючи свої бурхливі крила.
Кружляли очі у сльозі терпкій,
І блиск зубів, загорнутий у сміх.
На дно сльози зелений вітер ліг,
Тепер вона котилася зелена.
Була сльоза — розгойдана арена:
Квапливі клоуни в зелених ковпаках
І акробати несли на руках,
Мов іграшка, свої тіла зелені.
То все лиш гра,
А вартість її — біль.
Шалені вершники вниз головою скачуть,
Їх кожен крок вимірювався плачем,
Що стримувався притиском зубів . . .
Біжить сльоза по кривдженій щоці
І нищить світ своїм зеленим блиском,
Як розіб'ється на сухій руці,
То щезне світ, розвіяний на бризки.

Павло Мовчан

Лісова криничка

Шматочок неба в землю вмурували,
Ще й сторож-ясен став біля кринички.
В щілини поміж листям виглядали
Блакитноокі проліскові личка.

І сонце, наче ложка золотава,
Помішувало воду-голубицю.
Просила я:
— Води подай, чорнявий,
А ти мені весни подав напиться!

Вода. . .

Вода?

Ой, ні! Дівочі мрії,
Настояні на лісовім дурмані.
Була вода в міленькій криничині,
Я ж напилась глибокого кахання!

Марія Павленко

Пасаж болю

Мало всього — ще і тугу цю вовчу
а оце щоденне людське улюлю!
А я перетерплю а я перемовчу
аж поки згіркне слово “люблю”
оці Ніягари блуду і бруду
а я пересилию русява як Русь
а я переб'юся я перебуду
а я переплачу пересміюсь!
Це переждати пережадати
це передвічне навперехрест
це як перестріт — тебе перестріти
це як переступ — слово і жест.
Перенебачу перенсчую
передончиться переболю
а я передною переночую
а я переплачу пересміюсь!
А я утечу в кошлаті Карпати
а я цю любов задую і уб'ю
Зорі стозорі
ви що —
телепати?
Чого ж ви так дивитесь в душу мою?

Ліна Костенко

Смішна казочка

— Не ходи до мене, горе,
Маю горя повен дім.
... На ставковому узорі
Хтось мережить лебедів.
— Не ходи до мене, щастя,
Маю щастя повен світ —
У малиновій запасці
Притулилось до воріт.
Не ходи до мене, спокій,
Маю спокою — стогн.
Пахнуть спокоєм осоки,
І фіранки і боги.
Не приходить і ти ,тривого,
Повниш сад мій день у день
Та за серце, що в дорогах,
То за серце, що не йде ...
Я не хочу вже й любові.
Вже ж і так — по стан брестн ...
Вже ж і так у кожному слові
Ніби промінь шелестить!

Ірина Жиленко

З тюремних

віршів

До совісті світу

Це не вірш, не гімн, не ода
І не плід віршоблудних маній,
Це жага, це молюба свободи,
Це смертельного крик останній.

Він стоїть на краю могили
І жде кулі в свій гордий череп,
Дротом руки йому скрутили
Спадкоємці Ягод і Берій.

Він стоїть на краю могили,
А в могилі — на трупах трупи,
Розум людства! Всетворча сило!
Це на тебе піднято руку!

Хто дав право людей карати
За правдиве, за щире слово,
За любов до сестри, до брата,
За любов до своєї мови?

Хто дав право, о, совість віку,
З найчесніших робити в'язнів,
А зате на чолі народу
Наставляти катів і блазнів?

То ж гляди — бережи свій череп,
Вільний розуме — Совість віку,
По тобі у космічну еру
Кулеметний вогонь відкрито!

Святослав Караванський

(Виправно-трудовий табір Явас,
Мордовська АРСР, 1966)

Елегія другої зими

Та забриніли сніги, та заіскрилися білі,
Як на луках України.
Та вже другу зиму, морозяну і немилу,
Рідний край у серпанку тайни.
Рідний край за чужими плечима,
Рідний край за тупими очима,
Рідний край норовить за вітчима.
Та вже другу зиму
стерезуть любов од Вітчизни.
І чатус на мене куля,

І моргає чорняве дуло,
І патронці, як лялечки, в магазині
Та вже другу зимоньку-зиму.
Що за далями, що за межами,
Що за радарми-телевежами:
За феєрверками цивілізацій,
За рівноправністю рас і націй,
За європейською біло-біло-білою культурою,
За душею гуманно-чулою
На очах рівноправно-рівних
Сторожуть мене од царівни.
Та вже другу зиму колісницю варчую,
Ворон-коней кую, ремінь-зброю гаптую,
Виглядаю дороги, батогу лозину,
Та чатус на мене лозина
уже другу зимоньку-зиму.

Михайло Осадчий

(Виправно-трудоий табір Явас,
Мордовська АРСР, 1966)

За любов мою...

Чи це справді було, чи був сон це?
Розчинилось забите віконце,
Як горіло над обрієм сонце,
Як співали в гаях солов'ї . . .
Прокидалися мрії мої.
Ожибали надії мої —
Розчинилсь забите віконце . . .
Розчинилось забите віконце
У тюремній стіні,
І проміння пестило мені
Руку й груди і стомлену душу.
Чи це справді було, чи був сон це?
Це був сон. Бо вгорі тільки рисочка неба.
Риска синього неба в забитім вікні,
Солов'ї не співають мені,
І пісень мені їхніх не треба,
Бо й мені не співати тепер,
Я неначе помер.
В мене сонце і небо
Лютій ворог украв,
Він мене покарає
За любов мою щирю до неба,
За любов мою, сонце, до тебе,
За любов мою, земле, до тебе,
За любов мою, люди, до вас . . .

Михайло Масютко

(Тюрма львівського КГБ, 17 березня 1966 р.)

ХОЧЕТЕ КУПИТИ ЧИ ПРОДАТИ ДІМ, ПІДПРИЄМСТВО,
ГОТЕЛЬ ЧИ ФАРМУ ЗВЕРТАЙТЕСЬ З ПОВНИМ ДОВІР'ЯМ

ДО

УКРАЇНСЬКОЇ ФІРМИ

В. В. ГРИНИКА

REAL ESTATE BROKER

726 Queen Street West

TORONTO, ONT. CANADA

Власник: В. ГРИНИК

ПРИЙМАЄМО ВСЯКІ ІНВЕСТИЦІЇ

Phone: EM 3-5316 and EM 3-5317

Res. EM 4-3846

WITH ALL GOOD WISHES TO
THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN
NATIONAL FEDERATION OF CANADA INC.

C. A. PEMBERTON & CO. LTD.

217 King Street East
Toronto 2, Ontario

Suppliers of "Apex" Casings

for Wieners, Bologna and All

Cooked and Smoked Meats, Etc.

З історії

українців у Канаді

Д-р МИХАЙЛО МАРУНЧАК

Д-р ВОЛОДИМИР БАЧИНСЬКИЙ І МІЖВОЄННА УКРАЇНСЬКА ІМІГРАЦІЯ ДО КАНАДИ

Коло двісті тисяч українців покинуло українські землі перед Першою світовою війною. Вони прибули до Канади, щоб поселитись на постійне в степах цієї країни. Рік за роком йшли потоком хвилі української іміграції до Канади, починаючи від 1896 року. Розворушив цю хвилю еміграційного ісходу до Канади д-р О. Олеськів зі Львова своїми відвідинами в Канаді та своїми письмами про Канаду. Дехто влучно назвав цей період іміграції до Канади, епохою д-ра О. Олеськова. Це він дав тверді основи для цієї іміграції та снував широкі пляни для цієї маси поселенців, щоб вони знайшли тут не тільки кращі умовини праці, але щоб жили життям української культурної спільноти та були вічно частиною свого народу.

Щойно Перша світова війна перервала іміграційну хвилю українців до Канади. За грюкотом гармат на українських землях та революційно - визвольною хвилею народу в часі Першої світової війни Рідна Земля призабула своїх дітей в степах Канади, але діти не призабули Рідної Землі, Рідного Народу, що кровавився за своє визволення, за свою державницьку незалежність. Коли на Парижській Мировій Кон-

Д-р Володимир Бачинський

ференції в 1919 році розіграла-ся дипломатична драма в справі українських земель, то українці Канади вислали до Парижа своїх двох представників в особах Осипа Мегаса та Івана Петрушевича, які мали стати в допомогу дипломатичним представникам Української Народної Республіки. Коли Червоний Хрест молодій українській державі відізвався до своїх братів за морем у справі допомоги, то українці Канади не оминули найглухішої та найбіднішої ферми, щоб не приєднати

її пожертви на допомогу Рідному Краєві. Представництво Західно-Української Республіки в Канаді враз з канадською громадськістю закликала українців Канади простими та зрозумілими словами: "Маємо допомогти здобути свободу для нашої рідної української землі. Хто себе не боронить, той гине. Хто не дбає, той не має. Поможіть боротися, а побідимо. Просимо прислати свою частину на оборону, щоби і вас не бракувало між оборонцями Української Землі і Українського Народу. Життя вашого не жадаємо. Поможіть грішми, але не отягайтесь. Спішіть на поміч!" На цей заклик спішили бідні і багаті. Був це іспит національної совісти та зрілості. Щойно з перспективи часу можемо сказати, що цей іспит українці Канади здали задовільно.

Встоятись не було сили. Український нарід знайшовся під окупацією чотирьох держав. Наслідком війни та численних фронтів, що перекотилися Україною залишилися погорілі села, а денедне були знищені цілі смуги. Безпосередні і посередні воєнні втрати і шкоди підорвали були народне господарство. Тим часом польський уряд став заселявати в скорому часі на парцельованих грунтах поляків з Заходу, так званих мазурів. З парцеляцією двірських ґрунтів зникали можливості зарібків для місцевого населення. Податкова шруба прикручувалась дуже сильно для рятування польської валюти. Вона висмоктувала з українського селянина решту його сил. Народ став оглядатися за еміграційними можливостями, за виїздом за кордон. Очі охочих на виїзд були звернені передусім в сторону Канади. У свіжій пам'яті багатьох були ще передвоєнні

десятьдолярові гомстеди. В Канаді була вже поважна кількість українського населення, що уважала Канаду своєю державою. Канада для багатьох була вже символом вільної демократичної країни. В Канаді були ще теж широкі простори прерій, де мріяли поселитись ті, які хотіли відпочити по воєнних, і важких неспокійних днях.

У Львові, столиці Західної України стали раду радити громадські мужі. І так як в 1895 році творився Допомоговий Комітет українській еміграції за море, так в 30 років пізніше постає у Львові Товариство Опіки над Українськими Емігрантами. В 1895 році душею праці над українською еміграцією до Канади став відомий проф. Осип Олеськів, а в 1925 році адвокат д-р Володимир Бачинський. Гурт українських чільних громадян Львова, як Микола Заячівський, проф. І. Крип'якевич, д-р М. Кордуба, д-р Іван Куровець, о. В. Томович, Володимир Децикевич, д-р Дмитро Левицький, інж. Юліян Павликовський, о. Василь Лаба, д-р Володимир Охримович, ред. Зенон Пеленський та інші об'єдналися в згаданому Товаристві Опіки над Українськими Емігрантами й уповноважили адвоката д-ра Володимира Бачинського виїхати до Канади, щоб в її столиці переговорити з її імміграційним департаментом нові можливості українського поселення в Канаді. В товаристві д-ра В. Бачинського виїжджає ще уповноважений митрополита Андрія Шептицького о. Йосафат Жан, який мав від церковного ієрарха спеціальне доручення в зв'язку з українською еміграцією в Югославії. Уповноважений мав старатися, щоб і з Югославії допустили українців на поселення до Кана-

ди. О. Н. Жан знав ситуацію українців в Югославії, бо там він в повоєнних роках працював душпастирем.

Оба українські емісарі прибули до Канади в квітні 1925 року і в тому самому часі перевели розмови з федеральними (цебто дер-

жавними) та провінційними чинниками. Д-р Володимир Бачинський, подібно як проф. Осип Олеськів влаштовує кількомісячну студійну поїздку по Канаді, від берегів океану до океану і відкриває можливості поселення повоєнної імміграції до Канади. Від-

В неділю, 7 липня 1968 р. відбулося в Гакстоні біля Торонта на оселі Торонтської Філії Українського Національного Об'єднання Канади посвячення новозбудованої каплиці св. Івана Хрестителя і нового будинку літньої школи та гуртожитку для потреб молоді. На світлині бачимо, як після посвячення каплиці і після Архиєрейської Служби Божої Торонтський єпископ Кир Ісидор Борсцький подається разом з громадою учасників до шкільного будинку. Зліва від Владики о. д-р Роман Даниляк, по правому боці о. д-р Богдан Липський. На задньому плані видно каплицю св. Івана Хрестителя, збудовану за проектом інж. Романа Думина.

буває він сотні нарад з українським громадянством, яке влаштовує йому десятки великих вічмітінгів, на яких цей Мойсей нової еміграції до Канади промовляє до народу, заохочуючи його, щоб подали допоміжну руку своїм братам в Рідному Краю. При цьому він виконує доручення українського громадянства на Рідних Землях, щоб зложити українцям в Канаді подяку за поміч, яку вони дали Рідному Краєві в минулому. В одній із промов він говорив.

“Тисячі наших людей опинилися в тюрмах і таборах інтернованих, коли ми програли війну. Ви не були глухі на стогін в'язнів і поспішили з поміччю, Ви і браття наші в Сполучених Державах. Ви не були байдужі, коли відозвалася до Вас “Рідна Школа”. Ви не є байдужі, коли відзивається до Вас найстарше товариство “Просвіта” або “Сокіл Батько” або Товариство опіки над Українськими інвалідами”.

У відповідь на апель д-ра В. Бачинського у справі допомоги новій українській еміграції до Канади, апель, який також був повністю піддержаний Товариством опіки над українськими переселенцями в Канаді ім. св. Рафаїла, українці Канади дали коло 10.000 афідавітів, на підставі яких могло прийхати до цієї країни стільки само родин. По цілій Канаді були зорганізовані комітети та окремі уповноважені, які вишукували відповідні місця під поселення своїх земляків. Багато з патріотів зложили пожертви, щоб в той спосіб допомогти перевести в життя велике еміграційне діло.

Іміграційні чинники в Оттаві та в поодиноких провінціях поставилися дуже прихильно до заходів

д-ра В. Бачинського та о. Йосафата Жана. Останній одержав від уряду в Квебеку 300 квадратних миль землі, щоб там збудувати монастир та по Канаді поселявати українців не тільки з Югославії, але і з інших країн. Після поїздки д-р В. Бачинський вручив міністерству іміграції окремий меморандум в справі всієї української іміграції до Канади а у відповідь на це, він одержав дозвіл на в'їзд до Канади для 10.000 українців, які не потребували афідавітів.

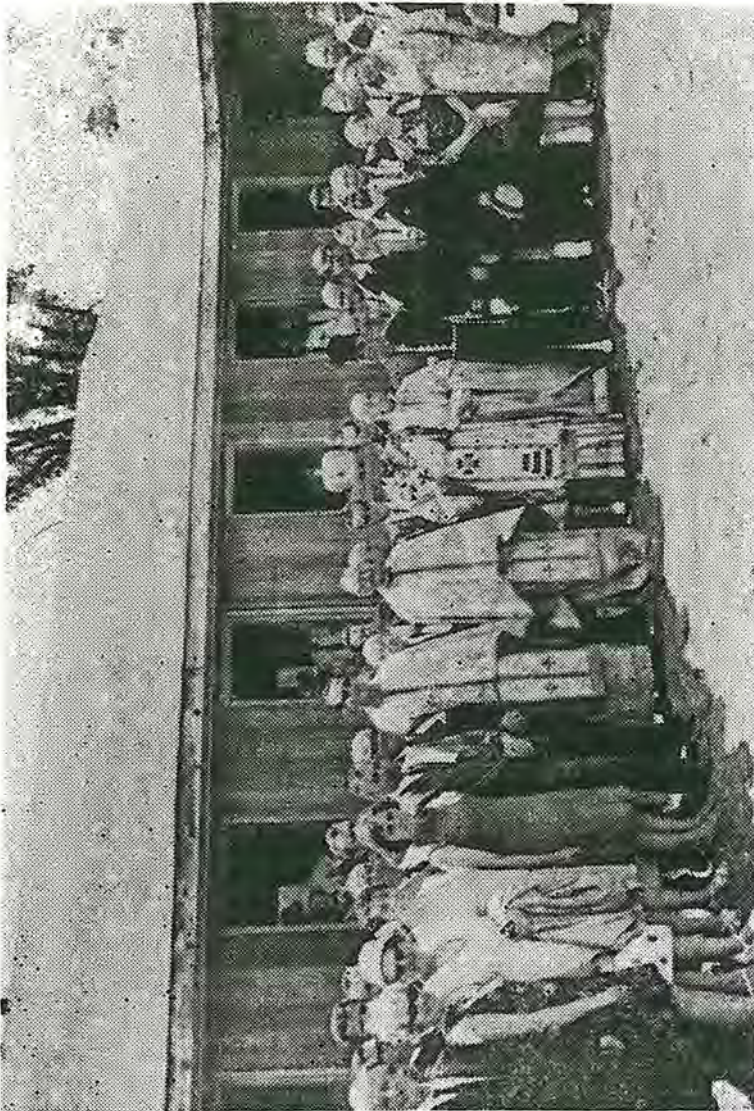
У наступному році, цебто 1926-му, прибуло до Канади коло 10.000 перших поселенців. В наступних роках прибували нові і нові тисячі тих, що шукали землі і праці. Коло 49 тисяч імігрантів прибуло до Канади перед 1930 роком. Світова господарська криза, що прийшла до свого вершка в 30-их роках заморозила дальшу хвилю української іміграції до Канади. Хоч які були несприятливі тридцяті роки для іміграції, то навіть в тій неповній десятці років прибуло до Канади около 30 тисяч. Не всі вони залишилися в цій країні на постійно. Деяка частина повернула до краю, бо в часі депресії важко було думати про якісь поважніші зарібки. Все таки, від 65.000 до 80.000 нових імігрантів поселились в Канаді на стало, йдучи за першою втоптанною стежкою д-ра Володимира Бачинського.

Подібно як проф. О. Олеськів в піонерській добі, так адвокат В. Бачинський в міжвоєнній добі не дідждарся тобачити повного розвитку іміграційної хвилі. Так як проф. О. Олеськів, так адв. В. Бачинський був наражений на різні закиди короткозорих політиків. Обом їм приходилось боронити добре ім'я українських імігрантів,

та ім'я тих, що шукали праці й добробуту для себе та своїх дітей.

Завдяки д-рові В. Бачинському були відкриті в більших міських осередках Західної України Кружки Товариств Опіки над українським емігрантом. Він теж робив заходи, щоб в кожній державі, куди пливе українська еміграційна хвиля, оснувати товариство, а що найменше комітет допомоги нашим емігрантам, які мали влеч-

шувати переїзд і побут імігрантів. Д-р В. Бачинський багато допоміг в реорганізуванні Товариства Опіки над українськими переселенцями імени св. Рафаїла у Вінніпеґу в Канаді, яке відіграло велику ролю в поселюванні нової іміграції в міжвоєнній добі. Допомігав він організаційно оформляти Товариство опіки над сезонними робітниками в Німеччині. Наладнав він зв'язки з українсь-

Посвячення будинку літньої школи на оселі УНО в Гакстоні біля Торонта, 7 липня 1968 р.
Перед будинком школи Владиха Ісидор Борецький в оточенні духовенства, проводу УНО і громадян.

кими представництвами Полудневої Америки, як Бразилія, Аргентина, Уругвай та Парагвай. Найбільше посвячував він уваги українським поселенцям у Канаді та заохочував своїх земляків туди виїжджати. Щоб вможливити докладнішу інформацію для бажаючих виїхати на працю чи поселення, він став видавати місячний журнал п.н. "Український Емігрант", якого перше число появилось в квітні 1927 року. Снував д-р В. Бачинський великі плани української іміграції в Канаді, але ненадійна смерть перетяла нитку його творчого труду, на 47-ому році життя.

Д-р Володимир Бачинський — це один із визначних громадських діячів в Західній Україні. Прийшов на світ 1880 року в місті Бережанах, де його батько був гімназійним професором. Народню школу і гімназію молодий Володимир скінчив у Бережанах і в кожній класі був одним із найкращих учеників. Учителі кликали його "прекрасним Володимиром", а зокрема його катехит о. Соневицький, який мав великий вплив на формування його душі. По maturі Володимир вписався на студії права у Львові і вже в початках, на студентській лавці, став цікавитися політикою. Були то бурхливі часи, бо саме тоді українське студентство стало під-

П. ДЗІНКОВСЬКИЙ

адвокат і нотар

PETER ZINKO, B. A.

1728 QUEEN ST. W. TORONTO, ONT.

Royal Bank Bldg.

Tel.: Office: LE 1-1054

"ТРИЗУБ"

"TRIDENT" FUEL OIL LTD.

59 Humbert Trail Tel: 763-5312

Toronto 9, Ont.

МИХАЙЛО ПАНЬКІВ

власник оливної фірми

обслужить Вас якнайкраще тому, що він є кваліфікований механік з довголітньою практикою і знайши із своєї солідної праці серед української громади в Торонті. Всі поради, інформації, чищення печей і обслу́га безплатні.

R.M. KOSTUK, B.A.

BARRISTER & SOLICITOR

Toronto, Ont.

MIKE & PAUL ESSO SERVICE

1460 Castlefield Ave. Tel. 651-5596

Toronto, Ontario

Михайло і Павло КОВАЛЬЧУКИ

власники

ДАРУНКИ ДО ХАТИ — ДАРУНКИ НА ВИСИЛКУ РІДНИМ

набудете в українській імпортовій фірмі

FIRCHUK'S FABRICS

670 Queen St. W.

Tel.: EM 4-5036

TORONTO, ONTARIO

як також в ГЕМІЛТОНІ

293 Ottawa St. N.

Tel. 519-2005

Матеріали — Сорочки — Хустини

Найкращі солінгенівські бритви

Діаманти до різання скла.

носити голос в справі українського університету у Львові. Коли прийшли перші загальні вибори до австрійського парламенту в 1907 році, В. Бачинський, як молодий адвокат з титулом доктора прав, займав чільне становище в "Українській Національно-Демократичній Партії". Після виборів він став секретаром цієї партії, отже заняв становище, яке давало йому великі привілеї як також вимагало від нього великого вкладу праці. Він у своїй праці завжди давав максимум зусиль. Це піднесло його на нове становище. В 1913 році став послом до галицького сойму а в чотири роки пізніше він був вже послом у Відні, де заняв опорожнене місце помершого отця Осипа Фолиса. Молодий і енергійний В. Бачинський знаходив велику симпатію серед державників Відня а його авторитет ріс з року на рік. В 1918 році в часі Визвольних Змагань його схопила польська поліція і запропорочила до концентраційного табору в Баранові а пізніше для більшої безпеки перевезли його до Домб'я. Після дворічного побуту в тюрмі і концтаборі його випущено на волю. Як тільки В. Бачинський вернувся до Львова Українська Національна Демократична Партія наділила його найбільшою почесною та відповідальністю. На пості голови Народнього Комітету він остався до 1923 року і був повним керманічем цієї партії, впродовж чотирьох важких повоевних років. Коли в Львові створилася була так звана Міжпартійна Рада, вона вибрала д-ра Володимира Бачинського своїм головою. На той час це була президентська гідність українського народу на ЗУЗ.

Д-р Володимир Бачинський в щоденній поведінці був скромною

лісдиною. Його овальна постать та низький ріст не викликували захоплення в глядачів. Однак коли він промовляв на вічах Бережанщини чи Підгаєччини, як також на вічах піонерів Канади, та соймових дебатах, то вже першими своїми реторичними зворотами приковував до себе увагу слухачів. Коли до нього приходили політичні аргументи, то дуже важко було з ним полемізувати. В його словах та ділах була однозгідність, а почини його суспільної праці та політичних плянів були націховані глибоким патріотизмом. Був він також практичним політиком.

Виходячи з цих залогень, він звернув свою велику увагу на народню масу, яка шукала виходу зі свого безрадного господарського положення, яке витворилося на західно-українських землях після Першої світової війни.

Міркування практичної політики завели його в Канаду а пізніше до опрацювання ширшого пляну еміграції. Це однак вимагало певної співпраці з урядовими чинниками у Варшаві, цебто з польським урядом, який в тому часі уважався серед провідної політичної еліти як також серед широких мас народу ворожим окупаційним урядом Західньої України. *Практичний політичний розум д-ра В. Бачинського хотів пройти понад позування народу.* Після своєї поїздки по Канаді, при кінці 1926 року він виступав на з'їзді Української Національної Демократичної Партії (УНО) зі своєю політичною програмою співпраці з польськими урядовими колами, але тільки в певних відношеннях, зокрема еміграції. Іншими словами, він випередив деяких українських нормалізаційних політиків,

SANITAS PHARMACY

АПТЕКА МЕДВІДСЬКИХ

Відкрита до 11 год. Має на складі всі
зела. Виписує ліки летунською поштою
до всіх країн Європи.

546 Queen St. — Toronto 2B, Ont

Tel.: EM 3-3746 i EM 8-0122

Модерна українська гостинниця- ресторан MAYFAIR INN

(між вул. Роял Йорк і Kipling)

1184 Queensway Tel.: CL 9-1331
Toronto, Ontario

Смачні страви, великі залі на бенке-
ти, весілля і приняття, влаштовані і
удекоровані в українському стилі.
Привітна атмосфера!

DAWES RD. MOTORS LTD. & DAWES AUTOMOTIVE and PAINT SUPPLY LTD.

436 Dawes Road Tel.: 757-5191
Toronto 16, Ont.

І. БЕЗКОРОВАЙНИЙ і Й. ВАЛ
власники

RY - PORT BUTCHER & GROCER

Крамниця першоякісних м'ясних виробів
— ДЕЛІКАТЕСИ — СВИЖЕ М'ЯСО —
У ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ.

Приймаємо замовлення на весілля,
бенкети й прийняття по знижених цінах.

С. ЧЕРНЯВСЬКИЙ — власник
516 Queen St. W. Tel.: EM 6-6339
Toronto, Ontario

І. Б. і М. ЮНИКИ — власники

GOODWILLIGA

Food Market

1700 St. Clair Ave. W. RO 9-7481
Toronto, Ontario

ALDA MACHINE & TOOL CO.

9 Magnificent Rd. Tel.: CL 1-9698

Toronto 18, Ont.

MICHAEL MUCHA

JOHN'S TV SERVICE

продас і напавляє кольорові й звичайні
телевізори, радіоапарати, патефони —
як рівнож переводить направи на
замовлення у домах.

ПАВЛО КЕЛЕМБЕТ — власник
3178 Dundas St. W. Tel.: RO 9-6903
Toronto, Ont.

БОГДАН В. ЖАРОВСЬКИЙ L.L.B.

АДВОКАТ і НОТАР

Toronto, Ontario

ALGONQUIN TAVERN

Власники: А. ЗАЯЦЬ й П. ЗАРАЗКА

5795 Yonge Street

Willowdale, Ontario

які проголосили те саме і пішли ще даліше під проводом Василя Мудрого в неповних десять років пізніше. Деякі політичні друзі д-ра В. Бачинського піддержували політичні пляни свого провідника, але коли прийшло до відкритої декларації на з'їзді, вони цієї піддержки йому не дали. Це був неочікуваний удар практичній політиці д-ра Володимира Бачинського. Коли його принципові вимоги перед польським урядом у Варшаві не були також акцентовані, д-р В. Бачинський лишився в своїх плянах цілком осамітненим. Всю увагу він звернув тільки на питання української еміграції до Канади.

Він видає "Українського Емігранта", місячник "присвячений справам еміграції і реїміграції" та одночасно працює секретарем Товариства Опіки над українськими емігрантами. Це однак було невелике мінімум у великих потенціалах д-ра В. Бачинського. До цього "принципові" політики стали кваліфікувати його працю як своєрідний опортунізм а навіть хрунівство. Виїзд за кордон на постійне уважався тоді своєрідною національною дезерцією. Повторилися часи д-ра О. Олеськова з піонерської доби. Ця несправедливість глибоко вразила патріотичні почуття В. Бачинського. Жив він в матеріяльних недостачах з дружиною і двома дітьми, бо його адвокатська канцелярія наслідком шептаної пропаганди стратила "народницькі вальори" а була названа "хрунівською". Інтимні друзі Володимира Бачинського писали до Канади листи, щоб допомогти матеріяльно його родині. Він став важко хворіти на нервові zaburення. В настрої важкої депресії цей чесний з собою полі-

тик наложив на себе руку. Це був великий удар для української спільноти на Західних Українських Землях як також для його численних приятелів у Канаді, коли в дні 23 квітня 1927 року рознеслася вістка про ненадійну трагічну смерть людини хрустального характеру, великого українського патріота, д-ра Володимира Бачинського. Докори сумління гризли тих, що цього служителя народу просто зацькували. Великий здвиг народу відпровадив його тлінні останки на Личаківський цвинтар у Львові.

В 1967 році проминуло точно сорок років від смерті цього державного мужа та керманіча еміграційної політики української спільноти на Західно-Українських Землях після Першої світової війни. Варто було би призадуматися, скільки його політичний змисл був інспірований новою хвилею українського поселення в Канаді, якому д-р В. Бачинський віддав кілька років дуже інтензивної праці. Як би воно не було, для українців Канади став він в міжвоєнній добі своєрідним дороговказом та пляновиком а передусім великим опікуном, вправді не надовго, бо відійшов передчасно, але для них він все залишиться в їхній історії, як одна зі світлик постатей, яка була помостом між Батьківщиною а її дітьми, поселеними в діаспорі.

СТАНІСЛАВ ФЕДІВ
STANLEY W. FEDIOW,
B.A.Sc., P. Eng.

АДВОКАТ і НОТАР

Toronto

**В. ДЯКІВ
W. C. DEAKON,**

Barrister, Solicitor, Notary Public
& Profesional Engineer

19 Richmond St. W. Suite 306
Telephone: 366-7048
Toronto, Ont.

**THREE STAR
MEAT PACKERS Co.**

Т. КУРОСАД — власник

Першорядні м'ясні вироби — також
німецькі. Гуртова доставка до склепів
і ресторанів.
196 Shaw St. Rear Tel.: 532-7344
Toronto, Ontario

CZECHOSKI BUTCHER SHOP

Найкращі м'ясні вироби
і вудженіна.

Шинки різного роду.
678 Queen St. W. Tel. EM 8-6422
Toronto, Ontario

STEVEN STUDIOS

927 BLOOR ST. W. TEL. LE 1-0777

виконує

**ВСІ ФОТОГРАФІЧНІ РОБОТИ
в кольорах та чорно-білі.**

Єдине в Торонті спеціально
влаштоване ПАТІО-ТЕРАСА
для весільних знімків.

Власники — Ст. і О. КУТОВІ

SCAN MEAT PRODUCTS LTD.

ФРЕНК МІКА — президент

1242 Dundas St. W. Toronto, Ont.
Tel.: LE 1-1006, 531-1611

**ДЕНТИСТ
Dr. W. L. STECHISHIN**

982 A BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.
Royal Bank Bldg. — Ph.: LE 2-1942

**М-С. МОЛОЧАРСЬКА СПІЛКА
найкращої якості:**

СИРИ, СМЕТАНИ, ЙОГУРТ
212 Mavety St. Tel.: RO 6-6711
Toronto, Ontario

**Industrial Coating Co.
Industrial Lacquer Specialties
Ltd.**

Manufacturer of
Industrial Lacquers — Baking Ena-
mels — Alkyd Enamels — Latex
Paints & Varnishes
102-108 Torgork Road,
WESTON, ONTARIO
Phone: 741-5620-1
Т. М. БОЯР — Президент

ANNE PHOTO STUDIO

Власник: **В. ТРАЧ**
865 Queen St. West
Bus.: EM 8-3147
TORONTO, ONT.

**J. BOYKO
Real Estate Ltd.
REALTORS**

3327 Bloor St. W., 239-3041
795 Queen St. W. EM 4-5481
383 Roncesvalles Ave. LE4-8821
Toronto, Ont.

**NIAGARA JEWELLERS
В. Щербатий**

720 Queen St. W. Tel.: EM 4-5844
Toronto 3, Ontario

І ТАКІ ЧЕМПІОНИ БУВАЮТЬ

В роках 1930—32 відбував я обсяжкову військову службу у флоті на Чорному Морі. Покликало мене до військової служби на три роки пізніше, бо мав “отсрочку” під час студій в університеті.

Як правило, пройшов всі три етапи служби. В ті роки чергова мобілізація звичайно переводилася восени, у вересні - листопаді.

До призначених частин відправляли десь у жовтні місяці. По приїзді до частини та після всяких формальностей, перші два тижні відбували “кварантин”, потім моряки мусіли ще відбуги двомісячне тренування “курсу молодого піхотинця”, після проходження якого, першого січня, на Новий Рік, відбувалася спеціальна парада а потім направляли до призначених частин, тобто воєнних кораблів. Мене призначено до “ескадренного міноносця ім. Фрунзе”.

“Прослужив я на ньому півтора року, потім знову списали “на берег”, щоб за чотири місяці підготувився до екзаменів на “командира запаса” (офіцера резерви). Взагалі, термін військової служби у флоті був 4-річний. Особи, що мали високу освіту служили половиною того терміну, але... мусіли підготувитися та скласти іспити на офіцера резерви. Коли кандидат “провалився” на іспитах, залишали при війську ще на 6 місяців, коли вдруге “провалився” на іспитах — віддавали під воєнний трибунал за саботаж. В університеті чи в інституті міг скласти іспити, а при війську ні! Саботаж! Під

суд! Але... тут якраз комедія й починається.

Одного дня, десь в середині вересня, наказ, що всі “краснофлотці-кадети” (особи, що готуються до вищезазначених іспитів) мусять брати участь у спортових змаганнях по бігу. Наказ є наказом. Не скажеш “не хочу”. Перевезли нас човнами через затоку і вивели на головну вулицю м. Севастополя. Вулиці м. Севастополя круглі (кільцеві), бо місто розміщене на горі. Мусіли бігти 10 кілометрів. Всі ми лише в спортових штанцях і чоботах. Чому в чоботах?! Всі “краснофлотці” чоботи вживали лише до праці, а так мали чорні шкіряні мешти, а в літі білі парусові мешти. Сам я особисто спортом ніколи не займався. Взагалі, був таким собі “мішкуватим” (неповоротним) юнаком.

Поставили кількадесят нас на одне коліно. Постріл вгору. Біжимо. Пробігли кількадесят метрів без тренування, задихався... і відійшов на тротуар. Але... за кожним підвідділом їхав амбулянс. Я... щоб не йти пішки... чіпляюсь на східці амбулянсу (позаду). Тих, що бігли, залишились одиниці. Біжать мокрі, вже захекані... Вони біжать, а я їду.

Спочатку, я мав на увазі переїхати вулицю, а у відповідному місці зіскочити та йти до човна, щоб відвезли “додому”.

Але... вже близько до мети з'являється у мене думка: “а чому не відіграти комедії?”

Зіскакую з амбулянсу і біжу. Всі ті, що біжать, вже виснажені.

Ледве ноги волочать. Я свіжий, невиснажений бігом тисну... залишаю всіх їх позаду. Випереджую всіх... добігаю першим до мети. Стрічка мети на моїх грудях...!!!

Переможець... Фотографи мене просто осліпили. Увечорі в частині викликає мене комісар частини... тисне мені руку... гратулює. Те саме зробив і командир частини. Під час вечірньої перевірки, викликали мене на два кроки вперед... знову похвали, гратуляції.

Я аж тоді пізнав жахливе своє становище... а що як дізнаються, що це обман? Воєнний трибунал, щонайменше три роки в "трудових" батальйонах...

На другий день моя фотографія в газеті військової округи (Морських сил Чорного моря) і коротенька стаття під заголовком "Краснофлоту-кадет Чинченко Ів. Н. — чемпіон по бігу, чемпіон Морських Сил Чорного моря — наша гордість...!"

Потім появились фотографії з мене і в газетах кораблів і частин, і... навіть у цивільній газеті міста. Ходжу я "ні живий, ні мертвий". А що як дізнаються... а що як виявиться...

Заспокоївся вже аж в жовтні (1932), коли вже був демобілізований і всів до потягу. Потяг залишив станцію Севастополь,... я вже їхав додому.

І такі чемпіони бувають.

GREEN VALE DAIRIES LTD.

3156 Dundas St. W. RO 7-1728
Toronto, Ontario

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ

продукує і доставляє до крамниць
та приватних домів
найкращі молочні продукти.

GOUGH MOTORS LTD.

66 Gough Ave. (Pape & Danforth)
Tel.: HO 1-1154-5 Toronto, Ont.

Automatic transmissions wholesale
— retail • Complete mechanical
repairs • Collision repairs — Paint
• FREE ESTIMATES

С. БІЛОШИЦЬКИЙ — власник

ASTRA JEWELLERY

УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ

Годинники — біжутерія. Скоря і солідна
напрява годинників і біжутерії.

І. БАРИЦЬКИЙ — власник

1048 Bloor St. W. Tel.: LE 1-8735
Toronto, Ontario

P. K. Plumbing & Heating Ltd.

НАПРАВА — ЗМІНИ — ВИПАДКОВА
НАПРАВА ЗАБ'ЮКОВАНИХ ДРЕН-РУР
П. КОРЕНЦЬКИЙ

3 Ellsworth Ave. Tel.: LE 3-5292
TORONTO, ONT.

MARY'S FLOWER SHOP

492 Queen St. W. Toronto, Ont.
Tel.: EM 8-9055 i LE 6-7098

Українська Крамниця Квітів

ДАРІЇ БОДНАРУК

Квіти вазонові і тяті на всі нагоди
Спеціальність: весільні букети.

УКРАЇНСЬКА АПТЕКА CHRISTIE DRUG STORE

В. ФЕДОРИВ — власник

451 CHRISTIE ST. (at DEVENPORT)
TORONTO, ONT. Tel.: LE 6-8151

WEST — ARKA

2282 Bloor St. West
Tel.: 762-8751 — Toronto 9, Ont.

Книжки, шкільні приладдя,
машинки до писання, платівки,
грамофони, фото і радіо-апарати
дарунки.

Один з кращих виборів
УКРАЇНСЬКОЇ КЕРАМІКИ

БЛАГОРОДНА ПРАЦЯ

Одною з наймолодших професій, яка щойно в останніх двадцятих роках спопуляризувала серед широких мас населення свою філософію і програму, є суспільна служба (Social Work). Кілька десятків років тому на цьому континенті уява про цю професію асоціювалася в очах пересічної людини з постаттю скромної жінки, що появлялася в найбільш брудних і занедбаних дільницях міста, щоб прийти з допомогою людям, які опинилися на дні чорної нужди. Ця благородна постать, часто сама вбога і квола, рятувала хворих і немічних, опікувалася занедбанними, голодними дітьми, шукала приміщення і прохарчування для опущених, призабутих старців. Вона стрічалася із всіма проявами людської нужди та розпуки і з подивугідним самовірепуки і з подивугідним самовідресобів, щоб внести хоч дрібку полегшій і надії в жалюгідне життя нещасних людських істот. Матеріальна поміч, яку їй вдавалося принести, звичайно приходила лише з церковних громад і тих небагатьох багатіїв, що в своєму достатньому й безжурному житті знаходили ще якусь дрібку зрозуміння для філантропії.

Сьогодні ця картина несення допомоги потребуючим доосновно змінилася. Благородних жінок, що в своїй праці кермувалися здебільша відчуттям християнського обов'язку, заступили вже кваліфіковані працівники суспільної опіки, випускники університету. Вони мають уже справжній професій-

ний вишкіл у тій ділянці, спертій на знання психології і соціології, зокрема на розумінні місця людини в мінливих обставинах її оточення. Вони допомагають людям усіх соціальних щаблів і різних культурних груп, готові займатися не лише їхніми матеріальними нестачами, але і їхніми емоційними проблемами, що так часто ускладнюють життя людини. Сучасна суспільна служба вийшла вже далеко поза межі несення пренагідної помочі. Вона вже послуговується цілою системою різномірних спеціальних програм, спертих на постійній фінансовій допомозі різних щаблів урядової адміністрації та цілого ряду постійно діючих приватних установ і товариств. Ці останні проявляють свою діяльність у дусі традиційної приватної ініціативи та добровільної жертви, але вже користаються у своїй праці із знання і досвіду кваліфікованих суспільних працівників.

Одним з головних принципів сучасної модерної суспільної праці є неоспорюване вже переконання, що кожній людині прислугує право бути забезпеченим в основні засоби до життя, щоб вона могла проявляти себе як повноцінна, продуктивна і корисна для спільноти одиниця. Звідси виводиться відповідальність спільноти забезпечити кожного її члена працею, здоровною опікою, можливостями для придбання освіти і знання та нагодами до корисного, здорового дозвілля. Колишній панівний погляд, що виключно лю-

дина є ковалем своєї долі та що невдачі в житті приходять лише в висліді її нездарности, лінивства і марнотратства, сьогодні належить уже до пережитків. Сучасна дійсність доказує щось зовсім протилежне. Наша технологічна доба приносить багато несподіваних, прикрих і виснажуючих змін, економічних і суспільно-побутових. В зустрічі з ними навіть фізично і духовосильні одиниці, з природи працьовиті і наставлені сумлінно та послідовно змагатися за своє незалежне місце в житті, морально заломлюються і відходять у тінь, на позиції безвільних, знеохочених і покривджених життям глядачів. Тому модерно розвинені спільноти відчувають свій моральний обов'язок допомогти таким людям у віднаходженні цілі й змісту життя, які затратилися для них з причин від них зовсім незалежних.

Реабілітувати цих людей, щоб вони могли повернути до числа працездатних і самостійних, це саме і найголовніше завдання суспільної служби. Вона першусього забезпечує фінансовою допомогою тих, що з причини нежданого безробіття або несподіваної недуги, втратили свій зароби-

ток. Тим, яких модерні машини позбавили праці, вона в порозумінні з відповідними урядовими чинниками дає можливість підвищити вимагані фахові кваліфікації, або перейти на іншу працю. Іншим знову ж, що в обличчі нових тривожних змін у соціальній структурі та стилі життя психічно заломилися та попали в стан поважних емоційних ускладнень і захворюнь, суспільний працівник шукає допомоги лікаря-психіатра. В цих, вгорі наведених ситуаціях, він є тим, що піднаходить доцільні послуги й засоби, якими розпоря-

АСЕКУРАЦІЯ ВСІХ РОДІВ
Y. ONYSCHUK & CO. LTD.
INSURANCE — REAL ESTATE

333 Roncesvalles Ave.,... Toronto

Tel.: LE 4-4241

PARKWAY AUTO BODY
REPAIRS

ОЛЕКСАНДЕР ПРЕДКО

Bus.: LE 1-1227 — Res.: CH 7-7756
1974 Dundas St. W. — Toronto 3, Ont.

ОРБІТ
УКРАЇНСЬКА ІМПОРТОВА ФІРМА

європейського взуття відомої фабрики САЛАМАНДЕР та вовняних виробів і плаців провідних європейських фабрик пропонує своїм клієнтам товари найкращої якості і наймодерніших моделей.

460 - 464 Bloor St. West

Tel. LE 6-8200

СТАЛИЙ ВИПРОДАЖ І ВИСИЛКОВИЙ ВІДДІЛ ТОВАРІВ
В УКРАЇНУ В КРАМНИЦІ "ОРБІТ"

Софія Карафа-Корбунт — Ілюстрація до Шевченкового "Кобзаря", Київ 1967.
"Плач Ярославни", стор. 511.

джає спільнота, старається спонукати потребуєчу людину ними користуватися і морально піддержує її протягом цілого процесу її реабілітування.

Послуги суспільної служби є сьогодні доступні індивідуальним особам і батькам, дітям і людям старшого віку, — і всі вони змагаються до одного: зберегти, відбудувати та скріпити морально-духові сили людини, щоб вона була задоволена собою та успішно сповняла завдання і обов'язки, які їй призначені моральним і суспільно-культурним ладом спільноти. Суспільна служба приходить з допомогою родинам, в яких непорозуміння між супругами або відкритий конфлікт між батьками і дорослими дітьми грозить розбиттям родинного життя. В суді для малолітніх суспільний працівник старається знайти причини, які пхнули придержаного там хлопця

чи дівчину до спротиву проти батьківського авторитету й суспільного порядку та допомогти їй вийти на шлях замирення із собою і розумного співжиття із спільнотою. І навіть у школі є суспільний працівник, де він у співпраці з батьками і вчителем старається розв'язати складне питання — чому дитина з пересічними інтелектуальними здібностями не може дати собі ради з наукою. Суспільні послуги безсумнівно виправдують свою вартість і придатність у всіх майже вимірах життя людини. Їх встраювання у випадках емоційно-психічних ускладнень є так само корисне як у випадках, де їм доводиться поборювати нужду, нецтво та соціальну відсталість. Тому сьогодні трудно вже уявити собі впорядковану та цілеспрямовану спільноту, якій бракувало б запланованої і постійно діючої суспільної служби з призначенням

берегти й покращувати благополуччя своїх громадян.

Суспільна служба, подібно як праця лікарів, медсестер і священиків, зустрічається з найболючішими проявами людського життя. Тому вимагає вона від суспільного працівника не лише щирого співчуття, але теж уважного та вмілого підходу. В основі його мусить бути передусім пошана до гідності людини, не дивлячись на те, в якому соціально-матеріальному та моральному стані вона знаходиться, як теж і віра в її спроможність змінитися на краще. Він теж мусить мати на увазі потребу індивідуального підходу до потребуючого помічі, виходячи із заложення, що хоч основні потреби людей здебільшого є тотожні, то кожна людина є для себе унікальна і відмінна від інших.

Модерна суспільна служба це порівняно молода професія, тому може і не дивно, що уява широкого загалу про її цілі і завдання не зовсім вірна. Більшість людей ще даліше звужує її завдання до несення мінімальної грошової допомоги тям, що з причини старшого віку, поганого здоров'я або каліцтва не можуть власними сила-

BROTHERS AUTO TRIM LTD.

БРАТИ МОЧЕРНЯКИ
виробляють на міру нашого авто покриття, т. зв. "сіткверс" — відновлюють авто всередині — а ваш "конвертибел" покривають новим парусиновим дахом.

За всіма інформаціями звертайтеся:
1760 Dundas St. W. — Tel.: LE 6-2142
TORONTO 3, ONT.

McLaughlin Coal & Fuel Oil — & Supplies Ltd.

110 King St. W. Tel.: 723-3481
OSHAWA, ONT.

ПАВИЧ

порукає
найкращі м'ясні вироби

809 Queen St. W. — EM 4-0658
2285 Bloor St. W. — RO 9-9744

TORONTO, ONT.

THE ST. GEORGE BARBER SHOP

178 Dupont St. — Tel.: 921-9847

Toronto, Ont.

Василь Попович — власник

НАЙКРАЩИЙ ПРОДУКТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

в н п і к а с

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

**"БУДУЧНІСТЬ" і
"HOME TOWN BAKERY"**

735 QUEEN ST. W.
Tel.: EM 8-4235

164 KANE AVENUE
Tel.: 651-5166

TORONTO, ONTARIO

ми влаштувати собі сяк-так можливі умовини життя. В такому вузькому погляді на суспільну службу губиться правдиве розуміння її ролі — відбудовувати і скріпляти внутрішні ресурси людини, щоб уможливити їй втриматися на рівні незалежної, продуктивної і щасливої одиниці, здібної і охочої виконувати свою суспільну релю в спільноті.

Брак саме такого розуміння функцій суспільної служби є мабуть причиною що в нас, українців, ідея цієї важливої ділянки так поволі приймається. Від 1962 р., тобто від 7-го Конгресу КУК, який на місце давнього Фонду Допомоги Українців Канади покликав до життя Суспільну Службу Українців Канади, досі оформилися лише дві діючі філії (Торонто і Він-

Наша телевізійна зірка "Джунієт" — Юлія Сисак-Кавачі промовляє до гостей на рагті Української Преси 17 лютого ц. р. в Торонті. В глибині сцени Кралі українських часописів, з-поміж яких вибрано кралю і дві князівки Української Преси на 1968 рк.

нігер) та дві делегатури (Форт Віліям і Ст. Кетеринс). Обі філії ведуть своє бюро порад, де дають інформації, як користати з урядових і приватних установ суспільної опіки, служать порадами в справах родинних, зокрема зв'язаних з вихованням дітей, розгортають опіку над людьми старшого віку, подають інформації в справах праці, імміграції і т.п. Звіти праці тих клітин доказують, що вони є потрібні, зокрема для тих членів української спільноти, які не орієнтуються в мережі загально-канадських суспільних послуг, або з огляду на незнання англійської мови не вміють користати з них. Тому розбудова клітин ЗСУК це пекуча потреба дня. Без неї буде далі існувати нестерпна нестача в організаційній системі нашого суспільно-культурного життя. Нема сумніву, що її праця допоможе успішно реалізувати в на-

шій спільноті ідею національної єдності, солідарності та самопомочі в ім'я шляхетної і благородної цілі — добра та щастя української людини.

THE ROWNTREE BAKING CO.

546 Rogers Rd. — Tel.: RO 9-0774
Toronto 15, Ontario

Білий і життій хліб та всі роди
солодкого печива.

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ HIGH PARK VARIETY

Confectionery Store

242 Annette St. Tel.: 769-2820

Toronto 9, Ont.

КНИГАРНЯ БІБЛЬОС

КНИЖКИ — ЧАСОПИСИ — ОБРАЗИ
— РІЗЬБА — КЕРАМІКА —
КОСМЕТИКА — ХУСТКИ НА ВИСИЛКУ
— ПОШТОВИЙ УРЯД
340 Bathurst St. Tel.: EM 8-5243
Toronto 2 B, Ont.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ДОСТАВИ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA FUEL LTD.

Управитель — СТ. ГУЛА
425 Jane St. Toronto 9, Ont.
Tel.: RO 6-3040

STEVEN'S FARM PRODUCE

291 Roncesvalles Ave.

Toronto 3, Ont.

Tel.: 532-1594

СТЕПАН ГАРГАЙ — власник

Добірний товар — кожного дня свіже куряче м'ясо і свіжі яйця — доставимо в Торонто й околиці на Ваше телефонічне чи особисте замовлення. У Нашій гуртінні і крамниці обслужимо Вас солідно і скоро.

ATLANTA MOTOR & COLLISION

39 Advence Rd.

Toronto 18, Ont.

DE 9-4359 & BE 9-3939

ЕД. ЯБЛОСЕВІЧ — власник

Виконус всякого роду направи особових і тягарових автомашин. Направи та відновлення корпусів і рам. Малювання автомашин. Відтягаємо авта з дороги.

МЕХАНІЧНІ НАПРАВИ ВСІХ РОДІВ МОТОРІВ.

— РОБОТА СОЛІДНА І ГАРАНТОВАНА —

Наші

великі

люди

АНДРІЙ КАЧОР

МИХАЙЛО ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ НА СЛУЖБІ НАУКИ Й СВОГО НАРОДУ

У 50-різзя смерти найбільшого українського, світової слави, економіста та кооперативного діяча.

П'ятдесят літ тому, 21 січня 1919 року, відійшов у вічність найбільший український, світової слави, вчений економіст, соціолог і великий теоретик кооперації, один із головних основників Всеукраїнської Академії Наук, перший голова її Соціально-Економічного Відділу, декан Правничого Факультету Українського Університету в Києві, перший Генеральний Секретар Фінансів Української Народньої Республіки в 1917 році, голова Ради Українського Центрального Кооперативного Комітету, автор багатьох економічних праць, оригінальних економічних теорій, який належав до цієї невеликої групи видатних і заслужених людей, що клали, або кладуть основи під розбудову різних секторів нашого національного життя, допомагаючи своєму народові дійти до вершин на релігійному, політичному, науково-культурному, або економічному полі і за це відтак нарід будує їм пам'ятники, пише про них монографії та передає їхні імена нащадкам до історії, як приклад до наслідування.

Михайло Туган-Барановський

До таких славних і дуже рідкісних постатей серед нашої суспільности, а заразом чомусь мало спопуляризованих, належав проф. Михайло І. Туган-Барановський, що ціле своє життя служив економічно-суспільній науці, якій віддав всі свої розумові й вольові си-

ли, відриваючись часто від своїх особистих справ, жертвуючи для неї свою наукову кар'єру, щоб тільки боронити найвище людське — Боже право, належне кожній людині, право на свободу, на вільну волю, змагаючи до повної соціальної і економічної справедливості.

Ця скромна згадка, у формі короткої статті-розвідки має за завдання пригадати нам цю нашу велику постать у науковому світі, переглянути його велику наукову спадщину та спонукати його колишніх молодших друзів, ще живучих або його колишніх вихованців-студентів до написання і видання окремої джерельної, монографії про М. І. Туган-Барановського, який довгі роки був прикрасою і гордістю та сильним "стовпом" не тільки нашої, але й світової економічно-політичної науки.

А покищо, хоч побіжно, спробуймо накреслити силует цього великана економічної науки.

ПЕРШІ РОКИ ЖИТТЯ І ПРАЦІ М. І. ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

Михайло Іванович Туган-Барановський народився 21 січня 1865 року в селі Сольонім, на Харківщині, в дворянській родині. Рід його батьків виводився від давніх татарських поселенців на Білорусі, а український рід по матері, походив із Полтавщини.

Немаємо, на жаль, докладних даних про його особисто-родинне життя. Знаємо тільки, що дитячі роки малий Михайлик провів на Слобожанщині. Відтак учився в київській і харківській гімназіях, а іспит зрілості склав у чернігівській гімназії. У 1888 році Михайло І. Туган-Барановський закін-

чив свої університетські студії на правничому і природничому факультетах Харківського університету; в тому ж самому часі склав він державні іспити на московському університеті також на природничому і правничо-економічному факультетах.

У його "Політичній Економії", що вийшла друком у 1927 році в Празі, подано його короткий життєпис, у яким читаємо, що він ще на шкільній лавці, в середній школі, відзначався надзвичайни-

УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

КАРДИНАЛ І СИН

366 Bathurst St. — Tel. 368-8655

92 Annette St. — Tel. 762-8141

TORONTO, ONT.

FEDERAL HARDWARE

1475-77 Dundas St. W. — Tel.: 536-3826
TORONTO, ONT.

ЮЛІЯ ГОЛОВАТА І СИН — власники

Масло на складі великий вибір фарб,
папір до декорування, кухонне начиння
і чудові речі на подарунки.
ДОСТАВЛЯЄМО ДОДОМУ.

КНИГАРНЯ А Р К А

КНИГИ, ЧАСОПИСИ, ТЕЛЕВІЗИЙ
І РАДІОАПАРАТИ ГРАМОФОНИ
І ГРАМОФОНОВІ ПЛАТІВКИ ТОЩО.
575 QUEEN ST. W. Tel.: EM 6-7061
TORONTO, ONT.

ROYCE RADIO & FURNITURE COMPANY

1529 Dupont St. Toronto Tel.: LE 5-0175

Власники:
ПЕЛАГІЯ І ЛЕВ ДОПТИ

ми здібностями та великим розумом. Як гімназист він захоплювався філософією, зокрема німецьким філософом Кантом, якого вплив відбився на його світогляді.

Спершу М. І. Туган-Барановський живо цікавився природничими науками, які завзято студіює на вище згаданих університетах. Пригадаймо собі, що в тому часі був дуже модний дарвінізм, що став основою модерних наук природознавства, зокрема біології і який полонив також Туган-Барановського.

Згодом М. І. Туган-Барановський дає перевагу економічним наукам, якими вже потім займався ціле своє життя і в яких він здобув собі світове ім'я. Про цю його працю маємо коротку згадку в різних енциклопедіях світу, маємо про нього згадку і в "Українській Радянській Енциклопедії" том 14, стор. 582, де зазначено що він був одним з провідних "легальних марксистів", які очолювали ревізію економічного вчення Маркса в Росії і що він свою діяльність закінчив у таборі українських буржуазних націоналістів, у якому був у добі революції в 1917 році міністром фінансів націоналістичної Української Центральної Ради. Довшу згадку про М. І. Туган-Барановського маємо в "Історії Українського Кооперативного Руху" д-ра І. Витановича, що появилася накладом Т-ва Української Кооперативної в Нью Йорку 1964 року, звідки беремо деякі інформації про нашого вченого.

Щоб краще зрозуміти наукові зацікавлення М. І. Туган-Барановського, мусимо згадати, що він народився і зростав у другій половині XIX століття, тобто в тому часі, коли весь науковий світ у науці

ARMADALE MEAT MARKET

ПЕТРО СЕМЕГІН — власник

Власні вироби — Варене і вуджене м'ясо — Імпортовані товари

2404 Bloor St. W. — RO 7-3424

1572 Bloor St. W. LE 4-2023

TORONTO, ONTARIO

Queen's Hotel Ltd.

81 Walton

Port Hope, Ont.

Tel. 885-5737

ВЛАСНИКИ:

Михайло Владика і Василь Владика

Найкраще обслужить Вас

УКРАЇНСЬКА ФІРМА

PROGRESS REAL ESTATE LTD.

Б. СІНИШИН — власник

1072 Bloor St. W. Tel.: LE 4-9286

Toronto, Ont.

ЗОВСІМ

БЕЗПЛАТНЕ

річне чищення печей і обслуга

**Купуйте
ОЛИВУ ОПАЛОВУ**

в українській фірмі

Alberta Fuel Ltd.

278 Bathurst St., Toronto, Ont.

Телефон: 362-3224

політичної економії стояв під сильним впливом марксизму, що був до певної міри наче доповненням у науці природознавства другого тоді модного напрямку, відомого нам під назвою дарвінізму.

І так, як праця Ч. Дарвіна (1809-1882) п. н. "Походження видів шляхом природного добору", що появилася в 1859 році, зробила просто революцію в науці біології, так і праця Карла Маркса (1818-1883), а зокрема його "Критика політичної економії" (1859) і його "Капітал" (1867) та теорія про додаткову вартість, не згадуючи вже про "Комуністичний Маніфест" (1848) його ж і Ф. Енгельсового авторства, зробили справжню революцію в світовій науці філософії та політичної економії.

У філософії воно виявилось у формі т. зв. Діалектичного матеріалізму; а поширений знову ж діалектичний матеріалізм на вивчення суспільних явищ довів до створення т. зв. історичного матерія-

лізму. Діалектичний і історичний матеріалізм — це філософсько-світоглядова основа сучасного комунізму. В науці політичної економії марксизм виявив себе під назвою т. зв. "наукового соціалізму", що його створили К. Маркс і його найближчий співробітник Ф. Енгельс (1820-1890).

Одночасно проти матеріалістичного марксизму виступила ціла низка філософів і економістів; в теоретичній науці політичної економії найсильнішим противником марксизму виявила себе т. зв. психологічна, або австрійська школа економістів, з її найголовнішим репрезентантом Карлом

**УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА ФІРМА
В ТОРОНТІ**

(побіч кооперативи "Плай")

SHUMSKY JEWELLERS

766 Queen St. W. — Toronto, Ont.

Tel.: 363-1773

Продаж і напруга годинників. Біжу терія, кришталл, порцеляна, срібло.

Борис Сороківський, LL.B.

АДВОКАТ і NOTAR

TORONTO, ONT.

В. Ю. Данилів, LL.B., D.C. B.E.R. POL.

АДВОКАТ і NOTAR

Toronto, Ontario

Ярослав Р. Ботюк, BA., LL.B.

АДВОКАТ і NOTAR

794 Bathurst St., (cor. Bloor & Bathurst) Tel.: 531-5749

Toronto 4, Ont.

По-середині Краля Української Преси на 1968 рік Леся Дмитрів (кандидатка журналу "Юнак"). По правому боці перша Князізна Маруся Глушко ("Український Голос"), по лівому друга Князізна Олена Головата ("Наша Мета"). Вибір відбувся з-поміж 11 кандидаток українських часописів під час Раду Української Преси в Торонто, 17 лютого 1968 р.

Кралею "Нового Шляху" була Аня Миндюк.

Менгером на чолі. Ця школа спростовувала й заперечувала "непомилність" марксовських економічних "законів", а особливо опрокидувала її теорію вартости (цінності) і надвартости у продукції нових господарських дібр.

Щойно на тому тлі стане нам зрозумілим, чому молодий М. І. Туган-Барановський спершу так

завзято студіював природознавство, зокрема дарвінізм, а щойно пізніше звернув свою увагу на політичну економію, яку теж студіював від основ. Він вивчив дуже докладно класичну школу економістів (Сміта, Рікарда, Мальтуса), пізнав її противників з національної і соціалістичної школи, але найбільше його зацікавили на-

уковий соціалізм-марксизм і його опоненти, тобто психологічна школа екномістів. Марксизм, що був дуже модним у тодішній Росії, полонив нашого вченого найбільше і тому не диво, що М. І. Туган-Барановський скоро стає головним представником і лідером т. зв. *легального марксизму* у російській науці політичної економії. Однак науку К. Маркса він сприймав критично, по своєму й тому стає зрозумілим, чому він до сьогодні не удостоївся якогось вирізнення в науці комуністичної політичної економії, а як згадують його, бо важко цілком його "промовчати", то обов'язково з додатком, що він належав до опортуністичної групи екномістів, яка намагалася спростовувати марксистську тезу про класову боротьбу і став апологетом капіталізму...

Але погляньмо на наукову працю М. І. Туган-Барановського.

М. І. ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ ЯК ЕКОНОМІСТ - НАУКОВЕЦЬ

Найбільше слави в цілому світі принесла Туган-Барановському праця п. н. "Промислові кризи в сучасній Англії, їх причини і вплив на народне життя", яка появилася російською мовою в 1894 році.

Названа праця, зокрема її видання німецькою мовою 1901 р. п. н. "Studien zur Theorie und Geschichte der Handelskrisen in England" спопуляризувала ім'я М. І. Туган-Барановського в цілому науковому світі. За цю працю одержує він у 1894 р. ступінь магістра політичної економії і нею розпочинає свою наукову кар'єру. Його запрошують викладати політичну економію в Петербургському університеті та запрошують у співробітники таких поважних

журналів як "Новое Слово" (1897) і "Начало" (1899).

В економічній науці М. І. Туган-Барановський був один із перших, що ясно і послідовно від студіювання господарських криз перейшов до студіювання кон'юнктуральних циклів у цілому, створивши окрему власну теорію, яка мала тоді великий вплив на хід думок багатьох сучасних йому економічних теоретиків, зокрема тих, що займалися дослідженнями господарської кон'юнктури, тобто сукупності ознак, що характеризують стан капіталістичного господарства в певний період часу:

International Radio, T.V. Sales & Service

Василь БІНЕВИЧ і С-ка

716 Queen St. W. Toronto, Ont. EM 8-3163

БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ

при влаштуванні весіль,
хрестин, забав, бенкетів,
прийнять і т. п.
дасть Вам

ТОМА ГУМЕНЮК

Звертайтеся до нього
з повним довір'ям.
TORONTO, ONT.

FUTURE OIL LTD.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА

- Доставка оливи, веде бензинову станцію і гараж.
- Безкоштовне чищення форнесів і обслуговування впродовж зимового сезону.

945 BLOOR ST. W. at Delaware
LE 6-3551 by night RO 2-9494
TORONTO, ONT.

рух цін, процентів, курсу цінних паперів і заграничної валюти, дивіденди від різних акцій, висоти продукції, висоти заробітної платні, тощо.

У своїй праці про "Промислові кризи" Туган-Барановський доводить, що проблема криз може бути задовільно розв'язана лише на ґрунті правильної теорії ринків. І тому він у своїй теорії криз створює теж і власну теорію ринку, яка нагадує дещо теорію французького економіста Жан Баптіста Сея, який твердив, що "кож-
кий продукт матиме тимбільше покупців, чим більше росте кількість інших продуктів", а також нагадує в дещому теорію марксистів, що не споживчі потреби ринку, а нагромадження капіталу визначає розміри суспільної продукції.

"При пропорційному розподілі суспільної продукції — каже М. Туган-Барановський — суспільний попит і суспільна пропозиція перебувають у рівновазі, наскільки б не скорочувався споживчий попит суспільства". Однак капіталізм, як господарська система, не має жадної контрольної організації для розподілу суспільної продукції і через те капіталістичні підприємства завжди зустрічають для себе великі труднощі щодо збуту своїх товарів. Звідси характерна риса капіталістичного господарства: боротьба за ринки збуту".

"Ринок завжди — говорить він — є малим для капіталізму не тому, щоб споживачів було занадто мало для того капіталістичного продукту, але тому, що пропорційний розподіл виробництва цілковито неможливий при умовах капіталістичного господарства і

зближення до такої пропорційності капіталізм досягає з великим трудом, шляхом... криз та знищення поодиноких підприємств, що розрослися понад міру"...

Корсико кажучи, згідно з теорією проф Туган-Барановського, періодичність ритмічних кон'юктуральних хитань зумовлена *внутрішніми* економічними причинами, при чому ці причини не лежать зокрема ані в продукції, ані в обміні, ані в розподілі суспільного доходу, тільки в цілій структурі капіталістичної системи господарства.

Марія Боднарчук і Степан Кулик
власники

NORTH AMERICAN MOTEL

2147 Lake Shore Blvd. W. CL 5-1127

Toronto 14, Ont.

Мирослав Климаш

RUSSEL M. KLYMAS

Chartered Accountant

Licensed Trustee in Bankruptcy

264 Roncesvalles Avenue

Ph. 533-7351 Toronto, Ontario

Євген і Роман КМИТ — власники

DNIPRO WELDING CO.

26 Grange Ave. Toronto, Ont. EM 6-3668

Сьогодні ця проблема є темою праць і студій найкращих економістів світу, але основою тих праць і студій є також і перші праці нашого великого земляка.

Праця про "Промислові кризи" ..., як ми вже згадували, відкрила двері нашому землякові на університетську катедру в Петербурзі, де він від 1895 року став доцентом і читав лекції з політичної економії.

У 1898 р. М. Туган-Барановський опублікував перший том своєї великої праці п. н. "Російська фабрика в минулому й сучасному", у якій зібрав багатющий матеріал до історії російської промисловости. У цій праці він пробує дослідити закономірність розвитку російської промисловости, яка зачинається з часів Петра I, якому вдалося прищепити у російській державі мануфактурне ви-

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА МЕБЕЛЬНА ФІРМА

ALPHA FURNITURE CO. LTD.

1042 BLOOR ST. W. — TORONTO, ONT. — Tel.: 531-5133

На найдогідніших умовах закупу одержите в наших крамницях найкращі меблі, холодильники, електричні кухні, відкурювачі, радіа, телевізори і т.п.

PEKAO TRADING CO. (CANADA) LTD.

392 Bay Street

Phone 363-7707

Toronto 1, Ont.

Безкоштовні поради й інформації. Висилаємо різного роду пакки з харчами, вовняні матеріали, мотоцикли, годинники, та інші речі, а також посилки з ліками

BROADVIEW AUTO SERVICE

146 Broadview Ave.

Toronto 8, Ont.

Tel.: HO 3-8422

П. Б І Д У Л А — власник

Переводить наприви особових і тягарових автомашин. Направляє та відновляє корпуси авт. Виконує солідно малювання авт.
Робота: точна, скоро і гарантована.

U B A TRADING CO. LIMITED

Єдина українська гуртівня споживчих товарів, тютюневих виробів і т.п.

300 DWIGHT AVE. — TORONTO 14, ONT. — Tel.: 252-2246-47

як також два Відділи під назвою

CASH & CARRY

138 EUCLID AVE. — TORONTO 3, ONT. — Tel.: 366-2324 i

300 DWIGHT AVE. — TORONTO 14, ONT. — Tel.: 252-2120

робництво за допомогою різних заходів, а зокрема при допомозі примусу. Він доводить, що не зважаючи на господарську відсталість Росії, в західних європейських країнах велика промисловість до часів винаходу парової, ткацької і прядільної машини поширювалася дуже поволі, в тому ж самому часі в Росії справа малася цілком інакше. Петро I, подібно як за наших часів Сталін, насильно приписав сотні і тисячі робітників із числа т. зв. державних селян (кріпаків) до мануфактурних фабрик і таким чином розвинув промисловість Росії до великих розмірів, бо на кінець царювання Петра I в Росії нараховували 233 мануфактурні фабрики. Ці приписані, або куплені відділків мануфактурними власниками фабрик селяни, утворили окрему клясу робітників, яких прозвано пізніше "посесійними" робітниками, і вони творили неподільну частину мануфактурних російських підприємств впродовж цілого XVIII століття. Щойно в XIX стол. ця форма посесійної мануфактури, під впливом нових технічних винаходів і подувом європейської "весни народів", зникає і на це місце приходить до праці добровільний робітник.

Проф. М. І. Туган-Барановський, у цій же праці, показує також, як попри буйний розвиток бавовняної промисловости в Московщині (Ярославська, Володимирська і Костромська губернії), в районі Петербурга і також частково в прибалтійських краях та в Польщі, в Україні промисловість ніяк не розвивалася, бо український ринок був завалений московськими виробами. Україна тоді, як і тепер, була здебільшого тільки постачальником сировини

до... московських фабрик. В Україні щойно з кінцем XIX стол. починає розвиватися вугільна і залізна промисловість в Катеринославщині і в Донецькому басейні.

Не входячи в деталі цієї великої студії М. І. Туган-Барановського, треба тільки ствердити, що за цю працю він отримав титул доктора політичної економії і великий розголос у російському науковому світі.

Однак М. Туган-Барановський мав і труднощі на дорозі своєї наукової кар'єри. Бо хоч після магістерського ступеня його запрошують до державного петербургського університету викладати політичну економію, і хоч рік пізніше стає він доцентом на цьому ж університеті, і хоч здобуває титул доктора з широкими можливостями професорської наукової праці, не маючи поважнішого конкурента у цій ділянці науки, то рівночасно реакційні політичні чинники та консервативна професура, того ж таки університету, налякала сміливих виступів професора Туган-Барановського, його об'єктивної аналізи економічних відносин царської Росії, що, на їх думку, "підважувало" тодішній царський режим і тому рішили його усунути з катедри державного університету. Їм не подобалися його неблагонадійні політичні погляди, його вільнодумність, яку він зацеплював своїм студентам і вони добилися того, що з наказу царського міністерства освіти М. Туган-Барановського звільняють з посади професора державного університету в Петербурзі.

Це однак не зломило нашого земляка. Він мав уже своє ім'я в науковому світі, він мав і прияте-

лів і тому його зараз запрошують, один з його студентів — пам'ята- викладати політичну економію нають його лекції, які відбувалися економічному факультеті Петер- в безмежно великій актовій залі бурзької Політехніки та в Комер- університету, яка була заповнена ційному Інституті, а також одер- слухачами дозго перед початком жує катедру кооперації в Москов- лекції” ...

ському Вільнсу Університеті ім. — “М. І. Туган-Барановський ІІІанявського, де працює він аж своїм трошки глуховатим, але ми- до революції в 1917 році. лим голосом читав свої лекції про

Проф. М. І. Туган-Баранов- абстрактні питання політичної е- ський вертається і на державний- консії — пише далі цей студент петербурзький університет і пере- — або переходив на актуальні пи- бірає катедру політичної еконо- тання дня, зокрема спинався на мії, але аж у 1905 році, в часі ре- аграрному питанні, яке пробував волюції, одначе знову недовго він тоді розв'язати Столипін (який там вдержується, бо із зростом своєю реформою хотів переформи- реакції його в 1911 р. вдруге по- ти селянство Росії в класу земель- збавляють можливости продовжу- них власників — прим. А. К.). Лек- вати наукову працю на державно- ції свої він читав живо і хвилю- му університеті. юче. Ніхто із студентів не чув від

Не зважаючи на труднощі, які нього нецікавої лекції. Сам він не мав Туган-Барановський у своїй- робив ніяких заходів, щоб створи- університетській праці, він, як- ти поміст близькості між собою і твердять його студенти, був дуже студентами, але ця близькість і- любленим професором. нувала сама собою”.

— “Мабуть всі, що студіювали “Він був скромний — читасмо до першої світової війни в петер- там далі — і вільний від усяких бурзькому університеті — пише етикет, був близький кожному”...

УКРАЇНСЬКІ КРАМНИЦІ — I.G.A. SUPERMARKETS Toronto, Ont.

SWANCEA I.G.A. — 2295 Bloor St. W. — Tel.: 766-7138
NORTHCLAIR I.G.A. — 1094 St. Clair Ave. W. — Tel: LE 2-7544
RONCESVALLES I.G.A. — 413 Roncesvalles Ave. — Tel: LE 3-7811

CHEVROLET, OLDSMOBILE, TRUCKS NEW & USED

У справах купна авта чи трока подасть
Вам найкращі поради

РОМАН ТИСЯК — представник

GORRIES DOWNTOWN CHEVROLET

28 Gerrard St. E. (at Yonge)
TORONTO ONT.

Off. EM. 6-9092 — Res. 532-7016

“На університеті тоді (1909-1911) існував кружок політичної економії. Ним керував сам професор особисто. Взагалі М. І. Туган-Барановський ставився до своїх обов'язків дуже уважно і акуратно приходив на всі сходи кружка. Сам кружок економістів був дуже популярний в університеті. Сходи відбувалися раз у тиждень. На сходинах читали реферати на економічні теми, які відтак усі спільно обговорювали. Як керівник і як голова проф. Туган-Барановський був дуже вільнолюбним і поблажливим”...

ДЕЩО ПРО ЙОГО ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ

М. І. Туган-Барановський працював як науковець, теоретик-економіст, дуже інтенсивно і його заслуги як ученого економіста дуже великі. Його ім'я в науці політичної економії поставлено побіч найвизначніших імен світової економічної науки. Його праці, його економічні теорії-доктрини, внесли багато нового світла в світову скарбницю науки про народне господарство і тому імени Михайла І. Туган-Барановського ніхто поминути не може, хто серйозно студіює економічні науки сьогодні, чи буде їх студіювати в майбутньому.

Проф. Туган-Барановський перевіряв, аналізував і досліджував майже всі проблеми політичної економії і висліди тих сту-

дій зібрав і оформив у праці п. н. “Основи політичної економії”. Ця праця вийшла московською мовою трьома виданнями ще до 1914 року. Її перевидано в перекладах на німецьку й інші європейські мови теж кількома накладами. За цю працю він одержав від Російської Академії Наук велику премію імені Гріґа.

Одною з перших його економічних теорій у цій книжці це його “Схема історичного розвитку народного господарства”. Він критично розглядає всі попередні схеми розвитку народного господарства, а зокрема німецьких економістів Фрідріха Ліста, Бруна Гільдебранта і Карла Бюхера, а також дуже тоді популярного Карла Маркса. Туган-Барановський опрокидає думку, що господарський розвиток людства можна механічно впахати в якусь загальну схему.

Як знаємо Ф. Лист намагався довести, що господарський розвиток людства мав п'ять етапів: мисливський, пастуший, хліборобський, хліборобсько-мануфактурний і хліборобсько-мануфактурно-торговельний; Б. Гільдебрант бачить три етапи того розвитку: натуральне, грошове і кредитове господарство, а найбільш поширена схема К. Бюхера бере за основу господарського розвитку обмін товарами, а саме: доба замкненого домашнього господарства, міське господарство і народне господар-

TRIDENT INSURANCE SERVICES LTD.

2196 Bloor St. W. TORONTO, ONT. Tel.: RO 6-7261

АСЕКУРАЦІЇ: ЖИТТЄВІ, ВОГНЕВІ, АВТОМОБІЛЬНІ
і всі інші роди ОБЕЗПЕЧЕНЬ.

Власники: МИРОСЛАВ ІВАСИКІВ і ЯРОСЛАВ КОВАЛЬ

SUPERIOR SAUSAGE CO.

ХУДОБА, РИХЛІЦЬКИЙ І СПОРНЯК
власники

1004 Dundas St. W. LE 1-8422

TORONTO 3, ONT.

БОГОМИР М. МАТЕЙКО

CHARTERED ACCOUNTANT

61 Woodside Ave. RO 6-4533
Toronto, Ont.

BEVERLEY AUTO BODY

32 Beverley St. EM 4-9236
Toronto, Ont.

Негайно забезпечте себе
і своїх рідних в
УКРАЇНСЬКОМУ РОБІТНИЧОМУ
СОЮЗІ

Звертайтеся до:

**UKRAINIAN WORKINGSMEN'S
ASSOCIATION**

1402 Dundas St. W. Tel.: 531-2142
TORONTO 3, ONT.

**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLY**

M. KAWNIK
481-83 Dupont St. Tel.: LE 7-2529
Toronto, Ont.

ЮЛІАН ПОЛІХА — JULIAN POLIKA, L.L.B.

Адвокат, Повновласник і Нотар

TORONTO 5, ONT.

Набувайте товари по дуже низьких цінах.
УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ ФАРБ І СТІННОГО ПАПЕРУ.

HY GRADE PAINT & WALLPAPER CO.

23 St. John's (at Dundas W.), Tel. RO. 7-0464

Великий вибір першоякісних фарб, стінного паперу (Wallpaper) та іншого господарського приладдя, плитки на підлогу. Гуртовий і дрібний продаж.

VICTOR W. KRUPOWICZ

WESTON REAL ESTATE & INSURANCE LTD.

268 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. LE 3-8573

Просимо звертатися до нас з повним довір'ям у справі
ОБЕЗПЕЧЕННЯ на життя, від вогню і т.п.

MOHAWK FURNITURE LTD.

137 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ont. — Tel.: 537-1442

2448 Danforth Ave. — Toronto, Ont. — Tel.: OX 9-4444

У нашій крамниці є для Вас: модерні меблі, телевізії, радіа, килими,
машини до миття начиння, холодильники та всі вироби

CAN GENERAL ELECTRIC CO. LTD.

Крамниця відкрита щодня від год. 9 рано до год. 9 увечері, в суботу до год. 6-0ї веч.

Провід Кредитової Кооперативи Північного Вінніпегу в 1968 році у 25-річчя діяльності. Сидять (від ліва): В. Ільницький, секретар Дирекції; С. Корбутяк, заст. голови; А. Господин, голова Дирекції; о. Р. Кисілевський, член Дирекції; А. Качор, управитель; В. Мигаль, голова Контрольної Комісії. Стоять (перший ряд від ліва): В. Макота, член Дирекції; М. Саракула, член Кредитового Комітету; Е. Михайлишин, службовичка; Г. Мозіль, член Дирекції; В. Клос, член Кредитового Комітету. Стоять (другий ряд): В. Мартинюк, член Дирекції; О. Левницький, член Контрольної Комісії; І. Зельський, заступник управителя і В. Леськів, член Контрольної Комісії. Бракує на світліні: С. Мокрій, голова Кредитового Комітету.

ство. Марксистичні знову ж бачать у господарських взаєминах людства такі фази: первісну родоплемінну комунізму, рабовласницьку, феодалську, капіталістичну, соціалістичну й майбутню комуністичну.

Проф. М. Туган-Барановський виводить свою власну теорію і ділить всі існуючі досі періоди розвитку народнього господарства на дві соціально- цілком відокремлені

групи, які існували в докапіталістичній і капіталістичній добі та існуватимуть в соціалістичному періоді, а саме: гармонійні і антагоністичні системи господарства.

Не входячи в деталі цієї системи, не займаючись її аналізом чи критикою, подамо на цьому місці тільки її схему, яка зводиться до того, що в групі гармонійних

господарств, проф. Туган-Барановський бачить:

1. **Первісне господарство**, яке не знало приватної власності на засоби продукції і майже не знало обміну.

2. **Товарове (мінове) господарство** дрібних самостійних продуцентів — це в першу чергу мінове господарство середовічних ремісничих цехів.

3. **Майбутнє соціалістичне господарство**, покищо ніде практично не здійснене, в якому засоби виробництва (продукції) належатимуть широким масам продуцентів на базі визнання економічної рівноправності всіх членів суспільства.

Групу антагоністичних господарств Туган-Барановський поділяє: 1. **Рабське господарство** (старинного і нового світу — прим. А. К.), в якому робітник є власністю посідача засобів продукції (тим посідачем-власником може бути й держава — прим. А. К.). 2. **Кріпацьке**, при якому власник засобів продукції має право власності на працю робітника і 3. **Капіталістичне**, в якому робітник є формально вільний, але позбавлений засобів продукції, економічно примушений пра-

цювати на користь власника цих засобів.

Проф. М. І. Туган-Барановський підкреслює, що його класифікація охоплює всі періоди господарського розвитку в минулому аж до перспектив майбутнього і базується тільки на соціальному відношенні людства, що особливо має й повинно цікавити кожного економіста.

Гармонійна система відзначається тим, що в ній нема визиску людини людиною. І навпаки, в антагоністичній системі цей визиск існує, в будь якій формі, бо тут суспільство поділяється принайменше на дві групи, з яких одна має силу й владу і старається підпорядкувати собі другу групу, роблячи з неї часто-густо просте знаряддя свого господарства.

Другою головною і новою в економічній літературі теорією М. І. Туган-Барановського була його *теорія вартости* (цінності), яку він широко розробив у своїх "Основах політичної економії". Він не погоджується з визначенням теорії вартости попередніми видатними економістами класичної школи, зокрема Адама Сміта, що надавав вартості два поняття, ужиткову і обмінну вартість, чи Давида Рікардо з його теорією трудо-

ALPHA FUEL COMPANY

945 Bloor St. West

TORONTO 4,

LE 2-4044

СВЯТОСЛАВ КЛЮЧНИК — власник

RAMSET FASTENING SYSTEM

Ramset Fastening Ltd.

11 - 15 Laplante Ave., Toronto

Representative WM. (BILL) PRYMA EM 4-8301

вої вартості; він сильно “підважує” т. зв. суб’єктивістичні теорії вартості, якої головним репрезентантом можна уважати австрійського економіста К. Менгера з його таблицею граничної корисності, а також оспорує теорію вартості й надвартості К. Маркса.

Він не відкидає ні об’єктивної, ні суб’єктивної теорії вартості, бо вони хоч мають свої мінуси, але мають і плюси. На думку М. Туган-Барановського обидві теорії вартості, об’єктивна й суб’єктивна, в супереч поширеному поглядові, себе не виключають, а навпаки, вони себе тільки доповнюють. Він наводить на це багато аргументів і доказує, що в господарському процесі продукції треба розрізняти: *абсолютну вартість*, якою є праця витрачена на продукцію певного господарського предмету і *релятивну вартість*, якою є всяка цінність, що розглядається не як мета, але як засіб для придбання другої цінності.

М. Туган-Барановський обстоює *дуалістичну теорію вартості* (цінності), над якою тут не будемо спинятися, бо теорія цінності є досі найскладнішим питанням політичної економії, що його визначні економісти розглядають біля 200 років і не можна сказати, що вони в цьому питанні знайшли якусь однозначність.

М. Туган-Барановський розробив також основну проблему металевих і паперових грошей і в цьому питанні видав навіть окрему розвідку п. н. “Гроші”. Він вніс багато нових критичних думок в економічну теорію *суспільного розподілу*, а зокрема основно розробляє питання заріркової платні, доказуючи, що висота заробітної платні не залежить ви-

ключно від одного фактора — *продуктивності праці*, але й від соціального законодавства, технічного поступу, а також від організованої сили власників капіталу, ринків збуту випродукованих продуктів і багато інших чинників.

Туган-Барановський, всупереч Марксові, відділяє проблему суспільного розподілу від теорії вартості, наголошуючи більше вплив суспільного фактора, підкреслюючи кількакратно, що не тільки продуктивність праці впливає, як я вже згадував, на висоту заробітної платні, але й навпаки, висота заробітної платні робітників має вплив на продуктивність їхньої праці.

Під кінець свого життя, в 1918 р., М. І. Туган-Барановський написав українською мовою популярний підручник “Політичної Економії”, з метою запізнати широкі кола нашої суспільності з найважливішими економічно-політичними проблемами, які треба знати й своєчасно та вміло треба розв’язувати, бо від розв’язки соціально-економічних проблем часто-густо залежить доля життя-буття держави.

Проф. М. Туган-Барановський дав своєму народові, в часі гарячого змагу за свою державність, книжку, яка до сьогодні є дуже актуальна і заповняє хоч у деякій мірі ті браки, які були, і є до сьогодні в нашій економічній літературі.

Видання цієї праці появилася вже по смерті автора, в 1919 році, в Києві, накладом “Дніпросоюзу”, а до нас дійшло у перевиданні Українського Громадського Фонду в Празі у 1927 році, в редакції д-ра Карла Коберського.

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В ПРАЦЯХ М. І. ТУГАН - БАРАНОВСЬКОГО

М. І. Туган-Барановський в науку політичної економії впровадив дуже багато корективів соціального змісту.

Він був одним із тих, що основно перевіряв усі соціалістичні теорії, до Карла Маркса включно. Він студіює і нові соціалістичні теорії, за винятком московського комунізму, бо на це не мав ще часу, і всі свої міркування та основну критику марксизму висловлює у своїй окремій праці п.н. "Шукання нового світу". Він бере в оборону перед марксистами т. зв. соціалістів - утопістів, які на його думку, хоч і мали нереальний підхід до життя, однак вони мали високу ідею та шляхетні бажання шукати способів, як дійти у суспільному житті до ідеалу справед-

ливості. Свої думки на цю тему він висловив у працях "Теоретичні основи марксизму", "Соціально-економічні ідеали наших днів", а зокрема в цілій низці праць на кооперативні теми, про що буде мова окремо.

Обговорюючи проблему рабства в різних часах і в різних народів, М. І. Туган-Барановський дає цікаву характеристику московського рабства, а саме: "...російське рабство в основі різнилося від рабства хоча б в Америці, або рабства стародавнього світу тим, що

WEDGEWOOD I.G.A.

317 Burnhamthorpe Rd. 231-6821
ISLINGTON, ONT.

Т. Л. ІГНАТОВИЧ — власники

PARKWOOD MOTORS LTD. & CENTRAL CHEVROLET

2340 Yonge St., Toronto 12, Ont.
Bus. HU 7-2878 Res. HO 3-5510

У справах купівлі авто чи трока
подасть Вам найкращі поради
Walter Jagiellicz

DUFFERIN CIGAR STORE

Евстахія і Гіларій МАЦЮК
власники

1493 Dundas St. W. Toronto, Ont. LE 1-9141

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЗДОРОВОГО І СМАЧНОГО ХЛІБА

випікає для Вас і Вашої родини
пекарня

ONTARIO BREAD

178 Ossington Ave. LE 2-4929
TORONTO, ONT.

ARTONA PHOTO STUDIO

АРТИСТИЧНЕ СТУДІО

К. МИТКОВСКИ — власник
2208 Bloor St. W. Tel.: RO 9-9092
Toronto 9

LAMBERTT OIL CO. LTD.

Олива до печей і фортнессів
"ВА" — найкраща газоліна в Канаді
2145 Dundas St. W.
1260 Dundas St. W.
Toronto Ont. Tel. LE 1-2272
Day or Night

Українська Позичкова Спілка Inland Investments Co. Ltd.

(М. КОСТЮК)

3015 Weston Rd. WESTON, ONT.

Телефон: CH 4-5896

Скоро й довірочна обслушка!

коли в Америці рабами були люди іншої раси — негри, а в старинному світі більшість рабів теж була з людей інших націй, то в російській державі раби і їх пани належали до одного й того самого народу (підкреслення — А.К.), і через те увесь жах і вся несправедливість поневолення людини людиною”...

Знову ж розглядаючи проблему поділу суспільства на різні суспільні класи, які формуються звичайно на основі спільних суспільних і економічних інтересів, М. Туган-Барановський подає цікаву характеристику політичних робітничих партій, які прагнуть захищати інтереси робітників, тобто перебрати на себе роль професійних робітничих союзів, а саме: “Суто класових партій ніколи не було й не буде з такої простої причини: класи — це спільність інтересів, а партії — спільність думок. Приналежність до якоїсь класи визначається всіма умовами життя людини, а приналежність до якоїсь партії — тільки її думками. Люди з різними економічними інтересами можуть мати подібні думки в цілому ряді питань і через те партія неминуче переливається поза межі класи”.

А далі М. Туган-Барановський доводить, що “суто класова партія — це внутрішня неможливість”. І тому “політична партія — на його думку — не придатна до оборони пролетарських інтересів”. Чому спитаєте? — він дає ясну відповідь: “всяка партія передбачує керманичів і кермованих, провідників і натовп; парламентарне представництво (робітників — пр. А. К.) стоїть занадто далеко від маси робітників для того, щоб безпосередньо підлягати її контролю”.

METRO AUTO BODY REPAIRS

Обслужить Ваше авто скоро і
солідно!

238 Niagara St. Tel.: 364-6015

Toronto 3, Ont.

О. МИРОНЮК — власник

УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРІЯ — В. ДУМКА

1167 Dundas St. W. Tel.: LE 1-1488

Toronto 3, Ont.

Направа годинників. Для Вас великий
вибір ПЕРСТЕНІВ, БРИЛІАНТІВ,
і різного рода ЗОЛОТИХ ВИРОБІВ

JOE'S SUPERMARKET

Осип АЛЕКСАНДЕР — власник

329 Roncesvalles Ave. Tel.: 534-9702

TORONTO, ONT.

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ КВІТІВ

JENNIE'S FLOWER SHOP

3316 Dundas St. W. Toronto, Ont. RO 6-0813

ІВАНКА МОТА — власниця

Обслужить Вас всіма родами тятих квітів
на всі Ваші стягування
ВЕЛИКИЙ ВИБІР ХАТНІХ
ВАЗОНКОВИХ КВІТІВ

М. ТИХИЙ — власник

NATIONAL

I.G.A. SUPERMARKET

970 College St.

LE 6-3449

Toronto, Ont.

ALDER FARM

278 Brown's Line Tel. 255-2029

Toronto 14, Ont.

Л. І. ПЛЮВАКИ — власники

HENRY'S BARBER SHOP

польське фризйєрське заведення

Власник: **Г. ЯСКУЛА**

1273 Dundas St. W. Toronto, Ont. LE 2-0432

(біля Доверкорт вул.)

STATE GARAGE LIMITED

Микола ЗАСІДКО — власник

1521 Queen St. W. Tel.: LE 2-4353
Toronto, Ont.

Направа толюбів, малювання.
Гарантована робота і 24-годиница
обслуга "TOWING"

Humphreys, Boychyn, Hillman.

Адвокати, оборонці, нотарі і т.д.
36½ King St. E. Tel. 725-1177
OSHAWA, ONT.

В. Н. БОДУЙКЕВИЧ

Публічний книговод

виконує всі роди книговедення
і податкові справи

1699 Dundas St. W. Tel.: 531-7222

Toronto, Ont.

WILLIAM N. BODDY

Accountants and Auditors

CALOTHERM LIMITED

292 Weston Rd. Tel. 766-2401

TORONTO 9, ONT.

PLUMBING, HEATING
& AIR CONDITIONING

БОГДАН ЦІРКА — власник

STANDARD

HOUSE WRECKING & LUMBER COMPANY LTD.

335 WESTON RD. South of ROGERS RD. BRIDGE

Tel.: 769-1256 & 769-0880

S. WASYLYK & P. NICHOLS

BUILDINGS DEMOLISHED ON SHORT NOTICE

NEW & USED LUMBER, PLYWOOD, FLOOR TILES, PAINT,

PLUMBING SUPPLIES and HARDWARE

Парляментарна діяльність вимагає такого рівня освіти, який звичайно робітникам недоступний. Через те управління партією природно зосереджується в руках людей, які або цілком нічого спільного з пролетаріатом не мають і своїми економічними інтересами належать до буржуазії, або виходців з пролетаріату, які цілком порвали зв'язки з умовами життя пролетаріату (як напр. сьогоднішні володарі Кремлю — прим. А.К.)."

Не розглядаючи ближче всіх соціалістичних і комуністичних теорій, які М. Туган-Барановський докладно проаналізував, наведемо тільки його поділ цих теорій на дві окремі групи, які в свою чергу діляться на окремі підгрупи, а саме: соціалізм, як перша група, розпадається на централістичний, корпоративний, федералістичний і анархістичний, а комунізм, як друга група, може бути централістичний, федералістичний і анархістичний. Сам Туган-Барановський, в молодості марксист, згодом еволюціонує в бік ідеалістичного світогляду неокантіанців. Ця еволюція проводить його до зацікавлення кооперацією.

М. ТУГАН - БАРАНОВСЬКИЙ ІДЕОЛОГ і ТЕОРЕТИК КООПЕРАЦІЇ

М. І. Туган-Барановський — це учений і професор, який ніколи не відмежовувався від щоденного життя, але все шукав правди того життя, пробував розв'язувати всякі суспільні болячки даного часу, а зокрема болячі питання сучасного несправедливого господарсько-політичного порядку в світі. Він пробував знайти морально-етичні основи для буття людини і тому, хоч у молодому віці був завзятим соціалістом-марксистом, то

згодом проходить еволюцію поглядів і щораз більше схиляється в бік ідеалістичного світогляду та доходить до висновку, що легко-

LANSDOWNE PHARMACY
819 Lansdowne Ave. 531-7161
TORONTO 4, ONTARIO
Поштовий уряд. Висилаємо ліки до Європи.
Т. ТУРЧИНЕВИЧ — власник

OAK LEAF STEAM BATH
218 Bathurst St. EM 8-2424
Toronto, Ontario

Mudry Draperies
1724 AVENUE RD. TORONTO 12
Tel.: 787-5401
— RUGS — BROADLOOM —
— CUSTOM WORK —
— FREE ESTIMATES —
Власник — ПЕТРО МУДРИЙ
Гардини — Драпіровка — Килими
Праця для клієнта.
Компторис безплатний.

**НАЙКРАЩА УКРАЇНСЬКА
ПЕКАРНЯ**

BEAVER BREAD

103 Lightbourne Ave., Toronto
Tel. LE 5-7445

*випікає всілякого роду хліб
та інші пеклива, як також
коровий і доставляє
до Ваших домів.*

ЧИ ВИ ВЖЕ ВІДКРИЛИ ЩАДНИЧЕ КОНТО

В

КРЕДИТОВІЙ СПІЛЦІ у СТ. КЕТЕРИНС, ОНТ.

яка є відкрита для Ваших услуг:

Понеділок: від год. 7.30 до 9.30 увечорі

Четвер: від год. 7.30 до 9.30 увечорі

Субота: від год. 10-ої ранку до 12 вполудне.

при

177 Niagara St.

Phone: 684 - 5062

ST. CATHARINES, Ont.

ВИСИЛКА ПАЧОК В УКРАЇНУ

Metro Fabrics

712 Queen Street West, Tel.: 364 - 6789

TORONTO 3, ONT.

М. О. КРУШЕЛЬНИЦЬКІ — власники

ADVANCE REAL ESTATE LTD.

REALTOR & INSURANCE AGENCY

1055 Bloor St. W. —

Toronto, Ontario

Tel. 534-9246

Забезпечення від вогню, авт, від випадків.

Купно і продаж — різного рода нерухомостей

Досвідчені продавці, фахові поради власників

А. КУХАЖИКА і С. КРУКА

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ФІРМА В ТОРОНТІ

ANTHONY'S SPORTING GOODS

1178 Queen St. East, near Leslie, — Toronto 8, Ont. — Tel: HO 6-6552

Великий вибір: крісів, рушниць, ручної зброї і амуніції найкращих світових марок.

Великий вибір: стрілецьких, рибальських і спортивних вирядів, зокрема совгів (лиж), роверів для дітей і старших.

Подарунки на всякі нагоди.

важення чи виключення *етичного моменту* на шляху поступу людства до кращого і справедливішого суспільного ладу — не доведе людей до наміченої мети.

Ця еволюція поглядів нашого ученого економіста приводить його до ґрунтовних студій, нового ще тоді, кооперативного руху, який почав свій переможний похід з малого англійського містечка Рочдель і який захопив майже цілу Європу та інші частини світу, не поминаючи українських земель, де став засобом до економічного відродження нашого народу.

М. Туган-Барановський скоро стає одним із найвидатніших мислителів-ідеологів кооперації і суспільного солідаризму, а його “Соціальні основи кооперації”, що вийшли трьома виданнями ще до часу першої світової війни в Росії, стали настільною книгою всіх кооператорів світу, бо книга ця була зараз же переложена на всі майже європейські мови, від німецької, англійської і французької почавши, а на польській скінчивши. Українське, трохи скорочене видання, підготував ще сам автор у 1918 році, яке появилось заходами “Дніпросоюзу” в 1919 році в Києві, а відтак другим накладом вийшла книжка у Львові, у 1936 році накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив, п.н. “Кооперація, її природа та мета” під редакцією д-ра Карла Коберського, великого звеличника професора Туган-Барановського.

У цій своїй праці М. Туган-Барановський робить глибоку аналізу цілого кооперативного руху, подає цілком нову дефініцію кооперативного підприємства, тобто кооперативи як такої, у відрізненні від поняття кооперації як цілого

суспільного руху. Він звертає увагу на відмінний (від капіталістичного підприємства) характер кооперативного доходу, а також подає нову оригінальну класифікацію кооператив, збиваючи цілком класифікацію німецьких теоретиків Г. Кауфмана і Ф. Штаудінгера та московського теоретика А. Миколаєва. В основу своєї класифікації він поставив знову суспільний принцип, поділяючи кооперативний рух на дві групи: “кооперативи в області володіння” і “кооперативи в області праці”. До першої групи зараховує кредитові, споживчі, будівельні, закупочні та збутові кооперативи, а до другої кооперативи для заробітку, продукційні артілі, кооперативи праці та виробничі кооперативи (артілі).

Подаючи історію кооперативного руху, від Роберта Овена та рочдельського товариства починаючи, основніше спиняється на міщанському типі кооператив Германа Шульце-Деліча та селянському типі Фрідріха Вільгельма Райфманзена і щойно тоді докладно з'ясовує сучасний стан кооперації, робить натиск на її соціальне значення та вказує на її остаточну мету. А ця мета, за М. І. Туган-Барановським така: погодити соціалістичні ідеї з капіталістичною дійсністю, тобто кооперація в сучасному суспільстві має характер соціального компромісу. З одного боку кооперація ставить собі за завдання оборону працюючих, боротьбу з капіталізмом у всіх його проявах — торговельному, грошово-кредитовому і промисловому — і цими ознаками кооперація наближається до соціалізму. Але з другого боку кооперація боротьбу з капіталізмом веде його влас-

ними засобами. В тому й сила кооперації, бо вона твердо стоїть на ґрунті сучасної господарської системи, а навіть бере від капіталістичного світу вироблені ним форми і методи організації господарських підприємств, надаючи їм тільки іншого, власного вже, змісту.

Туган - Барановський стверджує, що кооперація є щось більше ніж компроміс, хоч не заперечує її компромісового характеру. Вона має свій ідеалістичний світогляд. "Ідеалістичне натхнення керівників світової кооперації кидається в вічі — пише він — найбільш поверховному глядачеві. Тисячі й тисячі кооператорів перепіялися вірою, що кооперація відкрила для людства чудесні золоті перспективи, що нова форма господарства принесе з собою загальне поєднання, загальну гармонію й розв'язання всіх протиріч сучасності".

"Кооперативний рух — каже він далі — є єдиним у своєму роді суспільним рухом нашого часу, перенятим в найбільшій мірі етичним ідеалізмом і чистим надхненням".

Що ж в такому разі в кооперації стоїть вище компромісу? — вирінає питання. Кооперація має свій кооперативний ідеал — відповідає М. Туган-Барановський.

Що ж тоді є тим кооперативним ідеалом, тобто яка остаточна мета кооперації як суспільного руху?

М. Туган-Барановський переконаний, що кооператори всього світу переняті високим соціальним ідеалізмом, готові жертвувати своїми егоїстичними інтересами, щоб кооперація стала найвищою формою суспільної організації, яку ми, люди, можемо собі тільки уя-

вити. "Все суспільство — каже він — повинно стати кооперацією, бо... мета кооперації йде в безкінечну далечінь"... визволити людину від всякого визиску другою людиною, а замість визиску в ос-

ЕЛЕКТРИК — КОНТРАКТОР

Електричні інсталяції, всякі сполуки в домах і підприємствах і направи виконує

Г. АНДРЕЙКО

3500 Burningham Crsc. 279-2424
Toronto, Ont.

ROYL YORK FLORIST

ІОСИФ і АННА ЛЯХОВИЧ

1500 Royal York Rd. Tel. 247-1941
Weston, Ont.

&

102 Annette St. Tel.: 763-6663
(одні дім від каплиці п. Кардинала)
Toronto 9, Ont.

WALLACE SMOK SHOP

654 Lansdowne Ave., Tel. 535-2831
Toronto, Ont.

W. MAYKUT HARDWARE

ТАРАС ПАРЧЕНКО — власник

знаряддя — порцеляна електричне і пламберське приладдя

682 Queen St. W. Tel.: 3-1520
Toronto, Ont.

UNIVERSAL DRIVING SCHOOL

Найстарша українська шоферська школа в Торонті

777 Dundas St. W. Tel.: 364-3724

М. КУРМАН — власник

нову людських відносин поставити співпрацю й взаємну самодопомогу.

Крім теоретично-наукової праці в ділянці кооперації, М. Туган-Барановський пробував дещо зробити й практичного. Приїжджаючи час до часу в Україну — він мав свою посілість на Полтавщині — брав участь у працях Полтавського Земства, пробував організувати по селах Полтавщини кооперативи, однак в практичній кооперативній роботі він міг найбільше служити своїм розумом і пером.

Згадаймо, що він довгі роки співпрацював із Ст. Петербурзьким Відділом Комітету для Сільських Ощадно - Позичкових Товариств, що постав в ініціативи ліберальних, переважно земських, діячів з метою пропагувати та організувати кредитові установи по селах тодішньої російської імперії. Там майже впродовж 30 років зосереджувалися організаційні справи кредитової кооперації цілої Росії. Ця установа від 1881 року видавала свої бюлетені та різні видання, а від 1906 року “Весник Кооперації”, що його редагував проф. М. Туган-Барановський.

Він відтак живо цікавився кооперативним рухом, який себе самостійно оформив на першому і другому Кооперативному З'їзді та брав активну участь у Третньому Всеукраїнському Загально - Кооперативному З'їзді, що відбувся 26-29 травня 1918 року в Києві. Підготував і скликав цей історичний з'їзд Тимчасовий Центральний Український Кооперативний Комітет, що його очолював відомий кооператор, а згодом професор кооперації, Борис Мартос. Головою Президії цього з'їзду був проф. М. Туган-Барановський.

На цьому З'їзді М. Туган-Барановський, своїм авторитетом, підтримав резолюції Політично - Економічної Секції негайно зірвати з російською грошовою системою і створити власну українську валюту.

Від самих початків свого побуту в Україні, тобто від 1917 року, М. Туган-Барановський включився зараз у громадсько-політично - економічну працю. Ми бачимо його в проводі Тимчасового Центрального Українського Кооперативного Комітету, він же голова Ради ЦУКК, де одночасно він був головою Редакційного Відділу Коопцентру, який видавав від липня 1918 р. репрезентаційний ідеологічний журнал п.н. “Українська Кооперація”, а від жовтня того ж року ще й неперіодичний “Бюлетень”, у якому поміщувалися відомості про працю самого “Коопцентру”, його Відділів і різних Комісій, які працювали тоді інтенсивно над різними статутами, правилами, обіжниками, тощо.

Він також викладав на Вищих Кооперативних Курсах у Києві, а разом з проф. Б. Мартосом і проф. К. Мацієвичем склав першу програму “Кооперативного Інституту”, який пізніше названий був його іменем.

УКРАЇНСТВО М. І. ТУГАН - БАРАНОВСЬКОГО І ЙОГО ПОЛІ- ТИЧНО - НАУКОВА ПРАЦЯ В ДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

М. Туган-Барановський хоч довгі роки перебував поза Україною і писав свої праці московською мовою, вважав себе українцем і за такого себе мав до кінця свого життя. Він час до часу приїжджав в Україну, зокрема дуже любив Полтавщину і втримував зв'язок

з організованою українською громадою. На цьому місці варто підмити його співпрацю з проф. М. Грушевським, який перед першою світовою війною почав видавати, широко заплановану, енциклопедію українознавства російською мовою п.н. "Українскій народ в е-го прошлом й настоящем": М. Ту-

ган-Барановський погодився бути редактором частини присвяченої народному господарству України.

Свою українськість проф. М. І. Туган-Барановський заманіфестував навіть публічно, у 1915 році, на початку першої світової війни, на сторінках "Украинской жизни"

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ПОСТАЧАННЯ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

DNIPRO FUEL OIL Ltd.

2174 Dundas St. W.
857 Woodward Ave.

Toronto, Ont.
Hamilton, Ont.

Tel.: 537-2169
Tel.: 549-9634

Відвідайте Вашу кредитівку:

Коли потребуєте позички з низьким опроцентуванням...
Коли бажаєте, щоб Ваші ощадності добре процентувались...
Коли хочете мати забезпечені вклади і позички, що підпадають обезпеченню, без ніяких оплат!

УКРАЇНСЬКА (ВІНДСОР) КРЕДИТОВА СПІЛКА

Урядові години: вівторок і п'ятниця — 6.30 поп. до 9-ої веч.

Субота — 10 год. рано до 2-ої поп.

Пам'ятайте — Вас все щиро вітають в кредитівці!

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО КУПНА І ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ І ЗАГАЛЬНОЇ АСЕКУРАЦІЇ

R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE INSURANCE

527 Bloor St. West

532-4404

2232 Bloor St. West

767-5454

660 Wilson Ave., Downsview (Toronto)

636-1501

10 Collier St., Barrie, Ontario

728-4401

217 King St., St. Catharines, Ontario

682-6628

Понад 100 кваліфікованих працівників нашої фірми до ваших услуг!

Оперна співачка Роксолина Росляк (сопрано), член Канадської Оперної Компанії. Здобула великий успіх в опері "Луї Рієл", виставлений з нагоди 100-річчя Канади.

в Москві, що її редактором був С. В. Петлюра.

З вибухом революції в Росії 1917 року М. Туган-Барановський, як багато інших наших політичних і військових діячів, повергався в Україну і зараз же вклю-

чається в відбудову української державности.

В періоді Української Центральної Ради був деякий час в Генеральному Секретаріаті (уряді) секретарем, тобто міністром фінансів, — головою уряду був то-

ді В. Винниченко. Відтак, при зміні урядів, знову його просили бути міністром, але він відмовлявся, мовляв, як оповідає один з його студентів, з боку здається, що міністри мають велику владу і незалежність. В дійсності вони не мають ні сили, ні незалежності і тому М. Туган-Барановський волів всецільно віддати свої сили науці і кооперації.

За часів гетьмана Павла Скоропадського він є одним із головних співорганізаторів Української Академії Наук в Києві і Київського Державного Українського Університету. Як знаємо, в червні 1918 року, з доручення міністра Освіти М. Василенка була створена окрема Комісія для вироблення закону для створення Української Академії Наук у Києві. Головою Комісії призначено академіка Російської Академії Наук,

Вол. Ів. Вернадського; членами були проф. Д. Багалій, проф. Х. Вовк, проф. М. Грушевський, проф. М. Кашченко, проф. Б. Кістяковський, проф. Й. Косоногова, проф. А. Кримський та інші, а також проф. М. Туган-Барановський.

Академія була відкрита 14 листопада 1918 р. і того ж самого дня проголошено першу листу академиків і на цій листі, у Відділі соціальних наук, був проф. М. Туган-Барановський — в катедрі теоретичної економії. Президентом Академії призначено проф. В. Вернадського, а головою третього Відділу Академії, тобто Відділу Соціальних Наук, призначено М. Туган-Барановського.

У цьому Відділі з проф. Туган-Барановським співпрацювали такі українські економісти, як проф. Володимир Косинський, ви-

TURNER and PORTER

FIVE GENERATIONS

OF

FUNERAL DIRECTING EXPERIENCE

436 Roncesvalles Ave. 2180 Hurontario St. 2357 Bloor St. W.
LE 3-7954 279-7663 RO 7-3153

Mississauga

TORONTO, ONTARIO

OLYMPIA — SMITH CORONA Typwriters, ADDING MACHINES —
Office Supplies, STEREO — EQUIPMENT — TAPE RECORDERS — RADIO
TRANSISTORS, RECORD PLAYERS — TELEVISION — ELECTRICAL
APPLIANCES, INTERNATIONAL RECORD BAR.

Mail order across Canada.

SHAROUN'S LTD.

781 QUEEN ST. W.

TORONTO 3, ONT.

значний знавець аграрних справ довшенної Росії, Константин Воблий, один з кращих економістів, статистик і фахівець з економічної географії, проф. Федір Щербина, один з перших дослідників обштинно-артільних форм первісної кооператції, Л. Яснопольський, проф. К. Мацієвич, В. Тимошенко, С. Весоловський і багато інших.

Проф. М. Туган-Барановський був також у групі ініціаторів перетворення Київського Українського Народнього Університету, наказом міністра Освіти 1 липня 1918 року, на Київський Державний Український Університет з чотирьох факультетами: історично-філологічним, фізично-математичним, правничим і медичним. Як подає проф. Д. Дорошенко у своїй історії, наказом міністра освіти, М. Василенка, з днем 1 липня 1918 р. на правничому факультеті іменовано штатним ординарним професором Михайла І. Туган-Барановського, б. ординарного професора Петроградського Університету, доктора політичної економії з катедри політичної економії. А 14 серпня тогож року був виданий другий наказ, яким проф. М. Туган-Барановського іменовано деканом правничого факультету.

В тому самому часі він організує, при допомозі Т-ва Економістів, яке сам створив, "Консульські Курси" та "Український Адміністративний Інститут", які мали підготувати для молоді української держави практичних робітників у вищій державній службі.

Коли зважити, що це все він робив в часі "бурі й революції", в часі, коли кожний шукав захисту для свого життя, то висліди його праці треба подивляти.

РОДИННО - ПРИВАТНЕ ЖИТТЯ ТА ОСТАННІ ДНІ ЖИТТЯ НАШОГО ВЧЕНОГО

Про родинне життя проф. М. Туган-Барановського майже нічого не знаємо. Один з його студентів так про це пише: "Родинне життя Михайла Івановича складалося щасливо, гарно й цікаво. В хаті панувала атмосфера тихого, безжурного, здавалося, щастя... Але це було дуже коротко"...

"Родинний спокій не міг бути повним спокоєм — пише цей сам студент — бо за стінами маленького будинку на Скобельській вулиці ревів гураган політичних пристрастей"...

М. Туган-Барановський хворів на серце і лікарі приписували йому якнайбільший спокій. Радили йому виїхати десь далеко, далеко від людського гамору...

І тоді він погодився виїхати, на настирлизі прохання уряду Директорії, як експерт від фінансових справ з Українською Надзвичайною Дипломатичною Місією до Парижу.

З дому виїхав з цілою родиною — на жаль не знаємо ні імені його дружини, ні імен його дітей. Виїхав, вже хворий з підвищеною температурою, в дні 20 січня 1919 року. Щоб скоротити дорогу, учасники Місії рішили їхати поїздом до Одеси, а звідси кораблем до Марселі, а далі вже до Парижу.

У поїзді він увесь час лежав, почував себе недобре, гарячка була висока. Ранком, 21 січня — пише цей самий студент — температура в нього обнизилася до 35 ст. Цельсія. Він, хоч ослаблений, був вдоволений, конферував з учасниками місії, розмовляв з дружиною, приятелями... Одначе попо-

METROPOLITAN BREAD

випікає і продає всілякого роду
хліб і булки.

Іванка і Юліян КІНАШІ — власники
160 Galt Ave. Rear-Toronto, Ont.
Tel.: HO-3-7504

METRO FURNITURE

1199 - 1201 Dundas St. W.

Toronto, Ont. Tel.: 533-6272

Великий вибір модерних меблів
Крамниця відкрита в вечірніх годинах

SOCHOR'S FARM PRODUCTS

Іван і Анна ГАЛЮКИ — власники

2358 Bloor St. W. Tel. 763-1629
Toronto, Ont.

Свіжі курні і яйця з ферми.

ЕВСТАХІЙ Г А Б А

Торонто, Онт.

Даємо поради при всіх нагодах, як:
хрестини, весілля, бенкети, забави ітд.

лудні, того ж самого дня стало
йому гірше і, несподівано для всіх,
коло 2-гої год. поп., 21 січня 1919
року за новим стилем — в день
своїх уродин — М. Туган-Баранов-
ський відійшов у вічність. Сталося
це на залізничній станції Затишок,
у присутності лікарів, дружини,
дітей і друзів...

Тіло небіжчика доведено до
Одеси 22 січня о год. 4-тій попо-
лудні. Санітарі, зігнувшись — пи-
ше очевидець — під вагою вели-
кого тіла, вузьким, незручним ви-
ходом вагону винесли небіжчика

ACCURATE BUILDERS Ltd. PROMBANK INVESTMENT Ltd.

329 Kennedy Ave.

Tel.: 625-2171 & RO-2-6594

Toronto, Ont.

Industrial, Commercial, Residential
Builders — Developers

За Управу:

БІГУС і ЯЦИК

HOMECKO BROS.

Experts in Diagnosis and Corrective
Procedures for Automotive
Maintenance.

873 Queen St. West Tel.: 366-2673

Toronto, Ont.

DECOR PAINT & CHEMICAL CO. LTD.

2085, Highway Concord, Ont., Tel. 889-5121

Фабрика фарб і лаків. Шукаємо представників наших виробів!
Нашими представниками в Торонті є:

Federal Hardware, 1477 Dundas St. W, Annete Paint, 638 Annette St.,
Ted's Hardware, 121 Roncesswalles St., J. J. Hardware, 741 Queen St.
W. Presler Paint, 844 Bloor St. W.

По потрібні інформації кличте: М. ПАВЛОВСЬКОГО.

на перон. Багато людей зібралось зараз же коло носилок за тілом. Веліке було здивування і печаль, коли довідалися, що помер проф. М. Туган-Барановський.

“Через кілька днів Михайла Івановича поховали — пише цей самий очевидець. Був холодний і вітряний день. Після панахиди в Соборі, учні і друзі Михайла Івановича винесли домовину на руках. Було багато людей. На цвинтарі виголосили промови: проф. військового університету Швітгай, представник Одеської Городської Думи, одеського студентства, кооперативних організацій і від імені жіночих спілок — пані Шішкіна-Явєїн і інші.”

Кожний по своєму насвітлював многосторонню особистість Пскійника, але загальною була думка, що Михайло І. Туган-Барановський зумів внести у всі ці галузі: професуру, кооперацію та інші ділянки його праці — іскру любови, ентузіазму і переконання; всюди його ім'я було символом поступу і боротьби за великі ідеали людства. Смерть вирвала його в критичний мент державного і суспільного розкладу... а своїм словом і прикладом він міг би так багато допомогти”...

“Промови скінчилися. В холодних сутінках вечора тіло М. І. Туган-Барановського спустили в могилу; і все було скінчено, скінчено з його земними останками — закінчує свій спогад той же сам очевидець — але кожний з нас назавше зберіг у пам'яті спомин про цього незвичайного чоловіка, який вмів з'єднати простоту особистого життя з найважливішими завданнями наукової і суспільної діяльності”.

В особі М. І. Туган-Барановського українська суспільність, українська наука і весь науковий світ зазнали великої втрати. Україна в найважчий момент своєї визвольної боротьби втратила людину, що своїм авторитетом могла промовити до закам'янілих сердець європейських політиків та сіяти ще довгі роки зерно здорової наукової думки в жирний чорнозем України...

М. Туган-Барановський залишив по собі велику спадщину для скарбниці української та вселюдської культури і ця наша згадка з приводу його 100-річчя народження хай буде виявом нашої вдячності для нього, на що він собі повністю заслужив.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Проф. М. Туган-Барановський: “Політична економія” (наука про народне господарство), Прага, 1927.
2. Проф. М. Туган-Барановський: “Кооперація, її природа та мета”, Львів, 1936.
3. Проф. І. Шимонович: “Історія політичної економії” (Скорочений курс лекцій), Львів, 1923.
4. Проф. Дмитро Дорошенко: “Історія України”, Ужгород, 1932.
5. Проф. М. М. Добриловський: “Політична економія”, Регенсбург, 1946.
6. Проф. Борис Мартос: “Теорія Кооперації”, Авсбург - Мюнхен, 1947.
7. Проф. Ілля Витанович: “Історія українського кооперативного руху”, Нью Йорк, 1946.

**ANNA'S DELICATESSEN —
Imported Food Ltd.**

Смачне, солодке печиво, пиріжки з
різними начинками, смажені курч і
інші присмаки для угощення
несподіваних гостей.

**2394 Bloor St. W. Tel. 769-6441
Toronto 9, Ont.**

MIGNON BEAUTY SALON

256½ Runnymede Rd. Tel.: 767-6962

Toronto 9, Ont.

ГЕЛЕН БОДНАР — власниця

Українське Похоронне Заведення

WILLIAM FUNERAL CHAPEL

**665 - 669 Spadina Ave. Tel.: 922-2101
Toronto, Ontario**

ВАСИЛЬ ЗАЛИЩУК — власник

Каплиця на 250 осіб.
Приватне паркування.

Д-р Л. В. ЛИТВИН

Адвокат

**L. W. L I T W I N
Barrister**

575 Queen St. W. Tel.: EM-6-7040

Toronto 2B.

Українське підприємство

**SAFEWAY —
PLUMBING & HEATING**

Metropolitan Licence #532

Tel.: LE-5-4579

Toronto, Ontario

М. BUCZAK — власник

8. А. М.: "М. І. Туган-Баранов-
ський" (особистий спомин),
стаття у тижневику "Воля", ч.
1-2, за липень 1921 р. (тижне-
вик виходив у Відні — прим.
А.К.).

9. У.З.Е., том III., стор. 335.

10. Українська Радянська Енци-
клопедія, том 14, ст. 582.

ЦИРИЙ ПРИВИТ
УКРАЇНСЬКІК ГРОМАДІ

заспае

**I. СЕРБИН
3 РОДИНОЮ**

5390 des Sapins Montreal, Que.

VATRA FUELS LTD.

6490 — 13th Ave. Rosemond

MONTREAL, QUE.

Tel. 725-9897

EUROPIAN SAUSAGE LTD.

**1742 Richardson St., Tel.: 932-4545
MONTREAL, QUE.**

М. ЖИТИНСЬКИЙ і сини — власники

BALFOUR BILLIARD HALL

**3606 St. Laurence Blvd.
Tel.: 842-0516 Montreal, Que.**

І. ЯРОШ — властитель

СУЦІЛЬНА НЕСПОДІВАНКА

Я зателефонував до свого доброго знайомого, Дмитра Комара, і, обмінявшись з ним кількома привітальними фразами, як це переважно робиться в подібних випадках, — я поцікавився здоров'ям його дружини, пані Ліди, бо знав, що вона знаходилася у шпиталі.

— Вже більше як тиждень у лікарні, — пригніченим голосом відповів Дмитро.

— Що з нею? — спитав я.

— Перевтома, — почув у слухальце.

Відповідь здивувала мене до краю. Я припускав кожную іншу причину занедужання пані Комар — тільки не цю. Я знав, що пані Ліда ніколи не працювала. Я знав, що Дмитро, хоч як йому було тяжко працювати постійно на різних додаткових до його основного заняття, роботах, вже давно, для улегшення домашньої праці дружини та упрямнення життя родини, обладнав свій новий модерний дім всіма можливими найновішими винаходами науки й техніки. Діти були майже дорослі, і якщо своєю допомогою не улегшували то, принаймні не додавали зайвої праці господині дому, як це переважно буває в родинях з малими дітьми.

— Перемучення? — перепитав я, — як це?

Після деякого часу нашої мовчанки, коли, я, вважаючи, що мій знайомий не хоче вводити мене в причину та подробиці хвороби дружини, вже хотів побажати пані Ліді швидкого одужання та попрощатися, — Дмитро почав свою розповідь:

— Знаєте, не витримала сезону. Я був ще більше здивований.

— Не витримала, — продовжував Дмитро. — Кожного року з початком осені і до самого літа, у нас зайнятий сезон. Переважно гістьми. То ми до них, то вони до нас. Бували більше зайняті і менше. Іноді траплялося, що лишався ще вільний час і на якусь громадську імпрезу чи ще там щось. Та переважно сезон до літа минав і гарно і приємно і весело, — так би сказати. Та цього року, у цім напрямку, зайшли деякі зміни. Поперше, — сезон почався на місяць раніше, як звичайно. Ще в серпні пані Фрузя піддала думку пані Нюсі — зробити несподіванку для пані Мусі. Знаєте Пуциків? Це ж їх куми. Ну, поговорили, поговорили і вирішили відсвяткувати несподіваною гостиною у них їхній шістнадцятирічний ювілей подружнього життя. Збирали по 10 доларів на дарунок, п'ять — на горілку. Ну, а страву якусь кожний мусів принести з собою.

— Здається, я зустрічав кілька статей про цю подію в пресі, — вставив я, раптово пригадавши, як в одному з часописів нашого міста, цій події було присвячено цілу сторінку під заголовком: Пуциків вшановують!!!! Цей заголовок чомусь закінчувався чотирма знаками оклику і став причиною гарячих дискусій і здогадів багатьох читачів. Всіх заінтригував четвертий знак оклику.

— О, про це було багато понаписувано, — промовив п. Комар.

— Я пригадую, на одній з помі-

щених фотографій були і ви з панєю Лідою.

— Гм... Передавали про це й по радіо, — продовжував Дмитро. — Несподіванка, правда, вдалася на славу. Були і зворушення і сльози. Давно вже не бачив таких радісних та задоволених людей, як тоді, на несподіванці. І ювіляти були задоволені — дістали грошевий дарунок. Знаєте, — це практичніше. А то пізніше завжди багато клопоту з повертанням та мінянням. Кожний це вже знав по собі.

Я ніяк не міг зрозуміти, яке має відношення розповідь мого знайомого до хвороби дружини і мене вкрай дивувало його зацікавлення та турбування різними забавами та несподіванками в той час, коли дружина була настільки хвора, що потребувала шпитальної опіки. А він продовжував:

— Ще на несподіванці, в тій частині хати, яку окупувало жіноцтво, я помітив якесь таємниче шепотіння та шушукання, в яке чомусь не посвячувалося моєї Ліді. Вона навіть була образилась. Та рівно за два тижні причина таємничого шепотіння та шушукання виявилася. Нею були ми з Лідою.

За два тижні, під претекстом поводити нас своїм новим авто, панство Гуслянські завезли нас під готель Королеви і запросили випити з ними каву. Уявіть собі наше здивування, коли у просторій, прибраній залі нас вже чекало понад 150 людей. Були наші добрі знайомі, і менше, а то й зовсім незнайомі, які, як виявилось пізніше, були знайомими наших знайомих чи знайомими їхніх знайомих. Тільки ми увійшли, присутні дружно крикнули по-англійському

НАША СИЛА В НАС САМИХ!

Українська Національна Кредитова Спілка

МОНТРЕАЛ

5213 HUTCHISON ST.

Телефон: 271-3372

Найбільша і найстарша фінансова інституція українців Монтреалу відзначає в цьому році свій 25-літній ювілей.

НАЙКОРИСНІШЕ МІСЦЕ ДЛЯ ОЩАДНОСТЕЙ!

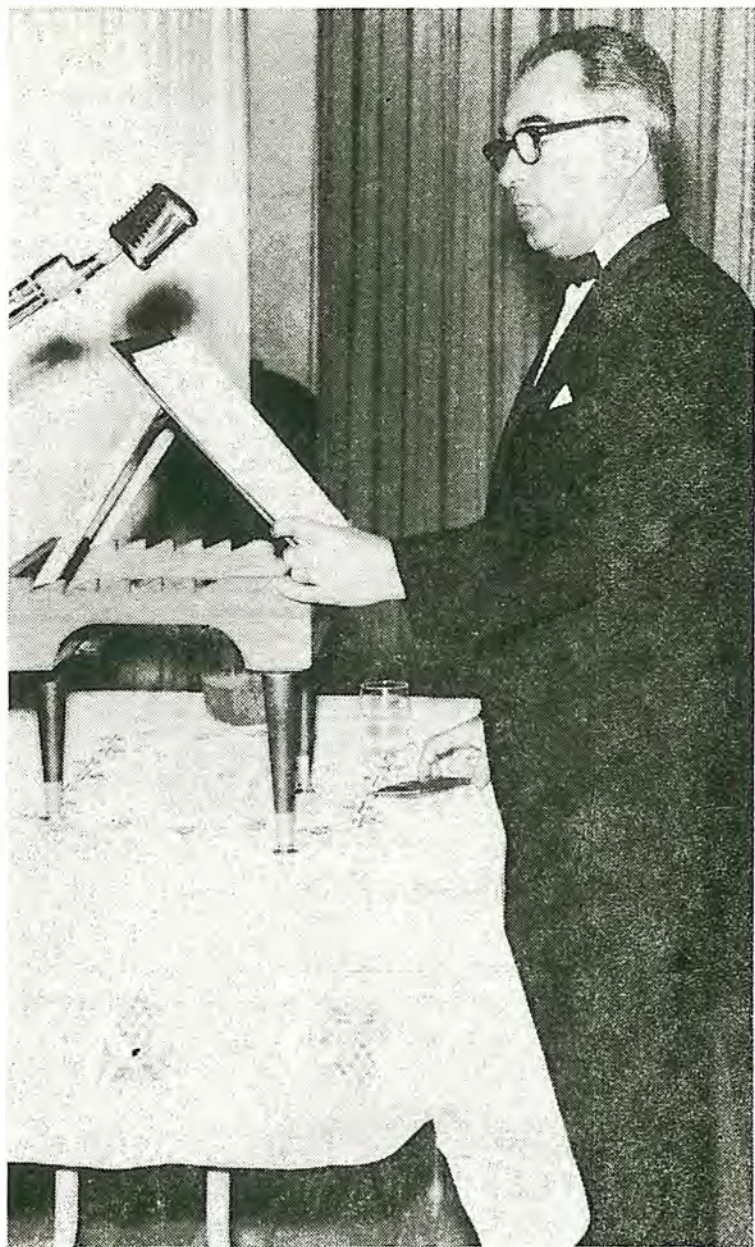
ВІД ЗВИЧАЙНИХ ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5%

ВІД ТЕРМІНОВИХ ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ ДО 6.5%

НАЙДОГІДНІШЕ МІСЦЕ ДЛЯ ДЕШЕВИХ ПОЗИЧОК.

Центрاليا Української Національної Кредитової Спілки 5213 Hutchison St для вигоди членів відкрита кожного дня від год. 12 пол. до год. 8 вечора. В суботи від год. 12 пол. до 3 по пол. (крім субот червня, липня і серпня). Відділ на Роземонті 6321 — 10-та Евею, тел. RA-20401, кожного понеділка і п'ятниці від 6-8 год. вечора.

Відділ при Т-ві "Просвіта" 2558 Ст. Чарльз Ст. Тел.: 933-0217 — кожного понеділка від год. 7-8 вечора.

Сенатор П. Юзик виголошує святкову промову на Ювілейному концерті 50-річчя Відродження Української Національної Державности у Ванкувері.

ВИСИЛАЄМО ХАРЧОВІ ПАЧКИ
ДО ЕВРОПИ

ABC PARCEL SERVICE

3891 St. Laurence Blvd.

Tel. VI 4-9098 Montreal, Que.

Всі матеріяли для нової будови
і ремонту купуйте в

HAGGLUNDS

LUMBER & FUEL LIMITED

497 E. Mary St. — Fort William, Ont.

ADANAC FUELS LTD.

Oil Burners

6310 St. Lawrence Blvd.

Tel. 276-3697

MONTREAL, QUE.

За лікарством заходьте до аптеки

CROOKS REXALL PHARMACY

FORT WILLIAM, ONT.

Victoria at Syndicate — 623-0477

Centennial Square — 623-2777

PORT ARTHUR, ONT.

Arthur at Court 345-6564

River St. — 345-7334

JEAN GUILLET

NOTARY — HOTAP

2933 Masson Street

Tel.: 729-6329

Montreal, Que.

DRESSWELL

The Lakehead's Leading...

Dry Cleaners and Launderers

Corner S. Syndicate and Mary Streets

207 S. Algoma St.,

Port Arthur, Ont.

Tel.: 344-7259

116½ S. Syndicate Ave.,

Fort William, Ont.

Tel.: 623-6453

Найбільш модерне підприємство в цілому північно-західньому Онтаріо

“Сурпрайз” і зразу ж почали співати “Многая Літа”.

Так і до сьогоднішнього дня ми не довідалися, хто перший пригадав, що два роки тому припадала двадцята річниця нашого шлюбу. Забава, правда, була добра. Була і музика і танці, і їжа добра, і в горілці не почувалося нестатку. Нам вручили грошовий дарунок.

— Я пригадую, — вставив я, — тоді у воїй нашій пресі були ваші з пані Лідою фотографії з довгими супровідними статтями про вас та описами цієї події.

— А на другий тиждень, — додав я, у всій пресі була ваша подяка, з переліком всіх присутніх на імпрезі. З преси було видно, що це мусіла бути дуже цікава несподіванка.

— Це правда, — промовив Дмитро, — згадували про неї і на телевізії. Моя Ліда тижнів не могла прийти до себе зі зворушення. Як згадає було, то й плаче. Знаєте, які жінки!

— Це було чудово з боку ваших друзів, — сказав я.

— Гм... воно то так... Але звідси то всі клопоти і почалися. Після нашої несподіванки, почалися несподіванки для всіх, що були присутні на нашій несподіванці та їхніх рідних і знайомих. На них ми познайомлювалися з новими знайомими — і ось вже шостий місяць, як наше життя стало суцільною несподіванкою. У хаті тільки й стало чути: несподіванка з нагоди ювілею одруження п-ва Чхунів; несподіванка з нагоди іменин пана Ленського; несподіванка з нагоди входин у нову хату п-ва Швидких..., день народження пані Кудельської... Спочатку було по 10 доларів на дарунок і п'ять на горілку — потім, в зв'язку з інфляцією, піднесли на п'ятнадцять і десять.

Останні два місяці припадало по 3-4 несподіванки на тиждень. Часом бувало тяжкувато. Та ми, завдяки винахідливості моєї Ліди, якось умудрялися встигати на всі. Як часом таке трапилося, що на яку вже ніяк не могли встигнути — передавали даток на дарунок. Так дожили і до весни.

Дружина пішла до праці, бо я сам не міг дати раду. Ото вона цілий тиждень працює, а на кінець тижня готує страви на несподіванки — а потім вже гуляємо. Вона так любила гулять, та я й сам не від того, — тільки тут уже перебрали мірку, як то кажуть. Почала вона худнути й слабнути. Останнім часом, як уже все понаготовляє, каже мені: Іди, Дмитруню, сам, бався. Я, крім подушки, більш ні про що думати не можу. Але як же я можу сам іти? Що люди подумують? Та вона це знала й сама... Тільки так казала, а йти — ішла.

Тиждень тому, в суботу, ми відбули іменини похресниці вдень, а увечорі добре погуляли у готелі Короля на несподіванці з нагоди 11-го ювілею подружнього життя п-ва Мунських. Все йшло добре. Та в неділю, на несподіванці з нагоди входин до нової хати п-ва Непосидючих, моя Ліда раптом знепритомніла. Авто швидкої допомоги забрало її до шпиталю. Думали — що серце. Та лікарі, дякувати Богові, ствердили тільки фізичне та нервово вичерпання. З місяць потребуватиме шпитальної опіки, — а потім, — відпочинок вдома.

— Добре, що хоч нічого дуже небезпечного, — вставив я.

— Покищо небезпеки немає. Почала вже приходити до здоров'я. Та як тільки довідалася, що телефонувала пані Пончик і цікавилася, коли я її заберу з шпита-

лю додому,— у неї зразу ж знову піднявся тиск крові і наступило повне ослаблення організму. Тепер пані Пончик телефонує кожного дня, — боїться не пропустити, коли дружина повернеться. Хоче зроби́ти несподіванку з нагоди повернення її з шпиталю, — я так дотадаюся і дружина, мабуть, це відчуває, бо каже, що мусить постаратися протриматися в шпиталі якомога довше. Не хоче псувати дружніх взаємин з приятелями, розумієте.

— Розумію, — відповів я, але що мені сказати пані Пончик? — промовив я зовсім несподівано для самого себе і, бачачи, що вже сказав те, що не мусів, вирішив продовжувати далі. — Я саме телефоную з її хати і за її дорученням. Вона попросила мене довідатися, коли повертається з шпиталю ваша дружина, бо за її розрахунками, це мусіло б статися вже завтра. Все для несподіванки приготовано. Вона розшукала мене на праці і, запропонувавши приєднатися до її пляну, попросила мене по дорозі додому заїхати до неї, щоб обговорити важливі справи, зв'язані з цією подією. Сповістивши мені свої пляни щодо несподіванки для пані Ліди і висловивши деякі сумніви щодо правдивості інформацій, які ви їй подаєте — вона відчуває, що ви щось скриваєте, вона просила мене, щоб я за телефонував до вас і все розвідав.

В цю хвилину я почув біля себе жіночий вереск: То це так ви за моєю спиною зраджуєте мої пля-

ни! Більше несподіванок для вас не буде!

Пані Пончик, яка непомітно підійшла була до мене і чула кінець моєї розмови з п. Комарем, кидала на мене громами гніву і люті.

На другий день пані Комар виписалася з лікарні і я був вже тільки сподіваним гостем на їхньому сподіваному родинному святі, яке вони влаштували з цього приводу. Несподіванки не було.

Fort William
623-7441

Port Arthur
345-8942

LE COCQ

THE FLORIST LTD.

SERVING THE LAKEHEAD SINCE 1911
505½ Victoria Ave. — Fort William, Ont.

CHENOWY, CHOMICKI

AGENCY LIMITED

Your independent insurance Agent

630 Simpson St.,

Fort William, Ont.

Star Bakeries Limited

Dial 622-1312

225 Pacific Ave.

Маллий склепок

з великими печиваними печамі
FORT WILLIAM, ONT.

В маєткових справах чи в асекураційних за порадою вдавайтесь до

**HUBIE SPITTLEHOUSE
& LINGMAN LTD.**

INSURANCE — REAL ESTATE

6. A N. Cumberland St.,

PORT ARTHUR, ONT.

B & B STONE LIMITED

Виробляємо чудові пам'ятники та надгробні таблиці з граніту
by Fort William Road

PORT ARTHUR, ONT.

Phone Diamond 5-1417

Evenings MA 3-3721

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ ВІДЧИНЕНО ВЕЧОРАМИ

Дещо

з медицини

Д-Р ОСИП БЕРЕСТ

ЧУДА МОДЕРНОЇ МЕДИЦИНИ

1. Плястична хірургія

На вступі мушу зазначити, що сам я не хірург, але як довголітний лікар я слідкую за розвитком усіх ділянок медицини.

Плястична хірургія являється одною із ділянок хірургії. Як є спеціалісти в хірургії серця, легенів, нервової системи тощо, так є спеціалісти від плястичної хірургії. Плястична хірургія не має нічого спільного із плястиком в стислім того слова розумінні. Плястична хірургія це косметична хірургія для направлення операційною дорогою вроджених або набутих хиб людського тіла. Косметична хірургія, наприклад, направляє вроджені "заячі губи", відстаючі вуха, поправляє носи, жіночі груди, і усуває близни, та туювання на шкірі і т. п.

Має плястична хірургія свої світла і тіні. Перш за все вона дуже коштовна. Але з другого боку вона накладає на хірурга велику відповідальність.

ПЛЯСТИКА НОСА

Почнемо косметичну хірургію від плястики носа. Може тому, що ніс найбільш надає характер обличчю людини.

Плястику носа роблять хірурги або тому, що хтось не є задо-

волений із свого носа і хоче мати кращий або з причини пошкодження чи хвороби носа. Плястика носа не легка, і тому не диво, що хірурги кажуть собі платити за таку операцію від 500 до 1.000 доларів. Хочеш мати гарний ніс — плати!

Плястика носа полягає на трансплантації костей, хрясток, шкіри або штучної гуми, званої "сілікон". Після такої операції пацієнт остається в шпитальному лікуванні приблизно три дні або довше, коли зайде потреба витягати шви.

ПЛЯСТИКА ВУХА

Вухо є другим органом, який надає вигляд обличчю, поминувши те, що вухо є органом слуху.

"Ослячі вуха" є предметом жартів школярів. Але якщо власник "ослячих вух" виросте, треба із тим фактом щось зробити. Тут в пригоді стає плястичний хірург, який надасть таким вухам нову правильну форму. Кошти 350 - 600 доларів.

Зручний хірург зробить косметичну операцію вуха за одну годину, але пацієнт мусить залишитися бодай один день в шпитальному лікуванні. Інша справа, якщо треба зробити нове вухо

що його пацієнт втратив чи то на війні чи внаслідок якоїсь катастрофи.

ПЛЯСТИКА ЛИЦЯ

Зморшки на обличчі усуває косметична хірургія коштом до 1,000 дол. і кошти перебування в шпиталі до семи днів. Така операція триває кілька годин і часто хірург виконує при тому трансплянтацію шкіри.

ПЛЯСТИКА ПОВІК

Повіки можуть бути zdeформовані або з вроджених або набутих причин. Повіки являються рамами очей і тому операції на повіках дуже складні. Кошти такої операції звичайно високі. Операція триває дві-три години і пацієнт мусить залишатися в шпиталі після операції три дні або довше.

ПЛЯСТИКА ГРУДЕЙ

Косметичні операції для поправки форми жіночих грудей є знані не від сьогодні. Давніше треба було шукати спеціалістів до та-

FORD

GIBSON MOTORS (1962) LIMITED
INTERCITY

707 Memorial Ave. Phone 344-7235

PORT ARTHUR, CANADA

WILLPORT REALTY LIMITED

Real estate, Insurance, Mortgages,
Appraisals, Property Management

FORT WILLIAM ONT.

132 South Street Dial 622-0634

PORT ARTHUR, ONT.

230 Van Norman St. Dial 344-6661

FAMILY BUTCHERS & GROCERS

300 Finlayson St., Tel.: 623-8919

FORT WILLIAM, ONT.

Маємо свого виробу смачні м'ясні
продукти, спеціально вудженні.

W. F. BOLDUC TIRE CO.

220 Park St., Port Arthur, Ont.

Tel.: 345-7743 — 344-6822

Колеса і опони до авт продаються
в деталічних і гуртових цінах.

LOWERY'S LIMITED

Office Supplies & Furniture

Dealers For 3 M Company Machines &
Supplies (Franchised Dealer)

Cor. Park & S. Cumberland St.,

Port Arthur, Ont.

Phone: 344-6666

SEVEN - UP BOTTLING "LAKEHEAD" LTD.

Bottlers of:

7 UP — Mission Orange
131 Archibald St. N. Dial 622-2512
Fort William, Ont.

LUG A JUG AND SAUE

at any one of the
COW PALACE STORES

FORT WILLIAM & PORT ARTHUR

Wanson Lumber Company (1957), Limited

277 John St. Dial 345-6589

Lumber, Building Materials

Coal and Millwork

PORT ARTHUR, ONT.

кої операції в Парижі, сьогодні трохи чи не в кожній країні є спеціалісти від таких операцій.

Операційна косметика жіночих грудей іде в двох напрямках: або треба завеликі груди поменшити або замалі побільшити.

Поменшення завеликих грудей технічно не натрапляє на великі труднощі. Тут ідеться про те, щоби усунути надмір товщу і грудної ткани і витягнувши шкіру надати грудям нову форму. Але не є легка справа побільшити груди. Тут хірурги вшивають під шкіру пухир із штучної гуми, виповнений масою "сілікону". Впорскування парафіни або іншої рідини до грудей для їх побільшення закинуто як шкідливе для здоров'я.

Кошти такої операції 1,000 доларів і десять днів побуту в шпиталі.

ПЛЯСТИКА ШКІРИ

Тут входять в гру операції для усунення підшкірного товщу, який нагромадився в завеликій кількості — або операція для усунення татуажу. Згадати треба що татуаж можна також усувати хемічним способом.

ТЕХНІКА ПЛЯСТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Плястичні операції відбуваються після правил, прийнятих в загальній хірургії. Знечулення є або місцеве або загальне, якщо загальне, тоді потрібний анестезіолог. Часто операції відбуваються в шпиталі і пацієнт залишається кілька днів в шпиталі після операції. Часом може зайти потреба трансфузії. Але головною перешкодою до узагальнення плястичної хірургії — високі кошти полученні із такими операціями.

II. Трансплантація

Трансплантація це перещеплювання органів людського тіла або їх частин з одного тіла на друге. Клясичним прикладом трансплантації являється перещеплювання шкіри, відоме хірургам вже десятки років. Але трансплантація цілих органів таких як нирки, серце, печінка, рогівка ока та інших органів це щось зовсім нове в ділянці хірургії.

Трансфузію крові можна також уважати за своєрідне перещеплення, тому що тут один орган "кров" переходить в інше тіло.

ПЕРЕЩЕПЛЕННЯ НИРКИ

Перші досліди перещеплювання нирки роблено, як звичайно, на звірятах. В 1902 році віденський хірург Емерих Ульман перещепив успішно нирку з одної собаки у другу.

Перше успішне перещеплення нирки на людину перевели в 1950 році два американські хірурги Лавлей і Бест в одному із малих шпиталів в Іллінойс. 40-літня жінка, що їй усунуто хвору нирку і перещеплено здорову померла в 7 місяців після операції.

Доктори Марфі, Гамсон і Меріл перевели перше успішне перещеплення нирки на хворого двійняка, який жив після операції 7 років і помер від недуги серця.

Сьогодні вже немає дня, щоб не було вістки про успішне проведення перещеплення здорової нирки, щоб заступити хвору. Немає тільки точної статистики, як довго живуть люди із перещепленою ниркою.

Нещодавно американська преса донесла про успішне перещеплення серця, легенів і нирок. Хво-

рі пережили операції, але ніхто не знає, на як довго.

ШТУЧНА НИРКА

Так звану штучну нирку застосував перший раз доктор В. Колф, емігрант з Голландії в Кілівленді.

Машина д-ра Колфа, звана штучною ниркою, переганяє затровну кров недужого через фільтри, які очищують кров недужого від трійливих речовин. Тепер вироблено того роду фільтраційні машини, що їх хворий сам може уживати дома без лікаря.

ТРАНСПЛЯНТАЦІЯ СЕРЦЯ

Вістки про трансплантацію нирки вже людям напrikрилися. Люди шукають нових емоцій. Такою емоцією являються трансплантації серця. Треба відмітити, що різні операції на серці були відомі і досі. Але трансплантації цілого серця це щось нове. Зазначити тут треба що не перещіпляється ціле серце, а лише серцевий м'яз із його судинами, залишаючи горішню частину серця із великими судинами ненарушеними.

Д-Р КУЛЕЙ — КОРОЛЬ СЕРЦЕВИХ ОПЕРАЦІЙ — В БОСТОНІ

Д-р Кулей — спеціаліст серцевих операцій а особливо серцевих трансплантацій, що він їх перерів досі десятки, так описує перебіг серцевої трансплантації:

В операційній залі лежить небіжчик, який щойно помер нагло (не з причини недути серця). Йому виймають із грудної клітки серце, яке ще перед хвилиною жило, і кладуть у судину із рідиною фізіологічної солі. Тепер таке серце переносять до операційної залі, де вже жде д-р Кулей із своїми

асистентами, і пацієнтом, що є в наркозі.

Серце пацієнта приготоване до операції. Долішня частина серця відтята разом із коморами, горішня частина передсінків затулена щільно клямрами. Тепер д-р Кулей пришиває швами новий м'яз до горішньої частини серця і мобілізує серцеві судини. Наступає найбільш напружлива частина операції. Усувають клямри поміж горішньою і долішньою частиною серця і струм крові вливається до нових комор серця. Електричний струм побудує нове серце і воно починає битись спершу нерівномірно, пізніше рівномірним ритмом. Спитаємо на як довго? І в цьому питанні лежить суть цілої нової методи.

Годі сьогодні сказати, чи метода перещеплювання серця загально прийметься і пошириться. Буде це залежати від вірних статистик. Можливо, що воно, як із нирковими перещеплюваннями із часом притихне. Але у зв'язку із операціями перещеплювання насуваються інші питання.

Безперечно, що обов'язком лікаря є зберігати здоров'я і життя пацієнта за всяку ціну. Але мені здається, що при трансплантаціях на серці справа компліку-

D. J. KELLY LTD.

Food Service Equipment

408 Victoria Ave., DIAL 623-9521

FORT WILLIAM ONT.

Має устаткування потрібні для харчівень, ресторанів і подібних установ

ється і насуваються питання різного роду, як наприклад: 1) Чи пацієнт або його родина годиться на таку операцію? 2) Чи родина померлого годиться, щоб серце небіжчика було перещеплене?

СВІТЛА І ТІНІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ СЕРЦЯ

Повінь трансплантацій людських органів (серце, легені, нирки, рогівка очей) притемнює медичну етичну і правну сторону трансплантацій.

Вже сама автопсія (провірка хворих органів після смерти пацієнта) криє в собі правну відповідальність. Хворий перед смертю може застерегти собі, чи він ба-

жає автопсією після своєї смерти чи ні. Також родина небіжчика може не дозволити на автопсію. Тому я думаю, що і повинь трансплантацій людських органів з одної людини (байдуже чи живої чи мертвої) має бути правно застережена. Я думаю, що і сьогодні треба мати згоду хворого на серце на трансплантацію а з другого боку смерть людини, байдуже, з якої причини мусить бути безсглядно лікарсько стверджена а родина померлого мусить дати свою згоду на автопсію і перещеплення серця на другу особу.

Тимчасом у всіх звітах про трансплантації серця ця легальна сторона не є забезпечена.

Колиско моя смерекова

Карпати мої.

Колиско моя смерекова,

Піднята на руки,

На ніжність гордливих трембіт,

Колишеться вечір,

А в серці бузково, бузково.

І хочеться так

Обняти руками цей світ.

Цвіте смеречина,

Захована в буйність потоків.

А Черемош, кажуть,

Кохає Рибницю знов.

До щастя людського

Тут, мабуть, кілька кроків,

А я боюся,

Аби не злякалось воно.

Люблю тебе, світе,

За те, що у тобі Карпати,

За ласку сувору,

За чорну дівочу косу.

Колишеться вечір...

Мені ж так

Не хочеться спати,

Іду утопитись

У твою смерекову красу.

Богдан Радич

**KARI
PHARMACY**

187 KATHLEEN ST.
COR. LANSLOWNE
Tel.: 675-6572, SUDBURY, ONT.

GOLDEN GRAIN

BAKERY

153 Brady St. — Ph.: 675-7341
SUDBURY, ONT.

КУПУЙТЕ У НАС ХЛІБ,
ЛОБРЕ СПЕЧЕНИЙ І СМАЧНИЙ

DAIRIES LTD.

КУПУЙТЕ ТУТ:

- сметанковий сир
- кислу сметану
- маслянку
- яйця і масло
- 100% яблучний та помаранчевий соки

500 Barry Downe — Phone 675-8391
SUDBURY, ONT.

SUDBURY STEAM LAUNDRY

Найчистіша робота виходить лише
з нашої фірми.

ЗАХОДЬТЕ, А ПЕРЕКОНАЄТЕСЬ!
208 WALNUT ST. Sudbry, Ont.

Phone: 675-6445

PETRYNA W. ELECTRIC

CONISTON, ONT.

ЕЛЕКТРИЧНІ ОГРІВАЧІ
НОВІ ПРАЦІ Й НАПРАВИ
ІНСТАЛЯЦІЇ

Всю роботу гарантуємо

Call... 694-4319

64 DUBREUIL

PROSPERI PLASTERING CO. LTD.

154 Regent St. S. Sudbury, Ont.

PLASTERING STUCCO
& LATHING

Радю уділяємо всіх інформацій і
даємо безплатний кошторис.

СОДБУРСЬКІ ДРУЗИ

приносять свої проблеми ремонту
й відновлення домів до

EVANS LUMBER

128 PINE ST. — Phone: 674-1921
SUDBURY, ONT.

Відвідайте наш центр кращих домів.

ED. LAURIN

Годинникар

Направляємо старі і продаємо нові
7 Cedar St., Sudbury, Ont.

RENE'S BOOKKEEPING

Suite 2 — 47 Elgin St., N. Sudbury

Phone: 674-6551

Всі оцінки безплатні
без зобов'язання

ВПИСУЙТЕ ТЕПЕР!

Дітей віком 7 літ і понад приймаємо
також на навчання

PROM SCHOOL OF ACCORDION

Phone: 673-3713

Empire — PLAZA Bldg., — Sudbury, Ont.

КУПУЙТЕ ЗАВЖДИ

СПОРТОВІ ПРИБОРИ

DE MARCO BROS. LTD.

Phone: 675-7227

Elgin at Beech Sudbury, Ont.

RITARI AGENCIES LTD.

Tel.: 675-5685
ВСЯКОГО РОДА
АСЕКУРАЦІЯ

1
АГЕНЦІЯ ПОДОРОЖІ

JACKSON & BARNARD

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

Служить громадянству через сорок років в поступовий спосіб.

Має найкращі умовини і компетентний персонал
без жадних додаткових коштів.

ВІЛЬНЕ ПАРКУВАННЯ

233 Larch St.,

SUDBURY, ONT.

На роздоріжжях і добра і зла

Наша загублена земля

Пряшівщину, а радше заселені русинами-українцями землі теперішньої Східної Словаччини можна назвати загубленою українською землею. Хоч заселена в давнину суцільним русько-українським автохтонним племенем західно-карпатських лемків, ця земля, як і ціле Закарпаття під чужими заборами відстала від українського національного материка і загубилася у своїй національній свідомості та приналежності. Національним пробудителем Пряшівщини був священик Олександр Духнович (1803-1865) так, як пробудителем Галичини у тому ж часі був священик Маркіян Шашкевич.

За статтею П. Кова в Пряшівському українському тижневику "Нове Життя" та його статистичними обрахунками, в цілій Чехословаччині живе тепер 152 до 153 тисячі українців, а з того у Словаччині 129 тисяч. У своїй статті, відповідаючи на питання, скільки об'єктивно живе українців у самій Словаччині, П. Кован пише:

"Шукаючи відповіді на це питання, ми підряд пройшли всю етнічну територію українців у Словаччині і нарахували в селах і містечках із толеранцією в користь інших національностей таке число українців: у Бардіївському районі: — 39,243, Гуменському — 48,557, Михалівецькому — 2,570.

Попрадському — 8,304, Пряшівському — 16,630 а Списьконововеському 5,629. Разом ми нарахували в українській етнічній області Східної Словаччини 115,833 осіб українців. При своєму численні ми не брали до уваги такі села як Остурня, Койшов, Словінки, Банське, Равидів та ряд інших, які колись вважались українськими (руськими). Кількість українців ми не встановлювали в районах Кошицького, Рожнявського і Требішівського. За статистиками в трьох названих районах живе 953 українців (русинів), хоч насправді їх може бути далеко більше. Значить, разом у Східнословачському краї живе 116,786 українців.

У Середньословачському краї за статистиками 1961 року живе 604 українців а в Західнословачському 1,498. Отже разом всіх на Словаччині 1961 року проживало 118,888 українців.

Якщо тепер візьмемо до уваги природний приріст населення, який у 1961-1965 роках в окремих округах становив у Бардіївському 8.3%, Гуменському 8.4%, Михайлівському 7.1%, Попрадському 10%, Пряшівському 9.2%, Списьконововеському так само 9.2% то можна цю кількість українців (русинів) у Східній Словаччині на даному етапі збільшити в усякому разі найменше на 10 тисяч.

Таким чином на даний час слід говорити про існування 129,000 українців у Словаччині. До них ще слід додати кілька тисяч тих, які після 1961 року повернулися назад із СРСР і поселились у своїх батьківських місцевостях, так що наведене число українців (русинів) у Словаччині зростає на 133,000-134,000 голів. Якщо до цього числа додамо ще кількість українців-русинів, які живуть із різних причин у Чехії т.с. 19,549, то число українців у Чехо-Словаччині на даний час становить 152 тисячі до 153 тисячі, що за попередніми даними становить 1.07% всього населення Чехо-Словаччини. Кількість 133,000-134,000 українців у Словаччині становить 3% населення".

Талановитий український літературознавець, письменник і громад-

ський діяч Пряшівщини, член редакційної колегії журналу "Дукля", що виходить у Пряшеві, Юрій Бача, мітко схарактеризував у цьому журналі за жовтень 1967 р. у своїй статті "Пряшів притягаючий і лякаючий" сучасних українців і сучасне українське життя Пряшева. Маючи усі позначки українського національного характеру, не тільки у його добрих прикметах але і в його хобах, український Пряшів через деяку свою національно-творчу відсталість та провінційність, будить у автора певні аналогії до галицької Русі кінця 19-го сторіччя і тому автор починає свою статтю цитатом із відомого Франкового автобіографічного нарису "Дещо про себе самого". Нижче передруковуємо цю цікаву статтю.

ЮРІЙ БАЧА

Пряшів притягаючий і лякаючий

"Насамперед признаюся... — не люблю русинів... Так мало серед них я знайшов справжніх характерів, а так багато дріб'язковості, вузького egoїзму, двоєдушності й лихи, що справді не знаю, за що я мав би їх любити... Розуміється, знаю між русинами кілька винятків, кілька осіб чистих і гідних усякої пошани (говорю про інтелігенцію, не про селян!), але ці винятки, на жаль, лише стверджують загальний висновок.

Признаюся у ще більшому гріху, навіть нашої Русі не люблю так і в такій мірі, як це роблять або вдають, що роблять патентовані патріоти".

Іван Франко, "Дещо про себе самого".

Пряшів — місто, як місто, має свої світлі і тіньові сторони. Однак не в тому справа: Пряшів стає поняттям в українському рухові. Пряшів — це один з центрів українського культурно-національного життя і, безперечно центр життя українців Чехословаччини. І хоч листи з України, Росії, Польщі, Румунії, Югославії, Канади Франції, Бельгії, Америки, адресовані, скажімо, редакції журналу

"Дукля", ще часто потрапляють в готель "Дукля" (ніби іноземців може цікавити лише сон), всетаки чутки й розмови про відомий вже Пряшів шившають і голоснішають; до Пряшева прислухаються, за Пряшевом починають стежити...

Проте, мені здається, що Пряшів має в собі не менше лякаючого, ніж притягаючого.

Перш за все Пряшів ще зама-

ло дає розвинутись здібностям людей, не завжди вміє використати чи виявити їхні здібності, а навпаки: створює для них несприятливу атмосферу. В Пряшеві рідко хто доживе до старості в пошані за свою працю. Роки п'ять, десять, чи двадцять людина може в Пряшеві самовіддано працювати, боротись за всенародну справу, а потім її так докалічать, що доживає вона свій вік у забутті, у знеславленні, у розчаруванні. І не йдеться тут лише про якісь "жертви культу", на що ми часто й радо звалюємо всі свої провини (наприклад, Андрій Дрібняк, Василь Лисик, д-р Андрій Сушко, Олексій Фаринич, Юрій Шамбора та десятки інших), але й про інші категорії чесних працівників, наприклад, Петро Бабея, Василь Капішовський, д-р Діонізій Ройкович, Андрій Рудловчак, Іван Прокіпчак тощо, хоч заслуги названих людей і їхнє знеславлення неоднакове.

При тому підкреслюю, не йдеться (або не завжди) про покарання офіційно, але про створення "у Пряшеві" таких умов, в яких людина поступово схає мemento морі іншим, щоб не гналися так самовіддано до праці для загального добра. Як правило, йдеться про людей розумних, чесних і самовідданих. Ось один приклад: не можу забути на виступ доктора Ройковича, надрукований у першому номері "Пряшівщини" 18 березня 1945 року. Щоб сказати те, що він сказав, треба бути дуже розумним, досвідченим і громадськи чесним і сміливим. А як використовуємо нині ці риси товариша Ройковича або йому подібних? Хто знає сьогодні про заслуженого діяча Ройковича, Бабея та інших? (В недавній анкеті "Резо-

WAVY

INDUSTRIES LTD.

- Доставляємо готовий цемент
- СКОРА ОБСЛУГА

140 Douglas, W. — Sudbury, Ont.
Phone: 675-5675

MIKE YANKOVICH

7 Cedar St. — Ph.: 674-4289

SUDBURY, ONT.

БАЖАЄМО ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО
БРАТАМ УКРАЇНЦЯМ

Ви не потребуєте готівки —
Зайдіть, негайно одержите
кредит. Коли починаєте будувати
завжди звертайтеся за
порадою до

CARRINGTON'S BUILDING CENTRE

82 Lorne St. Tel. 673-9511

SUDBURY, ONT

Безкоштовне паркування
біля крамниці.

В юнійних справах звертайтеся
до місцевих урядовців

UNITED STEELWORKERS OF AMERICA

Local 6500 Ph.: 675-1383

SUDBURY, ONT.

SUNSHINE

CLEANERS

ЧИСТИМО, ПРАСУЄМО ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ

673-3657 — Телефонуйте — 678-3657

351 Elm St. W. — Sudbury, Ont.

нансів" читачі називали найвизначнішими українськими діячами Пряшівщини студентів філ. факультету, початкуючих авторів, теперішніх редакторів нашої преси і ніхто не назвав тих, які ще пару років тому боролися (в прямому значенні цього слова) за нашу спільну справу.

Тому багато здібних і чесних молодих працівників не хоче працювати "у Пряшеві" бо тут вони не мають тих умов праці, як у Братиславі, Празі чи деінде. Вистачить поговорити з Федором Гондором, Людомілом Гараксимом, Омеляном Ставровським, Василем Хомою з Братислави, Андрієм Куримським з Праги або з десятками інших і порівняти атмосферу, в якій живуть вони, з атмосферою, в якій працюють їхні пряшівські колеги; запропонуйте їм повернутися "у Пряшів"!

Я пробував. Зустрів я кількох із них і пропонував: "Там непочатий край роботи, там невідкладні проблеми, там ваші батьки, брати, треба ж їм допомагати!" Однак відповіді були однозначні: "Мій батько колись не хотів вступити в артіль", "Мій батько був священиком", "Я закінчив російську школу", "Я безпартійний", "Всі ці "гріхи" тут не заважають, головне, що ми чесно працюємо, нас поважають за наші здібності і працю, а там, у вас, будь-хто щодня міг би викидати мені на очі ті "гріхи" й дорікати мені. Тут я маю розумних старших колег, від яких я багато чого можу навчитись, тут маю солідні бібліотеки, закордонні видання, культурне оточення, — а "у Пряшеві"? У кого там вчитись?"

Що, може, неправда? На пре-

HARVEY'S SURPLUS STORE

6 Lisgar St.,

Sudbury, Ont.

Across from the Post Office Tel.: 674-7933
Військові речі — Виряд до таборування

GODDARD

Appliance Center Ltd.

Першорядне устаткування
в ДВОХ крамницях

693 Lorne

118 Durham

SUDBURY, ONT.

КОМПЛЕТНЕ УМЕБЛЮВАННЯ

для

ХАТИ, ГОТЕЛЮ, РЕСТОРАНУ

O. W. EATON FURNITURE COMPANY LIMITED

Notre Dame at Bond

Tel.: 673-3621

Sudbury, Ont.

ПЕРЕВІЗ...

Якщо так, тоді удайтеся до
NEELEY'S VAN & STORAGE
COMPANY

Tel.: 674-1945 — 674-1946

50 Mathew St., Sudbury, Ont.

БЕЗПЛАТНА ОЦІНКА
для місцевих і далекобіжних
перевозів.

ДОБІРНОЇ ЯКОСТІ
молочарські продукти
З давен-давня введені
на ринок.

CO-OPERATIVE DAIRY

231 Spruce St.

Ph.: 675-9485

SUDBURY, ONT.

великий жаль і шкоду справі — це майже так!

“У Пряшеві” часто не вміють розпізнати важливе від другорядного, головне від дріб'язкового, нерідко не вміють зорганізувати працю, доповнити один одного, а лише часто засідають, розтрачують свої сили на безкорисне сперечання, не мають концепцій, перспективного плану і, виглядає, не знають чого хочуть і як цього досягти. Не бачать, що існує ще й Ужгород, Львів, Київ, Сарсель, “Пролог” і так далі, не вміють підібрати для себе такі завдання, які не може виконати ніхто інший.

Загалом ці риси здаються мені найбільш характерними для Пряшева. Довго я думав над ними і сформулював їх у прокляття, яке ніби то колись на початку нашої історії виголосила нам мати наша Землина: “Перший раз проклинаю вас, щоб ви завжди роботу свою лише починали. Як тільки досягнете чогось, щоб ви зразу на різні групи між собою поділились, ненавистю одні до одних наповнились, порозуміння й честі між собою не дійшли і один одного, як тільки хтось із вас найменшого успіху досягне, заздрістю з'їли, у порожніх суперечках сили свої тратили, а діла ніколи не досягли. Другий раз проклинаю вас, щоб ви важливе від дріб'язкового, вирішальне від принагідного не вміли розпізнати, щоб ви вічно вигадували н а й р і з н о м а н і т н і ш і плани-концепції і ніколи не дійшли до здійснення жодного з них. І третій раз проклинаю вас, щоб між словом і ділом вашим така різниця запанувала, як між життям і смертю панує”. (“Дукля, № 2, 1966 р., стор. 26-29).

Причин такого стану, який є

результатом цілого ряду історичних та сучасних, об'єктивних і суб'єктивних господарських, політичних, психологічних та інших чинників, не можна тут навести повністю. Це явище вимагає серйозного вивчення, для якого ще зовсім не створюються умови. Проте кілька причин такого стану можна навести.

Пряшів (у нашому розумінні) є частиною українського питання, яке протягом віків як в царській Росії, так і в цілому ряді країн Європи навмисно ускладнювалось, не рішалося і замовчувалось. Крім того, саме “у Пряшеві (тобто в українців Чехословаччини) в силу цілого ряду причин не було завершено історично прогресивний та історично необхідний процес національного усвідомлення. Внаслідок цього (а це є одночасно третьою причиною згадуваного стану) пануючі держави чи представники пануючих народів могли, коротко кажучи, в минулому робити з українцями без батьківщини, що хотіли, залежно від обставин: то обіцяти, то забороняти, то використовувати для своїх цілей, а то й масово винищувати.

Внаслідок цього є люди, які й в сьогоднішні режими не завжди вміють (а, може, й не хочуть?) зробити все для того, щоб, нарешті, розгати цей гордіїв вузол. До певної міри це зрозуміло і об'єктивно (чому б ми сьогодні витрачали сили чи гроші на лікування феодальних чи капіталістичних застарілих хвороб народного життя, коли їх краще зарахувати до історичних, національних чи етнографічних особливостей нашого життя?). До певної міри ми не вміємо так виразно викреслити й виставити свої хвороби й недоліки, щоб

ACME PRINTERS LTD.

164 ELM ST., Tel.: 675-2481
 Box 483 Sudbury, Ont.
 Нашим гаслом є скоро і чесна обслуга.

Продаємо нові і направляємо
 старі наколесники

cycle LARRY'S sports

230 ELGIN, The Arena Building
REMINGTON & BROWNING
 Phone: 675-8660
 SUDBURY, ONT.

GIFFORD TRANSFER MOVING — CARTAGE

Пакуємо — перевозимо
 Tel.: 673-3179, 564 Kingsway
 Sudbury, Ont.

ВСІ БАНКОВІ ТРАНСАКЦІЇ
 для міста Садбури і околиці
 переводить

THE TORONTO DOMINION BANK

J. C. Robinson, Manager
 North End, Frood & Jean St.
 SUDBURY, ONT.

Чи не хотіли б ви мати краще
 Бюїка? При першій нагоді огляньте
 його в місцевого продавця Бюїків.

SUDBURY MOTORS LTD.

500 Regent St. Telephone
 Sudbury, Ont. 673-8411
 Авторизований продавець Бюїків
 у Садбури, Онт.

NORTHERN DOMINION DISTRIBUTORS CO. LTD.

власники
MIKE BUBA, BILL BURDUN

*Wholesalers and Operators
 of Vending Machines*
 за порадою звертайтеся до

управителя **В. БОРДУНА**

583 Bankcraft Dr. Ph.: 674-9370
 SUDBURY, ONT.

ПАМ'ЯТНИКИ З НАЙЛІПШОГО МАТЕРІАЛУ

"Rock of Ages"
 & "Eventide"

Місцевий торгівець:
N. G. Ruff
 Обслуга автом:
P. C. Ruff

Телефонуйте: 673-1846

SUDBURY MEMORIAL WORKS

453 Arnley St. Sudbury, Ont.

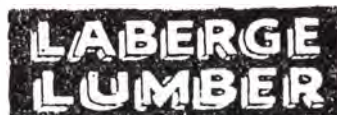

ВСІ МАТЕРІАЛИ

для
 нової будови або напровок

КУПУЙТЕ В

ЛЯБЕРЖА

124 Louis Street at Notre Dame
 Phone: 675-8331

SUDBURY, ONT.

державний апарат побачив їх у всій складності і важливості та був змушений до їхнього вирішення, ну, а до певної міри перед нами стоять інші, більші, важливіші, актуальніші, ефективніші, мобілізаційніші, невідкладливіші (або й вигідніші) завдання.

Внаслідок всього цього, та й з багатьох інших причин, роки йдуть, діти виростають, недоліки, хибі й хвороби часом справді стають ніби вродженими ознаками нашого національного життя, а помітного зламу на краще немає. Часом і досягнемо чогось на окремій ділянці, блисне якийсь світлий промінь, та ми не вміємо його закріпити, поглибити, використати для досягнення дальшого кроку вперед, посховземось і знову падаємо у підніжжя.

Внаслідок всього цього в нас атрофікувались, при звичайних силах й почуттях, починаючи й імпульси. Сьогодні майже блюзнірством у нас вежається чогось солідного прагнути, про щось мріяти, чогось добиватись у житті. Пануючою і переможною в нас виступає практика бездіяльності, зайвості "кожного починання". "Та ти ще віриш? Ти ще не переконався? Та ти наївний!" — такі вигуки сьогодні поступово перемагають над нашим життям.

Недостатком (або національною ознакою?) нашого життя "у Пряшеві" є те, що така атрофія перемагає часто вже й на керівних посадах тих установ, які повинні працювати на користь українців Пряшівщини. Дехто з цього навіть робить висновок, що на керівні посади згаданих установ планомірно обираються бездіяльні люди. Однак це не завжди так. Часто керівні особи дійсно стають бездіяль-

ними, лише зайнявши відповідні посади. Поки вони працювали рядовими в них були й сили, й охота й здібності. Проте, діставши відповідальності, вони різко міняються.

Причиною такої зміни і рівночасно дальшою рисою пряшівського українського життя є, умовно кажучи, помилкове розуміння партійності багатьма нашими працівниками. Наприклад, редактор, щоб не дістати зауваження від надзору за пресою, перекреслює інколи у статті такі місця, які у Празі чи Братиславі вже б навіть нікого не дивували. Або окружний функціонер КСУТу "обробляє" звіти з місцевих організацій, щоб не "заробити" докір функціонера ЦК КСУТу, і так далі, що з тих звітів, на решті, зістануться тільки ріжки... А потім скаржимося на верхи, на державні органи.

Супровідним явищем такого стану і рівночасно дальшою рисою таких "наших" керівних товаришів є нестача відповідальності перед народом, а подеколи й страх перед вищим начальством, що зв'язує їм руки й уста на обидва боки.

Так би можна продовжувати далі, бо все з усім пов'язане. Проте хочеться підкреслити ще кілька важливих рис "Пряшева", взятих ізольовано.

"Пряшів" часто не вміє і боїться думати. А думати нелегко — думати болять. Відомий тренер футбольної команди Герера сказав в одному інтерв'ю таке: "Про мене кажуть, що я думаю про футбол 34 години на добу" (яка мас лише 24 години. Примітка для "пряшівчан", щоб не мусіли думати — Ю. Б.) Хто з "пряшівчан" може сказати про себе, що він роз-

думує про доручені йому справи, десять, п'ять годин кожного дня? У всякому разі результатів такого роздумування не видно.

В Пряшеві чи один не соромиться виступати неспродуманно, без мети, без сенсу, навпаки, своєрідний виступ, думка, стаття тут викликають у деякого здивування і, що ще дивніше, часто залишаються недоступними для сприймання багатьох.

У Пряшеві деякі люди занадто не об'єктивні. Вся справа міняється в залежності від того, хто про неї інформує. Зустрічається я не раз з товаришами в Києві, Ужгороді чи Братиславі, які скаржились на те, що при зустрічі з "прямівцями" вони повірили першому зустрічному, який завжди викреслив справу так, що всі, крім нього, негідники, а пізніше вони часто переконувались в тому, що саме першому інформатору було зовсім недалеко до нечесної людини.

У Пряшеві багато формалістів, однобоких людей, яким не вистачає терпіння для довгої планомірної підготовки праці без скорих наявних успіхів, в яких немає запалу, витримки.

У Пряшеві майже не прагнуть щось помітне зробити чи досягти. "Аби було, щоб можна відмітити, що відбулось" — це девіз багатьох діячів. Чи до Українського клубу збереться 15 чи 150 людей — все одно, головне, що "програма у клубі відбулася". Що на академію Шевченка у Пряшеві з-поміж сотні культурної інтелігенції прийде двоє-троє і сотня молодих людей дорослих — це байдуже: газета повідомить про академію лише між іншими звістками про засідання місцевих ор-

ганізацій КСУТ тощо. І то все одно чи йдеться про статті в редакції (аби лише заповнити сторінки) чи про програму радіо (аби лише заповнити хвилини!), чи про програму ПУНА (аби лише глядачі плескали), чи про інші установи. Про якесь максимальне використання можливостей у нас не може бути й мови.

Тоді як це можливо, наша

MEREDITH - CONNELLY MOTORS CO. LTD.

Шевролети, Олдсмобілі та троки
Шевролет. Добрі вживані авта й
троки з 30-денною гарантією
обміну.

Phone: 674-1901 (7 Lines)

250 Frood Road, Sudbury, Ont.

DAVEY FUELS

Lasalle Bldg.

Phone: 566-3631

SUDBURY, ONT.

ОЛИВА ОПАЛОВА

НА СКЛАДІ ВСІ ФАРБИ
І ПРИЛАДДЯ
ДО МАЛЮВАННЯ
пензлі — терпентина —
валки.

преса, наші звіти, наші промови чи не повні заяв про дальші більші, яскравіші досягнення?

Це дальша специфічна риса пряшівського життя: Колись “Дукля” виходила чотири рази в рік, сьогодні — вже шість разів, колись “Нове життя” друкувалось на шести сторінках, сьогодні — вже на восьми, колись у нас була одна гімназія, сьогодні їх нараховується декілька — СЗШ, колись радіо передавало щодня 10, сьогодні сорок, а то й більше, хвилин і так далі. Однак порівняти, співставити наші успіхи з тим, наскільки за той самий час пішли вперед інші колективи, чого досягли за той час інші — це вже понад здібності і звичку “пряшівчан”. Таким чином і рах здається рибою і нісенітниця здається успіхом, в остаточному рахунку — і Пряшів здається пупом землі..

Є в Пряшеві потроху інших людей, особливо серед молоді. (Це є доказом здібності народу, наперекір значному спотворенню життя, завжди родити хоробрих (безумству яких Горкий співав пісню), і завжди починати боротьбу за свої ідеали від початку). Проте названі вище тенденції переважають у Пряшеві і тому важко молодим відігравати ту роль, яку об'єктивно вони вже могли б грати. Молодих мало хто веде, використовує у праці і формує їхні здібності, тому вони розпорешені і їхня “діяльність” лише знеприємнює життя керівникам, хоч по суті це хороші й здібні хлопці.

Отже, є немало підстав говорити про Пряшів лякаючий. Бо хоч люди несамостійні, бездіяльні, зависливі, надумані, кар'єристи є й на інших місцях, “у Пря-

шеві” ці ознаки становять вже “національну” ознаку українського життя, з-за чого воно не може рухатись вперед належними темпами.

Виходячи з усього сказаного, нам здається, що у сучасному українському Пряшеві є певна нестача політичного мислення, без якого неможливий перспективний розвиток жодної скільки-небудь важливої справи, а також нестача потрібних організаторських здібностей, без яких не може успішно працювати жодна організація, не може проводитись жодна серйозна робота ні серед інтелігенції, ні серед народних мас.

Тому питання стоїть так: Або “Пряшів” навчиться думати та організувати свою справу, або ми завжди будемо тупцювати на міс-

Телефонуйте до нас завжди

EXPO '67 TAXI
675-1411

Спеціальні позамісцеві оплати
Говоримо спов'яньськими мовами.

**MORRISON PLUMBING
AND HEATING
(SUDBURY) LTD.**

164 Elgin St., Tel.: Off. 674-0797
Res.: 673-4030 — 675-6996

Бляхарство, водопроводи, ogrівальна система, стокери, фoрнеси на оливу.
Всякого роду поправки.

Коли хочете зайняти краще становище в канадському суспільстві,
РАДИМО ЗАПИСАТИСЯ ДО

**SUDBURY BUSINESS
COLLEGE**

30 ELGIN ST. SUDBURY, ONT.

M. S. BRISCEO, Principal

Phone: 673-8213

ці, скаржитись на умови і хвалитись своїми недостатками та своїм нерозумом.

...Тоді — чим пояснити факт, що є люди, які не втікають з такого Пряшева?

Нехай пробачить мені Франко, я знов допоможу собі його хлопськими словами:

“Коли, незважаючи на це, почувую себе русином (і пряшівчаном — Ю. Б.) і по змозі й силі працюю для Русі, то цілком не з причин сентиментальної натури. До цього примушує мене передусім почуття собачого обов’язку. Як син українського селянина, виготовлений чорним селянським хлібом, працюю твердих селянських рук, почувую обов’язок панщиною всього життя відробити ті шеляги (коруни — Ю. Б.), які видала селянська рука на те, щоб я міг видрапатися на висоту, де видно світло (і тіні — Ю. Б.), де пахне воля, де ясніють (і тратяться — Ю. Б.) вселюдські ідеали. Мій руський патріотизм — то не сентимент, не національна гордість, то тяжке ярмо, покладено долею на мої плечі. Я можу здригатись, можу стиха (і вголос — Ю. Б.) проклинати долю, яка поклала мені на плечі це ярмо, але скинути його не можу, іншої батьківщини шукати не можу, бо став би підлим перед власним сумлінням. І коли що полекшує мені нести це ярмо, так це те, що я бачу, як руський народ, хоч він гноблений, затемнюваний і деморалізований довгі віки, хоч і сьогодні він бідний, недолугий і непорядний, але все-таки поволі підноситься, відчуває в щораз ширших масах жадобу світла, правди та справедливості й до них шукає шляхів. Отже, варто працювати для цього народу і ніяка чесна праця не піде на марне”.

З ПОЕЗІЇ ЗАКАРПАТТЯ

Доле русинова!

Є часу плин: плин вітру і води —
і рух родин і рух бід,
русино-брате!

Світанки загірські чергують
обдерті дні і стерті ночі
і русинам нічого не вінчуютъ:
не помічаксь їх, не чують —
в чужих краях собі кочують
світанки загірські.

Наш шлях веде собі від хати до села:
роздвоюється,
розтворюється

і розгалужується, як капатська мла.
Наш шлях веде з селянського порогу
на край села:

там шле молитви довгі Богу
і зникає десь в далекім світі
на роздоріжжях і добра і зла.

Він починається з порога
батьківської хати
і світ обмотує хрест-навхрест.
І ніколи більше не повертає
до порога
батьківської хати.

Така ти, рідна земле:
од віків
дітей по світу ти розводиш...
Мандрівників для всього світу
плодила завжди ти
і пледиш.

Доле,
доле русинова!

Іван Мацинський
“Нове Життя” Пряшів

A. LAFRANCE & SONS LIMITED	
	МАЙСТРИ У ВИРОБІ НАЙЛІПШОЇ ЯКОСТІ ФУТЕР
8 Durham St. N., Sudbury, Ont.	

Тарас Шевченко і театральне мистецтво

Очевидно, що вже в дитинстві поетичне серце і буйну фантазію Тараса Шевченка хвилювали народні обряди — весілля, хороводи, великодні, різдвяні та новорічні звичаї.

З українською, російською та світовою драматургією почав поет зазнайомлюватися десь аж у 1830 роках під час навчання в Петербурзькій Академії Мистецтв, коли він вже мав змогу користуватися бібліотекою свого приятеля Карла Брюлова. Із світової драматургії вже тоді почав привертати увагу Шевченка — Шекспір своєю високою поетичною і драматургічною майстерністю, різноманітністю образів і характерів, які на все життя глибоко вкорінилися в його свідомість.

В той же самий час зазнайомився поет і з драматургією Гоголя, Котляревського, Пушкіна та інших російських драматургів. На їх творчості оформлювалися його театральні-естетичні смаки. Вони розвивалися, поглиблювалися також під впливом особистої дружби, зустрічей, листування з акторами такої міри як Михайло Щепкін, К. Соленик, С. Гулак-Артемовський, А. Олдрідж та цілою плеядою російських акторів, театральних критиків та діячів культури.

Театральноестетичні погляди визначають і Шевченкову діяльність та його смаки в галузі театру і драматургії взагалі.

Джерелом пізнання його поглядів на театральне питання є численні мемуари приятелів Шев-

ченка, а перш за все його "Щоденник", автобіографічна повість "Художник"; драматичні твори: "Никита Гайдай", "Невіста", та драма "Назар Стодоля", яка до речі послужила канвою до фільму і до опери (муз. К. Данкевича) тоїж самої назви. Професійний театр з виставами якого поет зустрівся в Петербурзі в 1830 р., почав скріплювати зацікавлення поета і театральною справою.

Ось що пише поет в повісті "Художник" про свої враження із перших вистав, які йому судилося бачити в театрі у Петербурзі: "Бувало заощадиш якнебудь бідну копійчину і несеш її в касу театру, не зважаючи на це, що там грають.. А там не раз так щиро сердечно насміюся, або наплачуся, що інший нераз, ціле своє життя стільки не всміється, чи не наплачеться"... В своєму "Щоденнику", чи повісті поет висловлює свій погляд про мистецтво слова, роди сатири, "розважальні" п'єси, балаганні водевілі про симфонічну музику, зокрема оперу, яку він так любив.

Шевченко був справжнім знавцем театального мистецтва та основних принципів акторської та режисерської майстерності. Не можна не підкреслити, що він був вибагливим слухачем кожної вистави, а ще більш вимогливим з гостротою думки і слова критиком, про що довідуємося з його "Щоденника".

На формування театральноестетичного смаку поета мав вплив і Михайло Щепкін, якого

Шевченко в своїм "Щоденнику" називає "геніальним актором і прекрасним стариком". Знайомство двох колишніх кріпаків Шевченка і Щепкіна відбулося в Петербурзі 1838 р. Воно згодом перейшло у велику, міцну і вічну дружбу, не зважаючи на різницю віку. Щепкін був старший за Шевченка на 26 років. З уваги на те, що Щепкін відіграв таку велику роль в житті поета, я хотів би заспокоїти цікавість неодного читача, який питає: "А хто такий Щепкін?"

Щепкін (1788 - 1863) уродився в сім'ї кріпака в селі Красному, Курської області. Доперва 1821 р. заходами І. Котляревського, його викуплено з кріпацтва. Свою блискучу кар'єру актора почав в театрі свого дідка. Згодом працював в театрі Штейна, а далі в театрах Харкова, Полтави, Києва. Він займає визначне місце в історії українського театру. Ним створені театральні образи надихані українською стихією та соковитим народним гумором.

Беручи це все до уваги, мені здається, що Щепкіна слід уважати таки українським актором проти волі російських істориків театру, які присвоїли його російській театральній культурі. Шевченко називає Щепкіна "щирою козацькою душею". Пажирлива Москва, помітивши в Щепкіна могутній акторський талант, замани-

BARIL'S FABRIC CENTRE

До вибору різного роду матеріали

Telephone: 673-4451
16 DURHAM Street N.
SUDBURY, ONT.

BANQUE CANADIENNE NATIONALE

Sudbury, Ont.

ВСІ БАНКОВІ ОПЕРАЦІЇ

виконуємо негайно
по вашому бажанню.

JOHNNY'S GARAGE

SAFETY GLASS RADIATOR
AND AUTO BODY REPAIRS
330 ANTWERP at Kathleen St.

Phone: 674-9621
SUDBURY, ONT.

Коли вашому автові щось бракує,
звертайтеся до нас за порадою!

MOOR'S ESSO SERVICE

Phone: 674-6986

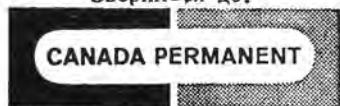
Lorne & Walnut St.

SUDBURY, ONT.

ОПОНИ, БАТЕРІЇ
І ПРИЛАДДЯ

CAR WASHING - LUBRICATION

Журять вас справи мортгеджів,
інвестицій, ощадностей?
Зверніться до:

SAVINGS • TRUST SERVICES • MORTGAGES

ESTABLISHED 1868
120 DURHAM ST. SUDBURY, ONT.

ла його в Москву (1821 р.), де він аж до кінця життя був окрасою їхнього театру.

З приводу його блискучих виступів (в "Ревізорі" і в "Москалеві чарівнику"), Шевченко присвятив йому вірш, що починається словами:

"Заворожи мені, волхве"...

В останнє до арешту і заслання Шевченка бачилися обидва друзі 1845 р. в Москві.

Не могли наговоритися тоді, згадує поет, про театр і літературу. У період заслання Шевченко не забуває про свого друга та постійно пересилає йому свої привітання.

Дуже близькою була поетові драматургія Шекспіра, про що свідчить його лист до А. Лизогуба, в якому він пише із заслання: "Якщо знайдете в Одесі Шекспіра — то пришліть його мені, бо опріче біблії нема й однієї літери".

На початку лютого (1848) Лизогуб купив 13 випусків творів Шекспіра, переплів їх в два томи і переслав поетові-каторжникові. Десять літ пізніше (1858 р.) вже по звільненні пише поет з Нижнього Новгороду в Петербург до М. Лазаревського: "А ти мій друже єдиний, купи мені Шекспіра та оддай переплести". Виходило би із цього прохання, що твори Шекспіра переслані Лизогубом, десь запрястилися на засланні. А без них поетові не легко було коротати свої дні.

Навіть в умовах заслання туга за театром спонукала Шевченка взяти участь в аматорських виставах казарми (1850 р.) в комедії Островського "Свої люди". Про виступ Шевченка в цій комедії — ротний командир пише ось що: "Шевченко буквально по-

лонив присутніх своєю грою. Не тільки публіка, але й ми аматори вистави дивом дивувались та захоплювались. Нічого в цій ролі не залишилось Тарасового — ні виду, ні голосу, ні манер".

В Нозопетровський фортеці поет попробував своїх сил і як режисер, підготувавши два водевілі: "Дядюшка" і "Ворона в павинім пір'ї". Про виставу цих водевілів читаємо в мемуарах Косарєва: "Раптом підіймається завіса і Тарас одягнений в український костюм, а молодий прапорщик в жіночому вбранні, як ушкварять український тропак, що аж від криків і оплесків трохи казарма не розвалилася".

По виставах командир фортеці підполковник А. Маєвський gratулював поетові: "багато тобі Тарасе Григоровичу, дав Бог; і поет ти і живописець і скульптор, та ще й як виявляється і актор... Шкода, голубчику мій, що не дав Він Тобі щастя"...

Після десяти років заслання поет знову зустрівся із професій-

Купуйте свої дороговці
у крамниці великого вибору

JOHN BAZAR

JEWELLERY LTD.

100 DURHAM ST.

SUDBURY, ONT.

J. B. WHITE & CO. LTD.

ЧЛЕНИ:

Торонтська біржева
і інвестиційна асоціація.

ВІДДІЛ

10 Cedar Street

Sudbury, Ont.

на другій підлозі

675-5697

K. V. DEAN

Resident Partner

Ph.: 673-1517

ним театром в Нижньому Новгороді, де довелося йому чекати 6 місяців на дозвіл в'їзду до Петербурга. І він знову зрадив і зріднився з дорогою йому театральною справою. Побував на пробах, не пропустивши жодної вистави. Однак Шевченко, як театральний критик-естет, не радів кожній виставі цього театру. Його вражала відсутність репертуарної лінії, як також дрібний калібер акторського ансамблю та заявлені акторські і режисерські прийоми.

Самотність хворого Шевченка тяжко вразила заборона в'їзду до Петербурга, чи Москви. Шукаючи підтримки, чи теплої, дружнього слова — звертається він до Щепкіна в Москві: "Друже мій давній, друже мій єдиний! Як би то нам побачитися? Хоч годиночку поговорити з тобою? Я ожив би, я напоїв би своє серце твоїми тихими речами, неначе цілющою водою. Тепер я в Ніжнім Новгороді, на волі, на такий волі, як собака на прив'язі!"

Одержавши цього листа — 70-річний актор-старик "пускається саними в лютий мороз, хуртовину у чотириста кілометрову дорогу, щоб обняти друга, почути його голос, зігріти його теплим словом, піднести його дух, пригорнувши його стомлене серце до своїх грудей".

А під датою 24 грудня 1857 року Шевченко пише у "Щоденнику": "Празникам пражник і тор-

MICHAUD PHARMACY

28 Durham N. at Beech
Tel. 675-1371 Sudbury, Ont.

- Аптека для вашої родини
- Безплатна доставка ліків до вашого дому.

PARENT PLUMBING HEATING & ELECTRIC LIMITED

226 Horobin St. Sudbury, Ont.
Telephone: 674-4268

G. A. HALL — управитель

МОДЕРНІЗУЙТЕ ВАШІ ДІМ!

Не відкладайте на завтра те, що можна зробити сьогодні. Наша компанія має всі матеріали до вашої роботи. Ви не потребуйте платити за доставку, а за матеріал сплачуватимете на договірних умовах.

РОБІТЬ ЦЕ ТЕПЕР!

Скоро і безплатна доставка

Тел.: 674-4728

**The Wahnapiatae
Lumber Co. Ltd.**

Ziebart — внутрішня охорона зберігас Ваше авто від ржавиння на 88%, яке не є покриття зовнішньою охороною.

ZIEBART —
внутрішня
охорона

88%

ГАРАНТІЯ НА

ZIEBART —
зовнішня
охорона

12%

5 РОКІВ

ZIEBART —
Загальна
охорона

100%

АБО 50.000 МИЛЬ

НА НОВИХ АВТАХ

566-1814 FALCONBRIDGE RD.

ZIEBART

AUTO - TRUCK RUSTPROOFING
(SUDBURY) LTD.

1224 A. Sudbury Falconbridge Hwy.

Редактори егнічної преси Торонта, які взяли участь у "турі доброзичливості" по українських установах і організаціях Торонта 27 січня 1967 р. Сидять від ліва: Ген. секретар Президії СКВУМ. Плав'юк, о. П. Хомин (Наша Мета), Б. Гайдениорн (Зейонзковец), М. Бродзка (Глос Польскі), сен. П. Юзик, голова Федерації Етн. Преси д-р Й. Кіршбаєм, М. А. Гавриш (Молода Україна), В. Левицький (Новий Шлях). Туру доброзичливості" організувала Спілка Українських Журналістів Канади.

жество із торжеств. В третій годині ночі приїхав М. С. Щепкін"... З нагоди цього празника поет написав поему "Неофіти" у присвяті своєму задушевному другові.

Щепкін прийняв запрошення директора театру виступити у кращих ролях вистав. Виступи ці справили незабутнє, хвилююче враження на поета. Щоденно буваючи на пробах, він любувався цікавими увагами Щепкіна виконавцям. Щепкін був "нетеатральним в театрі" — пише поет.

Щепкін виступив тоді між ін-

шими в ролях — Городничого (Ревізор з Петербурга), Чупруна (Москаль Чарівник).

З приводу бенефісу арт. Піунової і виступу Щепкіна і Піунової в "Москалі Чарівнику"—Івана Котляревського, Шевченко присвятив тим виставам обширну рецензію в "Щоденнику", яка, між іншими, доказує, як поет глибоко розбирається в драматургії і в справах режисерської та акторської майстерности, дикції, акторського перевтілення, мізансцен,

костюмів, характеристики, міміки і т. д. і т. д.

На початку березня наспіло повідомлення про дозвіл поетові на побут в Петербурзі під наглядом поліції. Але він їде в першу чергу в Москву відвідати свого друга - актора. А щойно по 16 днях переїхав до Петербурга, де тоді якраз гостював Німецький театр з геніальним актором - трагіком негром Айра Олдріджом, який виступав в цьому театрі в головних ролях драматургії Шекспіра, творчість якого хвилювала Шевченка ціле життя. Виступи Олдріджа викликали були всенародне торжество мистецтва і одночасне визнання його чудового таланту, який "живого Шекспіра на сцені показує", як писав Шевченко Щепкінові в Москву. Шевченко не пропустив жодної вистави цього театру. І тоді то поміж двома мистцями поетом і актором,

вже з перших днів їхнього знайомства, не зважаючи на незнання мови інтуїтивно розгорнулася щира, душевна дружба. Вони, мов діти, раділи своїми майже щоденними зустрічами в домі графа Толстого, у якого на поруках жив поет.

По виставі драми Шекспіра "Король Лір" у палкім хвилюванні Шевченко мало не задушив Олдріджа в гардеробі в своїх обіймах, вигукуючи в захопленні: "Ах ти бісова дитина, ти бісова віра, серденько моє, друже мій єдиний".

Про мистецтво, в якого полоні провів Шевченко ціле своє життя — пише поет в своєму вірші "Муза":

*"А ти, Презистая, Святая,
... Мене Ти в пелену взяла ...
... І гари діяла ...
... Мені ти всюди помагала ...
Ти золотокрила,
мов живучою водою
душу окропила.
— Не покидай мене ..."*

Перший в Канаді і найбільший на Півночі продавець "Фольксваген"-ів

PAWSON'S
(SUDBURY) LTD.

Ph.: 674-0756

633 Lorne St. South Sudbury, Ont.

Elm fashions

ПОБАЖАНІ СПЛАТИ І БЮДЖЕТОВІ РАХУНКИ. НЕОБМЕЖЕНЕ БЕЗПЛАТНЕ ПАРКУВАННЯ

Corner of Elm & Regent Sts.
Next to IGA - Cartier Tel.: 674-2071

НОВІСТЬ!

Пан ТЕД ЛЯНГЕ каже:
"Слідкуйте, чекайте й радійте
надзвичайним вечором
у
**MANDARIN
EMBASSY**
Там відбудуться
ВЕЧЕРЯ Й ТАНЦІ
в приємній атмосфері, про яку Ви
ще в Сodbурах не чували".

SONIC
Northern Limited
Electronic Distributors

298 ELM ST. EAST
Telephone: 674-5691 ; 674-5525

Наша дума

наша пісня...

СТЕПАН МАКСИМ'ЮК

ЗВУКОЗАПИСИ УКРАЇНСЬКИХ ДУМ

До цієї статті спонукав мене допис Василя Шевчука "Прекрасне і неповторне" в ЛІТЕРАТУРНИЙ УКРАЇНІ з 5. III. 1968 р.

Допис Василя Шевчука розпачливим криком повідомляє всіх, включно з нами, що українське кобзарське мистецтво із своїми неоціненими під історичним оглядом думами поволі занепадає, і висловлює побоювання, що якщо в цьому напрямі не буде зроблено негайних і відповідних кроків, то один з найдавніших скарбів нашого народу піде незабаром у забуття.

У своєму дописі Василь Шевчук звітує про вечір української думи, який відбувся в Києві першого березня цього року в клубі письменників. Пише він так: "Цей вечір дум примусив думати. Й не так про те, що кобзарів стає все менше й менше, що знижується їхня майстерність, як про народну творчість, про долю дум. Ми часом схожі на того скнару рицаря, який сидить на скринях золота й задовольняється шматком черствого хліба. Прислухайтесь, що ми співаємо і порівняйте з тим, що ми маємо".¹⁾

Завданням моєї статті буде проаналізувати коротко, що зроблено досі в ділянці звукозаписів українських дум, та як представляється справа тепер в Україні і у вільному світі для увіковічнення одного з найстаріших скарбів українського музично-вокального мистецтва.

Не буду тут спинятися на історії українських дум, бо це не є моїм завданням з двох причин: перше, я не музикознавець, а тим більше не дослідник українського фолкльору. Я тільки збирач рідкісних українських звукозаписів, до яких, звичайно, включаю в першу чергу наші прекрасні та цінні думи.

Проте для ясності подам коротеньку дефініцію самих дум. Богдан Лепкий в першому томі своєї антології української поезії "СТРУНИ" каже, що "думами називаємо поетичні твори лірично-епічного характеру, що оспівують боротьбу з турками й татарами, а також війни Хмельницького з поляками і козацьке життя"²⁾ Коротко, це вид українського народного героїчного епосу.

Василь Шевчук у своїй статті

1. Василь Шевчук, "Прекрасне і неповторне", ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА, ч. 19, Київ 5. III. 1968.

2. Богдан Лепкий, Струни, антологія української поезії від найдавніших до сучасних часів, Частина I. Берлін 1922, ст. 30.

подає нам більш картинний опис дум та їх виконавців. Його пояснення для кожного українця надзвичайно зрозуміле і сприйнятне. Він пише: "Коли верталось з походу, з битви військо, козацтво гоїло свої криваві рани і поминало друзів, що полягли за рідний край, за волю. Всі вже жили сьогодишнім, жили прийдешнім, в якому бачили нові бої і втрати. Ї лишче один звияжець, узявши в руки кобзу і кинувши на луку повід, шукав у серці, в струнах тих слів та звуків, які б навіки стали відлунням ратних подвигів. То був поет, співець народу, його історик і публіцист. Він не вигадував, не щетавав для втіхи, а мріяв, думав, осмислював прожите, пройдене і, вболіваючи за рідну землю і многострадний її народ, творив для воїнства, що вирувало довкола нього, для тих, що виростуть і візьмуть шаблі в руки. Й для нас, для внуків наших... І не старці були їх авторами, а трубадури, барди. При боці гостра шабля, у кобурі пістолі, мушкет за спиною, в руках бандура" ³⁾

ІСТОРІЯ СПИСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ДУМ

Думи почав списувати з уст народу на ноти початком ХІХ століття Ломиковський на Миргородщині в 1805-му році. Вперше видані були думи князем Цертелі в 1819-му році і передруковані Максимовичем у своїх збірниках українських пісень 1827, 1834, 1849 років.

Крім Ломиковського записували думи Платон Лукашевич, Амврозій Метлинський, Пантелеймон Куліш, Олександр Русов і Павло

З. В. Шевчук, "Прекрасне і неповторне".

UNITED CO-OPERATIVE OF ONTARIO

257 Regent St. S. — Sudbury, Ont.
9 New Foundland Walk—Elliot Lake
Ph.: 848-2401
Post Office Box 535, Sudbury
FURNACE AND STOVE OIL
Tel.: 675-3035

Blind River Ph.: 356-7547

A. J. S H A M A S,
ВЛАСНИК-ВОДИЙ

A.J. BUS LINES LIMITED

"Чартеровані баси"

G.C. PARSONS, Mgr. Ph.: 674-8919
118 Cedar St. SUDBURY, Ont.
WM. GREEN, Mgr. P h.: 380
Little Current

Weston Bakeries LIMITED

обслуговує цілу Канаду

WESTON і SUNBEAM хлібами
і іншими смачними печивами.

Два мануфактурні підприємства
в північному Онтаріо і в Садбурах
і в Кіркланд Лейк-у

Коли будете чи купуєте...
уживайте

Electric Heating
і

Electric Water Heating

Звертайтеся до Вашого

SUDBURY, HYDRO

Остап Вересай

Антін Шут

Федір Холодний

Чубинський. В 1893 році надрукував Павло Житецький студію під назвою "Мислі о народних малоруських думах", в яких вмістив збірку дум, записаних Ломиковським. Проте перше наукове видання дум з варіантами і поясненнями зготовили і видрукували Володимир Антонович і Михайло Драгамнов у 1874 і 1875 роках під назвою "Историческія песни малорусского народа".

Іншими збирачами дум були: Томачинський, Іващенко, Чубинський, Охорович, Горленко, Сумцов, Малинка, Калаш, Грінченко, Мартинович, Сластіон, Сперанський і Микола Лисенко. Перше повне видання дум з розвідкою, поясненнями, нотами і знімками кобзарів зготовив д-р Філарет Колеса, випущене у Львові 1920-го року. До ширшої діяльності Колеси в цій ділянці я ще повернуся пізніше.

Завданням моєї статті є зробити підсумки звукозаписів українських дум від самого початку аж по сьогоднішній день. Це справа надзвичайно трудна через брак відповідних джерел тут у західньому світі, і взагалі через повне занедбання цієї, такої важливої, ділянки нашої культурної спадщини. Здаю собі справу з того, що

мої відомості в цьому напрямі неповні і надіюся, що ті, хто має змогу більше до цього додати, відгукнуться своїми цінними доповненнями або поправками.

ЗВУКОЗАПИСИ ДУМ

На підставі моїх дотеперішніх дослідів, перші звукозаписи українських дум зробила відома російська дослідниця Євгенія Ліньова в Петербурзі 1902-го року на селянській виставці, записавши фонографом думи у виконанні славного тоді бандуриста Михайла Кравченка. Записала вона думи: "Ой над Чорним Морем" та "Думу про сестру і брата".

Рік пізніше доля кидає Євгенію Едуардівну Ліньову в одну з найцікавіших музично-етнографічних експедицій на Україні. За порадою і підтримкою багатьох визначних і свідомих українців-полтавців Ліньова вирушає, мабуть, у першу експедицію з фонографом по Україні.

Українські кобзарі та їх спів захоплюють Ліньову. "Поява сліпих співаків надзвичайно зворушлива... Тільки камінне серце може не відчутися того, коли кобзар-сліпець... виливає прямо із своєї душі жалібні звуки, скаржучись на безправ'я в світі.. Основний мотив

їх пісень, — це туга за правдою та жаль, що в світі панує несправедливість". На підставі відомостей, які подав Ліньовій тоді Сластіон, в самому Миргородському повіті нараховувалось в той час 24 сліпих кобзарів і лірників. ⁴⁾ Богдан Лепкий у своїй антології української поезії подає, що в 1903-му році Київський статистичний Комітет підрахував 289 кобзарів і лірників тільки на Київщині. В тому приблизно часі Полтавщина нараховувала 76 сліпців, здебільшого бандуристів, Харківщина 32, Чернігівщина 25. Хочу тут ще додати, що записи Ліньової знаходяться тепер в Ленінградському фонограмархіві Інституту літератури Академії наук СРСР. ⁵⁾

Найвизначнішим українським записувачем дум за допомогою фонографа являється досі проф. Філарет Колесса. Студіювати фонозаписну техніку почав Ф. Колесса в 1906-07 роках поїздкою до Відня, Берліну та Стокгольму, докладно познайомившись з фолкльорними матеріалами німецького, австрійського і шведського фонографічних архівів, в яких знаходились вже цікаві зразки слов'янського фолкльору. Вже в 1908-му році Колесса вирушає в звукозаписну експедицію на Полтавщину, яку таємно фінансували Леся Українка з її чоловіком К. Квітка. Щоб записи були високоякісні, їх метою, — як вони самі признаються, — було знайти такого музиканта, який зумів би ввійти в особливості стилю дум і точно

його відтворити. "Я, розуміється, не буду трактувати про колосальну вагу цього діла, — писав Колессі К. Квітка, — про моральні обов'язки перед своїм народом і таке інше, але хочу засвідчити, що я зробив всі можливі заходи в цій справі і другого чоловіка, який би міг записати мелодії кобзарських дум, не знайшов, і отже, ці мелодії будуть записані або Вами, або ніким". ⁶⁾ Колесса прийняв цю пропозицію дуже охоче і в одному

6. Цитата взята з книжки С. Грини, Ф. М. Колесса, Київ 1962, ст. 38, в якій джерелом цієї цитати наводиться лист Квітки до Колесси з 16. 5. 1908, поміщений в збірнику "Леся Українка", Львів 1946, ст. 64.

IMPERIAL UNIFORM

чистить всі речі дуже гарно
й вміло.

581 Edna St. Ph.: 674-9688
SUDBURY, ONT.

Red & White Store

225 KATHLEEN ST.
SUDBURY ONT.

ПЕРШОЯКІСНІ ТОВАРИ!

ВВІЧЛИВА ОБСЛУГА!

ВІДВІДУЙТЕ НАС ЗАВЖДИ!

ITALCA TRAVEL AGENCY

Пароплавна і літунська лінії, резервовані місця для пасажирів до всіх частин світу (в обі сторони.)

E. Mariotti — управитель

Suite 112-114 Mackay Bld.
Sudbury, Ont. Ph.: 673-1965

4. Докладніше про думи дивись Б. Лепкий, Струни, ст. 30-32.

5. Докладніше про це в моїй статті "До джерел українських фонозаписів", Вісті, журнал музичного і мистецького життя, Міннеаполіс, Мін., червень 1966, ч. 2, ст. 15-17.

з листів до своєї матері Леся Українка писала: "Дуже приємно, що поїде Філарет Колесса, бо се дуже серйозний і розумний музикант-етнограф, і, певне, діло з нього вийде добре".⁷⁾

Експедицію Колесси значно утруднила царська влада, обмеживши його поїздку тільки до Миргороду на побачення із Опанасом Сластіоном замість запланованих перед тим вільних роз'їздів по Лівобережній Україні. У Миргороді Ф. Колесса зустрівся з визначними кобзарями і лірниками, як наприклад: Михайлом і Платоном Кравченками, Опанасом Барсю, Миколою Дубиною, Антоном Скобсю і Явдохою Пилипенко. Проте докладно дослідити і повністю записати на фонограф вдалося тільки репертуар Михайла Кравченка, того самого, якого Ліньова записувала на фонограф ще в 1902-му році в Петербурзі. В дорозі додому Колесса записав ще дві думи у виконанні кобзаря Івана Кучеренка.

ФІЛЯРЕТ КОЛЕССА І ЙОГО ПРАЦЯ "МЕЛОДІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ДУМ"

Записи самого Ф. Колесси були, на жаль, тільки частиною цієї експедиції. По його від'їзді працю продовжували Леся Українка, К. Квітка і сам Сластіон, які поступово пересилали Колесі всі нові фонографічні матеріяли, даючи одноразово багато цінних вказівок для їх опрацювання. На підставі джерельних матеріялів, найбільший вклад зробила Леся Українка, яка записала на фонограф багатющий репертуар найвизначнішого представника Харківської школи кобзарів, — Гната Гончаренка. Разом з фонозаписами Леся

Проф. Філарет Колесса

Українка висилала Колесі також цікаві відомості про самого виконавця, якого вважала "віртуозом між простими бандуристами".

Результатом експедиції та дослідів Ф. Колесси був його виступ в 1909-му році на III-му Міжнародному Конгресі музичного мистецтва у Відні з рефератом про козацький епос, який він ілюстрував своїми фонографами. Його доповідь викликала не аби яке зацікавлення кобзарською творчістю й дискусію, в якій взяли участь визначні знавці східної музики, такі як Е. Горнбостель і чех Л. Куба.

Після того Ф. Колесса видав працю "Мелодії українських народних дум", опубліковану в двох серіях, — в 1910-му та 1913-му роках. Виславши ці книжки Лесі Українці, Колесса одержав таку відповідь: "Дуже дякую Вам від себе і від імені мого чоловіка за надіслану книжку "Дум". Надзвичайно втішно було мені бачити цю велику працю викінченою і доведеною до ладу Вашим високоосвідченим старанням. Тепер уже справді можна сказати: Наша

7. Там же, лист від 27. 6. 1908.

пісня, наша дума не вмере, не загине. Честь Вам і дяка за Ваші труди”.

В першій серії цієї праці Колесси знаходимо такі записи кобзарів та їх дум:

● Михайла Кравченка з Полтавщини “Дума про піхотинця” (про Озівських братів) та її варіант, “Дума про Марусю Богуславку”, “Дума про Самарських братів”, “Плач невольника”, “Дума про удову і синів” (2 варіанти);

● Остапа Калного з Великих Сорочинців “Дума про піхотинця” (початок); Опанаса Баря з села Черевків “Дума про сестру і брата” (2 варіанти); Платона Кравченка з села Шахворостівка “Дума про піхотинця” (5 варіантів), “Дума про удову і синів” (3 варіанти);

● Явдохи Пилипенко з Орликівщини “Дума про піхотинця” (3 варіанти), “Дума про удову і синів”;

● Олександра Гришка з села Лютецьки “Дума про удову і синів” (початок, 2 варіанти), “Дума про сестру і брата”, (3 варіанти);

● Антона Скоби з с. Багачки “Дума про удову і синів” і “Дума про піхотинця”.

В другій серії вміщено описані на ноти фонозаписи чотирьох виконавців з Полтавщини та чотирьох з Харківщини:

● лірника Івана Скубія з с. Лелюхівки “Дума про Кішку Самійла”, “Плач невольника”, “Дума про Марусю Богуславку”, “Дума про Олексія Поповича”, “Дума про Самарських братів”, “Дума про сестру і брата”;

● кобзаря Миколи Дубини з с. Решетилівки “Дума про Озівських братів” (про піхотинця, 2 варіанти), “Дума про удову”;

● Опанаса Сластіона з Миргороду “Плач невольників” та “Дума про удову” (2 варіанти);

● лірника Семена Говтаня з с. Зіньки “Дума про удову”;

● Гната Гончаренка з с. Губенки на Харківщині “Дума про удову”, “Дума про сестру і брата” і “Дума про Олексія Поповича” (2 варіанти);

● Степана Пасюги з Богодухівського повіту “Дума про Марусю Богуславку”, “Дума про

182 Elgin St. S.

Tel.: 675-8562

PROSPECT HOTEL

SUDBURY, ONT.

Кімнати до винайму.

Добра обслуга.

Відвідуйте нас з-часта!

НАЙВИЩІ ВІДСОТКИ

Ощадністі вклади — 5½%

Гарантовані інвестиційні сертифікати — 7 1/4%.

GUARANTY TRUST

105 DURHAM ST. S.,
SUDBURY, ONT.

UPTOWN CLEANERS Ltd.

8 LISGAR STREET, SOUTH,
SUDBURY, ONT.

ВІДЧИЩУВАЛЬНИЙ ОСЕРЕЛОК
ВСЯКОЇ ОДЕЖІ

СКОРА Й ВВІЧЛИВА ОБСЛУГА.

Кобзарі-бандуристи в Україні: Зліва на право сидять: В. Перепелюк, В. Прудкий (Ф. Лаврів), П. Дукин. Стоять: Ф. Жарко, А. Бобир, А. Гришин.

удову" та "Дума про сестру і брата";

- Івана Кучеренка з с. Мурафи "Дума про Олексія Поповича", "Дума про удову", "Дума про смерть козака-бандурника";

- Петра Древченка з с. Камінного "Дума про Олексія Поповича" і "Дума про удову".⁸⁾

Геній Ф. Колесси полягав у тонкому відчутті музики та здібності розшифровувати інструментальні фрагменти кобзарських рецитаций. Записавши фонографом гру танців у виконанні бандуриста Г. Гончаренка, Л. Українка подивляється вийняткові здібності Ф. Колесси в розшифруванні цього запису. Вона пише: "Посилаючи чисто музикальні продукції, ми самі не сподівалися, що їх можна буде списати на ноти, бо музику бандури наш фонограф брав взагалі

невизначно; ми думали тільки, що

8. С. Грица, Ф. К. Колесса, ст. 40-41.

Цитата також за збіркою "Леся Українка", ст. 55.

воно матиме для Вас інтерес тільки як зразок (хоч і слабо удалий)... а те, що Ви списали, становить таке велике діло, що більшого од Вас ніхто не сміє вимагати".⁹⁾

Цікаво тут також зазначити, що й О. Сластіон відмічає неспроможності тогочасного фонстрафа точно записувати звук. У своїх спогадах він пише: "Особливо мені хотілось, щоб запис (Миколи Віталіовича Лисенка) був надрукований через те, що дума, схоплена на фонограф і переведена Ф. Колессою на ноти, схплена цілком невиразно — а це тому, що при співі в фонограф завжди з'являється якесь хвилювання і через те мимоволі являються якісь хиб".¹⁰⁾

Що сталося із фонографічними валиками зафіксованих дум після

9. С. Грица, ст. 43, лист від 5.3.1918.

10. Дума "Плач невольників", Народна творчість та етнографія, Київ 1964, ч. 4, ст. 75.

смерти Ф. Колесси? С. Гриця в своїй книжці "Ф. М. Колесса" твердить, що валики ці зберігаються в особистому архіві композитора.¹¹⁾ Можна припускати, що там також знаходяться фонографічні валики, які посилали Ф. Колесі Леся Українка, К. Квітка та О. Сластіон.

Є також певні відомості, які вказують на те, що в звукозаписах українських дум був також активно заангажований інший визначний знавець кобзарської справи, а саме: Гнат Хоткевич. Проте, досі не пощастило мені віднайти відповідні документальні дані, які б цю його діяльність вивели на денне світло.

Переключаючися з приватно роблених фонографічних валиків на більш досконалі грамофонні платівки комерційного характеру, хочу перенестися до часу між двома світовими війнами й до наших днів, щоб прослідкувати, що зроблено в Україні та у вільному світі для увіковічнення українських дум.

11. С. Гриця, ст. 43.

ПІДСОВЕТСЬКІ ЗАПИСИ УКРАЇНСЬКИХ ДУМ

Відомості в цьому відношенні з Радянської України між двома світовими війнами для нас неприступні. Можна дуже сумніватися, щоб шовіністична політика Москви супроти України могла дозволити в той час на який небудь розвиток українського кобзарського мистецтва і його запису на грамофонні платівки для масового вжитку. Бодай дотепер мені не пощастило знайти якінебудь сліди такої діяльності. Не відомо навіть, чи каталоги фонозаписів в нашому сьогоднішньому розумінні колинебудь друкувалися в СРСРській Україні між двома світовими війнами.

Переїду тому до періоду під час і безпосередньо після другої світової війни. Каталоги наших крамниць тут в Америці не зареєструють грамофонних платівок, на

LEBEL and Sons CLEANERS
142 EYRE ST., SUDBURY, ONT.
Phone 673-9535

Привозимо, відвозимо й чистимо

До винайму будівельне приладдя — Солідна обслуга.
**RAY - GORDON CONSTRUCTION EQUIPMENT
RENTALS LTD.**

1538 FAIRBURN

SUDBURY, ONT.

Tel.: 566-2430

BEST-WAY GLASS CO. LTD.

893 Notre Dame Avenue

SUDBURY, ONTARIO

Дзеркальне скло — ізольовані частини — склянні аркуші
декоративні дзеркала і виставові шиби —
обезпечення запевнене.

— ПОДВІЙНІ ДВЕРІ і НАПРАВА ВІКОН —
Телефонуйте: 566-4112

яких були б записані українські думи у виконанні наших відомих бандуристів і кобзарів України. А що це дуже можливе і правдоподібне, про те може свідчити сам факт розчарування самого Василя Шевчука, де він пише: "І справді, де почуєш думу? По радіо, чи по телебаченню, чи на концерті? Як кажуть, всус¹²⁾". А коли до того додати ще факт, що в Україні цей до тепер немає ні однієї професійної студії для запису на платівки¹³⁾, де наші мистці змушені їздити до Москви, Ленінграду і Прибалтики, то тільки тоді стає ясно, чому українське радіо і телебачення не передає в своїх програмах записи українських дум. А ті навіть, що й зроблені, посилаються вбільшості закордон для пропаганди.

Українська Радянська Енциклопедія називає імена таких визначних українських советських бандуристів і кобзарів: Єгор Мовчан¹⁴⁾, Петро Тищенко, Павло Носач, Олександр Маркевич, П. Гузь, Володимир Перепелюк, А. Кабачок, Анатолій Гришин, Федір Жарко, Петро Дукін, Віктор Прудкий, Ф. Лавров, С. Баштан, В. Лашин, В. Кухта, А. Бобир, Ю. Барташовський, К. Євченко.

Проте катологи українських советських платівок (Міжнародна Книга) за початок 50-их років аж до 1965-66 р. містять тільки три платівки Ф. Жарка, на яких запи-

сані такі думи: на довгограйній платівці: Д-11465-66 дума "Невольницький плач¹⁵⁾", Д-11389-90 містить "Думу про Самарських братів", записану Ф. Колесою в 1908 р. від кобзаря М. Кравченка та лірника Івана Скубія, і т. зв. "Думу о Леніне", муз. С. Мозчана, слова народні¹⁶⁾). Але переглядаючи далі советський каталог довгограйних платівок, натрапляємо на Д-00013859-60, на якій ця сама "Дума о Леніне" і у виконанні того самого Ф. Жарка записана в спосіб, що музику і слова написав Мовчан¹⁷⁾.

Ця т. зв. "дума" привертає особливо нашу увагу, бо що має Ленін спільного з українськими історичними думами? Для нас вільних українців немає ніякого сумніву, що такого роду "думи" є тільки ще однією зброєю в арсеналі большевицької пропаганди проти української визвольної стихії, яка заперечує всяке насилля і терор, незалежно від того, звідкіля б вони походили. Так думає і сам Василь Шевчук, але цього він у своїй статті не може сказати отверто, а каже так: "І даремна праця прагнути на кшталт чарівної 'Розмови Дніпра з Дунаєм' складати 'Думу про Дніпро і Каховку'. Це профанація... І замість того, аби тулити до них нікчемні псевдотвори і радіти зросту кількості та усучасненню в такий непевний спосіб, давайте краще думати, як цей чудовий, оригінальний спосіб зробити скарбом діючим, доступним всім...".¹⁸⁾

12. В. Шевчук "Прекрасне і неповторне".

13. За даними советської української преси з 1967 р., в Києві тільки планується збудувати професійну звукозаписну студію.

14. Київська "Культура і Життя" з 23 III. 1968 сповістила про смерть цього відомого кобзаря.

15. Советские долгоиграющие грампластинки 1965-66 р., В/О "Международная Книга", Москва, Г-200, ст. 361.

16. Там же.

17. Там же, ст. 368.

18. В. Шевчук "Прекрасне і неповторне"

На цьому советські записи українських дум кінчаються.

ЗАПИСИ УКРАЇНСЬКИХ ДУМ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Переїду тепер до звукозаписів українських дум, випущених у вільному світі. Тут також треба констатувати факт, що досягнення української еміграції між двома світовими війнами в цій ділянці дорівнюють нулеві. Але для цього склалися певні причини, які справу в цьому відношенні дуже утруднювали, — причини, з яких деякі в той самий час в Україні не існували. Поперше: були на еміграції тільки одиниці, які засвоїли кобзарське мистецтво. Україна мала їх в той час багато більше. Подруге: енергія та інтелектуальна сила еміграції згоряла в той час в більшості в напрямі її громадсько-політичних зобов'язань і потреб, в першу чергу для внутрішньої організації та для освідомлення зовнішнього світу про дійсні прагнення українського народу. Культурна діяльність і надбання, спеціально такі як грамофонні записи, були тільки принагідним явищем, в більшості результатом намагань поодиноких мистців чи груп. Тому, на жаль,

період між двома світовими війнами не реєструє жадних грамзаписів українських дум. Хоч каталог польської фірми Сирена-Електро містить записи шість пісень

Купуйте завжди в

УКРАЇНСЬКИЙ СПОЖИВЧИЙ КООПЕРАТИВ В СОДБУРАХ.

Першоякісні товари — безплатна
доставка — продаємо на сплату.

Вписуйтеся в члени і будьте
покупцями

SUDBURY UKRAINIAN CO-OPERATIVE LIMITED

Kathleen — Froot Rd. — 674-19193
SUDBURY, ONT.

- Коли позичаєте гроші в Кредитовій Спільнці, Ваша позичка є там заасекурована
- Найкраще складати Ваші ощадності, а у випадку потреби позичати гроші.

UKRAINIAN (SUDBURY) CREDIT UNION LIMITED

320 Froot Rd. Tel.: 674-1993
SUDBURY, ONT.

**Нехай ваші ощадження
працюють за
ВІДСОТКИ**

Montreal Trust
SUDBURY, ONT.

бандуриста Михайла Теліги, проте ні одна з них не є думою.¹⁹⁾

Період т.зв. другої еміграції після 1945-го року аж до цього часу не означається куди кращими успіхами, але також не такими, яких можна було б сподіватися в умовах вільного світу. Вдійсності українських бандуристів і кобзарів у вільному світі дуже мало в порівнянні з тими, що є в Україні, проте звукозаписні досягнення бандуристів-емігрантів куди вищі від українських підсовєтських.

Григорій Китастих накрутив досі дві довгограйні платівки у фірмі RCA Victor Custom Records. На платівці Stereo 804K-6024 знаходимо тільки одну думу із 17-го століття під назвою "Невольницький плач".

Павло Конопленко-Запорожець записав у 1961-му році ряд українських пісень у звукозаписній фірмі Folksways, альбом Ч. 8705. Кобзар Конопленко - Запорожець грає вже понад 60 років. В 1902-му році припала йому честь познайомитися із славним тоді кобзарем Данилом Потапенком, який подарував йому вже тоді понад сто п'ятидесятилітню кобзу і навчив Конопленка на ній грати. Виступаючи на музичному фестивалі в Одесі в 1910-му році, Конопленко-Запорожець здобув славу соліста-віртуоза на кобзі і був за це нагороджений золотою медаллю. Із дванадцяти записів на довгограйній платівці звертає увагу дума "Наша Україна". Навчився її Конопленко від свого вчителя Д. Потапенка. На підставі інформації в альбомі, ця дума постала в XVIII столітті і співали її після

війни гетьмана Мазепи проти царя Петра I-го.

Володимир Луців, який стало живе в Англії, має в продажу багато платівок. Між багатством записаних пісень увагу привертає "Дума про смерть козака-бандуриста", яка, здається, видана в Англії і записана на обох боках платівки скорістю в 78 о/сек. В моїй фонотеці знаходиться магнітна стрічка із записом цієї думи також у виконанні В. Луцева, який було зроблено 26-го серпня 1956 р. на концерті ЦЕСУ-С-у в Мюнхені. Як відомо, цю думу записав також Ф. Колесса в 1908-му році від бандуриста Івана Кучеренка. Текст цієї думи є також надрукований в "Струнах" Лепкого, але там зазначено, що запис цей зробив Афанасієв між Пирятином і Прилуками.²⁰⁾

Козак Мамай (Петро Гончаренко?) записав у 1967-му році в фірмі RCA Victor Custom Records на платівку — Stereo 822 U-9683 ряд пісень, між якими знаходимо "Думу про Богдана Хмельницького із 17-го століття.

Однією з цікавіших постатей бандуристів-емігрантів був донедавна д-р Зіновій Штокалко, який помер передчасно на 49-му році життя 28-го червня 1968 р. в Нью Йорку. Говорять, що в своєму репертуарі покійний бандурист З. Штокалко мав великий запас наших старих дум. Проте досі не вийшов на звукозаписному ринку ні один запис ним виконуваних дум. Між великою кількістю пісень, записаних З. Штокалком на магнітофонну стрічку для М. Сурмача в 1952-му році, натрапив я на ще дві думи, а саме "Думу про Олексія Поповича" та "Ду-

19. Каталог українських платівок Спринг - Електро, ст. 12-13.

20. Б. Лепкий, Струни, ч. 1, ст. 44-45.

му про Озівських братів". Шкода тільки, що досі ці думи не переграно на платівки і випущено на загальний ринок.

Уважаю великою цінністю мати в своїй фонотеці запис цього бандуриста "Думи про козака Голоту" який було зроблено на магнітну стрічку десь на початку 1950-их років на одному з його концертів. Це дійсно надзвичайне виконання.

Не меншу вартість має також звукозапис на магнітній стрічці, яка теж знаходиться в моїй фонотеці, нашого відомого тенора сл. п. Василя Тисяка "Думи про Богдана Хмельницького", яку він виконує в супроводі Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка з Дітройту, що часто запрошувала його на гостинні виступи. Цей запис був зроблений десь в середині 19-50-их років.

Як бачимо, наш еміграційний вклад для увіковічнення українських дум куди більший від українського советського. Відповідь на це дуже проста: У вільних умовах мистець вільніше творить! Він не мусить так, як Д. Гнатюк та багато інших наших советських українських мистців, співати на біс російську пісню, щоб тільки задовільнити хазяїна нашої поневоленої батьківщини, який так і стереже його за кулісами сцени на кожному виступі закордоном. І не диво, що В. Кравчук з болем серця ставить всім в Україні таке болюче питання: "Та й важко назвати хоча б одного з відомих наших співаків, який взяв би до свого репертуару думу. Наші майстри вокалу ніби соромляться своїх народних пісень... Це просто лінощі, а чи відсутність чуття родини, єдності з своїм народом-краєм?"

Проте, на зло ворогам, слава і популярність наших історичних дум не зменшується ні в Україні, ні в нас на еміграції. Про земляків на батьківщині В. Шевчук говорить словами свого репортажу: "І слухачі лишилися безмежно вдячні трударям мистецтва, талановитим людям, що поєдналися з кобзою й несуть у люди пісню і нашу давню славу".

За нас українців-емігрантів він ще раз нагадав нашому поневоленому народові, що "старі козацькі думи — прекрасні витвори свого часу, епохи і неповторні, як та епоха. Вони наш скарб, святиня, сама історія²¹⁾". Тим він закликає всіх тих, що на батьківщині, — і нас у вільному світі, — прикласти всіх зусиль щоб, — як сказав він перед тим, — залишити ці думи "для внуків наших"!

21. В. Шевчук, "Прекрасне і неповторне".

За таксівною завжди телефонуйте
до своїх людей
братів СОКОЛЬСЬКИХ
власників

DE LUXE TAXI

Phone 675-6495

68 ELM ST. E. Sudbry, Ont.

САНІТАРНА СЛУЖБА

Чищення септичних резервуарів,
інсталяція і направа полевих
ліжок. Обслуга в місті і околиці.

NORTHERN SANITATION Co.

Тел.: 566-1042 або 566-2527
SUDBURY, ONT.

Сторінки

минулого

МИХАЙЛО БРИК - ДЕВ'ЯТНИЦЬКИЙ

ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ

Світній пам'яті мого предка шведа Йогана Фон Брика, який прийшов на українську землю, дав початок новому поколінню Бриків на галицькій землі, і всім Брикам, розкиненим по широкому світі
присвячує автор

1704 РІК

Рік Божий 1704 заповідався для Річпосполитої Польської, а тим самим і для столиці Руського Вовсвідства Львова не дуже то корисно.

Річпосполита була розділена на два конкуруючі з собою табори. Прихильники Саксонського курфюрста і польського короля Августа Моцного увійшли в воєнний конфлікт з ставлеником шведського Карла XII, Станиславом Лещинським. Почалася війна за польський трон. Шляхта і міста поділилися на два ворогуючі з собою табори.

По стороні саксонського курфюрста станув також молодий московський цар Петро. Але вислід війни на початку перехилювався на сторону молодого шведського короля Карла XII.

Молодий північний Марс, Карло XII, розгромивши війська саксонського курфюрста Августа Моцного, який увійшов до історії під іменем "Круля Саса" — зайняв Варшаву і Краків а частину війська з помічними відділами Станис-

лава Лещинського, вислав в сторону Львова, під командою ген. Стеєнбока.

Так зване шведське військо тих часів, далеко не все складалося з самих шведів. Відділи райтарів (кіннотчиків) заповняли поморці і мекленбуржці. Піхота кишла від фінів, лівонців естонців і данців. Що правда командували ними шведські старшини. Але й поміж ними не бракувало зубожілих шлезвікських баронів, юнкерів, фрайгерів і рїттерів, шукачів пригод і щастя у війні, а також авантюристів, що бажали збагатитись на прабежі. Тільки сувора дисциплїна, робила з тої збиранини військо. Де не помагало добре слово, там працювали палки і катівський меч.

Гомонїла різна мова. Найбільше німецька, якою і шведи залюбки послуговувалися. Чути було також польську і українську мову поміж вояками помічних відділів Станислава Лещинського, набраних з українських селян — кріпаків і дрібної шляхти.

Зате багатша шляхта тягнулася на війну, мов на весїлля. У величезному обозі крім зброї везли

бочки старого меду, забраного з пивниць фуккера у Варшаві. Бочки з вином і сивухою оковитою. Та життєва вода "Аква віте" —, була невідступною супутницею тодішніх вояків. Крім того поміж валками возів посувалися карети з коханками шляхтичів і офіцерів. Це були переважно німкені, данки, польки, але й тут не бракувало італійських співачок — авантюристок.

Дудніла дорога від кованих возів, ляндекнехтських чобіт і копит райтерії. Вітер грався перами на ляндекнехтських капелюхах, сріблило сонце шоломи штурмовиків а ляндекнехтські мушкетери співали пісню:

Мечем махни, удар відбий
В серце штовхни,
Пугар візьми
І пий...

Якимсь дивним контрастом звучала ця пісня про Фатерлянд-Вітчизну, якої ті ляндекнехти тепер не мали. Вони ж вояки, фахівці свого діла, продались тепер за гроші на пару років шведському королеві. Вони не любили політики. Їм аби таляри-дукати. Хто їх найняв, не жалів того. Вони добре знали своє діло, і раз дане слово по лицарськи додержували. Затяжні наємні війська не були ще тоді вийшли з моди і вони були популярні також в Польщі, Нідерляндах і в Московському царстві. Тому то не раз також доводилось воювати ляндекнехтам проти таких самих німців, як і вони, що служили іншому працедавцеві. Але коли закінчився їхній термін і працедавець не продовжував того терміну, тоді ті вояки йшли до колишнього ворога свого працедавця і наспілку з ним громили попереднього працедавця.

Тепер шведський король Карло XII платив їм добре. Крім того було їм пообіцяно також пару

годин свободи на грабіж Львова, якщо його вдасться їм здобути.

І машерувало це чужинецьке військо через Холмщину, а населення боязко ховалося по хатах. Вслухувалося в незрозумілу мову тих вояків. Тих чортових дітей "пшеклентих люгтрув" як то їх називали польські ксьондзи. А шведські офіцери поглядали на незнаний їм багатий край.

ШВЕДИ У ЛЬВОВІ

Столиця Руського Воевідства, місто Львів не була в той час приготована до оборони. Міщани Львова вже не раз бачили під

CAMBRIAN FORD SALES LTD.

65 Larch Street Ph.: 673-9501
SUDBURY, ONT.

ВІДВІДУЙТЕ НАС
ЗАВЖДИ!

NEW SUDBURY SHOPPING
CENTRE

SIMSONS — SEARS LTD.

Ph. 566-3110

HOLIDAY TRAVEL AGENCY

58 ELM ST. W. — SUDBURY, ONT.

ЛІТАКИ — ПАРОПЛАВИ — ПОЇЗДИ
РЕЗЕРВАЦІЇ — КВИТКИ
ІНФОРМАЦІЇ

675-3577 — 675-3944

C.N. Authorized Travel Agent

мурами міста полки козаків, семигородців і татар. Все якось вдавалося їм викрутитись від облоги, отже й тепер вірили в якесь чудо, бо доброго війська для оборони не було.

Деякі з знатних райців тільки головами похитували на це нещастя, яке тепер зависло їм над головою. І докоряли собі, чому то вони вибрали сторону "круля Саса". Але тим нещастя не відвернеш, і тому то вони рад-не-рад мусіли тепер організувати оборону міста перед шведами. Але як боронити? Того вони бідаки й самі тепер не знали. Ця жменька війська, що була у Львові, навіть не заслуговувала на назву "військо". Це була розпиячена банда жолдаків, які вже давно не отримували свого жолду й тому пиячили по шинках на слово гонору польського вояка. А їхні офіцери завели собі по шинках своєрідні соймики, коли вже сивуха добре курилася з їхніх чубів, тоді швидко хватили за свої карабелі. Але битися проти шведів не були дуже охочі.

Рад не рад, вирішили райці з бурмістром, таки боронити Львів і справу оборони доручили місцевим цехам. Це так водилося у Львові з давен давна, що цехи мали завдання боронити місто. Кожний цех мав свою діляницю з баштами і загородами а за оборону відповідав "цехмайстер". Отже саяк-так приготувившись, Львів очікував шведів, які, проминувши Куликів, наближалися до Львова.

Передміщани русини - українці товпилися біля брами, щоб скритися в місті як рознісся крик: — Шведи! Шведи!

Дійсно! Відділ шведських райтарів, побачивши з узгір'я натовп біля брами міста, гальопом рушив до брами, щоб захопити місто. Командир відділу швед, ротмістр

Йоган фон Брик, глянувши на метушню біля брами, подумав що має тепер нагоду якої так швидко не буде. Мовляв: — Де паніка в ворога, там наша перемога. Тому підвівся в стременах і крикнув до своїх штральсундських райтарів:

— Ф о р в е р т с! (Вперед!) — і з оголеною шаблею погнався на чолі відділу на передміщан біля брами.

Застугоніла земля під копитами мекленбурзьких коней. Закричали з переляку люди. А райтари на команду розвивалися невеличким півмісцем, захоплюючи при тому й запізнених втікачів.

КУПУЙТЕ

доброї якості меблі у

**THE GEORGE SPENCER
FURNITURE COMPANY LTD.**

147 Lorne St. S. Tel.: 675-3371

Sudbury, Ont.

Мешканеві — бизнесові — околичні
літні посілости.

EMIL KIVIANO

Real Estate Broker

Photo Multiple Listing Service

70 Cedar St. Phone: 675-6622

Sudbury, Ont.

Res. 675-8024

Bus. 674-8822

Завжди купуйте у

EMBASSY JEWELLERS

LARRY MENORD — управитель

52 Elm St. E.

Sudbury, Ont.

NORTHLAND CAR WASH SERVICE STATION

Найбільша бензинова станція

в Північному Онтаріо

450 Kingsway Sudbury, Ont.

Phone: OS5-7593

OS-7594

— Віват Конунг! — крикнув ротмістр фон Брик.

— Віват Конунг! — (Хай живе король!) закричали райтари.

На щастя для Львова, з'явився біля брами полковник Сераковскі. Він погрожуючи карабелею на жовнірів, заревів, як бик:

— До п'єрона ясного! Замкни браму і зведи міст! Чи не бачиш один з другим, що чортові лютри вже скоро тут будуть! Чейже баньки вам не повилазили?

І жовніри почали зводити міст, не дивлячись на те, що ще на ньому товпилися передміщани, чоловіки, жінки і діти які хотіли дістатися до міста. І коли міст почав підійматись у гору, тоді ті бідні втікачі стрімголов полетіли в рів на гострі палі. Та не жалко було ляхам того руського люду. З рова неслися стогони і проклони.

Закляв і командант шведських райтарів ротмістр Йоган фон Брик, що така прекрасна нагода висмикнулася йому з рук. А тут, як на лихо, загриміли мушкети з валів. Щось боляче вдарило ротмістра фон Брика в ліву ногу і він безвладно повис на коні. Підскочили райтари, взяли його коня поміж себе і повели за domeк когось з передміщан русинів - українців, тут допомогли йому злізти з коня і прикликати господаря, який, не зважаючи, що має перед собою ворога — шведа дав йому першу поміч. Так той русин-українець, знехтував те, що наплели йому львівські поляки. Бо хоч перед ним був і чужинець швед люгер, все ж таки це був тепер безпомічний ранений чоловік. І Цей убогий русин - українець, як християнин, змилосердився над ним.

А ранений швед зашварготів щось своїм воїкам і ті почали обсаджувати передмістя, чекаючи на шведські головні сили. Коли зі

Львова побачили, що шведи стали на передмісті, тоді висунулося пару сміливців і допавши пару домиків підпалили їх. Бо не жаль було ляхам кривавої праці мирних, та затурканих русинів-українців.

Заскакав вогонь по сухих стріхах. Не минуло й півгодини, як вогнене море оточило Львів. Горіли передмістя. Добрався вогонь і до Львова, того столичного галицького Львова, якого не жаль було ані ляхам, ані шведам.

Багато передміщан і шведів найшло смерть від вогню і диму. Це покищо перекреслило пляни шведів, які відступили дещо далі до заду. А полум'я лизало львівські мури, тріщали крокви домиків а горючі тополі благально рухали своїми гілками. А тепер

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
МУЖЕЬСЬКОГО ОДЯГУ
в СОДБУРАХ!

- Костюми
- Пальта
- Капелюхи
- Обува

Продаж на сплати!

J. T. PAQUETTE & SONS

54 DURHAM ST.

SUDBURY

Ski-Doo на 1969 рік!

Великий вибір моделей
і надзвичайно доступні ціни.

Вже тепер купіть

Ваш SKI-DOO,

щоб мати багато приємностей зимою.

Ціни — від \$695.00 вгору.

Northern Snowmobile Ltd.

282 Lasalle

Phone: 566-4505

SUDBURY, ONT.

167 Errington

Phone: 855-4587

CHELMSFORD

Шведський король Карло XII.

насувалися дві хмари. Одна з громовицею зі сходу, яка почала лити дощем мов із цебра, а друга з півночі з брязкотом зброї і гримих команд. То підходили головні шведські сили. Доля посміялася з львів'ян. Вони надармо підпалили передмістя, бо тут дощ гасив вогонь, тай шведи з свіжими силами готувалися до наступу. Коли темна ніч чорним серпанком покрила Львів, тоді шведи повели наступ одночасно з трьох сторін і вдерлися до міста. Почалася рукопашна боротьба, в якій шведи скоро покінчили з оборонцями Львова. Тільки, як на глум ляндекнехтам, одна башта, де замкнулися кушнірі русини-українці, ще довго гриміла гарматою і мушкетами. То русини з цеху кушнірів виконували наказ своїх можновладців. Це вже були ті кушнірі, що до спілки з іншими цехами і правим і лівим основували "СТАВРОПІГІЙСЬКЕ БРАЦТВО"—, не члени тої Великої Нації Руської, а члени

приборканої віроісповідної громади. Приборкані єзуїтами і польським панством, другорядні громадяни свого українського Львова.

Колись "ВІРА і НАЦІЯ РУСЬКА" (українська) були бойовим гаслом львівського міщанства. Для них воно жертвувало своїм майном, здоров'ям та життям. А тепер їхні нащадки, яким забракло терпцю і сили боротися з ляхами, покійно виконували накази своїх поганячів. Вони раз отримавши наказ боронити башту, виконували той наказ стовідсотково, боячись помсти ляхів більше, як незнаних їм шведів.

Наступаючі ляндекнехти пару разів скривавили собі голови але башти взяти не змогли. Та всьому приходить кінець. Так і кушнірам забракло стрілива. Вони відчинивши невеличку фіртку в башті, пробували були тихцем прослиз-

Райтар (кіннотчик) і ротмістр (сотник кінноти) шведської армії в часах Карла XII-го (1700-1712 р.). Так міг виглядати родоначальник українських Бриків — ротмістр Йоган фон Брик.

нутися до міста, але завважили це ляндекнехти. Шуліками налетіли вони на кушнірів, що пробували ще відбиватися, аж нарешті і останній кушнір упав від ляндекнехтських шабель. Тепер шведська перемога була повна, бо і Високий замок здобуто.

ГОРЕ ПЕРЕМОЖЕНИМ...

Здобувши Львів, шведи зажадали величезного окупу і тому почали переговори в ратуші з бурмістром і райцями. А тимчасом по присліпуватих вулицях міста Львова снувалися шведські і польські вояки, обійнявшись за панібрат, і спільно плюндрували шинки, пили вино, меди й пиво і цоккаючись пугарами говорили: — Витаю тебе милостивий королю в городі Львові! — Якого короля вони мали на увазі? Важко сказати. Короля Карла XII, чи новообраного польського короля Станислава Лещинського?

А ляндекнехти плюндрували крамниці, насильовали жінок, вбивали тих, які їм ставили спротив і забирали талари, дукати і різні дорогоцінності.

А в ратуші йшли переговори. Шведи зажадали надзвичайно високої суми гроша, як окупу. Батьки міста відповіли шведам, що не вір'ять, щоб змогли ще таку високу суму грошей роздобути в пограбленому і збіднілому місті.

Ще й до того Львів за останні десятиліття через різні війни і лихоліття дуже підупав як центр транзитної торгівлі між Сходом і Заходом.

Почалися тепер торги між бурмістром з райцями і місцевими купцями: вірменами, греками і жидами, що категорично заявили, що не мають грошей. Тоді бурмістр з райцями заявили їм таке: — Коли вони, прокляті лихварі, не зложать відповідної суми гроша, тоді їхнє майно буде сконфісковане, а вони прогнані поза границі міста. Це була чи не найбільша погроза для них, бо тут у Львєві вони звили собі теплі кубельця. Тому то рад не рад погодилися дещо найти на контрибуцію.

Щоб, доповнити суму окупу, бурмістр звелів привести членів Управи Ставропігійського Брацтва.

Прийшли братчики смиренькі мов вівці, поклонилися бурмістру і райцям майже до землі і слухали, мнучи шапки в руках, як то бурмістр приказував їм зложити суму 200.000 золотих. Не помогли тут прохання братчиків, що таксі великої суми грошей вони не мають і що це буде смертельний удар для них. Та бурмістр і райці сміялися з тих русинів і торгувалися. Нарешті станули на 150.000 золотих контрибуції. Так то для бутної польської Управи міста Львова, русини заплатили подвійно. Одні,

МАСАЖНА КЛІНКА ВАСИЛЯ МЕДВЕДЮКА

Лічимо Ревматизм (Артритизм)

Турецькі купелі в зіллях

Масажі — Кладемо баньки.

870½ SHERBROOK ST. SUITE 1

Phone: 774-1568 Winnipeg, Man.

C R O P O Funeral Chapel

MAIN & LUXTON — Ph.: JU 6-8044

WINNIPEG, MAN.

ці кушнірі, своєю кров'ю і життям, а братчики величезним майном. В той час, коли полякам і волос з голови не впав. Крім того братчики вели боротьбу з львівським уніятським владикою Йосифом Шумлянським, який захватив при допомозі вояків Успенську Церкву. Втрата їхнього майна довела до того, що вони були змушені скоритися владиці і прийняти Унію.

Тепер Львів визнав нового короля Станислава Лещинського і Міська Управа знову взяла владу в свої руки і стала паном життя і смерті міщан. Львів зубожів і стратив своє значення. Але, що було шведам до того? Вони, взявши окуп, виступили з міста до Ляшок Мурованих, залишаючи невелику залогоу. Їм не цікаві були ті русини, бо прийшли вони як союзники Станислава Лещинського а не русинів-українців.

РОТМІСТР ФОН БРИК

Родина Горбачевських мала дивного гостя в себе. Це був чужинець — швед, недолею закинутий до Львова. Ротмістр Штральсундських райтарів Йоган фон Брик, що несподівано з своїм відділом хотів здобути Львів і так само несподівано дістав кулю з мушкетів від львів'ян.

Лікар вірменин Несторович, який потім оглянув рану і виявив кулю сказав: — Куля ушкодила нервову сітку на нозі і тому надалі життя нога буде кульгавою!

— Кінець мій військовій кар'єрі — сказав ротмістр. Його думки линули тепер в минуле. "Родинне гніздо Бриків в Блекінге біля Карльскорони. Їх трьох братів. Один одідичив маєток біля Штральсунду, виїхав туди і дав початок німецьким рittersам фон Брик. Його родина і так не була корінною

шведською родиною, а походила з Західної Європи. Та після вигнання протестантів з відтам осіли вони в Швеції, віддаючись під опіку шведського короля суверена протестантів. От і дід його, це був правдивий "гавдеген" рубака, що вірно своїм знанням і своєю кров'ю служив королеві Густавові II Адольфові, аж до смерти короля в битві під Люценом в 1632 році. Служив дід таксамо вірно і доньці короля, королеві Христині, яка за це й потвердила і зачислила його до шведської шляхти, даруючи при тому дідові порядний маєток біля Карльскрони, якої ще в той час і не було. Щойно король

Dr. M. KANCHIER

ДЕНТИСТ

Ste 1 — 413 Selkirk Ave.

Ph.: JU 2-7044
WINNIPEG, MAN.

MELNYK BROS.

**УКРАЇНСЬКА ФІРМА
У ВІННІПЕГІ**

**ELECTRICAL CONTRACTORS
LIGHT — HEAT — POWER**

Installation and Maintenance

753 Selkirk Ave. Ph.: 589-1487

Winnipeg, Man.

MITCHELL FABRICK LTD.

637 MAIN ST. — WINNIPEG, MAN.

запрошує вас прийти й оглянути величезний вибір різних матеріалів — один з найбільших у Вінніпегу. Приєднайтесь до тих, що повністю задоволені нашою обслугою.

Карло XI на тих скелистих островах наказав будувати місто в 1680 році.

Брав дід вже пристаркуватим участь в кампанії проти Польщі. Оженився пізно з дівчиною — шведкою, донькою свого приятеля. Батько Йогана, Акселль, більше займався господаркою, як воєнним промыслом. А часи тоді настали важкі, бо король Карло XI почав відбирати маєтки у шляхти. Ось це місце, де тепер красується Карльскорона, в більшості було в посіданні фон Бриків а тепер знову королівське. Залишилося для них, двох братів, вибирати. Один остався на господарці, а Йоган вибрав твердий вояцький шлях. Розпочав службу як молодий старшина при Штральсундських райтарах. А за рік, за два почалася воєнна кампанія проти Московського царства.

Перший бій під Нарвою. Грімка канонада і головоломна атака його райтарів на московських кіннотчиків. Потім Лівонія, Курляндія, Литва, Саксонія, Краків, Варшава, Львів. Тут Фортуна посміялася з нього нещасливо. Нещасна рана перервала його військову кар'єру.

І так тепер лежав Йоган з заплющеними очима, але не спав,

хоч вже львівські куранти на рахунок і церквах давно продзвонили дванадцяту, а він все ще блукав думками по шляхах молодого короля лицаря Карля XII.

* * *

Минули нудні, як слота дні, тижні, місяці. До Йогана приходив часто у відвідини командир шведської залози у Львові полковник Вертер. Говорили тоді про рідні сторони і пригоди на війні. Тиха хата Горбачевських оживала сміхом і незрозумілими піснями. А шведи пили оковиту і веселилися. Полковник Вертер радив Йоганові готуватися в поворотню дорогу до Швеції, бо рана на нозі вже загоїлася. А щоб не їхав з голими руками, то полковник Вертер дав йому два мішечки черв'яків і талярів і замовив місце в купецькій валці, що їхала до Гданська. Але доля знову пожартувала собі з Йогана. Він Швеції більше не побачив.

(Не побачив Швеції і полковник Вертер. Пару років пізніше після нещасливого полтавського бою, попався він в московський полон. Звільнений потім царем Петром I, він, як шведський шляхтич залишився жити в Україні. Тут одружився і заклав нове гніздо. Та не Вертерів, а Петрових. А це тому, що його називали, той

ОЩАДНО - КРЕДИТОВА СПІЛКА "КАРПАТІЯ"

приймає ощадності та уділяє позички на вигідні сплати.

СТАН ЧЛЕНІВ — 3,500

МАЙНО ПОВЕРХ 4,500,000.00

Carpathia Credit Union Society Limited

862 Main St.

Ph. JU 6-1223

— JU 6-3864

Winnipeg 4, Man.

Шведська кіннота з часів Карла XII-го готується до атаки.

Петрів (тобто царя Петра) швед. Довідався я про це від члена тої родини генерального штабу генерал - хорунжого Української Армії Всеволода Петрова, що помер 1947 року на еміграції в Авгсбурзі.)

* * *

Мсрозного ранку перед домом Горбачевських біля зеленої рогачки зупинилися сані запряжені чвіркою баских коней. З них зліз рослий, одягнений в теплу шубу вусатий шляхтич. Срібний іней зробив його бровову шалку срібнобілою, таксамо і його довгі вуси, над якими красувався срібний ніс а лице рум'янілося від холоду. Твердим кроком підійшов до дверей і вдарив в калатало. Горбачевський, що пішов відчинити двері, аж рота з здивування розз'явив.

— А... пан граб'я Лось! Яка честь! Яка велика честь вітати Вашмостя в моїх низьких порогах. ..

— Не лови гав! Не гнися так в три погибелі передомною.. А краще скажи мені, де той шведський офіцер? Бо довідався я, що він не аби який собі фортифікатор - будівничий. А в мене діло до нього є...

І не чекаючи відповіді Горбачевського, спрямував свої кроки до кімнати де сидів Йоган.

— Гутен таг (Добрий день!) — привітався по-німецькому.

— Гутен таг! — відповів Йоган.

— Маю честь представитися: — Я граф Лось!

— А я шведський шляхтич Йоган фон Брик, ротмістр Його Королівського Величества Карла XII.

— Яке щастя! Яке щастя, що я натрапив на шведського шляхтича і офіцера. Ви ж бо шляхтич Вашмость?

— Так — коротко відрубав Йоган.

І тут граф Лось міцно потиснув йому правицю.

Попливла невимушена розмова, з якої виходило, що граф Лось є прихильником новообраного короля Станислава Лещинського, і як такий є симпатиком шведів і їхнього короля Карла XII. Від когось то довідався він, що Йоган є добрим фортифікатором - будівничим, а тому, що тепер бурхливі часи, то він, граф. Лось, бажає собі тепер збудувати сильний замок на всякий випадок. Тому то прибув він тепер до Львова з пропозицією, чи шведський шляхтич не погодився б взяти ту роботу на себе.

Але ж пане графе! Я збираюся до Швеції. Вже навіть місце собі замовив в купецькій валці до Гданська.

— Пусте! — прогрімів граф Лось. — Швеція не втече. А мішок червоних Вашецю завжди придасться. Я не хочу даром! О ні! Я добре заплачу. Го! Го! — граф Лось не хто будь собі.

І відчинивши квартирку у вікні крикнув на двір:

— Гей Грицьку! Семене! А ходіть сюди!

Двох рослих гайдуків вбігли до хати.

— Допоможіть Вашецю спати, бо ми зараз від'їздимо до Вибранівки!

Йоган лише посміхнувся на таку рішучість графа і подумав собі: — От люблю я таких рішучих! Та крім того спокуса заробити трохи грошей також грала тут свою роль. Крім того батько також буде задоволений, коли його син трохи грошей привезе, щоб допомогти надщербленому у війні господарству. Тому то й каже:

— Добре, поїдемо!

Граф недбало кинув Горбачевському капшук з талярами,

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ CRAVATS

1050 MAIN ST., WINNIPEG, MAN.
Великий вибір готових убрань. Також
робимо на замовлення та випозичаємо
печірні убрання (таксід), по уміркованих
цінах.

BRUNET — MONUMENTS

Пам'ятники з граніту і мармуру,
як символ вічної любови.

PIERRE BRUNET — власник

405 Bertraud — St. Boniface

Buss. tel: 233-7864

Res. tel.: 256-8219

Купуйте в українській
харчовій крамниці

MAIN MEAT AND GROCETERIA

654 Main St. Ph.: WH 27837

WINNIPEG, MAN.

За солідну й чесну обслугу
гарантує

Михайло ОРОБКО

За лікарствами і всякими
аптекарськими речами

вдавайтеся до

CHARLES DRUGS

291 Selkirk Ave. Winnipeg 4, Man.

ЕВГЕН УТРЕНЮК — власник

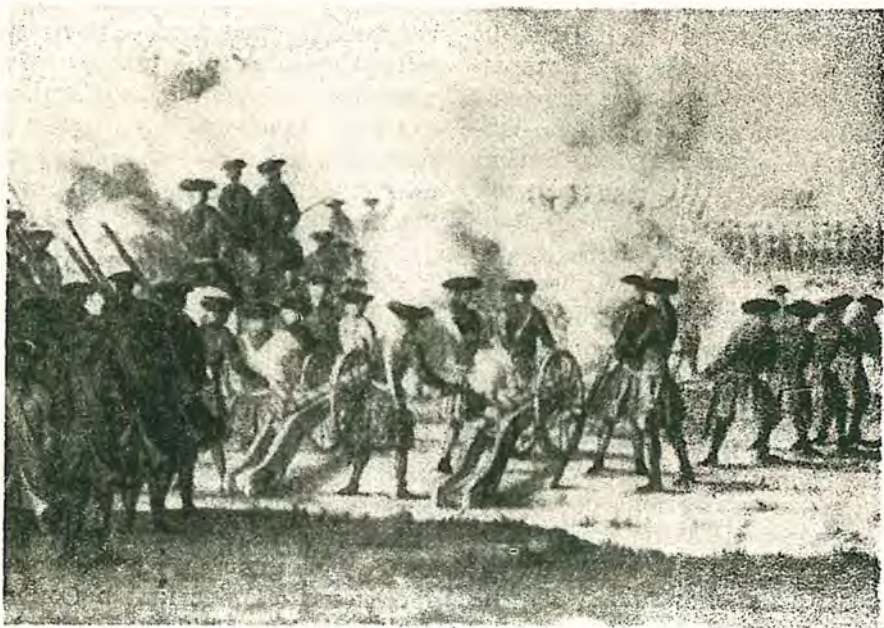
ZAWIDOSKI FUNERAL HOME

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

724 SELKIRK AVE.

WINNIPEG, MAN.

PH.: JU 9-4911

Шведська артилерія з часів Карла XII у бою.

мовляв за опіку над шведом, а Йоган тепло попрощався з господарями і пошкутильгав до саней. Двох гайдуків несли за ним його мізерію а дійшовши до саней допомогли йому влізти на них, а самі сіли спереду біля візника. Гайдукі були узброєні в пістолі і шаблі.

Віддаль зо Львова до Вибранівки була яких 40 км. Треба було проїздити лісами, де шлялися вовки і грабіжники. Йоган закутався в шубу і прикрив ноги кожухом. Візник крикнув на коней і вони рушили підтющем. Тихо неслися сани і скоро залишили за собою Львів, керуючись в напрямі Сихова. Дорога була морозна і санна. — Тихо мов у вусі! — говорив граф, що сидів поруч з Йоганом. Без зупинки проминули Сихів, Давидів, Старе Село і наближалися до Глібович, як на землю почав спадати темний серпанок ночі. Потиснув мороз, зій-

шов холодний місяць і холодним промінням освітив засніжені поля, ліси і гори. В лісах почали завивати вовки. Присліпувало блищали каганці в корчмах — заїздах, де селяни пили сивуху і закусували оселедцем з цибулею. Але граф ніде не захотів приставати. Він поспішав до своєї улюбленої Вибранівки. Вже коні були білі від піни й інею. Вже важко переводили боками, коли перед ними замайоріло село із двором обведеним частоколом і зводженим мостом. Це й було гніздо графа Лося. Позлазили з саней і, простуючи залякли від сидження ноги, граф з Йоганом попрямували до великого дому, схожого на палату, хоч палатою він і не був.

Після вечері, яка видалася Йоганові майже королівською, пішли всі спати. Утомлений дорогою і морозним повітрям, заснув і Йоган сном праведних.

Як довго спав? Важко ска-

зати. Старий дворецький Іван чи як то по своєму його називав граф Лось "Ян", — вже пару разів стукав до дверей спальні. Однак Йоган спав і спав. Тоді то граф сказав: — Нехай же той швед раз порядно виспитьсся. Мовляв, роботи для нього і так буде багато.

Пару днів побуту в Вибранівці, Йоган присвятив на оглядини місця де граф Лось задумав будувати свій замок. Зробив малий шкці і показав графові. Це мала бути чотирикутна будова з круглими вежами-бастіонами по боках. Вся будова мала бути побудована з тесаного каменя вапняка, таки з каменоломів графа на горі Вапнярці.

Затізнався Йоган і з графовою родиною. Однак відчув, що вони в протилежність до графа ставляться до нього з якоюсь по-

гордою. А двірський капелян — католик десятима дорогами обминав його. Йоган тільки сміявся під вус і нічого собі з того не робив. Він добре бачив, як тодішнє панство і ксьондзи жирували на Землі українській.

ПАННА ЗОНЬКА ТАРНАВСЬКА

Наближалось Різдво Христове, а з тим і традиційне полювання на дрібну і грубу звірину в лісах графа Лося. Полювання це, любив граф улашдувати немов король. Бо й дивак з нього був немалий. Вже два дні перед ловами, почали з'їздитися до графа гості. Першим прибув швагер графа, пан Соколівський з Соколівки. Потім пан Глібовицький з Глібович, пан Верницький з П'ятник, пан Серницький з Серник і багато

Щадіть, купуючи
в Українській Крам-
ниці споживчих
товарів

878 Main St. — WINNIPEG

Для обслуґи ресторанів та крам-
ниць споживчих товарів у

SELL - RITE
Wholesale Ltd.

860 Logan Ave. — WINNIPEG

PHARMACY CENTRE

1855 Main St. Tel. ED 4-6181
Winnipeg, Man

Я. СЕМЧИШИН — власник

J. W. WACHNIAK & SONS AUCTIONEERS

Купуємо готівкою, або продаємо
на комісійній базі.

Аукційні випродажі кожної суботи
— дворазово —

Рікні дрібні речі Меблі
о год. 10.30 рано. о год. 2 по пол.

Регулярний продаж — кожного дня.
281 Logan Ave. 288 King St.

VICTORIA MEAT MARKET

735 Selkirk Ave., — Tel. 586-3135
WINNIPEG, MAN.

інших. Навіть з Ходорова прибув князь Любомирський. Всі вони приїздили з своїми подрутами, ловчими і жонддами. З Дев'ятник приїхав також управитель дібр графа Лося пан Тарнавський з своєю донькою Зонькою.

Нарешті день ловів розпочався. Панство повиїздило на застави в чижицький ліс. Нагінка зложена з кріпаків, узброєна калаталами і палицями, рушила в ліс. Ліс ожив. Між засніженими деревами було чути лоскіт калатал і крики нагінки, що напирала на звірят, які перестрашені криком і звуком калатал бігли прямо на застави, де пани влучними стрілами клали їх у сніг. Були між звірятами і олені - великани і стрункі серни, не вчислюючи вже дрібної звірини.

Доля призначила Йогана стати на одній заставі, поруч панни Тарнавської, що стояла тут поруч у вигідній теплій одежі. З під лоба глядів на ту гарну струнку панночку але не довго, бо половання вимагало від нього уваги.

Раптом в їхню сторону вирвався дикий кабан, що наче навіжений борикався в глибокому снігу, розкидаючи його ратицями. Злющий свист-сопіт виривався йому з рила і він біг просто на панну Зоньку. Вона підкинула мушкет до плеча, зложила і вистрілила. Та не дуже влучно, бо тільки злегка зранила кабана, що крутився на місці і мов бурун метнувся в сторону панни Зоньки. Ще мить, і з прекрасної панночки залишиться кривава маса.

Йоган вихватив широколезий ловецький ніж з піхви і кульгаючи кинувся на кабана. Підняв руку з ножом і з розгону вготив ніж у шию кабанові, що закрутився,

квікнув і повалився в сніг. Його ратиці ще в передсмертних судорогах розкидали і дряпали сніг.

Бліда мов статуя, оніміла й закаменіла з небезпеки, стояла панна Зонька. Її погляд спинився на рослому шведові. — Боже! — шепотіли її уста.

А Йоган? Він витягнув ножа з шиї кабана, мов нічого надзвичайного не сталося, і почав обтирати йому вуха. Бо це належало до доброго ловецького звичаю подарувати цей трофей панні, яка йому вподобалася. Обтявши вуха кабанові, взяв їх до рук і покульгав до панни Зоньки. Станувши перед нею вклонився і простяг криваві трофеї.

— Прошу! Візьміть їх панно! — промовив по німецьки.

Зонька не розуміла мови, але зрозуміла, про що йдеться. Вона не хотіла брати тих трофеїв. Бо ж не вона, а той чужинець убив кабана.

— Прошен! — сказав Йоган по польськи.

— Ні! Ні! Я не маю права на ці трофеї. Вони ваші! — сказала Зонька. Та Йоган вперто держав закривавлені вуха перед нею і говорив: — Прошен...

І була б та гра тяглася довше, якщоб не навинувся граф Лось з паном Тарнавським.

— Єзус Марія! — скрикнув граф, побачивши здорового кабана в снігу. Глянувши на Йогана, він зрозумів, в чому справа. Тимчасом Зонька розповіла батькові про випадок на полюванні.

— Коли б не він! — і очима показала на Йогана, — то я тепер так лежала б в снігу, як той кабан.

А граф Лось вже шварготив з Йоганом. По розмові звернувся

до Зоньки і каже: — Бери трофеї! Він тобі і кабана дарує!

І Зонька взяла. Йоган виріс тепер в її очах на якогось лицаря з казки. Зарум'янівшись підійшла до Йогана і потиснула йому закривавлену правицю. Дякую!

Загнали тепер ловецькі роги. Полювання було закінчене.

На галявині посеред лісу горіло величезне багаття. Віля нього увихалися кухарі. З кітлів чувся приємний запах бігосу, традиційної ловецької страви. Слуги зносили убиту дичину і отримували по пару грошів нагород від своїх працедавців. Збоку поспиравшись на здоровенні костурі, стояли кріпаки з нагінки, очікуючи також винагороди.

Жид Мордко цідив для них сивуху, яку вони випивали покректуючи і закусували хлібом з часником і салом. Після того ви-

ступив скарбовий графа з карбівничим. Скарбовий відчислював селянам по 3 дудки а карбівничий карбував це на довгій палиці. Крім того кожний кріпак отримував ще хліба, солі і здоровенний кусень м'яса. Тепер кланялись всім ловецькій братії і розходились до дому. Ловецька братія присілася до бігосу. Їли його і рясно скроплювали вином і медом. Чути було пискливі голоси панянок а над усім гримів басом граф Лось.

Йоган, сидячи між ловцями, своїми сірими очима обводив стрункий стан панни Зоньки. Тверде воляцьке серце лоскотало тепер ніжне тепло.

ТАТАРИ

Проминуло Різдво Христове. Для Йогана, як лютеранина, дивними видалися місцеві звичаї. Не

ВСТАВТЕ НОВІ ЕЛЕКТРИЧНІ ПРОВОДИ В ЛЕГКИЙ СПОСІБ — ВИПЛАЧУЙТЕ РАТАМИ!

Ситі Гайдро у Вінніпегу має такий план, що дозволяє Вам поправити електричні проводи для щоденного більш напруженого уживання електрики по домах і дуплексах. Це зовсім легко; договоріться з ліценсованим електричним контрактором, а Вінніпег Гайдро постареться фінансувати і висилатиме вам місячно рахунок разом з вашим нормальним рахунком за уживання електрики.

- Не потрібно завдатку
- Уділяється кредиту до 300 доларів
- Малий процент
- Найменша місячна рата 5 доларів
- Сплати до трьох років

За дальшими інформаціями зверніться до вашого електричного контрактора або

5th FLOOR, CITY HALL

WINNIPEG, MANITOBA

PHONE 946-0235

було тут так званої Св. Люції з вінком з свічками. Але за це було щось іншого, чого не було ані в Швеції, ані в поморському Штральсунді. Якось святочно і легко вилітала пісня — колядка з під за-
сміжених істріх сповіщаючи світові, що Син Божий народився. Ходили тут хлопці “зо зіздуою”. А на Новий Рік приходили до двора поздоровляти свого пана. А пан граф Лось обдаровував їх за це. Йоган оглядав тих мешканців. Це були рослі мужчини і гарні жінки. Виглядали навіть гордо. Зате їхні душі були покірні. Довга неволя під польським пануванням зробила своє. А їхня аристократія сполычилась. От хоч би такий собі граф Лось. Говорить з своїми селянами по руськи. Хвалиться своєю руською кров'ю. Та сам уважає своїх хлопів за щось нижчого собі, хоч і не цурається поласувати гарними хлопками.

По святах Йоган сидів в кімна-

ті і креслив пляни. Так то затягнулася робота аж до весни. Коли розтспилися сніги і одягнулися ліси в зелені шати, помережавши землю килимами квітів, тоді то повернувся з Варшави до Вибранівки граф Лось.

Глянув на пляни і радісні вогники з'явилися в його зіницях. Вхопив капшук з талярами, кинув Йоганові і поплескав по плечах. — От і зробив! Як майстер, так майстер!

Негайно приказав каменярям ломати камінь на горі Валнярці а звідтам на возах запряжених волами везти до Вибранівки і тут його обтісувати.

Закипіла робота. Копали глибокі рови для фундаментів, вимірюючи під доглядом Йогана чотирикутне подвір'я. Закладали фундаменти під круглу башту ротонду, коли грізна вістка сколихнула всіма.

Під вечір прибув до Вибранівки на коні гінець з Дев'ятників від пана Тарнавського.

— Татари! — крикнув він, і все насторожилось.

З розмови післанця виходило, що татари граблять Бібрку. І що псоворотну дорогу мабуть виберуть через Дев'ятники. Правда в Дев'ятниках була невеличка залога з двірських козаків, одначе це не вистачало, щоб розгромити татар.

Граф Лось, як дивак довго не розмишляв. Все що здібне було

Полагоджуйте всі свої фінансові потреби в своїй установі.

**УКРАЇНСЬКА
ЩАДНИЧО-КРЕДИТОВА
СПІЛКА “ПОСТУП”
В ЕДМОНТОНІ**

урядує кожного четверга від 7-9 год. вечером в залі УНО — 10629-98 вул. За свої уділи дістанете в нас вищі відсотки — За позичені гроші платите найнижчі відсотки!

НОВА ГРОМАДА

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА в САСКАТУНІ

прийме Ваші ощадності з повною гарантією, допоможе Вам в потребі, тому зайдіть негайно до Вашої КРЕДИТОВОЇ СПІЛКИ.

NEW COMMUNITY CREDIT UNION, LTD.

313 - 20 St. W.

SASKATOON, SASK.

Tel.: 653 - 1366

щодня від год. 10 ранку до 6 увечері крім неділь і свят.

Даємо чекову обслугу!

носити зброю мусіло ставитись негайно до двора. Тут зі збройні видавати їм зброю.

Коли вже та ціла банда була озброєна списками, карабелями, пістолями і мушкетами, тоді граф Лось скомандував: — На коня! і сам по молодецьки скочив на свого чорного огера, а двох слуг підсадило Йогана на буланого рисака. Бо й Йоган, почувши про Татар і Дев'ятники, раптом згадав панну Зоньку. Якийсь душевний голос говорив йому про небезпеку в якій мала б опинитися панна Зонька. Тому то припоясав шаблю і встромив за пояс дві набиті пістолі.

Тепер все рухнулося за графом Лосем. Гнались лісовою дорогою. По правій стороні виднілися урвисті скали, під якими розложився двір графа Лося названий Морозів Кут. Граф в шаленому темпі гнався попереду. Тепер залишили гору Вапнярку і увігналися через Базар до дев'ятницького двора, що був обведений оборонним частоколом. В дворі відчувалося тривогу. По подвір'ю бігали озброєні слуги й козаки. На приказ графа Лося, тут же скликано нараду. Першим забрав слово командант відділу двірських козаків запорожець, сотник Терешко, що служив тепер в графа. Він запропонував графові заскочити татар несподівано ще перед Дев'ятниками. Він попросив це зробити з своїми козаками і відділом дев'ятничан. Наколі б вони спинилися в скруті, тоді повинен атакувати пан граф з рештою збройної банди. погодилися всі на це, бо плян був досить привабливий, і Терешко виїхав з своїми з двора. Коли вже останній із їздців зник на закруті, тоді до Йогана підбіг старий Тарнавський з за-

питанням чи не бачив він панни Зоньки?

— Ні! — відповів Йоган. А якісь неспокійні думки почали гніздитись в його голові.

* * *

Обвантажени добичею, слимачим ходом посувалися татари. Вони несподівано налетіли на Бібрку, де якраз відбувався ярмарок і тому добре поживилися. Скрипіли гарби, іржали коні, голосили полонянки і ляскали нагайки. Для певності вислали вони наперед численну розвідку, яка проїхала повз заставу сотника Терешка, нічого підозрілого однак не зауважила. Бо козаки добре замаскувалися серед високих кущів. Коли наблизилася головна сила, тоді сотник Терешко зняв шапку, перехрестився і скомандував: — З Богом, вперед!

Рвнулися козаки з дев'ятничанами і шуліками спали на очманілих татар, що зразу розгубилися, не знаючи, з якою силою мають до діла. Козаки й дев'ятничани дали рукам волю. Били й рубали татар, які прямо лізли їм під руки. Та не довго, бо вже ось молодий ага побачив, що має тут до діла з невеличкою горсткою напасників. Крикнув пару наказів татарам і вони почали збиратися біля нього. Коли татарський відділ вже скріпився, тоді вони мов розлючені оси кинулись на козаків і дев'ятничан.

Почалася кривава січа. Дико іржали коні, дзвеніли шаблі і час до часу грімко бахкали пістолі. Дике татарське Алла! Алла! змішувалося з окликами: — Слава! Бий! Забий! Та помалу починають вмішувати руки християнам, а тут ще татарська розвідка повернулася й собі вмішалася в січу.

Була січа, яких мало. Земля

зачервонілася від крові убитих й поранених. (Від того часу це поле звуть "КРИВЧЕ". Так воно зветься й до нині).

Сотник Терешко двоївся й троївся. Але не багато це вже помагало. Татари почали розбивати козаків й дев'ятничан на менші групи, щоб їх винищити.

Ось, така одна група окружена зо всіх сторін татарами, відбивається останками сил. Посередині видніється молодий, безвусий козачок. Якось дивно випинається його груди під жупаном. Це й панна Зонька, яка без відома свого батька вирушила з козаками Терешка. Дев'ятничани заслоняють своїми грудьми, бо була дуже люблена між людьми. А вона рубається наче справжній козак. Її удари і поштовхи були такі в'юнкі, що аж сам ага посеред розгару бою це зауважив. Захотілось йому поспробувати схрестити свою шаблюку з тим молодим лицарем. І йому пощастило. Вже при першому ударі шаблі молодого татарина, Зонька відчувала, що не витримає. Його удари були такі міцні і несподівані, що Зонька почала думати, чи обіцяна поміч скоро прийде.

А поміч була близько. Ніхто не міг її зауважити посеред гамору бою. А тимчасом на край лісу виїздили вершники. То граф Лось і ротмістр Йоган фон Брик, на швидку руку формували з тої збірники ударний ескадрон. Як вже всі усталилися в лаву, тоді граф крикнув: — Вперед!

Ескадрон вершників ворухнувся. Зразу легким чвалом а там перейшов в гальоп. Його крила за інструкціями Йогана розвивалися й подавалися в перед, охоплюючи таким способом татар, пробуваючи замкнути кільце довкруги

них. Загупали копита коней. Закричали перелякані татари, побачивши, в яку халепу вони попали, розпачливо спробували було ставити опір, та густі лави вершників їх розбивали, давили кінями, рубали і щораз то дужче затискали кільце.

А група дев'ятничан рубається далі. Ага напосівся на молодого козачка. Зонька - козачок, відчувала, яку важку руку має її противник. Голова в неї почала ходити ходором. Вона не чула бойового крику вершників графа Лося, не чула стогону землі під копитами коней. Та раптом почула грімкий знайомий крик: — *Тавзенд тойфель нох айн маль!* (До тисячі чортів ще раз!).

Вона глянула в сторону звідкільця нісся крик і побачила на буланому коні Йогана. Його кінь ставав на дибки, а татари мов трава хилилися на боки. Та тут мало смерть її не спіткала. Ага використав момент неваги Зоньки, вибив її шаблю з руки. Підніс шаблю вдруге, щоб завдати смертельного удару, але побачив перед собою русявого велетня з синьосірим очима, в яких чатувала смерть. Він щоправда хотів ще заслонитися своєю шаблею, та велетень вже піднявся в стременах і зо свистом опустилася його шаблюка на голову аги. Удар був страшний. Він розсік агу до половини.

— Тавзенд тойфель нох айн маль!!! — крикнув знову вершник.

— Йоган! — крикнула Зонька. — Йоган!

І він зауважив її. В тому закривавленому козачку пізнав він панну Тарнавську. Не надумуючись довго, нахилився з коня, вхопив її, підніс в гору і посадив

перед себе на коня і промощуючи собі шаблею дорогу, пігнався в сторону лісу.

— Молодець! Лицар! Хоч і швед, — пробурмотів граф Лось, який бачив ту сцену. Він передав команду панові Соколівському а сам пігнався за Йоганом.

Ясен місяць глядів з-поза хмар. Його холодне проміння освічувало Йогана, до якого тулилася тепер панна Зонька. Кінь Йогана гнався гальопом в сторону Дев'ятник. А в невеличкій віддалі за ним гнався другий вершник. Це й був граф Лось, що на всякий випадок взяв на себе охорону тої пари. Дігнавшись до дев'ятницького двора, зникли в ньому.

А на побоевищу викінчували татар. Нещасним випав той бій для сотника Терешка. В погоні за татарами упав смертельно поранений на урочищі, яке потім назвали в його честь "ТЕРЕШКІВЦІ". (Так воно і до нині зветься).

Впав на землю пан капітан, впав на
[землю і конає,
Дев'ятницькі козаченьки, вже
[татарів доганяють.
Утікали в Крим до хана, косоокі
[заволоки,
Козаченьки на дорогу, добре їм
[латали боки.
Пан капітан перед смертю, до
[товариства сміється,
А місце де був ранений,
[Терешківцями зоветься.
(Нар. пісня з Дев'ятник)

КРУГЛА ЦЕРКВА

Після пам'ятного бою під Дев'ятниками на полі Кривче, авторитет Йогана незвичайно зріс посеред населення. А граф Лось дійсно дуже щиро подружив з ним.

Мулярі тепер вже виводили кам'яні стіни на фундаментах і

башта почала набирати вигляду. Вона, як перша мала бути готова ще перед зимою. Під доглядом Йогана робота посувалася вперед. Вже башта була до половини зведена, як одного дня граф Лось оглядаючи її найшов на стіні такий напис:

*Пан граб'я Лось,
Будує цось,
Сам не в'є цо?
Лепей би он зробіл
Гдиби то цось оддал
На Дом Божи!*

Замислився граф над тими словами, але будову наказав далі продовжувати. Напис стерто. За тиждень знову граф оглядав башту. І знову на тому самому місці, як і перед тим, виднівся напис:

*Пан граб'я Лось,
Будує цос,
Сам не в'є цо?*

Напис стирали, але він знову появлявся. Прості люди вже й про чудо якесь почали говорити. Тоді граф покликав до себе уніятського священика. Що вони там говорили, зостанеться тайною на віки. Одно є певне, що про церкву. Бо як башта вже була готова, тоді граф Лось наказав зробити копулястий дах з фартухами і поставити на ньому хрест. А тоді офіційно передав ту круглу церкву для парохії села Вибранівки в Бібрецькому повіті.

На схилі горба стоїть та церква дотепер. Виглядає з-посеред зелених дерев. На копулястому даху позеленіла від старости мідяна бляха. А в невеличких вікнах - бійниці вставлені вітражі.

Фундатор її пан граф Лось Станислав. А будівничий шведський ротмістр Йоган фон Брик.

* * *

ДЕВ'ЯТНИКИ ГНІЗДО БРИКІВ

Вже в часі будови башти. Зонька Тарнавська частенько навідувалася до Вибранівки. Її тягнуло до Йогана, до свого спасителя. Йоган почав учитися від неї місцевої мови, яка видалася йому надзвичайно трудною. Ці відвідини не оминули ока і графа Лося і тому то одного разу в розмові з Йоганом він каже:

— Ну як там Вашмосць! Гарна до біса та панна Тарнавська? Варто б з такою одружитися. Що? Не подобається вона тобі?

— Подобається! Навіть дуже подобається. Ми навіть ніби то вже й згідні щодо подружжя, тільки не знаю, як поставиться до того батько Зоньки?

— Пусте! — пробубонів граф. З старим Тарнавським я сам все полагоджу.

І граф Лось дотримав слова. За кілька тижнів голосили в церкві заповіді, що шведський ротмістр Йоган фон Брик, має намір вступити в шлюб з місцевою шляхтянкою Зонькою Тарнавською.

А там відбулося гучне весілля. По весіллі Йоган перейшов жити до Дев'ятник, де граф наділив його землею. І на тій то землі почав Йоган будувати собі дім. Землі не дістав він даром, він заплатив графові за неї мішок червоних, які все таки був заробив у графа.

Покищо допомагав старому Тарнавському в управі маєтку в Дев'ятниках.

Одного разу в розмові з Тарнавським перейшов Йоган на тему того місцевого люду. Тоді тесть Тарнавський каже таке:

— Ти бачиш дорогий мій зятю тих людей?

— Бачу!

— Покірні вони.

— Покірні мов ягнята.

— Помиляєшся зятю! Помиляєшся! Послухай мене, я тобі розкажу про тих людей. Довга неволя не вбила в них гоню до свободи. Я це розумію, бо я такий сам русин, як і вони і тому це знаю. Думали колись польські пани, що хлоп то бидло. Не здібні до шаблі тільки до граблей. Та помилися. Бо, як тому 58 років повстав козацький Гетьман Богдан Хмельницький за вольності козацькі, за Віру Православну, тоді й тут почалися криваві розрухи. Ті пригнічені раби раптом вхопили за шаблі і не гірше ними орудували як польські пани. Горіли панські маєтки і єзуїтські костьоли. І як легіт степовий стелилася тут маршова козацька пісня:

“Гей не дивуйтеся, добрії люди,
Що на Україні повстало...”

Тоді то шуміли малинові прапори і гетьман козацький підступив під Львів. У вогні повстання зайнялася Бібрка. З Ходорова прогнали князика Любомирського. Навіть наш пан граф Лось опинився тоді аж за Вислою. Таке то воно було.

— І повстали були ці люди проти їхнього короля?

— Повстали, бо король був для них чужий. Так само, як чужими для них є ті пани дідичі. Той руський люд припишк тепер, як та потоптана трава. Та з ран-

Bus. tel.: 943-5623 Res.: 943-0062

M. C. De LANDE

DISTINCTIVE MEMORIALS

Пам'ятники з граніту і мармуру

Відновлення пам'ятників

Нагробні написи

Відчинено також вечорами

927 MAIN STREET

Winnipeg 4, Canada.

ньою весною вони знову підіймуться. Про це добре знає граф Лось і тому по людськи обходиться з ними. Ці люди це автохтони. А ті що тепер над ними панують, це заїди чужинці. Отже дорогий мій зятю обходися по-людськи з ними. І вони шануватимуть тебе, так само як і мене шанують. Пообіцяй мені це.

— Обіцяю! — сказав Йоган.

* * *

Через рік родила йому Зонька первенця. Блистіли очі, коли він глядів на свого сінка. Усміхалося змучене лице Зоньки. А він гладив її волосся і цілував руки.

Прийшов і граф Лось. Він глядів на Йоганового сінка, бурмотів собі щось під носом а там сказав:

— Дійсно! Правдиве варяження!

Зонька і Йоган рішили охрестити сина Станиславом на честь доброго їхнього друга графа Лося, і Карлом в честь шведського короля Карла XII.

А на сході Європи змагалися велетні. Карло XII з гетьманом Козацької України Іваном Мазепою станули на прою проти царя Петра I. Шведи станули тепер союзниками України. І тому не один ласкавий погляд місцевих русинів - українців звертався в сторону шведського ротмістра Йогана фон Брика.

* * *

Прийшов Божий Рік 1709. Мов далекий відгомін долетіла до Дев'ятник вістка про поразку Карла XII і Козацького Гетьмана Івана Мазепи під Полтавою. Зацпемило в Йогана серце на ту вістку. Поворот до Швеції почав заростати бур'яном минулого. Та й Йоган вже туди не дуже то рвався. Він

найшов собі другу Вігчезну на Галицькій Землі. Тут звив собі нове гніздо. Тут була його улюблена Зонька і його діти. Він збудував тут собі дім, засадив сад і почав господарити. Часто виконував ще невеликі роботи при укріпленнях. Молодий Станислав ріс на гарного хлопця. Вдачею він вдався в свого батька. Був холодний і розважливий. Він мав ще одного братчика і три сестрички.

Старий Тарнавський почав нездужати а там відійшов у вічність. Йоган тепер перебрав управу маєтку графа Лося в свої руки. Він полюбив село Дев'ятники, яке лежало при битій дорозі. Полюбив гору Вапнярку, дрімучі ліси і річку Боберку, а понад все своє гніздо і рідню. Він жив тепер для своєї дружини і для дітей, яких старався вивести в люди.

І так дожив Йоган глибокої старости. В 1760 році жалібно зазвонив дзвін дев'ятницької церкви. Вдячні мешканці села відпровадили на вічний спочинок свого "пана - шведа" Йогана. Похоронили його поруч улюбленої Зоньки і старого Тарнавського. А домовину оточили: — двох синів, 3 доньки, 20 внуків і 5 правнуків.

Рідня Бриків розросталася на Галицькій землі. І пішли звідси деякі в Польщу. Деякі затримали своє прізвище а інші стали Бриковські. Ті що пішли жити на Поділля в часі перепису населення австрійцями подавали себе за Бриків, а синів за Бриковичів. Деякі понімчилися і стали фон Брікке а також Брюкнерами. Однак більшість затримала початкове ім'я фон Брик, яке від 1830 року перестали вживати. Маю на увазі "фон". А звідси розбрилися Брики по всьому широкому світу. Є вони тепер і в Європі, і в Азії,

і в обох Америках і в Австралії. І де не лежать тепер їхні кості з обох воєн? Ось тут в Голляндії на воєнному американському цвинтарі в Маргратен лежить сержант Іван (Джан) Брик з Міннесоти. А на канадському воєнному цвинтарі в Гольтен, лежить також Іван Брик з Манітоби в Канаді.

* * *

Року Божого 1956, відвідаю родину Бриків у Швеції в м. Сольна біля Стокгольму, при вул. Лостінген 1. Останні ми тут, останні — каже д-р Фелікс Брик. А ваші Брики розрослися на Українській землі. Побільшилися, мов той

морський пісок. І не має їм тепер ні ліку ні числа. І розказав мені д-р Фелікс Брик про походження моїх предків з Карльскорони і показав мені старі пергаменти з гербами предків. І глянув я на ті герби і серпанок забуття відкрився передомною. І з того, що я колись найшов в церковних книгах і з того, що дізнався в Швеції, найшов я корінь походження родини фон Брик, а тепер нашого українського просто БРИК.

Сотник Михайло Брик

Голляндія січень - липень 1965.

З Родинної хроніки "МИ БРИКИ"

МИКОЛА ВАЙДА КОПАНСЬКИЙ

Згадаймо журнал "Наша Земля", який 40 літ тому будив нас на Закарпатті

(До 70-річчя Василя Гренджі Донського)

40 років тому ми мали 16, 18, 20 і 25 літ. Це було перше покоління свідомих русинів - українців на Закарпатті, тодішній Підкарпатській Русі в складі Чехословацької республіки.

Перша світова війна (1914-1918) кинула світлю поміж русинів під Карпатами у колишній Угорщині (Австро-Угорщині), а кінець цієї війни 1918 р. розвалив багато-національну Австро-Угорщину, на руїнах якої утворилися нові самостійні держави: Югославія, Румунія, Мадярщина, Чехословаччина і Польща. Досі Русини-Українці в Галичині жили під Австрією, а на Закарпатті була Угорська Русь під пануванням Мадярів. По війні Галичина припала Польщі, а Угорська Русь під новою назвою Підкарпатська Русь припала Чехословаччині. Бажання Галичини і Закарпаття злучитися з Укра-

їною не здійснилося. "Власть імущі", які ділили і творили нову Європу по першій світовій війні, не допустили до об'єднання українських земель і створення самостійної України подібно, як створено Югославію, Румунію, Мадярщину, Чехословаччину, Польщу, Литву, Латвію і Естонію. Русини-українці по обох боках Карпат, Галичини у Польщі, а ми на Підкарпатській Русі (Закарпатті) в Чехословацькій республіці боролися за свої права на своїй землі.

Початки нашого національного життя в складі Чехословаччини були добрі та успішні. Демократія основника і першого президента ЧСР Томи Гарика Масарика підходила нам і ми на Підкарпатській Русі почали творити своє національне, культурне, громадське, промислове та торговельне життя. Селянська молодь з-поміж колись

мадярами нищених, понижених і зневажених угорських русинів, негайно по визволенні 1919 р. почала вступати до середніх шкіл, де рік за роком пізнавали, що вони не є окремим народом якихось руснаків, але частиною великого українського народу, який живе в Галичині і над Дніпром з Києвом святим. Заснована "Просвіта", Пласт і преса несли освіту в цьому напрямі. Вороги скоро зорієнтувалися. Мадяри і мадярони та всякого роду москвофіли, поставилися проти національного освідомлення русинів, проти відродження Підкарпатської Русі в українському дусі.

У роках 1927-1929 боротьба народовецького руху проти москвофілів, чехізації і мадяронства досягнули вершин. Боротьба була важка, бо вороги мали по своїй стороні гроші, цензуру, жандармерію і поліцію, а народовецький рух, український рух — тільки одне: Правду! Головним її носієм була українська преса, українські книжки, журнали і часописи.

У 1927 році уже тоді відомий поет і письменник Василь Гренджа Донський, у своєму творчому розмаху в дусі національного підйому приступає до великого діла. Засновує бойовий український журнал "Наша Земля", який побачив світ в Ужгороді. В. Г. Донський старший від нас, зате мудріший, енергійний, який взяв нас за руку, дав нам свої "Квіти з терном" і "Золоті ключі" уже 1923 року, а опісля збірку "Шляхом терновим" 1924 р. і "Китицю квіток" 1925 року, коли ми ще були діти і підросали на молодь. Опісля через "Нашу Землю" Василь Гренджа Донський зв'язує нас з тодішньою новою Україною, уже не царською, але комуністичною у складі ССРСР. Каже нам, що це

нова Україна, з новими кращими можливостями, але і далі під Москвою. Там ішла українізація, пробудження українського народу над Дніпром, з головним містом Києвом. Українські комуністи робили все, щоб Радянську Україну вивести в люди, поставити її на рівних правах з Москвою, з Російською ССР, щоб далі продовжати українське діло... В Ужгороді коло старої пошти була відкрита книгарня, де вгиналися полиці від книжок Державного Видавництва України. Там були журнали і часописи з Києва. Ми заходили туди і на "вагу" купували книжки і журнали...

Це не стояло ніяк на перешкоді тому, що в тому самому часі ми були завзяті Волошинівці, що ми першими на Підкарпатській Русі в тому самому Ужгороді заснували ОУН — Організацію Українських Націоналістів під проводом полковника Коновалця. Ми глибоко черпали те з України, що було для нас добрим, що міцнило нас національно, а з гидотою відкидали московський комунізм, московську комуністичну надвладу у Києві. Під комунізмом, марксизмом і ленінізмом ми розуміли москвофільство, щось зовсім чуже для Закарпаття. Такими читали ми "Нашу Землю" 40 літ тому, в такому дусі поширювали її.

Оце згадаю другий річник "Нашої Землі" докладно, з рукопису, який написав я 1940 року в пражській університетській бібліотеці. Деякі теперішні пояснення подаю у спеціальних скобках: [].

Автора цих рядків зв'язують з журналом "Наша Земля" та з самим Василем Гренджою-Донським цікаві спомини. Редактор і видавець "Нашої Землі" Василь Гренджа-Донський працював урядовцем в асекураційному Т-ві "Бес

кид" при вулиці Ракочія в Ужгороді. Туди заходив я. Діставав записочку і з друкарні "Унію" на площі Корятовича забирав кількадесят чисел "Нашої Землі" і роздавав далышым кольпортерам в інтернатах міста Ужгороду.

Року 1928-го в міському театрі в Ужгороді був великий концерт на пошану Тараса Шевченка. Василь Гренджа Донський деклямував свій власний вірш "Пророкові — Великому Кобзареві", але чеська поліція не дала йому докінчити його, а прямо стягла його із сцени. Цей вірш ми тайно поширили не тільки в Ужгороді але по всій тодішній Підкарпатській Русі.

У 70-ліття Василя Гренджі Донського шлемо йому з далекої Америки щирый та дружній привіт!

Ось подрібний опис другого річника ужгородської "Нашої Землі" 1928-го року:

"НАША ЗЕМЛЯ", Рік видання II. Число I. Суспільно-політичний і літературний журнал. Виходить щомісяця. Редактор: В. С. Гренджа-Донський. (28.5 x 20.5). [Адреса в Ужгороді].

Перше число появилось з даатою 25 січня 1928. Ужгород. Кожне число мало обгортку з ілюстрацією. Крім оголошень з ч. 6 на обгортці поміщувано Етнографічні матеріяли КУ.

У 1928 р. (Річник II) вийшло 12 чисел. Значить журнал виходив щомісяця. Кожне число появилось окремо. І-ше число крім обгортки мало 32 сторони. Так само 2-ге до 10-го. Число 11-те на 16 сторонах. Число 12-те на 24 ст.

Щодо завдання "Нашої Землі" на тодішній Підкарпатській Русі, (Закарпаття тоді офіційно так називалося) в ч. 1 (1928) під заголовком "3 новим роком" між іншим читаємо: "Зачинаємо другий рік видання журналу. В минуло-

му році старались ми виконувати завдання, яке собі поклали: розбивати штучний мур, поставлений чеськими імперіялістами й їх помічниками — автохтонами на Карпатах для відділення підкарпатсько-українського населення національно, відкривати чехізаторські затії влади та чеського громадянства на Підкарпатті; вказувати на українські здобутки на інших українських землях, зокрема на Радянській Україні; з'єднати молодшу інтелігенцію, свідомих селян і робітників до боротьби за наші культурні й господарські права. Також старатися біля журналу зібрати наших молодих письменників та дати їм змогу поміщувати свої твори..."

"Н. З." мала великий успіх. Звертала увагу чужої преси. Хоч тоді підозрівали, що "Наша Земля" виходила з допомогою комуністів, одначе взагалі не підносила комунізму ані не ширила його. "Н.З." на Підкарпатській Русі виконала те, чого ніхто інший і ніякий інший часопис до 1928 р. не виконали. Вона вперше виразно показала нам, що ми українці і звернула наші очі на Україну, на Київ. Показуючи на Радянську Україну на її розвій та розбудову "Н.З." не впливала на нас в напрямі комунізму, але в напрямі національного освідомлення. Ніхто до того часу, ані потім так різко та рішучо та виразно не виступав в обороні прав Закарпаття, а головню його шкільництва, як "Н.З." Вона познайомила нас з красним письменством на Рад. Україні.

З 3-ім числом "Нашу Землю" редагує Комітет. За редакцію відповідає: Іван Мешко. З 6-8 чч.: Видавець: Гренджа Донська. З 9-им ч. уже немає зазначено видавця до кінця річника.

Рубрики: По Підкарпатті. Література. Взори красного письменства на Радянській Україні. Економіка. З Радянської України. З-під румунського чобота. Літературно-культурна хроніка. Всячина. Бібліографія. Студентський куток. Куток сміху. Етнографічні матеріали з ч. 6. Поучення щодо збірки етнографічних матеріалів. Народні пісні з Мармораша (М. Мазур, Н. Студене і І. Митрович, Ледовця).

“Наша Земля” виразно та з найбільшою відданістю боронила українського національного відродження Підкарпатської Русі. Велика частина “Н.З.” була присвячена статтям про господарську культуру, освіту, техніку та спортову розбудову на Радянській Україні. Багато різних дрібних вістей з українського життя на Радянській Україні.

Чеська цензура skonфіскувала: ч. 4 (забрали увесь наклад), чч. 9, 10 і 11.

Реклями: На обгортках (сталі): “Бескид”, кіно “Уранія”, Підкарпатський банк та Кооперативний банк “Дністер” у Львові.

Усі обгортки з ілюстраціями. В самому журналі ілюстрації з Підкарпатської Русі, далі зі світу, та Радянської України. Річник 11-ий має 127 ілюстрацій. З Підкарпатської Русі 72 (краєвиди, Просвітяни, мистецтво, артисти і ранені у Бороняві). Загально-українські ілюстрації 23, а зі світу 32.

Вірші (поезії) Василя Гренджі-Донського в цьому річнику:

Тобі дівчина, Багата в нас земля (ч. 1), Степам-братам, Полями лісами, Її побачив я ізнов, У Сиготі (ч. 2.), “Пророкові — Великому Кобзареві” (Прочитання цього вірша на Шевченківському святі в Ужгороді поліція заборонила). А на горі горять вогні, Пісні і — ти

(ч. 3). На майдані (страйк), Оце мій рідний край (skonфісковано), Весна (ч. 4). І на силу її звінчали, Смерть орла, Ти обіцяла, що прийдеш (ч. 5). А ми обдерті, босі, без кутка (ч. 6). Гей, покрили чорні хмари (ч. 7). Пождіть, пождіть... (ч. 7). Верховина, Ніхто не бачить, як страдаєм (ч. 8). Кровава казка (Балканська казка), Хто, ти, Хто ти? (ч. 9). В 10-ому числі один вірш зовсім skonфіскований. Залишилося тільки ім'я автора. Далі: “Нова зірка на нашому небі” (Поетесі Миколаї Божуківній) (ч. 10). Смерть революціонера (Пісня буковинця), Молотьба (ч. 12). В цьому числі дві поезії мадярського поета Петефія у перекладі з заввагою про автора: “Петефі Александер, найбільший поет мадярів. Дійсне ім'я його є Петрович і був з роду бачванський серб. Над. І. І. 1823. Помер 31.VII. 1849”. Оба переклади Гренджі Донського.

Статті і прозові твори Гренджі Донського у цьому річнику “Нашої Землі”:

“Наслідки шімеківської шкільної політики” (ч. 1). (Шімек був чеським шкільним інспектором на Підкарпатській Русі він підтримував чехізацію і русофільство) “Відповідь на отвертий лист у “Свободі” (ч. 3). Підписаний: В. Греджа Донський, бувший редактор “Н.З.”

Це був час, коли В. Г. Донського обвинувачено в комунізмі і як урядовцеві у Т-ві “Бескид” почали йому робити перепони. Він стягас своє ім'я як редактора і висуває інші, але в дійсності він далі редагує.) “І стара коза любить сіль” (ч. 4). (Це з пригод артисток на провінції), “Бунт у твердині” (ч. 5). (Історичне оповідання). “Нема патронів!” Оповідання з часів революції 1918-1919 рр. “На

зустріч волі". (Оповідання з часів революції з рр., 1918-1919) (ч. 5). "Нужда, голод, темнота, розпука і ... чехізація. Ровером по Закарпатті". (ч. 7). "Етнографічні матеріали" (ч. 7). "Herr Oberleutnant Holaszuk" (Оповідання з часів революції 1918-19 (ч. 8). "П'ять українських сел, що тягнуться рядом 28 км. без жадної школи" (ч. 9). "Чехізатори. (Замість малого фейлетону (ч. 9). "Делегація під ворожими штитами (Оповідання з часів революції рр. 1918-19) "Українська торговельна школа в Ужгороді в руках чехізаторів" (ч. 10). "Мадярські магнати опікуються нами!" (ч. 11). "Неграмотні, недостойні нам нас провокують" (ч. 12). "До Хвального Редакційного Комітету журналу "Наша Земля" в Ужгороді" (ч. 12). "Величезний наступ на наше шкільництво. Чехізацію офіційально провадить сам Краєвий уряд на чолі з головним чехізатором українського Закарпаття, Розсипалом" (ч. 12). "Мартинович "Виправдався" (ч. 12). "Поганські звичаї в наших святах..." (ч. 12).

Статті, оповідання та поезії різних авторів:

К. Чуга: "Над гаттю" — вірш (ч. 1). "Стогін Закарпаття. (Ідейному робітникові на Закарпатті, Гренджі-Донському, присвячує автор (ч. 7). "На Бескиді. (Присвячую свідомій українці О. Волощак) (ч. 8). "Досвіття" (ч. 9). "Бескид" (ч. 9). "І-ий Листопад у Львові 1928" (ч. 11). "З Гуцульщини" (ч. 11).

інк.: "Промисл у радянському Союзі" (ч. 1). "Преса на Україні" (ч. 4). "Іван Франко" (ч. 5). "Землетруси" (ч. 5). "Радянський фільм" (ч. 6).

А. Крук: "Думки про Підкарпатську літературу" (ч. 1). "Чудасія. Кличуть чеську поліцію до лі-

тературної дискусії" (ч. 2). "Parturiunt Montes, Nascitur Ridiculus Mus" (п. Дм. Поповичеві) (ч. 2). "Александр Духнович" (ч. 4). (Псевдонім А. Крук уважав закарпатську літературу нездібною, щоб на ній можна далі будувати. Подібно ставився і о. А. Духнович, у висліді чого розвинулася між ним і о. Дм. Поповичем гостра полеміка). А. Крук ще має рецензію: "Новий журнал". Це про появу журналу російською мовою "Новий Свет". "Ювілейний дарунок" (ч. 5).

У чч. 1 і 2 подано "Взори красенного письменства на Радянській Україні" таких авторів: Павло Тичина, В. Чумак, М. Терещенко, П. Филипович, О. Слісаренко, Я. Савченко, Г. Косинка, Г. Михайличенко, О. Сворський і П. Чумак *С. Верховинець:* "Аграрна політика чл. республіки на Підкарпатті" (ч. 1). *Поповиз:* "Олександр Попович", "Студент". *Василь Човник:* "Дарабаші" (Оповідання). *Е. Гаріль:* "Васильки", "Та сама" (вірші). *Романа:* "Краса і бруд" (вірші) (ч. 2). *Олександр Джумурат:* "Забути" (З недавнього минулого (ч. 2). "За гроші" (ч. 3) (оповідання). *Ів. Міль (Прага):* "До питання української еміграції в ЧСР" (ч. 2), *К.* "Новий освітний журнал" (ч. 2), "Померла Марія Грінченкова" (ч. 9), *о. й.:* "Возрожденцям" (ч. 2) ("Возрожденіє" це було студентське Т-во "руського направлення"). "Лопурівська шкільна політика в Берегові..." (ч. 3) (Лопур, це чех, директор "руської" гімназії в Берегові. Чеський шовініст, чехізатор і ненависник усього українського). "Чехізація Підкарпаття" (ч. 5), "16 і 17 травня в Празі" (Уривок із щоденника) (ч. 6), "Українська рівієра на П. Русі" (ч. 6), "Українські студенти на Закарпатті" (ч.

7), "Чехізація насильством" (ч. 8), "Жандармерія рішає в шкільних справах" (ч. 8), "Студентський вечір в Іршаві" (ч. 8), "Заложили "Общество Духновича" (Замість малого фейлетону) (ч. 10).

Про Тараса Шевченка в числі 3. В. Гренджа - Донський: "Прорскові — Великому Кобзареві" (ч. 3), Портрет Т. Шевченка. Прочитання цього вірша автором на Святі Т. III, 17 березня 1928 р. в Ужгороді чеська поліція заборонила. Цей вірш став улюбленим серед тодішньої української молоді Закарпаття. "Тарас Шевченко" (ч. 3 за березень 1928. Крім згаданого вірша і статті є п'ять дрібних уривків з поезій Т. Шевченка, а один уривок з прози Тараса Шевченка. (Шевченко в шкільних підручниках) — подана гостра критика віршів Т. Шевченка у шкільних підручниках. А. В. 17. III. 1928 Концерт Т. III. в Ужгороді. За час директора чеха Лопура в Берегівській гімназії Лопур казав усунути портрети Т. Шевченка з клас! (1927).

Маруся Тисянська: Це вірші Марусі Тимканич у Севлюші, яка дуже скоро померла), "Ой, хто ж тебе" (ч. 2), "Я дівчина молоденька" (ч. 5), "В нашім краю..." (ч. 7), "Сидить бідний на шляху" (ч. 7), "Тиса" (ч. 8), "Сині полоники" (ч. 12), А. Сокіл: "Бояться зарази" (ч. 3). Ю. Шугай: "Шістнадцять їх впало на чужому лані" (ч. 5). Інж. Ол. "Дніпрельстан" (ч. 3), "Шлях усупільнення сільського господарства в Україні" (ч. 5). (Стаття). Бокшай: "Нас Бескиди не розлучать" (ч. 3). "І минеться" (ч. 4) (поезії). Василь Атаманюк "І мовила мені матуся" (ч. 5) (поезії). Й. Ом. Перемишль: "Господарське положення й суспільні відносини на Західній Україні" (ч. 5). М. Т. "Сонце схо-

дить" (ч. 4). Д-р Василь Буцура, Київ. "Українська метеорологічна служба — "Укрмет" (ч. 4). Павло Тизина: "... "Зразу ж за селом". Із збірки "Плуг" (ч. 4). "Шовіністичне" (ч. 4) (прозою). "Псалом залізу" із збірки "Плуг", Харків, 1927.

Надія Карпатська: "Прихід весни" (ч. 5) (вірш). Петро Козлянюк: "Хлопська поезія" (ч. 6). К. Вол: "Народня освіта на Україні" (ч. 6), "Театр на Україні" (ч. 7), "Сто років "Аксанії Нової" (ч. 9). -а-а: Студентський куток. "Оружна боротьба відродження — брехня!" Іван Сорока: "Лови на крука", Малий фейлетон (ч. 8). Б. Якубовський: "Леся Українка. (З приводу 15-ліття смерті 1-го серпня 1913-1928 рр.). Клим.: "Західна Україна Овочі угодовства" (ч. 9). Подоляк: "Купає місто..." (ч. 10). (Ст.): "Українська влада" з чеськими міністрами на чолі" (ч. 10). Микола Підкарпатський: "Ювілейний рік" (ч. 10). Михайло Мазур: (селянин, Н. Студене). Осіннє кохання (ч. 10) (вірш). Микола Новоселецький: "Такої я ще ніколи не бачив (поезія у прозі). Субота Никола, Н. Синевір. "Народня пісня" (ч. 11). К-ий: "Будівництво колективних господарств на Україні" (ч. 11). Мелетій Кізура: "Капітан Бездічка". Рукопис цього оповідання надіслано нам з Рад. України (ч. 11). О. Павлишин: "В боротьбі".

В. Дубровський в рубриці: "З Радянської України": I. Українська Академія Наук, II. Науково-дослідчі катедри, III. Науково-дослідчі інституції, IV. Ботанічні сади, V. Обсерваторії, VI. Наукові бібліотеки, VII. Музеї, VIII. Охорона пам'яток культури і природи, IX. Наукові експедиції та командировки, X. Громадська ініціатива, XI. Перспективи розвитку ук-

раїнської науки. *А. Іран*: "Протест малп". *Дякун Василь*: "Як я став національно свідомим українцем. (Спомини селянина, (ч. 12). *Вол. Дорощенко*: "Академик Кирило Студинський". (*Інсілон*): "Чехізатери роблять своє" (ч. 12). *К. К.*: "Ранки мої..." (ч. 12). *Ю. Ташилиць*: "Дарунки Миколая (оповідання), *Юрій Велькер*: "Старець" (З чеської мови переклав Коршун) (ч. 12).

Головніші невіддані статті: "В десятиліття Радянської України" (ч. 1), "Галичина країна неможливіх" (ч. 2), "Руханка і спорт на Радянській Україні" 12 світлин. Передруковано скорочено з львівського "Життя і Знання" (ч. 5) 1928. "Протест Підкарпатського учительства" (ч. 4), "До питання української еміграції на Закарпатті" (ч. 4), "Українські політичні партії Західної України в сучасних виборах до союму. Стаття прислана із Львова" (ч. 4), "Думки про підкарпатську літературу" (ч. 5), "В 15-ту річницю смерті М. Коцюбинського" (ч. 5), "Причини про Закарпаття у виданнях УАН" (ч. 5), "Українська школа під румунським чоботом (ч. 5), "Довкола автономії" (ч. 6), "Політика Польщі в українському питанні" (ч. 6), "Забута книжка" (ч. 7). "Українська школа в Польщі" (ч. 7), "Національне питання в Чехословаччині" (ч. 8), "Чеська артистка про театр на Радянській Україні" (ч. 8), "Свято товариства "Просвіта" (ч. 9). "Небезпека війни" (ч. 9), "Дещо про роботу Державного Видавництва України" (ч. 9), "На Б... святочні прапори" (ч. 10), "Наші здобутки" (ч. 10), "Підготовляють напад на Рад. Україну" (ч. 10), "Музеї на Рад. Україні" (ч. 10), "Кроваві події у Львові" (ч. 10), "Перед виборами". (ч. 11), "Десять літ" (ч. 12) (Це про Західну Україну).

По небу тупіт...

По небу тупіт на світанні,
І в землю тупо б'ють громи.
Ти перейми мої жадання,
Як диких коней перейми.
А то десь стопчуть які зела,
Цвітіння мрії осяйне...
І ти сумна і невесела,
І та сумна і невесела,
І в снах клястимете мене.
Або скажи, де діти муку,
Ту кляту муку дорогу...
Бери й веди мене за руку
Згубити прокляту жагу.
Щоб не блукать мені однолиць,
Звільнитись буйно від жадань,
Біжім в кипучу цвіт'ю околиць
На одчайдушну дивну брань.
І не справляй душі обжинок,
Коли ще молодість гуде,
Аж поки осінь на спочинок
Громи схололі поведе.

* * *

Не люби мене боляче-близько,
Не пропалюй очима наскрізь...
Я заплутався, наче хлопчисько,
У нічному проклятті кіс.
На якому ти сонці зріла,
Де вмивалась россою з листа?...
Чорна магія білого тіла
Занімила мені уста.
В кожному слові, у кожному зові
Тебе мучить розлуки жак...
Дивним вітром відчай-любові
Полоснула мене по очах.
Мрій твоїх потолочені трави
Я не змію підняти од землі,
Ходять юнки, як щастя, ласкаві -
Я ж віддався тобі на жалі.
Не люби мене боляче-близько,
Не пропалюй очима наскрізь...
Я заплутався, наче хлопчисько,
У нічному проклятті кіс.

Петро Засенко

ЗМІСТ КАЛЕНДАРЯ

Мирося Бродович — Закутій Україні (вірш)	Сторона 5
--	--------------

КАЛЕНДАРНА ЧАСТИНА

Місяці та історичний календар	6—29
Пасхалія, пости, загальні і заборонені часи	30
Список слов'янських імен	31
Смуги часу й урядові свята в Канаді	32
Державні свята в інших країнах	33
Поштові оплати	34
Віддаль від Торонта	35
Міри й ваги, міри тепла, міри в Канаді в порівнянні з європейськими	36—41

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

У п'ятдесятиріччя злуки	43
-------------------------------	----

МОЛОДІ ПОЕТИ УКРАЇНИ

Михайло Івасюк: Коли я народився	45
Марія Барандій: Мій коню!	46
Ігор Калинець: Вітражі	46
Ліна Костенко: Балада моїх ночей	47
Павло Мовчан: Материнська сльоза	48
Марія Павленко: Лісова криличка	48
Ліна Костенко: Пасаж болю	49
Ірина Жиленко: Смішна казочка	49

З ТЮРЕМНИХ ВІРШІВ

Святослав Караванський: До совісті світу	50
Михайло Осадчий: Елегія другої зими	50
Михайло Масютко: За любов мою... ..	51

З ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Д-р Михайло Марунчак: Д-р Володимир Бачинський і міжвоєнна українська іміграція до Канади	52
Іван М. Чинченко: І такі чемпіони бувають	63
Роман Сенчук: Благородна праця	65

НАШІ ВЕЛИКІ ЛЮДИ

Андрій Качор: Михайло Туган-Барановський на службі науки й свого народу	71
С. Кузьменко: Суцільна несподіванка	101

ДЕЦЮ З МЕДИЦИНИ

Д-р Осип Берест: Чуда модерної медицини	107
---	-----

НА РОЗДОРІЖЖЯХ І ДОБРА І ЗЛА

Наша загублена земля	113
Юрій Бача: Присягів притягаючий і лякаючий	114
Ів. Менделюк: Тарас Шевченко і театральне мистецтво	123

НАША ДУМА, НАША ПІСНЯ...

Степан Максим'юк: Звукозаписи українських дум	129
---	-----

СТОРІНКИ МИНУЛОГО

Михайло Брик-Дев'ятницький: При білій дорозі	141
Микола Вайда Копанський: Згадаймо журнал "Наша Земля", який 40 літ тому будив нас на Закарпатті	161
Петро Засенко: По небу тупіт... (вірш)	167

УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА ФІРМА

'Dnipro Construction Co. Ltd.'

Власники: ІВАН СЕРБИН, ІВАН ХОХЛАЧ
і ІВАН СТЕЛЬМАЩУК

Адміністратор ІВАН ОПАРЄК

має на продаж нові, модерні мешканеві дома
"дуплекси" і у новій ділянці **"VILLE LA SALLE"**
"форплекси" біля бульвару Шевченка
1412 SERRE ST.

Доми розміром 29 x 40 і більше стіп з гаражем
на двоє авт, ogrівані, сопідної конструкції. Одна
перша гіпотeka "mortгедж" на 5 або більше
років, з догідними сплатами.

Заохочуемо українців Монтреалу і околиць від-
відати нас і оглянути наші будинки.

Відомо, що відсотки на мортгеджі постійно зро-
стають, як також і ціни будинків, тому користай-
те з нагоди набути будинки по старій, низькій
ціні, з низькими відсотками на сплати.

По інформації телефонуйте: **365-1211**

або зайдіть побачити моделі домів
будівельної фірми "Дніпро"

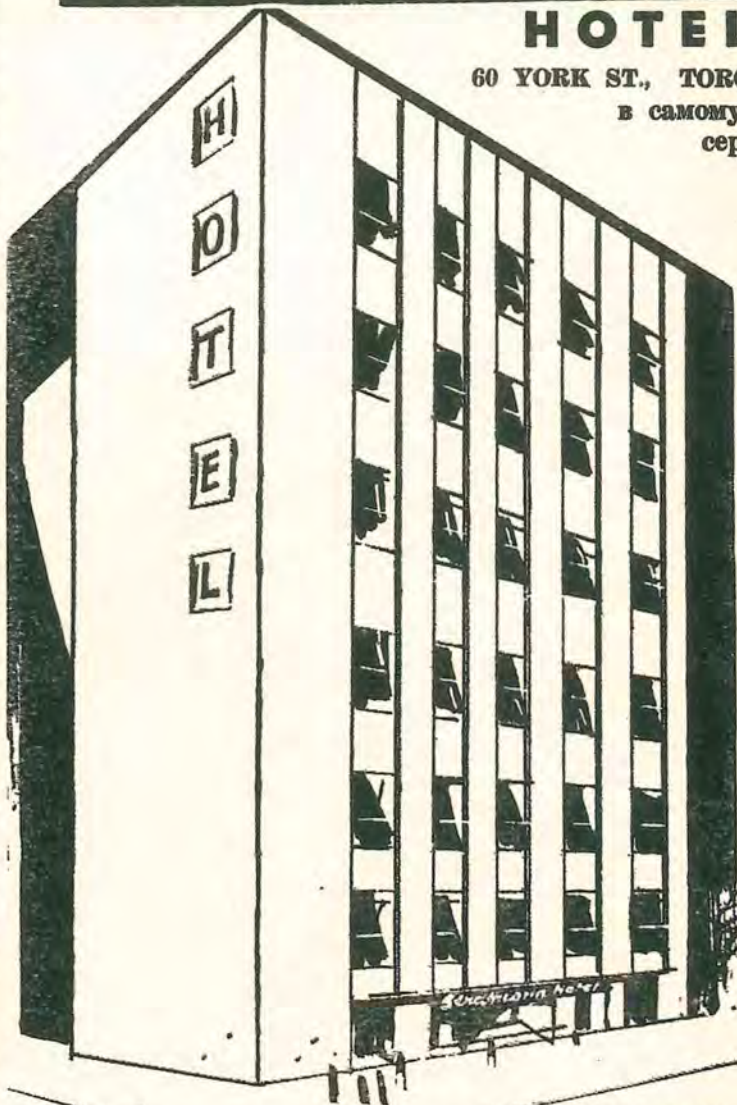
АВТОБУСИ І ЛІМУЗИНИ НА ЛЕТОВИЩЕ
100 кроків від:

STRATHCONA

HOTEL

60 YORK ST., TORONTO

в самому
середмісті.

110

кімнат,

з

приватними

ліжничками

радіо-

апаратами

і

теле-

візорами

кожна.

Tel. 363-3321

ІВАН МАЗУРЕНКО

ВЛАСНИК